MIRTIS KAŠMYRE

M. M. Kaye

SFINKSAS

MIRTIS KAŠMYRE

M. M. Kaye

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Dalia Zaikauskienė

alma littera

VILNIUS 1998

UDK 820-3
Ka-109

Versta iš: M. M. Kaye
HOUSE OF SHADE
Penguin Books, London, 1993

ISBN 9986-02-470-6

Skiriama
GOFUI
ir mielajam slėniui.
Su nuoširdžia meile

Kas nėra girdėjęs apie Kašmyro slėnį?..

Tomas Muras, *Lala-Ruk*

AUTORĖS ŽODIS

Kai pradėjau rašyti romanus apie žmogžudystes — „detektyvus“, — stengdavausi parašyti bent po du tūkstančius žodžių kasdien, išskyrus sekmadieniais. Jei pavykdavo parašyti daugiau, „perviršį“ paskirdavau tai dienai, kai, žinojau, dėl kokių nors neišvengiamų tarnybos reikalų arba viešų renginių visai negalėsiu rašyti. Šitokiu būdu reguliuodavau skyrių ir visos knygos ilgumą, o kiekvienos dienos pabaigoje prie tądien parašytos dalies pažymėdavau datą ir užsirašydavau pastabas. Štai kodėl esu užsirašiusi tikslią datą, kai pirmą kartą sutikau savo būsimą vyrą Gofą Hamiltoną, tada to garsiojo Pasienio pajėgų pulko žvalgybos korpuso leitenantą.

Tai atsitiko pirmadienio rytą, 1941-ųjų birželio antrąją. Aš tuomet gyvenau Šrinagare, Kašmyro, vieno iš gražiausių pasaulio kraštų, sostinėje. Gofas, kurio trumpos atostogos ėjo į pabaigą, žūklaudamas užėjo įteikti man laiško, kurį vienam bendram bičiuliui buvo pažadėjęs atiduoti asmeniškai. Manau, kad tądien ką nors parašiau, nes kai jis atvyko, tikrai plušau ties kasdiene savo dalimi. Tačiau ties ta data nieko nėra — kaip ir ties ilgiausia eile tolesnių datų.

Rankraštis baigiasi ten, perpus skyriaus. Nes aš ištekėjau, susilaukiau dviejų vaikų, dirbau Moterų savanorių tarnyboje ir propagandiniame žurnale, gyvenau ap-

imta nuolatinės baimės, kad Gofas iš Birmos gyvas negrįš, ir romanams rašyti nebuvo laiko. Ir šitaip tęsėsi iki tol, kol baigėsi karas, anglai išėjo iš Indijos, apie jų viešpatavimą liko tik prisiminimas, o Gofas, aš ir vaikai apsigyvenome Škotijoje, kareivių kvartale Glazge; nekaip sekėsi sudurti galą su galu, ir aš prisiminiau, kad galiu rašyti, ir nusprendžiau, kad pats laikas būtų papildyti šeimos biudžetą.

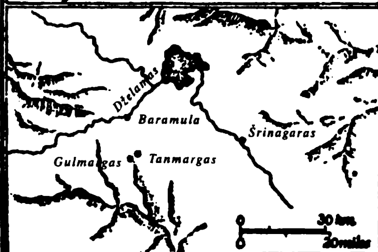
Taigi susiradau tą nutriušusį studentišką bloknotą užlankstytais kampais, kuriame pradėjau knygą, sąlygiškai pavadintą *Šiąnakt mėnesiena*, ir perskaičiau pustrečio skyriaus, parašytų tą seniai praėjusį pavasarį Kašmyre.

Skaitėsi visai pakenčiamai, taigi veiksmą iš pirmųjų karo metų perkėliau į paskutiniuosius anglų valdymo mėnesius ir baigusi mažumėlę jaudindamasi išsiunčiau romaną garsiai literatūros agentų kompanijai Londone. Mano laimei, jiems patiko. Mane iškvietė į Londoną ir „atidavė“ vienam darbuotojui, ponui Skotui, kuris pasirodė esąs tinkamiausias asmuo mano darbui, mat pats „truputį nusimanė apie Indiją“. Paaiškėjo, jog tai Polis Skotas, jau parašęs tris knygas, kurių veiksmas vyko Indijoje, ir vėliau parašysiantis *Valdymo kvartetą* (*The Raj Quartet*) ir *Užsibuvę* (*Staying One*). Jis tapo geru mano bičiuliu, taigi tądien man šypsojosi sėkmė. Tikiuosi, kad ji manęs neapleido ir skaitytojams bus malonu skaityti apie pasaulį, kurio nebėra, apie kraštą, kuris vis taip pat neapsakomai gražus, nors žmonija ir nenuilstamai, atkakliai stengiasi sugriauti tai, kas gražu!

Dar norėčiau čia paminėti, kad neseniai mačiau Polio *Karūnos brangakmenių* ir savo *Tolimųjų paviljonų* televizijos versijas ir visąlaik irzau dėl netaisyklingai tariamų indiškų žodžių (kai kurie tariami vis skirtingai!). Todėl nusprendžiau įdėti tarimo vadovą, kad besidomintis skaity-

tojas galėtų sužinoti, kaip mano veikėjai tuos žodžius tarė savo laikais. Kai kur nekirčiuojamas nė vienas skiemuo, kitur kirčiuotasis skiemuo išspausdintas kursyvu. Rašoma griežtai fonetiškai, nes daugybė žodžių tariama ne taip, kaip rašoma.

TSRS
KINIJA
SIN-KIANGAS
AFGANISTANAS
KAŠMYRAS
Kabulas
Chaiberio perėja
ŠIAURĖS VAKARŲ
PASIENIO
PROVINCIJA
Pešavaras
Atokas
Ravalpindis
Šrinagaras
TIBETAS
Džėlamas
Ravis
Lahoras
PENDŽABAS
Indas
Čenabas
Satledžas
INDIJA
NEPALAS
PAKISTANAS
0 100 200 km
0 100 miles

I DALIS

GULMARGAS

Baltos viršukalnės per amžius saugo perėją,
Vėjas dūksta po Chorosano plynes.
Bet nei tu, nei aš tenai nebegrįšiu...

Lorensas Houpas, *Jasinas Chanas*

1

Sara taip niekad ir nesuprato, ar ją pabudino mėnesiena, ar tas tylutėlis paslaptingas garsas. Ji užmigo tamsiame kambaryje, kuriame jaukiai žioravo beišblėstančio židinio žarijos, o dabar jis buvo užlietas blausios šaltos šviesos. Staiga ji pabudo... ir sukluso.

Garsas buvo vos vos girdimas, jis sklido kažkur iš anapus neobliuotų pušinių rąstų sienų, kurios šį atskirą be jokios tvarkos pastatyto viešbučio sparną dalijo į kambarius. Silpnas, vis nutrūkstantis džeržgesys, kurį įmanoma išgirsti tik spengiančioje ledinėje mėnesėtoje naktyje.

„Žiurkė“, — pamanė Sara ir su palengvėjimu atsidūsėjo. Tikras absurdas pabusti nuo šitokio niekniekio ir ausis įtempus klausytis. Nervai, matyt, visai pakriko. O gal tai nuo aukščio? Viešbutis stovi daugiau kaip aštuoni tūkstančiai pėdų virš jūros lygio, ir ponia Metjus sakė...

Ponia Metjus! Saros minčių seka staiga nutrūko, nes ji pasijuto bjauriai sukrėsta — kaip žmogus, tamsoje atsitrenkęs į akmeninę sieną.

Kaipgi ji galėjo pabudusi šią šaltą naktį pamiršti, tegu ir kelioms minutėms, apie ponią Metjus?

Mažiau nei prieš savaitę pačioje sausio pradžioje Sara Periš drauge su trisdešimčia kitų slidinėjimo entuziastų iš įvairių Indijos vietų atvyko į Gulmargą, į rąstų trobelių kaimelį, įsikūrusį žaliame slėnyje tarp Pir Pandžalio kalnų

daugiau kaip trim tūkstančiais pėdų aukščiau už legendinį Kašmyro slėnį. Jie, bent jau dauguma, susirinko į paskutinįjį Indijos slidinėtojų klubo susitikimą. Buvo 1947-ieji ir kitąmet turėjo būti paskelbta Indijos nepriklausomybė — tai reiškė anglų valdymo pabaigą ir jų pasitraukimą.

Gražus kalnuotasis Kašmyras buvo viena iš daugelio pusiau nepriklausomų kunigaikštiškų Indijos valstijų, kurios pagal sutartį iš esmės buvo Indijos vyriausybės protektoratai. Jas pagal paveldėjimą valdė anglų rezidento „konsultuojami" maharadžos, nabobai, radžos. Pasiekti šią atskirą, iš visų pusių aukštų kalnų apsuptą valstybę būdavo nelengva, tačiau šimtmečių šimtmečiais ji buvo laikoma idealiu prieglobsčiu nuo deginančių karštymečio lygumų — savo laiku kilmingi mogolai čia keliaudavo ant dramblių, arklių arba neštuvuose.

Po mogolų ten patraukė anglai, ir Kašmyras tapo mėgstama jų poilsio vieta. Tik valdžia neleido anglams pirktis ar kitaip įsigyti Kašmyro žemių, jie savo atostogas čia leisdavo plūduriuojančiuose nameliuose puikiuosiuose ežeruose, tarp pušų ir maumedžių pastatytose palapinėse arba išsinuomotose rąstų trobelėse Gulmarge, kuris įsikūręs tarytum žalioje taurėje tarp kalnų, iš aukštybių žvelgiančių į didįjį slėnį. Tą taurę kažkoks tėvynės išsiilgęs britas (matyt, škotas) pavertė puikiomis golfo aikštelėmis, o žiemą ir ankstyvą pavasarį čia viską dengė storas sniego sluoksnis.

Kiekvienais metais tuo laiku Gulmarge kartą ar porą susirinkdavo Indijos slidininkų klubas. Tada klubo nariams ir jų draugams būdavo atidaromas šis bet kaip pastatytas sniegynuose skendintis vasaros viešbutis. Šie taip pat nebuvo išimtis, ir atvyko visi, kas tik įstengė. Oras buvo nuostabus, susiėjimas smagus — kol visiškai netikėtai įvyko baisi nelaimė.

Netoli Mėlynosios nuokalnės papėdės tarp apsnigtų akmens luitų buvo rasta negyva ponia Metjus — ta žilaplaukė, draugiška, žavi moteris.

Vakar jos nieks nepasigedo iki pat vėlyvos popietės. Leidosi sutemos, ir slidinėtojai traukė link jaukių viešbučio žiburių: kas ropštėsi jaunuolynu apaugusiais šlaitais, kas leidosi iš aukštai virš Gulmargo plytinčių Chilanmargo sniego lygumų, ties kuriomis baigiasi pušynai. Net ir tada visi manė, kad ponia Metjus savajame kambaryje.

Dabar ji tikrai ten. Jie parnešė ją ir paguldė ant lovos. Sara, jausdama, kaip dilgčioja galvą, galvojo, kad kažin, ar siauro pušinėmis lentomis iškalto kambarėlio šilumos užteks, kad atšiltų tos siaubingai sustingusios, iškraipytos rankos ir kojos.

Kulis*, nešantis į viešbutį malkų, tamsoje užkliuvo už to išsikėtojusio kūno. Sara matė, kaip jį įnešė: keistas raizginys iš išskėstų rankų ir kojų, kurių nebuvo įmanoma nei sulenkti, nei ištiesti.

Sara pamėgo ponią Metjus — ponia Metjus visiems patiko, bet netikėtai išvydusi tą sustingusį lavoną ji ėmė drebėti iš pasišlykštėjimo. Ji negalėjo nė pažvelgti į maistą, todėl nevalgiusi anksti atsigulė ir ilgai neužmigo. O dabar staiga ji visai išsibudino ir maža buvo vilties, kad vėl užsnūstų, kol kambarys šitaip užlietas mėnesienos, o nervus veikia tas tylus gergždimas.

Keista, kad žiemą čia yra žiurkių, juk daug mėnesių viską dengia storas sniego sluoksnis, trobelės apleistos ir uždarytos. Ji, rodos, kažkur skaitė, kad jos nepakelia didelių šalčių. Gal Kašmyro žiurkės kitokios?.. Sara neramiai apsivertė ant kito šono ir suirzusi pagalvojo, kodėl gi jai šovė į galvą atitraukti užuolaidas? Tada atrodė visai smagu gu-

* *Kulis* — darbininkas, nešikas Azijos kraštuose.

lėti ir žiūrėti į sniegą, betgi ji turėjo suvokti, kad anksčiau ar vėliau mėnulis atsisuks į verandą ir pasieks jos kambario langą.

Po gaivaus nakties oro mažame kambarėlyje jai pasirodė ankšta ir tvanku, todėl ji iš vakaro pravėrė vonios langą ir paliko atviras duris į vonią. Tačiau prieš keletą valandų židinyje liepsnojusios malkos dabar buvo virtusios sauja pilkų pelenų, ir kambaryje buvo labai šalta.

Keltis iš lovos, užtraukti užuolaidas ir uždaryti vonios langą anaiptol nebūtų malonu, ir Sara vien nuo tokios minties sudrebėjo. Tačiau dabar jai buvo ne tik šalta — ji ėmė justi alkį ir gailėtis nesuvalgytos vakarienės, o vonioje ant lentynos stovėjo dėžėlė sausainių. Galima būtų pasiimti saują, uždaryti langą ir užtraukti kambario užuolaidas — viską vienu kartu. Sara nenoromis ištiesė ranką prie kailinių, kuriais klodavosi virš antklodės, įsisupo į juos ir išsliuogė iš lovos. Kojų pirštai minkštose avikailio šlepetėse susirietė iš šalčio, tačiau su jomis Sara negirdimai perėjo kambarį ir pro atviras duris įėjo į vonią.

Šio sparno viešbučio numeriai, mažyčiai, medžiu iškaltomis sienomis, buvo visi kaip vienas: kiekviename buvo svetainė-miegamasis ir siauras paprastas vonios kambarys; iš jo pro užpakalines duris dviem ar trim žemais mediniais laipteliais buvo galima nusileisti į taką, kuriuo vaikščiodavo tik tie viešbučio tarnai, kurie valydavo kambarius ir nešdavo vandenį į nedidukes alavines vonias.

Sarai neprisiėjo žiebti šviesos, nes buvo visai gerai matyti ir nuo blyškaus švytėjimo, kuris pro atvirą langą sklido nuo mėnesienoje šaltai spindinčio sniego. Tačiau Sara nužengė gal porą žingsnių ir, išgirdusi tą vos girdimą garsą, kurį palaikė žiurkės graužimu, sustojo kaip įkasta. Dabar girdėjosi geriau — ir tai negalėjo būti žiurkė, nes metalo žiurkės negraužia. Sara stovėjo visai neju-

dėdama, sulaikiusi kvapą ir įtempusi klausą. Štai ir vėl! Toks silpnas garsas, kad jei ne atvertos durys ir pradaras langas, nebūtų jo nė išgirdusi. Tylutėlis dilde brūžinamo metalo džeržgesys.

Šįkart po to nestipriai brakštelėjo lango rėmas. O lauke jokio vėjo. Ir staiga Sara suvokė, ką visa tai reiškia. Kažkas iš lauko neapsakomai atsargiai bando nudildyti lango sklendę. Ne jos, nes langas atviras. Tada kieno?

Kambarys iš kairės buvo tuščias, o už jo gyveno Indijos medicininės tarnybos majoras Makėjus, kuris didžiai vertino gryną orą ir girdavosi, kad bet kokiu oru miegąs prie atvirų langų, taigi tie kambariai atkrinta. Dešinėje gyvena panelė Rašton, maždaug 25-erių metų mergina, o kitame kambaryje, esančiame tarp jos ir pulkininko Gidnėjaus kambarių, guli ponios Metjus kūnas.

Sara suvirpėjo, pagalvojusi apie tą užrakintą kambarį ir jo tylųjį gyventoją. Sukandusi dantis, kad nebarškėtų, ji atsargiai žengė toliau iki tos vietos, kur prisispaudusi prie sienos, galėjo įstrižai pažvelgti pro pravertą savo vonios langą. Ant šlaito ir tako apačioje krito platus šešėlis, tačiau toliau mėnulio apšviestas sniegas taip spindėjo ir žaižaravo, kad nuo sniego atsispindinčioje šviesoje net šešėlyje buvo gana aiškiai matyti mediniai laiptukai prie Džanetos Rašton vonios kambario.

Kaip tik už tų laiptukų kažkas stovėjo: neaiškios formos figūra, kurios rankos, tamsios nubalusios sienos fone, kažką veikė ties panelės Rašton langu. O ant palangės gulėjo kažkoks metalinis daiktas — nuo jo atsispindėjo mėnulio šviesa. Gal laužtuvas? Ar šiaip tam skirtas gelžgalys?

Sara akimirksniu tiesiog įniršo. Dar nėra nė dvylikos valandų, kai numirė ponia Metjus, o kažkoks šlykštus kulis iš kaimo, gal nedorėlis viešbučio tarnas jau laužiasi, norėdamas nugvelbti mirusiosios daiktus! Tikrai taip turėtų

būti, ir vagis paprasčiausiai supainiojo langus, nes Džaneta Rašton, ta mergina iš gretimo kambario, nenešiojo jokių brangenybių ir, rodos, turėjo ne ką daugiau, kaip slidinėjimo drabužių pamainą ir kelis sportinius kostiumus. Taigi vargu ar koks nors ilgapirštis vargtų dildydamas jos lango skląstį. Ypač kai ji, Sara — akivaizdžiai tinkamesnė auka, — pati paslaugiai paliko atvirą langą!

Ji nusprendė sušukti ir padaužyti langą, nes buvo tikra, kad to pakaktų nubaidyti bet kokiam vagiui. Sara jau atvėrė burną, kad padarytų tai, ką ketino, tačiau tą akimirką figūra pasuko galvą, ir jos riksmas įstrigo gerklėje: žmogysta neturėjo veido...

Kurį laiką Sarai atrodė, kad jos širdis liovėsi plakusi. Paskui ji susivokė žiūrinti į žmogų su kauke: kažkokios pilkšvos medžiagos gobtuvas visiškai dengė jo galvą ir kaklą, o akims buvo išpjautos skylės. Beveik tą pačią akimirką Sara pamatė, kad tas daiktas ant palangės, gulintis taip arti savo tikslo siekiančių rankų, tai ginklas. Ir staiga jai pasidarė baisu. Taip baisu, kaip dar niekad nebuvo per jos trumpą dvidešimt dvejų metų gyvenimą.

Tai nebuvo paprastas vagis. Joks Kašmyro vagišius nesimautų kaukės ir nesineštų šautuvo. Be to, kam toks atsargumas, einant pas negyvą moterį? Vadinasi, jis taikė į panelės Rašton kambarį...

Sara ėmė atbula trauktis nuo lango, centimetras po centimetro, ir pagaliau grįžo į savo miegamąjį. Jai trūko kvapo, tarsi būtų bėgusi, o širdis, jai rodėsi, tyloje dunkčioja tarsi būgnas. Džaneta Rašton... Ji turi įspėti Džanetą. Sara šaltais pirštais sugrabinėjo verandos durų rankeną ir šiaip taip ją nuspaudė. „Aš turiu nebėgti, — galvojo ji. — Privalau eiti tyliai. Aš negaliu kelti triukšmo“. Sara prisivertė verti duris taip pamažu, kad jos nė negirgžtelėjo.

Siauroje medinėje išilgai viso fligelio einančioje verandoje buvo šviesu nuo mėnesienos, o lauke tarsi nublizgintas sidabras spindėjo sniego jūra su tamsia pagrindinių viešbučio pastatų sala. Žemė priešais stačiai leidosi, paskui buvo daugmaž lygus golfo aikštelės ir pasivaikščiojimų aikštės plotas, o paskui vėl kilo aukštyn ir susiliejo su juoduojančiais maumedžių miškais ir šaltu naktinio dangaus spindesiu.

Anksčiau kokį pusvalandį buvo snigę. Snaigės buvo storai nugulusios verandos turėklus, o medines grindų lentas dengė plonytis trapus atklydusių sniego kristalėlių kilimas, kuris po Saros šlepetėmis traškiai girgždčiojo. Spengiančioje šio ramaus, miegančio pasaulio tyloje tylutėlis girgždčiojimas atrodė siaubingai garsus. „Toks garsas ir numirėlį prikeltų", — nenorom šmėkštelėjo Saros galvoje ir prieš akis iškilo vaizdas, nuo kurio nepalengvėjo.

Ji priėjo Džanetos Rašton duris ir paspaudė rankeną — durys buvo užrakintos. Vis dėlto panelė Rašton arba jau buvo atsibudusi, arba miegojo nepaprastai jautriai, nes Sara išgirdo, kaip viduje kažkas greit sušlamėjo, taip, tarsi kas būtų atsisėdęs lovoje. Sara tyliai, greitai pabeldė į gruoblėtas medines duris, tačiau viduje nieks neatsiliepė. Tik, tarytum šio garso sujudintas, nuo stogo krašto atsiskyrė ten kyšojęs sniego luitas ir dusliai šlumštelėjo į pusnį po verandos turėklais. Saros širdis vėl ėmė daužytis, ir apimta naujo panikos priepuolio ji sugriebė durų rankeną ir ėmė atkakliai barškinti.

Iš vidaus pasigirdo skubių judesių garsai ir netrukus tylus balsas paklausė:

— Kas ten?

— Čia aš — Sara Periš! — neapsakomai susijaudinusi sušnibždėjo Sara. — Atidarykite duris. Greičiau! *Nagi, paskubėkite!*

Ji išgirdo atitraukiamą sklendę ir spynoje pasukto rakto spragtelėjimą. Durys vos vos prasivėrė — siaurutis tamsus ruoželis mėnesienos užlietoje verandoje. Džaneta Rašton keistai įtemptu ir dusliu balsu pasiteiravo:

— Ko jums? Ko jūs norite?

— *Ša!* — nekantriai paprašė Sara. — Nekelkit triukšmo! Kažkas bando įsilaužti pro jūsų vonios langą. Jums reikia kuo greičiau iš čia dingti. Jis jau gali būti viduje! Aš mačiau jį — tai...

Džaneta Rašton vis dar tylėjo, ir Sara, įsibaiminusi, o staiga dar ir supykusi, iš visų jėgų stumtelėjo duris ir peržengė slenkstį.

Ją sugriebė už rankos ir stumtelėjo pirmyn į tamsą, ji išgirdo, kaip jai už nugaros užsivėrė durys ir vėl buvo užšauta sklendė.

— *Nejudėk!* — sušnibždėjo už jos — Sara niekaip nebūtų pažinusi, jog tai linksmos ir draugiškos panelės Rašton balsas, — ir jau kitą akimirką iš šono prie kaklo ji pajuto prispaustą kažką šaltą ir kietą. Kažką, dėl ko nebuvo galima suklysti. Mažytis ledinis metalo žiedas.

Sara stovėjo nė nekrustelėdama, tarsi suakmenėjusi nuo šoko, o ranka tamsoje skubiai, su siaubą keliančiu įgudimu apčiupinėjo jos kūną. Paskui pasigirdo trumpas atodūsis, lyg ir palengvėjimo, tada šiurkštus šnabždesys:

— O dabar pasakykite, ko norite.

Sara liežuviu palietė išdžiūvusias lūpas.

— Aš jau sakiau. Kažkas bando įsibrauti pro jūsų vonios langą. Dėl Dievo meilės, baikit kvailioti ir dinkim iš čia!

Šaltas metalinis žiedas nepajudėjo, tačiau tuo metu stojusioje tyloje kažkur iš už pastato sienų atsklido tylus neaiškus garsas, ir staiga ledinis daikčiukas atsitraukė. Sara už savęs tamsoje pajuto staigų judesį ir liko viena. Ji iš-

girdo, kaip atsivėrė durys ir kažkas tamsiame kambaryje užkliuvo už kėdės, tada apsigręžė, apgraibom surado elektros jungiklį ir paspaudė jį.

Nemalonioje geltonoje vienišos užtamsintos lemputės šviesoje iškilo tuščios medinės sienos ir skurdūs būtiniausi baldai — tiksli jos pačios kambario kopija. Lemputė apšvietė siaurą suknistą lovą, blykstelėjo ant grindų gulinčių slidžių poros pakraščiuose, išryškino grakščius į spintą atremtų slidžių kontūrus ir nemaloniai atsispindėjo trumpame blizgančiame ginklo vamzdyje Džanetos Rašton rankoje...

Saros akys, primerktos nuo staigios šviesos, nuo mažo grėsmingo ginklo pamažu pakilo prie merginos veido; ši stovėjo vonios kambario tarpdury ir stebėjo Sarą.

Džaneta Rašton buvo patraukli mergina — trykštanti sveikata ir dvelkianti laukų gaiva; tokios paprastai būna gražios ne dėl taisyklingų bruožų, o dėl šviežios odos spalvos ir vešlių garbanotų geltonų plaukų. Tačiau šiame veide virš blizgančio mažo pistoleto vamzdžio, veide, žvelgiančiame į Sarą, grožio nebuvo nė krislelio. Mėlynos akys — šaltos ir rūsčios, veidas iš baimės ir nevilties neapsakomai išblyškęs ir iškankintas — vos beatpažįstamas.

Mergina įžengė į kambarį, nenuleisdama nuo Saros akių laisva ranka uždarė už savęs duris ir tyliai ištarė:

— Ten kažkas buvo: lango sklendė nudildyta kiaurai, ant sniego matyti pėdos. Kad ir kas ten buvo, jis, matyt, mus išgirdo ir paspruko. Kas atsitiko? Kas ten buvo?

— Iš kur, po galais, aš galiu žinoti? — įsikarščiavusi atšovė Sara. Ji buvo taip siaubingai sukrėsta, jog nė nemanė, kad taip išvis gali būti. Dabar baimė ėmė lėgti, ir ji pajuto kylantį įniršį. — Aš nuėjau į savo vonią pasiimti kelių sausainių ir išgirdau kažkokius garsus lauke. Aš ir anks-

čiau juos girdėjau, tik pamaniau, kad tai žiurkė; o pasirodo, kažkas bandė atidaryti jūsų langą ir...

— *Kas ten buvo?* — pašnibždom vėl įsiterpė panelė Rašton.

— Aš gi sakiau! Neturiu jokio supratimo!

— Ten buvo vyras ar moteris?

— Na... — Sara stabtelėjo, suraukė antakius ir valandėlę pamąsčiusi lėtai ištarė:

— Man rodos, vyras. Tiksliai nežinau.

— *Nežinote?* Bet tai nesąmonė! Lauke šviesu kaip dieną.

— Taip, žinau. Suprantate, jis — tas — buvo šešėlyje, prie pat sienos. Na, man bent jau nešovė į galvą, kad tai gali būti moteris. Pamaniau, kad ten koks nors kulis ar viešbučio vagišius, kuris norėjo apšvarinti ponios Metjus kambarį ir supainiojo langus.

— *Kodėl gi jūs taip pamanėte?* — klausimas buvo kupinas įtarimo.

— O ką kita galėjau pamanyti? — susierzinusi atkirto Sara. — Vargu ar kiltų kokio triukšmo, jei būtų pavogta dalis ponios Metjus daiktų, nes tikriausiai niekas negalėtų pasakyti, kas būtent dingo. Juk nesakysit, kad koks nors vagišius ims vargti lauždamasis pro jūsų langą, kai manasis ir taip atviras. *Žinoma*, jis manė, kad braunasi į ponios Metjus kambarį! Aš jau norėjau šūktelėti ir jį nubaidyti, bet tada... tada... — Sara taip sudrebėjo, kad net dantys barkštelėjo.

— Kas tada? Kodėl nesušukote?

— Jis — tas — pasuko galvą, bet ji neturėjo veido, — Sara vėl suvirpėjo. — Noriu pasakyti, kad buvo ją apsitempęs tokiu gobtuvu su skylėmis akims ir turėjo ginklą. Aš... aš tada supratau, kad... kad tai negali būti koks nors paprastas vagiūkštis, ir visai sutrikau. Mano galvoje buvo

vienintelis dalykas — išvesti jus iš jūsų kambario anksčiau, negu toji žmogysta ten paklius. Ir štai, — vėl apimta susijaudinimo ir pykčio audringai baigė Sara, — atlyginimas už visas mano pastangas — tiesiai į mane įremtas ginklas!

Džaneta Rašton giliai atsiduso ir įsikišo revolverį į neperpučiamos striukės kišenę, kurią buvo apsirengusi ant pižamos. Paskui neryžtingai pasakė:

— Aš... aš labai atsiprašau. Tai buvo siaubingai kvaila. Rodos, visai pamečiau galvą. Bet aš... jūs išgąsdinote mane. Šioje šalyje aš visada nervinuosi — ypač viešbučiuose. Su ginklu jaučiuosi saugiau ir aš...

— Ak nesąmonė! — nukirto Sara. — Jūs ne iš tų, kurie nervinasi; mačiau, kaip slidinėjate! Viskas kažkaip labai keista, ir man tai nepatinka. Kas vyksta?

Baltas panelės Rašton veidas pamažu paraudo, o paskui vėl išblyško ir liko, jei tik tai įmanoma, dar blyškesnis nei pirma. Visai netikėtai Sarai pasidarė jos gaila: mergina atrodė visai išsekusi ir netekusi bet kokios vilties. Saros pyktis atslūgo ir ji staiga nusišypsojo iškreiptam veidui.

— Atsiprašau. Buvau piktoka ir šiurkšti. Nenoriu kišti nosies kur nereikia, bet man ima atrodyti, kad jūs kažkur įklimpote. Ar taip? Na, jei jums prireiktų pagalbos, aš čia. Ant mano peties galima visai neblogai išsiverkti, o savo kambaryje turiu buteliuką aspirino ir dėžutę druskų. Kas jums geriau. Būtų malonu susitaikyti.

Sarai palengvėjo, kai įtampa panelės Rašton veide kiek atslūgo, ir ši irgi nusišypsojo.

— Jūs labai maloni — prisiminus, kad priėmiau jus kaip tikra isterikė, — jau normalesniu balsu pripažino Džaneta. — Ačiū, kad atėjote. Nežinau, kaip ir atsiprašyti už šitokį savo elgesį, bet matote, aš — aš neseniai turėjau didelių rūpesčių. Ak, tai tik paprastos asmeninės pro-

blemos, bet... Na, man rodos, nuo to šiek tiek pakriko nervai. Iššokau iš lovos dar pusiaumiega, ir kai tamsoje įsiveržėte į mano kambarį, nesuvokiau, kas jūs tokia. Šiek tiek mane išgąsdinote. Aš... aš tiesiog nežinau, ką apie mane pagalvosite.

Merginos balsas tarytumei užlūžo, ji žengtelėjo keletą nelygių žingsnių link artimiausios kėdės ir susmuko ant jos, tarsi kojos daugiau nebebūtų jos laikiusios. Tada iš dėžutės ant stalo išsiėmė cigaretę ir išsiblaškiusi apsidairė, ieškodama, kuo prisidegti.

Sara padavė jai ant židinio atbrailos gulėjusią degtukų dėžutę ir nerūpestingai pasakė:

— Žinot, meluoti jūs visiškai nemokat. Bet jei nenorite man pasakoti, ir nereikia. Aš užkursiu židinį ir pabūsiu, kol surūkysite cigaretę. O paskui, jei jums pasidarys kiek geriau, grįšiu į savo kambarį.

Ji nusisuko ir ėmėsi iš malkų dėžės traukti pušines skiedras bei eglių kankorėžius ir dėti juos į židinį ant vis dar tebežėruojančių žarijų, o paskui įpūtė, kad jos įsidegtų. Tuo metu panelė Rašton virpančiais pirštais prisidegė cigaretę ir tylėdama rūkė.

Sara į ugnį įmetė kelias sausas kvepiančias maumedžio pliauskas ir atsitiesė prisėdusi užkulnius.

— Na štai, tuoj gražiai įsidegs. Gaila, kad neturime katiliuko. Norėtųsi kaip vaikystėje išsivirti puodą arbatos.

Džaneta neatsiliepė. Ji stebėjo kaip Sara kūrė židinį: atidžiai ją tyrinėjo. Dabar ji į ant stalo stovinčią peleninę užgesino nuorūką, atsistojo, nuėjo prie židinio ir, atsirėmusi į atbrailą, įsižiūrėjo į skaisčias liepsnas. O netrukus netikėtai paklausė:

— Kodėl manote, kad aš meluoju.

Sara atsilošė į krėslo šoną ir su nuoširdžiai šypsena pažvelgė į Džanetą.

— Ne manau, žinau.
— Ką tuo norite pasakyti?
— Tikrai norite sužinoti?
— Taip, žinoma.
— Na, aš nesu visiška idiotė ir, kaip jūs pati ką tik sakėte, lauke šviesu beveik kaip dieną — ir jūs pro durų plyšį pakankamai ilgai mane apžiūrinėjote! Pusiau miegodama — nesąmonė! Jūs kuo puikiausiai žinojote, į ką nutaikėte savo pistoletą, ir — na gerai, aš esu smalsi. Štai ir viskas.

Šokinėjančios liepsnos apšviestas blyškus veidas viršuje skausmingai nukaito, ir Sara atsiprašydama tarė:

— Buvau šiurkšti. Atsiprašau. Jūs neprivalote man nieko pasakoti, jei nenorite, ir jei jums jau geriau, aš grįšiu į lovą. Galiausiai per pusryčius iš viso šito tik pasijuoksime!

Ji atsistojo ir ištiesė ranką:

— Labanakt.

Džaneta Rašton pažvelgė į ištiestą ranką, paskui į Saros veidą, tada nusigręžė, prisitraukė nedidelį kartūnu aptrauktą krėsliuką, vėl atsisėdo ir užsikirsdama pratarė:

— Dar neik... prašau! Aš... aš būčiau labai dėkinga, jei pabūtum dar truputėlį ir... ir paprasčiausiai pasikalbėtum su manimi, kol aš bent kiek aprimsiu. Neįsivaizduoji, kaip būtų gera atsilošti ir pasiklausyti kito, o ne sėdėti čia vienai ir... ir galvoti apie... Be to, dabar, kai išsigandau to vagies, aš nebeužmigsiu. Taigi gal gali dar pabūti?..

— Žinoma, — maloniai sutiko Sara ir atsisėdusi ant grindų rankomis apglėbė kelius. — Apie ką norėtum kad papasakočiau?

— Gal apie save, — Džanetos balsas, buvęs visąlaik tylus, dabar jau skambėjo normaliai, ir Sara, derindamasi prie jo, nesąmoningai irgi ėmė kalbėti garsiau.

— Savo gyvenimo istoriją? Aš „apie save“. Mėgstama

žmonių tema! Gerai. Nemanau, kad bus beprotiškai įdomu, bet kaip yra, taip ir išgirsi. Nagi, pažiūrėkime... Na, pradėsiu nuo to, kad aš, kaip ir dauguma mūsų, esu Anglijos, Airijos, Škotijos ir Velso mišinys, o tai šiais laikais, kad būtų trumpiau, vadinama „britais". Bet gimiau aš Kaire, nes tėvelis tarnavo užsienio korpuse, ir jiedu su mama tuo metu kaip tik į ten ir buvo paskirti. Aš net miglotai prisimenu, kaip sėdžiu priešais mamą ant kupranugario nugaros ir mes keliaujame aplink piramides. Man rodos, kad tada buvau maždaug trejų ir... Bet gal esi buvusi Egipte.

— Dar ne. Tai viena iš tų vietų, kurias visada svajojau aplankyti — nuo tada, kai mokydamasi pradinėje mokykloje išgirdau apie Tutanchamono kapą.

— Ir aš norėčiau kada nors dar tenai sugrįžti. Pamatyti tai, ko tada nepastebėjau. Daug daugiau prisimenu apie Romą, nes, kai tėvelį tenai paskyrė, buvau jau vyresnė. Aš vis dar neužmiršau italų kalbos — ir visų kitų kalbų, kurių išmokau daugybėje mokyklų užsienio korpuso vaikams. Vaikui tai buvo nuostabus gyvenimas. Apie geresnį ir nesvajočiau ir tenoriu... Ak, nemanau, kad bent viena iš tų vietų, kurias prisimenu, bus kada nors tokia pati, kaip ir prieš karą. Kaip ir Viena po pirmojo pasaulinio karo tapo visai nebe ta! *„Žlugo, žlugo didysis Babilonas..."* — Sara atsiduso ir pasidėjo smakrą ant sunertų rankų.

— Tau pasisekė, — pastebėjo Džaneta. — Mano tėvas tarnavo Indijos armijoje, taigi, kaip ir dauguma kitų „viešpatavimo vaikų", aš ir mano broliai labai anksti buvome išsiųsti namo „lavintis". Tonis, Džonas ir Džimis — daug anksčiau už mane. Paskui, kol mūsų mokslai baigėsi, matydavomės su tėvais maždaug kartą per dvejus metus. Tada grįžome čia. Ar kada nors lankei internatinę mokyklą Anglijoje?

— Taip, bet tik tada, kai man suėjo keturiolika. Tai todėl, kad... Na, mano tėvai turėjo vykti į Ameriką ir mane, kaip visada, būtų pasiėmę kartu. Bet tais — tais metais kilo karas. Tą vasarą atostogavome Anglijoje, o rugpjūčio pradžioje išplaukėme *Atėne*.

— *Atėne*? Bet argi ji?.. — Džaneta staiga nutilo, o Sara linktelėjo galva.

— Taip. Ją torpedavo kitą dieną po karo paskelbimo, ir... mano tėvai nuskendo drauge su laivu. Gelbėjimo valčių visiems neužteko.

— Man labai gaila, — ištarė Džaneta.

Sara garsiai atsidūsėjo.

— Ir man. Tai atrodė tokia beprasmė netektis. Jiedu buvo tokie... Tai štai kaip baigiau savo mokslus Hempšyre; tėvelis kažkaip įgrūdo mane į gelbėjimo valtį, pilną kitų vaikų, ir visi mes laimingai, sirgdami jūros liga, grįžome į Angliją. Mane pasiėmė seneliai ir galiausiai išsiuntė į senąją Grano mokyklą. Kol ten mokiausi, ją dukart bombardavo; pirmąjį kartą pasitraukėme į du kažkokių didingų namų fligelius, o kai sugriovė ir juos — į „Niseno trobeles“ *, kuriose buvo kur kas šilčiau. Paskui, vos tik sukako septyniolika, mečiau mokyklą ir įstojau į *WRAF* **. Pernai mane demobilizavo. Norėjau pamatyti mūsų žlungančią imperiją, kol ji dar visai nepranyko, todėl griebiausi pasitaikiusios galimybės, kai mano teta Alisa pasiūlė atvykti ir keletą mėnesių pabūti su jais Pešavare.

— O ko atvykai į Gulmargą?

— Na, žinoma, kad slidinėti! Ko gi dar? Prieš karą per žiemos ir pavasario atostogas visada važiuodavau slidinėti. Savo pirmąsias slides gavau dar neturėdama penkerių.

* *Niseno trobelė* — surenkamoji slėptuvė, pavadinta anglų karo inžinieriaus Niseno vardu.

** *WRAF* — Karališkosios moterų karinės oro pajėgos.

Taigi kai Krydai papasakojo man apie šį susitikimą ir pasisiūlė savo automobiliu nuvežti ir parvežti, atsispirti negalėjau. Baiminausi, kad gal nebemokėsiu slidinėti, tačiau, ačiū Dievui, tai, rodos, vienas iš tų dalykų, kurių neužmirši — kaip ir važiuoti dviračiu.

— Kas tavo teta ir dėdė?— pasiteiravo Džaneta.

— Edingtonai. Teta Alisa — vyriausioji motinos sesuo, o dėdė Džekas šiuo metu vadovauja Pešavaro pulkui. Tu tikriausiai juos pažįsti.

— Taip, — lėtai ištarė Džaneta, — jie čia pernai buvo. Aš vis svarsčiau, kodėl tavo vardas lyg ir girdėtas — tai tavo dėdė, na, žinoma. Pernai per kviestinius pietus aš šalia jo sėdėjau ir jis paminėjo tave. Rodos, gavai aukštą karinį apdovanojimą?

— Ne aukštesnį negu bet kuri kita moterų pajėgose, — juokdamasi atsakė Sara. — Čia tik dėdė Džekas giriasi savo gimine. Jis ir pats nemenkai pasidarbavo — ordinas „Už puikią tarnybą“ po Alameino, o kitas — Birmoje. O aš tegavau paprastą medalį už tarnybą.

— Ir karininkės pažymėjimą... — mįslingai pridūrė Džaneta.

Sara nukaito.

— Na... taip. Tai kažkiek susiję su mūsų transliacija iš Periš radijo stoties. Matyt, aš verčiau eisiu. Jei tik tau bent kiek geriau?

— Rodos, geriau, — pripažino Džaneta, — bet jei dar truputėlį pabūtum, aš tau šį tą papasakočiau. Nemanau, kad turėčiau taip elgtis, bet šitomis aplinkybėmis, rodos, bus geriau patenkinti tavo smalsumą — ir galbūt „leisti visiems pasijuokti“ iš šito naktinio nuotykio. Be to, Dievas mato, man reikia pagalbos — tu dėl šito buvai teisi.

Sara suglumusi pažvelgė į Džanetą ir nusprendė pasilikti. Ji vėl įsitaisė ir kažkaip keistai jausdamasi — buvo ir

smalsu, ir baugu — ėmė laukti. Bet Džaneta, rodos, neskubėjo pradėti. Ji grįžtelėjo ir, tarsi norėdama įsitikinti, kad kambarėlyje daugiau nieko nėra, atidžiai apsidairė. Saros akys, sekusios jos žvilgsnį, stabtelėjo ties į tamsią vonią vedančiomis durimis, ant kurių krito ilgų lakuotų slidžių šešėliai. Ant langų židinio šviesoje ramiai ir lygiai kabojo sunkios užuolaidos, lempos gaubtas iš dažyto pergamento metė apvalų šešėlį ant medinių lubų. Tyla šiame mažame kambarėlyje staiga ėmė slėgti, ir Sarai pasivaideno, jog ir šalta tyli naktis, ir sustingusios pusnys prišliaužė arčiau sienų, kad galėtų klausytis.

Liepsnos tyloje šlamėjo ir mirkčiojo, nuo židinio nukrito vandens lašas ir sušnypštė ant įkaitusių pliauskų.

Panelė Rašton sunkiai atsistojo, nuėjo prie vonios durų, atidarė jas ir, pasiekusi jungiklį, uždegė šviesą. Tada vėl uždarė duris ir valandėlę susimąsčiusi į jas žiūrėjo. Sara, stebėdama Džanetą, prisiminė, kad jos vonios kambario duris galima užsklęsti tik sklende, kuri iš miegamojo pusės pritvirtinta tik plonu laikikliu, o iš kitos pusės — varžtu. Džaneta Rašton užšovė duris ir grįžo prie savo kėdės.

— Aš noriu tau tai papasakoti, — pradėjo ji tyliai, — nes... na, iš dalies todėl, kad turiu ką nors papasakoti, o esu pavargusi kaip šuo ir vargu ar sugebėčiau nuosekliai meluoti. O iš dalies todėl, kad jeigu man kas nors atsitiktų, bus žmogus, kuris tai žinos.

Ji nutilo, tarsi jau būtų viską paaiškinusi, ir Sara skubiai paklausė:

— Ką tu nori tuo pasakyti? Kas tau gali atsitikti?

— Galiu mirti — kaip pusseserė Hilda.

— Pusseserė Hilda?.. Ak, tu turi galvoje ponią Metjus? Aš visai užmiršau, kad ji tavo giminaitė; nieko keista, kad tu prislėgta. Tai šiurpu. Bet nereikia taip liguistai reaguo-

ti. Galų gale tai tik nelaimingas atsitikimas, tokie įvyksta labai labai retai.

— Tai nebuvo nelaimingas atsitikimas, — ramiai ir aiškiai ištarė Džaneta Rašton.

— Ką, po galais, tu nori pasakyti?

— Noriu pasakyti, kad ponia Metjus buvo nužudyta.

Naktis, tyla ir susimąsčiusios pusnys, rodos, atsargiai žengtelėjo dar arčiau ir dabar tyliai alsavo aplink atskirtą tamsaus viešbučio sparną; aplink kedro pliauskas šiugždantys liepsnos liežuvėliai šnabždėjo: nužudyta... nužudyta... nužudyta.

— Absurdas! — pasipiktinusi sušuko Sara. — Majoras Makėjus — gydytojas, ir jis sakė, kad tai nelaimingas atsitikimas. Jis sakė, kad ji, matyt, paslydo ant to bjauraus sniego ir krisdama galva trinktelėjo į tuos akmenis.

Tačiau kažkodėl Sara nepatikėjo savo pačios žodžiais. Neįtikimas, santūrus Džanetos Rašton pareiškimas, mąstant sveiku protu, buvo ne toks jau neįtikimas.

— Aš žinau, ką jie sakė. Bet jie klysta. Aš žinau, ji buvo nužudyta. Matai, mes jau kurį laiką to bijojome.

— Mes?

— Ponia Metjus ir aš.

— Bet... bet... Ak žinau, kad ji tavo pusseserė, na, bet *iš tikrųjų*, Džaneta!

— Iš tikrųjų ji man visai ne giminaitė. Tai buvo tik priedanga.

Sara vienu judesiu atsistojo.

— Man rodos, — ramiai ištarė ji, — kad tu per daug... truputį per daug įsifantazavai.

Džaneta Rašton kreivai šyptelėjo.

— Kodėl gi nesakai „smarkiai perdedi“? Juk taip norėjai pasakyti, ar ne? Ne, aš neperdedu. O Dieve, kaip norėčiau, kad taip būtų! — Džanetos balsas su paskutiniuoju

žodžiu užlūžo, sunertų rankų pirštus iškreipė mėšlungis. — Atsiprašau: aš maniau, kad nori padėti. Bet dabar matau, kaip nenatūraliai, siaubingai ir komiškai visa tai tau atrodo. Jei nori, ir man pačiai tai skamba beprotiškai, tiesiog nesuprantu, kaip, po velniais, galėjau viltis, kad tu patikėsi. Turėjau būti protingesnė.

— Bet aš... noriu pasakyti, negaliu... *O velnias*! — iš nevilties atsiduso Sara ir vėl susirangė ant kilimėlio prie židinio. — Tai aš turiu sakyti „atsiprašau“. Galbūt pamaniau, kad mulkini mane vien tik norėdama pažiūrėti, kiek priimsiu už gryną pinigą. O aš sureagavau kaip karalienė Viktorija: „*Mums visai nejuokinga*“. O gal galėčiau pasakyti: „Tęsk, įtikink mane“? Prašau, Džaneta, aš to noriu.

Džaneta ne visai sėkmingai pabandė nusišypsoti ir linktelėjo. Sarai tokio atsako pakako ir ji irgi draugiškai nusišypsojo. Bet, matyt, šios trumpos pauzės pakako, kad vėl pabustų vyresniosios merginos atsargumas, nes gana ilgai ji neištarė nė žodžio. Džaneta sėdėjo nejudėdama ir klausėsi, nors Saros ausys už kambario sienų negalėjo sugauti nė garselio ir tik kambaryje šlamėjo ir šniokštė liepsnos, retkarčiais sutreškėdavo deganti pliauska. Tačiau panelė Rašton nesiliovė klausytis. Pagaliau ji atsistojo, nuėjo prie laukujų durų, išjungė šviesą, kairiąja ranka atšovė duris (Sara pastebėjo, kad dešiniąją ji laiko kišenėje su mažuoju pistoletu) ir palengva jas pravėrė.Verandą užklojusi mėnesienos juosta, mėnuliui kiek pasislinkus, buvo susiaurėjusi, tačiau ilga apsnigta arkada su nuo stogo krašto nukarusiu žaižaruojančių varveklių nėriniu tebebuvo tyli ir tuščia, matėsi tik Saros šlepečių paliktos pėdos.

Džaneta minutę kitą pastovėjo tarpdury dairydamasi ir įsiklausydama į tylą. Paskui žengtelėjo atgal, užvėrė ir užšovė duris, vėl uždegė šviesą, patikrino langų sklendes, už-

traukė užuolaidas, kad neliktų jokio plyšio. Tada pažvelgė į Sarą ir labai tyliai pasakė:

— Tu neprieštarausi, jei įjungsiu radiją? Mudvi su pusseserė Hilda paprastai taip darydavome, kai norėdavome pasikalbėti ten, kur kas nors galėjo mus išgirsti, taigi visas stotis moku atmintinai. Viena stotis naktimis apie šį laiką transliuoja diskusijų laidą — na, bent jau ką nors panašaus. Neturiu supratimo, iš kur ji transliuojama ir kokia kalba jie kalba, bet balsai geresnė priedanga negu muzika. Taigi jei tu nepersigalvojai...

Ji pasilenkė ir iš komodos, stovinčios prie sienos tarp durų ir lango, ištraukė nedidelį baterinį radijo imtuvą, padėjo jį ant viršaus, sureguliavo ir įjungė. Pasklido įsismarkavusių balsų tarškesys — buvo panašu į Neapolio žvejų šeimyninį ginčą.

Garsas nebuvo toks stiprus, kad pažadintų kurį nors iš gyventojų kituose kambariuose, tačiau jo tikrai pakako, kad iš lauko nebūtų galima atskirti pritildytų panelės Rašton ir jos viešnios balsų nuo vyriško ir moteriško tauškesio, nenutrūkstamo radijo cypčiojimo bei traškesio.

— Suprantu, ką turėjai omeny!— pasakė Sara, nesąmoningai kalbėdama tyliau už nematomuosius ginčininkus. — Gerai, pasakok, ką norėjai pasakoti. Aš klausau.

Džaneta atsisėdo ant savo kėdės, palinko į priekį, alkūnes pasidėjusi ant kelių į ugnį ištiesė rankas ir pamažu, tarsi rinkdama žodžius, prakalbo:

— Tu tikriausiai girdėjai apie slaptąją tarnybą, tik, manau, tau niekad neatėjo į galvą, kad jai gali priklausyti patys paprasčiausi žmonės — tokie kaip pusseserė Hilda — ponia Metjus — ir aš. Ne!— sustabdė ji Sarą, kuri susijaudinusi sujudėjo ir buvo kažką besakanti. — Leisk man pabaigti. Tokie kaip mes — kaip aš — tai tik smulki žuvis. Mūsų darbas — rinkti informaciją: šnekų, gandų, paskalų

nuotrupas, kurios pačios savaime yra, rodos, visai bereikšmės, tačiau pridėtos prie kitų žmonių surinktų trupinėlių reiškia — gali reikšti — daug. Taigi prieš keletą mėnesių skyrius, kuriame dirbame, rado...

Džaneta stabtelėjo, matyt, ieškodama žodžio, kuris jai leistų per daug neatsiskleisti, ir galiausiai pasirinko labai neapibrėžtą:

— Pėdsakus...

2

Sėdėdama priešais židinį, ištiesusi savo nervingas mergaitiškas rankas į liepsną, Džaneta rūpestingai valdydama balsą, kad jis pasiektų tik Saros ausis, papasakojo, kaip buvo pasiųsta į Kašmyrą susitikti su ponia Metjus ir gauti iš jos nurodymų. Netekėjusi mergina, gyvenanti viena, galėjo sukurstyti aplinkinių smalsumą, todėl ponia Metjus turėjo apsimesti jos giminaite, kad nediduką plūduriuojantįjį namelį Dalo ežere netoli Šrinagaro, kuris jau buvo išnuomotas Džanetos vardu, būtų galima pririšti prie kur kas didesnio ponios Metjus namelio. Jos rado tai, dėl ko buvo siųstos, — tik paaiškėjo, kad tai tėra baisaus panirusio ledkalnio viršūnė, ledkalnio, apie kurį niekas nė neįtarė...

Su tokia situacija jos nebuvo pajėgios susidoroti, slypinti grėsmė buvo didžiulė, ir jos būtinai turėjo viską smulkiai papasakoti kokiam nors aukštesnės kompetencijos asmeniui. Tačiau joms griežtai draudžiama išvykti iš valstijos be savo skyriaus leidimo. Nei vienas iš daugybės jų ryšių Kašmyre nebuvo tokio lygio, kad būtų galima patikėti šią mirtinai pavojingą, bet kurią akimirką galinčią sprogti „bombą", todėl ponia Metjus išsiuntė kažką panašaus į Gegužės sveikinimą, prašydama pagalbos, — nors gerai žinojo, kad atvykti į Šrinagarą ir nepastebėtam, nesukėlus kalbų, susitikti su jomis nebus lengva nei kokiam

nors vietinės tautybės žmogui, nei svetimtaučiui. Priežastis buvo paprasta — sezonas ėjo į pabaigą.

Minios vasarotojų jau seniai buvo išvažiavusios, o ponia Metjus ir Džaneta galėjo pasilikti per daug nekrisdamos į akis todėl, kad abi mokėjo piešti akvarele, o lapkričio mėnesį slėnyje būna labai gražu. Sniegynai artinasi žemyn prie miškų, platanai nusidažo visais spalvos atspalviais nuo ryškiai raudono iki tamsiai raudono, gluosniai, tuopos ir kaštonai nušvinta geltoniu ir auksu. Joms, dabar jau dailininkėms, ši kasmetinė gamtos metamorfozė buvo nepriekaištinga dingstis pasilikti, kai visi kiti jau išvyko. Šitaip jos galėjo ne tik kuo ramiausiai važiuoti, joti, eiti ar plaukti *šikara* kur panorėjusios, bet ir užmegzti atsitiktinį pokalbį su dažnai pasitaikančiais svetimšaliais, kurie stabteli pasižiūrėti, kaip piešia dailininkės, šio to paklausia, ką nors pataria, o galiausiai prisėda šalia šnektelėti. O pabaiga, anot Džanetos, galėjo būti bet kokia.

Jau krito paskutinieji lapai, kai ponia Metjus išsiuntė tą „gegužinį“ sveikinimą ir ėmė laukti pagalbos. Nerimaujančią Džanetą ji stengėsi įtikinti, kad tai ilgai netruks. Bet po keturių dienų viename iš žinomiausių Indijos dienraščių *Civil and Military Gazete* buvo išspausdinta nedidelė žinutė apie atsitiktinę majoro Breto žūtį: jis iškritęs iš Pasienio ekspreso vagono pakeliui į Ravalpindį. „Nemanoma, kad tai būtų buvusi žmogžudystė; policijos nuomone, nelaimingasis kažkuriuo metu naktį apsimiegojęs supainiojo ir atidarė ne vonios, o vagono duris...“

Šiam nelaimingam atsitikimui nebuvo teikiama tiek reikšmės, kad būtų išspausdintas pirmajame puslapyje, ir žinutė buvo nugrūsta į vidinį puslapį tarp daugybės kitų kuo įvairiausių naujienų. Tačiau, anot Džanetos, ponia

Metjus perskaitė ją kartą, kitą ir atrodė nenusakomai sukrėsta ir liūdna.

— Anksčiau nebuvau jos tokios mačiusi, — pasakojo Džaneta. — Ji visada būdavo rami ir santūri... Net kritiniais momentais. Aš paklausiau, ar jis buvo jos draugas, ji atsakė, kad ne, kad jiedu buvo susitikę tik kartą: jis buvo kambaryje tada, kai jai buvo duodami nurodymai. Ponia Metjus vis svarstė, ar jis važiavo susitikti su mumis, nes ji nepatikėjo, kad tai buvęs nelaimingas atsitikimas. Jis buvęs ne iš tų, kurie taip kvailai apsirinka.

— Bet gal, jeigu policija?.. — kimiai pradėjo Sara.

— Jei vienas iš — iš mūsų žmonių žūsta per nelaimingą atsitikimą, mes taip ir paliekame. Oficialiai. Gal tai ir atrodo beširdiška, bet šitaip daug saugiau, negu pažerti krūvą klausimų, kurie tegali atvesti prie daug keblumų sukeliančių atsakymų. Pusseserė Hil — ponia Metjus — pasakė, kad mums nėra ko nerimauti, nes jei jis buvo tas asmuo ir keliavo čia, vietoj jo atsiųs ką nors kitą. Bet — bet man buvo neramu. Man niekaip neišėjo iš galvos, kad jeigu tai nebuvo nelaimingas atsitikimas ir jį nužudė todėl, kad jis čia neatvyktų, vadinasi — vadinasi, tai padarę žmonės gali žinoti apie mus. Ir jeigu kas nors mums atsitiktų, niekas nesužinos, ką — ką mes žinojome.

Kai nukrito paskutiniai lapai ir ežerus ėmė traukti ledelis, jiedvi iš savo plūduriuojančiųjų namelių persikėlė į Nedo viešbutį Šrinagare ir su vis didėjančiu nerimu laukė, kada gi bus atsiliepta į tą primygtinį pagalbos šauksmą. Jos kuo puikiausiai suvokė, kad su kiekviena diena darosi vis pavojingiau į jį atsiliepti, nes tuo metų laiku jokiam sveiko proto keliautojui nekiltų noras leistis į ilgą, šaltą ir dažnai pavojingą kelionę į slėnį vedančiais vingiuotais kalnų keliais. Net jei tam būtų ir labai įtikinama priežastis —

savaime krintanti į akis arba lengvai paaiškinama! Tačiau ir tada tokie reti atsiskyrėliai atkreipia į save dėmesį.

Dėl vienos iš tokių priežasčių ponia Metjus ir jos jaunoji pusseserė, nesulaukusios net antakio kilstelėjimo, galėjo apsigyventi beveik tuščiame viešbutyje, kuriame kelis kambarius buvo užėmę nuolatiniai iš savo pensijų gyvenantys senyvi gyventojai, ir dar keli kambariai buvo paruošti atsitiktiniams svečiams. Ta priežastis — abi moterys mėgo slidinėti.

Šis pomėgis, kaip ir gabumai piešti akvarele, nepraslydo pro jųdviejų darbdavių akis. Gulmargas, nedidukas vasaros kurortas, tapęs viena iš mėgstamiausių britų poilsiaviečių ir svarbiausia Indijos slidininkų klubo susitikimo vieta, nuo Šrinagaro buvo nesunkiai pasiekiamas: pavažiavęs automobiliu dvidešimt keturias mylias ir kalnų papėdėje pasiekęs Tanmargo kaimelį, toliau per mišką vingiuojančiu stačiu akmenuotu taku keturias mylias turėjai joti ant tvirto kalnų ponio ir galiausiai patekdavai į lėkštą Gulmargo įdubą šalia aukštojo Aparvato kalnagūbrio.

Abi moterys su savimi atsigabeno slides, ir netrukus jau visi viešbutyje žinojo, kad prieš karą jos slidinėdavo Europoje, o paskui ne kartą su slidininkų klubu Gulmarge, kai tik susirinkdavo tiek narių, jog kokiai dešimčiai dienų būtų verta atidaryti sniegais užverstą viešbutį.

— Slidinėti pavieniui žmonės čia neatvyksta, — aiškino Džaneta, — nes atidaryti viešbutį dviem arba trims žmonėms neapsimoka. O slidinėti lygiame slėnyje nebaisiai įdomu.

Praėjus dviem dienoms nuo to laiko, kai jos persikėlė į Šrinagaro viešbutį ir jau visai rimtai nerimo, kad nesulaukia atsakymo į savo „gegužinį“ ženklą, iš šiaurės atūžė baisi pūga. Užpustė visus praėjimus: tapo nepravažiuojamas Banihalo kelias ir abudu į slėnį vedantys Murėjo ir Abota-

bado keliai; joks lėktuvas negalėjo perskristi kalnų ir nutūpti laikiname Šrinagaro aerodrome. Vėjas ir sniegas nutraukė telefono, telegrafo bei elektros laidus, visas Kašmyras aptemo ir daugiau negu savaitę išbuvo atskirtas nuo viso pasaulio. Galiausiai pūga baigėsi, tačiau dangus tebebuvo tamsus ir grėsmingas, aukštąsias viršūnes slėpė audros debesys, aerodromo lauką dengė dešimties - dvidešimties pėdų storio pusnynai, miestą užvertė sniegas. Kelių brigados plūkėsi valydamos vingiuotą kelią per kalnus anapus Baramulos, ir jiems visą laiką grėsė sniego griūtys. Nevertėjo nė bandyti atkasti Banihalo kelią ir jis buvo nepravažiuojamas keletą savaičių.

Pirmasis prasibrovęs autobusas atvežė maišus pašto, ir Džaneta su ponia Metjus nučiuožė į paštą Bande pasiimti savo laiškų. Jos pasisiūlė parnešti ir kitą į viešbutį atsiųstą paštą ir tik viską išdalinusios atrado laiko atplėšti saviesiems laiškams; dauguma iš jų buvo kalėdiniai sveikinimai. Kiti laiškai buvo įdomūs tik pačiam gavėjui, o viename voke — neužklijuotame, tokiame, kokiuose siunčiami reklaminiai lankstinukai, — buvo įdėtas dešimties puslapių kalėdinis katalogas, išleistas gerai žinomos Ravalpindžio parduotuvės.

Ponia Metjus, kuriai jis ir buvo adresuotas, peržvelgė katalogą ir paliko jį atverstą savo kambaryje ant rašomojo stalo. Kambario nešikas arba bet kuris viešbučio tarnas, kuriam, atliekant savo darbą, būtų prisiėję užeiti — jau nekalbant apie gyventojus, užeinančius plepteléti ir išgerti, — galėjo jį pamatyti ir, jei norėjo, visą perversti. Bet vėlai vakare, kai dauguma svečių jau buvo sulindę į lovas, užuolaidos gerai užtrauktos, ponia Metjus iš savo nedidelės kelioninės mėgstamiausių knygų bibliotekėlės pasiėmė Stelos Gibons knygą „Šaltas jaukus vienkiemis“ ir su ja iššifravo kalėdiniame kataloge užšifruotą žinutę...

— Ji man apie tai pasak kitą rytą, kai slidinėjome, — pasakojo Džaneta. — Vy kis, kuris iškrito iš Pasienio ekspreso, *tikrai* važiavo pa matyti su mumis. Tačiau tai nebūtinai reiškia, kad opozicija susiejo jį su mumis, todėl mums nesą ko nerimauti. Kaip įmanoma greičiau atvyksiąs kas nors kitas ir įprastu būdu prisistatysiąs. Pusseserė Hilda pasakė, kad jis tą dieną ir turėtų atvykti, nes jei prasigavo pašto furgonas, vadinasi, Murėjaus-Baramulos kelias pravažiuojamas, o sprendžiant iš datos ant voko, katalogas Ravalpindyje į pašto dėžutę įmestas daugiau kaip prieš savaitę. Tą žmogų, matyt, buvo užsnigę pakeliui kokiame nors Dako namelyje.

Džaneta stabtelėjo ir ilgai tylėjo, niūriai žvelgdama į šokinėjančias liepsnas. Pagaliau Sara nedrąsiai sušnibždėjo:

— Argi jis neatvyko?

Džaneta atitoko nuo savo nemalonių minčių.

— Atvyko. Jis vadinosi Adžitas Dulabas ir buvo vienas iš geriausių polo žaidėjų. Jis atseit atvyko čia pabandyti sumedžioti snieginio leopardo — kai subjūra oras šie žvėrys nusileidžia į žemesnes kalvas. Valstijos valdžia apgyvendino jį vieno maharadžos svečių namuose, ir vyresnysis valstijos pareigūnas jo garbei surengė kokteilių vakarėlį, į kurį visi mes buvome pakviesti. Kad būtų trumpiau, paskysiu, jog jis sugebėjo susitikti su pussesere Hilda — ji ketino jį mokyti slidinėti, — ir ji jam viską papasakojo. O kitą dieną jis pareiškė, kad oras medžioklei per prastas, parduotuvėje Bande nusipirko du snieginių leopardų kailius ir iškeliavo.

— Tai ko gi tu nerimauji? — pasiteiravo Sara. — Dabar tai jau jo rūpestis, o ne tavo!

— Jis nebesugrįžo, — kimiai sukuždėjo Džaneta.

— Tu nori pasakyti... tu nori pasakyti, kad jį *nužudė*? — Sarai užėmė kvapą.

— Aš nežinau! Galėjo būti ir nelaimingas atsitikimas. Paprasčiausia — paprasčiausia nesėkmė. Tas kelias labai pavojingas; automobiliai, autobusai ir sunkvežimiai dažnai nuo jo nusiverčia. Daugybėje vietų šalikelėje kalnas stačiai leidžiasi žemyn, kur kelių šimtų pėdų gylio tarpeklyje teka upė, — niekas ten neišlieka gyvas. Galbūt jo automobilį nubloškė griūtis.

Sara lengviau atsikvėpė:

— Vadinasi, *turėjo* būti nelaimingas atsitikimas!

— Galbūt. Tačiau griūtį gali sukelti ir žmogus. Kas nors galėjo laukti... Galbūt tai buvo padaryta su tikslu. Jei tik būtume galėjusios įsitikinti, jog tai buvo nelaimingas atsitikimas, būtume tikriausiai pasijutusios... na, geriau. Bet mes nebuvome tuo tikros. Po to mes net nežinojome, ar kas nors kitas buvo pasiųstas pas mus ar ne. Galbūt ką nors pasiuntė, ir tam taip pat nepavyko... kaip — kaip ir aniems dviem.

— Tu nori pasakyti, kad turėjote čia sėdėti, laukti ir nieko nedaryti? — apstulbusi paklausė Sara. — Negi neturėjote radijo siųstuvo, imtuvo arba ko nors panašaus? Aš būčiau sugalvojusi...

— Maži portatyvūs siųstuvai, — šiurkščiai nutraukė ją Džaneta, — kalnuose blogai veikia, o be to, jais siunčiamus signalus gali netyčia pagauti bet kas. Ir dar blogiau — susekti! Tučtuojau pasklistų kalbos, kad kažkas iš slėnio siunčia užkoduotus signalus, ir tada medžioklė būtų baigta — o drauge ir visas žaidimas!

— Ak! Taip, suprantu. Bet tikriausiai galėjote paskambinti? — pasiteiravo Sara, susidomėjusi prieš ją atsiskleidusiu slaptųjų agentų veiklos mechanizmu ir suglumusi, kad viskas numatyta iki smulkmenų ir vyksta taip lėtai. — Liniją iki to laiko turėjo pataisyti. Arba galėjote paprasčiausiai pasiųsti telegramą.

— Indijoje? — pašaipiai paklausė Džaneta. — Tai kiek laiko tu čia nebuvai?

— Tik mėnesį su trupučiu, — prisipažino Sara. — Kodėl klausi?

— Tavo žiniai, visoje Indijoje — nekalbant jau apie Kašmyrą, — nėra tokio daikto kaip patikimas telefonas! Vicekaralius, vyriausiasis kariuomenės vadas, centrinės žvalgybos viršininkas ir dar vienas kitas didelis viršininkas tikriausiai turi asmeninius blokavimo įtaisus; tačiau paprastiems mirtingiesiems tai neprieinama. Bent jau ne gimtojoje valstijoje! Be to, linijos eina per galybę telefonų komutatorių ir vos ne visur bet koks mirtingasis gali pasiklausyti pokalbio. O telegramos — jos eina iš rankų į rankas ir visi jas skaito — prisimink Kiplingą!

— Bet jei jos užkoduotos?

— Kodai, — nekantriai atšovė Džaneta, — pats blogiausias būdas, nes jei tik kodas nėra trumpas ir neatrodo prasmingas — toks prasmingas, kad ir bukam būtų aišku! — užkoduota žinutė iškart atkreipia dėmesį ir sukelia smalsumą bei krūvą įtarimų tiek siuntėjui, tiek gavėjui. Mūsų žaidime niekas nieko nerašo. Nebent... — Ji sudvejojo ir netrukus, atrodė, jau nebematė Saros, vėl mintimis nuklydo prie kažkokių jai ramybės neduodančių dalykų. Sakinį Džaneta užbaigė jau visai kitokiu balsu, vos begirdimai: — ... nebent *turime* tai padaryti — jei ateina laikas.

Saros nugara vėl nubėgo šiurpuliukas ir ji pyktelėjusi kandokai pareiškė:

— Bet ta žinia, kurią ponia Metjus gavo Šrinagare, turėjo būti užkoduota. Kalėdinis katalogas.

— Taip, tiesa. Bet nuo to laiko, kai jį išsiuntė, jis daugybę dienų kažkur išgulėjo dėl audros — kaip ir tas vyras, kuris keliavo susitikti su mumis. Ir niekas tame kataloge

nebūtų perskaitęs nieko daugiau, nė nebūtų įtaręs, kad ten galima dar ką nors perskaityti. Tai galėjo padaryti tik tas asmuo, kuriam jis buvo adresuotas. Nes tik tas vienintelis asmuo turėjo raktą. Ir kiekvienąkart vis kitokį raktą! Tai kone vienintelis kodas pasaulyje, kurio neįmanoma atskleisti: nieko neužrašoma, tu seki skaičius, o žodžius randi kitoje knygoje. Deja, šis būdas tinka tik labai trumpoms žinutėms, nes skaičių ne kažin kiek. O mums viskam paaiškinti būtų prireikę daugybės žodžių.

— Visa tai man klaikiai painu, — nepritariamai pareiškė Sara.

— Kaip mokytis vaikščioti virš Niagaros ištemptu lynu! Arba ieškoti kelio Gobio dykumoje. O čia dar blogiau. Galiausiai mes gavome dar vieną žinią — panašiu būdu kaip ir aną. Joje buvo nurodyta persikelti į Gulmargą, kur vyksiąs slidininkų klubo susirinkimas. Agentas, kuris susisieks su mumis, būsiąs slidinėtojas. Ir dar buvo pasakyta, kaip niekam nematant galėtume su juo susitikti.

Anot Džanetos, tai buvusi visai nebloga mintis. Kur kas geresnė dingstis atvykti į Kašmyrą žiemą — paslidinėti Gulmarge, o ne mėginti sumedžioti sniegini leopardą. Tačiau trumpa žinutė baigėsi vienu bauginančiu žodžiu, kuris jų glaustame žodynėlyje reiškė: „Saugokitės — jus susekė!“ Džaneta buvo baisiai sukrėsta. Jai, tiesa, po anų dviejų agentų žūties buvo kilę įtarimų, nors pati save ir įtikinėjo, kad antrasis atvejis — tai jau beveik tikrai nelaimingas atsitikimas. O jeigu pirmąjį agentą ir nužudė, nėra ko bijoti, kad žudikai galėjo įtarti, pas ką važiavo jų auka. Ir štai trumpas žodelis viską sugriovė.

— Buvau tokia tikra, kad esame saugios, — šnibždėjo Džaneta. — Nesitikėjo, kad kas nors galėtų įtarti vidutinio amžiaus plepią našlę, kuri mėgsta tapyti ir megzti, dievina „kavutes“ ir vistą, arba merginą, kuri žaidžia golfą ir

tenisą, piešia, šoka ir iškylauja su atostogaujančiais karininkais. Bet, matyt, kažkur kažką pražiopsojome... Arba kas nors išdavė: viena iš dviejų tikrai atsitiko.

Jos balsas užsikirto ir nuslopo. Džaneta mėšlungiškai nurijo seiles, tarytum jai staiga būtų išdžiūvusi burna. Ir vėl paslapčia greitai, tačiau atidžiai apžvelgė kambarį: traškantį radiją, uždarytas plikas duris ir langus, ant kurių vis taip pat ramiai kybojo nublukusios užuolaidos. Džaneta vėl prabilo ir vis taip pat pašnibždom pasakojo toliau:

— Kai gavome tą žinutę, pradėjau bijoti... siaubingai bijoti. O ponia Metjus nebijojo. Ji buvo nuostabi. Bet ir ji pasidarė atsargesnė. Visur nešiodavosi ginklą ir man liepė nešiotis. Ji prižiūrėjo, kad nakčiai mudviejų durys ir langai būtų užrakinti ir užstumti ir kad nevalgytume jokio maisto, kurio pirmiau neparagavo kas nors kitas. Nežinau, ką būčiau atidavusi, kad būčiau galėjusi išvažiuoti. Tačiau reikėjo laukti to žmogaus, kuris turėjo su mumis susitikti. *Turėjome* laukti. Bet jis vis dar neatvyko, o pusseserė Hilda nebegyva; ir aš bijau... *bijau!*

Sara ramindama ištiesė ranką ir, nors anaiptol taip nesijautė, ramiai pasakė:

— Pati supranti, kad šitaip nėra. Tai tik isterija.

Džaneta Rašton staigiai atsilošė kėdėje ir piktai pasakė:

— Tu netiki! Manai, kad aš arba pamišusi, arba prisifantazavau, ar ne? *Argi ne*?

— Iš tiesų, — lėtai atsiliepė Sara, — nemanau. Nors vienas Dievas težino, kodėl! Bet man atrodo, kad tu šiek tiek sutirštini spalvas. Majoras Makėjus — karo gydytojas, ir jis, ir daktaras Leonardas sakė, kad ponios Metjus žūtis — nelaimingas atsitikimas. Taigi, atsižvelgiant į tai, ką tu žinai, taip *galėjo* ir būti. Nelaimingas atsitikimas.

Džaneta Rašton nusijuokė — tik jos juokas nebuvo malonus, — ir nustūmė nuo savo kelių Saros ranką:

— Klausyk, tu, naivuole, gal aš ir išsigandusi, bet kvailė nesu. Galbūt nervai šiek tiek pašliję, bet protas blaivus — kol kas! Aš sakiau, kad ponia Metjus nešiodavosi ginklą. Kai ją surado, ginklo nebuvo, ir yra tik viena priežastis, dėl kurios jį paėmė. Žmogžudystė turėjo atrodyti kaip nelaimingas atsitikimas, o jeigu pas ją būtų radę užtaisytą pistoletą, net ir paskutiniam kvailiui būtų kilę kokių nors abejonių, nekalbant jau apie begalę neparankių klausimų. Paprastai žmonės, net ir pusamžės našlės, nesinešioja užtaisytų ginklų — nebent jie ko nors bijo.

— O ar negalėjo jis iškristi į sniegą, kai ji griuvo? Arba gal jį pavogė kūną atradęs kulis? — pasvarstė Sara.

— Ji pistoletą nešiodavosi nedideliame dėkle po pažastimi — kaip ir aš dieną, — ir norint jį surasti, reikėjo apieškoti kūną. Joks kulis tokiomis aplinkybėmis nebūtų išdrįsęs liesti lavono, nes bijotų būti įtartas, jog kažkaip prisidėjo prie tos mirties. Pagaliau, tarkim, kad kulis *tikrai* bandė apiplėšti kūną, — negi manai, kad jis būtų dar vargęs nuimdamas dėklą? Ištraukti pistoletą visai nesunku, tačiau nuimti dėklą ir diržą ne taip jau paprasta. Juos turėjo arba nupjauti, arba nurengti striukę, o paskui vėl ją aprengti, o tai buvo įmanoma padaryti, kol jos kūnas buvo dar šiltas, nes paskui ji...

— Žinau, — paskubom atsiliepė Sara, — mačiau, kaip ją parnešė.

— Bet iš kur žinai, kad kai ją rado, ginklo jau nebuvo. Galbūt jį paėmė majoras Makėjus?

— Aš radau ją apie ketvirtą valandą, — nevalingai sudrebėjusi vos girdimai paaiškino Džaneta. — Kulis rado ją vėliau.

— Tu?!

— Taip. Aš... Man buvo neramu. Buvau nemačiusi jos nuo praeito vakaro, nes kai po pusryčių nuėjau pas ją į kambarį, jos nebebuvo, ir tarnas pasakė, kad ji su grupele kitų iškeliavusi į Chilanmargą. O kai tu, Redžis Kredokas ir dvyniai Kopliai anksti iš ten grįžote ir pasakėte, kad jos nematėte, aš jau labai susijaudinau. Išsliuožiau jos ieškoti. Nežinau kodėl, bet nučiuožiau tiesiai prie lomos... Redžis, tiesa, mus perspėjo, kad sniegas ten pavojingas, ir aš baiminausi, kad... — Džaneta taip ir nepasakė, ką norėjo, o paskui ūmiai užbaigė: — Šiaip ar taip, aš ją radau.

— Bet, — dusliai sušnibždėjo Sara, — bet tai turėjo būti daug anksčiau, negu kad ją surado kulis! Kodėl tu nieko neatsivedei?

— O kam? Ji buvo nebegyva. Buvo mirusi prieš keletą valandų. Net ir aš tai supratau. Be to, negalėjau į tai veltis. Taigi grįžau į viešbutį kitu keliu ir niekam nieko nesakiau. Tuo metu vėl pradėjo snigti, ir galėjau būti rami, kad mano pėdų nebeliks.

Sara griežtai paklausė:

— Ką tu dabar ketini daryti? Kodėl neini į policiją?

— *Į policiją?* — pašaipiai pakartojo Džaneta. — Nagi, aš negaliu eiti į policiją! Ką aš jiems pasakyčiau? Nušluočiau tai, kas pasiekta mėnesiais trukusiu darbu, planavimu, paskutinę akimirką viską sugriaučiau? O gal pasakyčiau, kad „nujaučiu“, jog tai nebuvo nelaimingas atsitikimas, ir išgirsčiau, jog aš tik isterikuoju iš sielvarto? Ne. Man nelieka nieko kita, tik laukti.

— *Laukti?* — nepatikliai pakartojo Sara. — Ko, po galais?

— Aš sakiau. Kažkur čia mes turime susitikti. Kol jis neatvyks, aš negaliu išvažiuoti. Ponia Metjus nebegyva, bet aš žinau viską, ką ji žinojo. Ir aš turiu tai perduoti tam,

kam reikia. O paskui, kaip tu sakai, tai jau ne mūsų — ne mano rūpestis.

Sarai nuo liežuvio jau slydo: „O kas, jei jis neatvyks?“, bet ji laiku susigriebė: pasakyti šitaip siaubingai įsibaiminusiai merginai būtų buvę paprasčiausiai žiauru. Todėl ji ištarė ką kita:

— O kodėl tau šįkart nepabandžius to užrašyti — tai, kas svarbiausia, — ir surizikuoti išsiųsti? Taip, *žinau,* sakei, kad tavo skyriaus agentai nieko neužrašinėja, nes laiškai gali paklysti, juos gali pavogti ir iššifruoti. Bet atrodo, — ryžtingai užbaigė Sara, — kad agentus gali nužudyti!

— Taip, lėtai atitarė Džaneta Rašton. — Agentus gali nužudyti. Štai kodėl nepasitikėjau tavimi, kai šįvakar atėjai prie mano durų. Pamaniau, jog tai spąstai. Jog tu atėjai nužudyti manęs.

— Ką tu?!

— O kodėl gi ne? Jei prieš kelias valandas tau kas būtų pasakęs, kad aš slaptosios tarnybos agentė, ar būtum patikėjusi?

— Na...

— Aišku, kad nebūtum! Nes aš neatrodau taip, kaip, tavo manymu, turėtų atrodyti slaptosios tarnybos agentai.

— Taip, tikriausiai. Suprantu. Nieko keista, kad įbedei į mane pistoletą! Pamaniau, kad tu išprotėjai. Arba aš.

— Žinau, — išvargusiu balsu ištarė Džaneta. — Suvokiau, kad jeigu tu nesi viena iš... jų... man bus nepaprastai sunku pasiaiškinti. Bet turėjau šitaip pasielgti, nes kitaip rizikavau kur kas labiau.

— Ką tai reiškia? Kaip — kitaip?

— Jeigu būtum buvusi viena iš jų, o aš iš baimės apsirikti būčiau bent kiek sudvejojusi, kitos galimybės nebebūčiau turėjusi. Jau geriau buvo susilaukti keblių klausi-

mų lavinos ir susipainioti bemeluojant, negu šitaip rizikuoti. Supranti, ant kortos pastatyta ne tik mano gyvybė. Yra kur kas svarbesnių dalykų. Dabar, kai ponia Metjus nebegyva, aš vienintelis žmogus, žinantis, ką žinojo ji. Visą laiką tebuvau jos dublerė. Ji man nurodinėjo, kaip ir ką daryti. Tačiau dabar likau pati viena ir turiu išlikti gyva. *Privalau* išlikti! Negaliu jos apvilti. Negaliu leisti, kad viskas pražūtų.

Pavargęs, įsiaudrinęs balsas su paskutiniuoju žodžiu kažkaip keistai trakštelėjo, o Sara netrukus smalsiai pasidomėjo:

— O kodėl tu nusprendei, kad aš ne iš tų?

Džaneta Rašton blankiai šyptelėjo.

— Na, turbūt šiek tiek padėjo intuicija, bet šiaip jau — paprasta aritmetika.

— Nesuprantu.

— Nesupranti? Visai paprasta. Tu neturėjai jokio ginklo ir sakei tiesą — kažkas tikrai buvo prie lango, kažkas, kas turėjo gana ilgai ten prabūti, kad kruopščiai nudildytų tą sklendę. Na, o jei tu nebūtum buvusi padorus žmogus, nebūtum manęs perspėjusi.

— Ak, nežinau, — nusišypsojo Sara. — Aš juk galėjau jį ten patupdyti kaip masalą.

— Taip, ir aš apie tai pagalvojau. Tokiame darbe išmoksti pagalvoti apie viską. Tačiau ir šią galimybę aš galų gale atmečiau. Jei būtum patupdžiusi ką nors po langu, tai tik tam, kad patvirtintum savo alibi: dingstis įeiti arba išsivadinti mane, jei, tarkim, neatidaryčiau tau durų. Tavo manymu, prieš įleisdama tave, aš galbūt nubėgsiu prie vonios kambario lango ir patikrinsiu, ar sakai tiesą, o paskui, pamačiusi jauką ir įsitikinusi tavo nuoširdumu, jau tikrai atidarysiu duris.

— Tai kodėl tu pamanei... — pradėjo Sara.

— Aš nepuoliau prie lango, — nutraukė ją Džaneta. — Iš karto patikrinau, ar neturi ginklo. O kai nuėjau prie lango, tas, kuris ten buvo, išgirdęs mus jau buvo pabėgęs. Man šovė į galvą, kad tai galbūt sąmokslas: norėta ne nužudyti mane, o sužinoti paslaptį. Bet jei taip, tavo masalui po mano langu užsiimti tokiu ilgu ir nepaprastai kruopščiu darbu vien tam, kad būtų patvirtintas alibi — visiškai nereikalinga prabanga; tai būtų buvę galima padaryti kur kas paprasčiau.

— Suprantu, — lėtai ištarė Sara ir suvirpėjo. — Rodos, tu viską išsiaiškinai. Vadinasi, dabar jau tikrai žinai, kad esu padorus žmogus.

— Žinau, — keistu balsu patvirtino Džaneta. Savo pavargusias neramias akis nuo mažame plytiniame židinyje žioruojančių pliauskų ji nukreipė į Sarą ir ilgai mąsliai žiūrėjo.

Tyliai dunkstelėjo krisdamos pliauskos, šoktelėjo liepsnelė. Sara neskubėdama atsistojo ir paklausė:

— Ką turėčiau padaryti?

Įtampa ir budrumas Džanetos Rašton veide atslūgo. Ji ištarė:

— Tu tikrai nekvaila.

— Ne visai. Tu nebūtum viso šito man pasakojusi tik tam, kad nepliurpčiau per pusryčius. Jei tau būtų terūpėję tik šitai, būtum griebusis painių melagysčių. Visą tą laiką, kol pasakojau apie save, tu mėginai nuspręsti, ar ne? Esu tikra, kad norėdama būtum surezgusi kokį įtikimą paaiškinimą, tačiau tu nusprendei pasakyti tiesą. Tam turi būti kokia nors priežastis.

— Yra. Priežastis ta, kad aš — aš netekau vilties. Esu užspeista į kampą ir turiu išnaudoti paskutinę galimybę.

— Ir ta galimybė esu aš. Ar ne taip?

— Taip. Atrodo, turi užtektinai proto ir vargu ar būtum gerai tarnavusi WRAF ir taip puikiai slidinėtum, jei nebūtum drąsi. O man reikia pagalbos. Ar padėsi man?

Sara ištiesė ranką.

— Sukertam, — rimtai pasakė, o paskui nusišypsojo.

Antrosios merginos pirštai, šalti ir įsitempę, suspaudė jos ranką tik akimirkai.

— Ačiū, — nuoširdžiai padėkojo. Ji pakilo nuo kėdės, nuėjo prie rašomojo stalo, atitraukusi stalčių išsiėmė voką bei automatinį plunksnakotį ir jais nešina grįžo pas Sarą.

— Jei mane lydės laimė, — tarė ji, — tau, matyt, nereikės nieko daryti. Tikrai meldžiu Dievą, kad taip ir būtų. Bet... dėl visa ko norėčiau, kad štai čia užrašytum savo adresą. Ir jei kada nors gausi šį voką, kaip nors juo pasirūpink. Nežinau kaip, paliksiu tai tau ir jaučiu, kad manęs neapvilsi.

— Pasistengsiu, — rimtai atsiliepė Sara. — Bet kodėl *mano* vardu? Tikriausiai...

— Aš nerizikuosiu niekuo kitu. Nerizikuosiu! Nes tai gali būti pavojinga. O tu kitokia. Tu nesi mūsiškė ir nieko nežinai. Tiesiog susipažinau su tavimi slidinėdama, taigi visai tikėtina, kad tau nekils jokių rūpesčių, jei — jei man kas nors ir atsitiks.

— Nieko tau neatsitiks, — tvirtai pasakė Sara.

Ji paėmė voką. Šis buvo užklijuotas, tačiau visai plonas — viduje buvo gal koks vienas, na, daugiausia du plonyčiai rašomojo popieriaus lapai. Paėmusi plunksnakotį Sara ant voko brūkštelėjo savo pavardę bei adresą ir grąžino jį.

Džaneta susimąsčiusi laikė voką rankoje. O kai ji vėl prakalbo, tarė žodžius taip tyliai, kad Sara juos vos tesuprato ir pamanė, kad Džaneta gal kalba pati su savimi.

— Kita problema — saugiai jį paslėpti, kai niekas ne-

matys, o jei mane seka, tai ne taip jau ir lengva. Nebent... Taip ir padarysiu. Ryt pasiimsiu jį su savimi žemyn... — Tarsi patvirtindama kažkokį sumanymą ji guviai linktelėjo ir įsibruko užklijuotąjį voką sau į kišenę. — O dabar, — ištarė įprastu balsu, — man rodos, tau būtų geriau grįžti į savo kambarį.

— Bet ar tau tikrai nebus nesmagu? — susirūpinusi pasiteiravo Sara. — Juk tas langas dabar atviras, o su durų sklende susidorotų ir vaikas. Jei nori, aš pasiliksiu. O jei jis — tas — kas ten buvo — grįš?

— Nesijaudink, — atsakė Džaneta. — Bent jau šiąnakt tai tikrai niekas nebandys dar kartą. Dega šviesos, vadinasi, aš nemiegu ir esu pasiruošusi. Vonioje paliksiu įjungtą šviesą, o po durų rankena įsprausiu kėdę.

— Na, jei tu taip manai, gerai, — dvejodama sutiko Sara. Bet pažadėk, kad jeigu išgirsi kokius nors neaiškius garsus, padaužysi į sieną ir imsi klykti.

— Pažadu, — vos šyptelėjo Džaneta.

Ji nuėjo prie durų, atitraukė velkę, atsargiai jas pravėrė ir tik apsidairiusi po tuštutėlę verandą atsigręžė į Sarą.

— Kaip gerai, kad tu atėjai, — pasakė užsikirsdama. — Aš... aš taip tau dėkinga.

— Niekai, — nerūpestingai atsakė Sara. — Aš ketinau ateiti. Galime tai pavadinti lemtimi ar dar kaip nors. Likimas — visi mes Dievo valioje. Štai ir viskas. Labanakt, brangute.

Durys už jos tyliai užsivėrė, Sara vėl išgirdo, kaip trekštelėjo spynoje pasuktas raktas, dusliai sugirgždėjo užstumiamos sklendės. Po kelių sekundžių išjungė radiją ir vėl pasidarė visiškai tylu.

Sara, glausdamasi nugara prie durų, apsidairė aplink. Išėjus iš sąlygiškai šilto kambario su židiniu, veranda buvo panaši į lediną urvą, pritvinusį balkšvos prieblandos, ku-

rioje juodavo paslaptingos durys ir užtraukti langai. Balti spindintys sniego patalai pūpsojo palei ruplėtas medines sienas, stori ir sunkūs karojo nuo žemų stogų — pražilusiame danguje ryškėjo švelnūs, vingiuoti suapvalėjusių pastatų kontūrai.

Kažkur toli marge* nuo šalčio skardžiai pokštelėjo medis, ir tas garsas buvo panašus į tolimą pistoleto šūvį. Silpnutis tylą sudrumstęs garsas slopiai nuaidėjo per visą miegantį margą, ir prie savo durų beeinanti Sara staigiai sustojo. Tačiau ji stabtelėjo ne dėl šito vos girdimo garso.

Mėnulis nakties dangumi jau buvo pasilypėjęs aukščiau, ir dabar pusę verandos dengė šešėlis. Tik pačiame pakraštyje liko šalta sidabrinė juosta, išmarginta ryškaus verandos turėklų rašto. Tačiau nuo anapus turėklų plytinčių sniegynų atsispindėjo šviesa, ir jos pakako, kad Sara ant balto snaigių kilimo, nuklojusio verandos grindis, gana aiškiai matytų savo kailinių šlepečių pėdsakus.

Bet dabar ant balkšvo trapaus kilimo buvo dar vienos pėdos. Kažkas pirštų galais atėjo tuščia veranda ir buvo stabtelėjęs prie Džanetos Rašton durų...

**Margas* — lanka. Čia *margu* vadinamos visos trys golfo aikštelės drauge.

3

Šitos pėdos Sarą sukrėtė labiau, negu visa tai, ką pasakojo Džaneta. Žvelgdama į jas Sara pasijuto taip, tarsi ją kas iš fantazijų pasaulio staigiai ir negailestingai būtų išstūmęs į žvarbią realybę. Nepasakytum, kad ji Džaneta nepatikėjo, bet vis dėlto manė, kad iš širdgėlos, baimės, dėl sukrėtimo ji šiek tiek perdeda. O dabar staiga tai pasidarė tikra. Įrodymas buvo čia, prieš jos akis.

Pirmoji instinktyvi reakcija — įspėti Džanetą. Sara buvo bekelianti ranką vėl pasibelsti, bet susilaikė ir atsisuko darkart apžiūrėti tų išdavikiškų pėdsakų. Tas, kas juos paliko, klausydamasis čia stovėjo neilgai. Vadinasi, jam nesigirdėjo ir jis, nieko nepešęs, turėjo pasitraukti. Kadangi Džaneta įtarė, kad jų gali slapta klausytis, ir pasisaugojo šito, be to, Saros galva, ji ir taip pakankamai patyrė per vieną naktį, — vargu ar buvo prasmės įsiveržti dar kartą vien tam, kad pasakytų, jog ji buvusi teisi.

Ji gali nuveikti šį tą naudingesnio: pasekti pėdas ir pažiūrėti, kur jos veda! Bet netgi iš savo vietos Sara matė, kad pėdos ateina nuo trijų akmeninių laiptelių tolimajame verandos gale ir ten pat nueina. Visai tikėtina, kad tas, kas paliko pėdas, dabar gali tykoti kur nors šešėlyje viešbučio fligelio gale ir laukti, ar kas neseks pėdomis. Toks susitikimas labai gąsdino — Sara puolė atgal į savo kambarį ir vos atsidūrusi viduje užrakino ir užsklendė duris.

Po visos per pastarąjį pusvalandį įvykusios maišalynės ji nė nesitikėjo vėl užmigti. Bet ir šįkart pravertė karo metais įgyta patirtis, kai išmoksti išnaudoti kiekvieną galimybę ir nusnūsti tarp oro antskrydžių, tomis valandėlėmis, kol būdavo išskridę nereguliariosios armijos bombonešiai ir naikintuvai.

Sara jau buvo užsimerkusi ir beužmieganti, kai dingtelėjo, kad tos kitos pėdos, kaip ir jos pačios, buvo paliktos moters...

Kitą rytą per pusryčius Redžis Kredokas, slidininkų klubo pirmininkas, pasakė trumpą kalbą.

Jis tarė kelis žodžius apie tragišką ponios Metjus mirtį ir priminė, jog jau anksčiau yra perspėjęs, kad Mėlynąja trasa slidinėti pavojinga.

— Sniegas, — kalbėjo Redžis Kredokas, — vietomis subjuręs, dėl atlydžio didžioji trasos dalis apledijusi ir labai pavojinga. Per likusias keturias Pavasario susitikimo dienas niekam jokiais būdais neleidžiama slidinėti nei ta trasa, nei šalia jos. Jei paaiškės, kad kas nors taip daro, iškart bus pašalintas iš klubo.

Dar jis pranešė, kad ponios Metjus palaikai tą pačią dieną bus nugabenti į Šrinagarą ir ten palaidoti. Redžis Kredokas atsisėdo ir aiškiai pajuto palengvėjimą, kai prie stalų pasigirdo prislopintų balsų gaudesys.

Sara nukreipė akis į tą pusę, kur skaisčiuose rytmečio saulės spinduliuose, srūvančiuose pro sniegu įrėmintus langus, švytėjo šviesiaplaukė Džanetos Rašton galvutė. Džanetos veide nesimatė jokių naktį patirto siaubo žymių. Ji buvo apsivilkusi ne įprastinį slidinėjimo kostiumą, o tamsaus tvido švarką ir sijoną. Sara suprato, kad ji lydės savo tariamosios pusseserės karstą žemyn į Šrinagarą ir dalyvaus laidotuvėse. Dabar Džaneta šnekėjosi su Hiugu Krydu — atviraširdžiu, linksmu ir dosniu žmogumi, kuris

kol kas priklausė neslidinėjančiųjų sąrašui, nes nevykusiai „pasibadė“ su medžiu Raudonojoje trasoje.

Džaneta pareiškė jam užuojautą, ir majoras Krydas, matyt, pasakė kažką, kas ją labai pralinksmino, nes Džanetos juokas nuaidėjo per visą kambarį. Sarai jau norėjosi suabejoti, ar praeitos nakties įvykiai nebuvo tik labai ryškus košmaras ar įaudrintos vaizduotės padarinys? Vis dėlto nors į Džanetos istoriją ji gal ir galėjo nekreipti dėmesio, tačiau užmiršti tas ryškias išdavikiškas pėdas ant snaigėmis nubertų verandos grindų buvo neįmanoma.

Tą patį rytą vėliau, kai čiuožė į paštą išsiųsti laiško savo tetai Alisai, Sara ne kartą stabčiojo ir gręžiojosi atgal, nes niekaip negalėjo atsikratyti nuojautos, kad yra sekama. Tačiau, be kelių figūrėlių, tolumoje klupinėjančių nuožulniais šlaitais žemiau viešbučio, visame spindinčiu sniegu užklotame *marge* nebuvo nė gyvos dvasios. Jis visas spindėjo skaisčiuose saulės spinduliuose, nuo kurių sniegas po slidėmis tižo. Slidinėtojų matėsi mažiau negu paprastai, nes keletas vyresniųjų klubo narių drauge su Džaneta nusileido į Šrinagarą, iš kurio turėjo grįžti po gedulingų priešpiečių Nedo viešbutyje.

Grįždama iš pašto Sara pamatė Krydus, stebinčius pradedančiųjų grupę ant nuožulnių šlaitų, ir nušliuožė prie jų. Sara su jais susipažino Pešavare, jų automobilyje atvažiavo į Kašmyrą ir, nepaisant didžiulio amžiaus skirtumo, ponia Kryd (pakrikštyta Antonija, tačiau daugelio bičiulių vadinama Uogele) tapo gera jos drauge.

— Sveikas, Hiugai, — čiuoždama prie šalia jų stirksančio stulpelio šūktelėjo Sara. — Kodėl Uogelė nevežioja tavęs invalido vežimėliu? Maniau, kad tau reikia gulėti lovoje.

— Ne visai, vaikuti, — patenkintas atsiliepė Hiugas ir prisimerkė nuo akinančios saulės. — Nieks nelūžo, nieks

netrūko. Įsitaisiau keletą mėlynių, ir tiek. Esu kietas kaip senas puspadis, o Uogelė man įtrynė gal kokį kibirą tepalo ir dabar nuo manęs trenkia kaip nuo paplavų duobės. Gali mane užuosti per penkis šimtus jardų, bet aš darausi vis nuolaidesnis.

Jis nubraukė nuo suoliuko, ant kurio sėdėjo, tirpstantį sniegą ir padarė Sarai vietos atsisėsti.

— Eikš, sėskis. Žinau keletą kur kas gyvesnių pramogų, negu spoksoti, kaip koks nors vyrukas, čiuoždamas šlaitu, uoliai stengiasi neprarasti pusiausvyros, kai prie jo batų pririštos šešių pėdų lentos. Na, pavyzdžiui, kad ir anas: žiūrėk, koks jis atsargus. Štai jis pajuda — kaip tik tai, ko reikia! — dabar įsibėgėja — jo slidės kryžiuojasi — dabar pameta lazdą, nagi, luktelk!.. *Nuostabu!* Gyvenimo paįvairinimas. Neabejoju, kad ponai Goldvinas ir Majeris būtų sumokėję jam ne vieną tūkstantį, kad tik įamžintų šį vaizdelį kokiai nors komedijai su tortų mūšiu, o mes visa tai pažiūrėjome veltui. *Bravo, sere! Išties bravo!*

— Liaukis, Hiugai! — paprašė Uogelė. — Sara, nesijuok iš jo! Tai tik kursto jį. Tai majoras Makėjus. Redžis sakė, kad iš jo slidinėtojo nebus, bet vis tiek bando. Valandų valandas praleidžia ant pradinukų šlaitų. Vargšelis — jis atrodo tiesiog įsiutęs, va, spjaudo sniegą.

— O drauge išspjaus ir kelis dantis, — pagyvėjo Hiugas. — Klausyk, Uogele, ar ir aš taip atrodžiau, kai mokiausi slidinėti?

— Baisiau, — atsakė Uogelė, — daug baisiau. Kaip Henrikas VIII, skaldantis malkas.

— Toks palyginimas mane įžeidžia, — oriai pareiškė Hiugas. — Na, bent jau su skaičiais tai tikrai suklydai. Tegu Henrikas, bet ne Aštuntasis. Greičiau Penktasis. Arba toks publikai neseniai pristatytas Lorensas Olivjė. Daugybė žmonių pastebėjo, koks jis panašus į mane. „Lari, se-

ni, — sako jie, — o gal čia Hiugas?“ Tiesiog pasidarė neįmanoma gyventi. Sara, nustok kikenti. Tau netinka.

— Atsiprašau, — juokdamasi atsakė Sara, — bet aš vis galvodavau, ką tu man primeni, — nagi, tikrai Henriką Aštuntąjį.

— Na štai! — pergalingai šūktelėjo Uogelė. — Ką aš sakiau? Ačiū, Sara.

— Sąmokslas, — atsiduso Hiugas. — Bet aš tau, Sara, atleidžiu. Tu tokia daili. Kai šita mano ragana mirs nuo budelio kirvio, ar galiu tikėtis, kad teiksies užimti jos vietą? Be teisės valdyti, žinoma.

— Aš pagalvosiu, — pažadėjo Sara. — Ar judu vykstate rytoj į vakarėlį Chilanmarge?

— Aš vyksiu, — atsakė Uogelė. — Hiugas, deja, negalės, bet aš jį nakčiai paliksiu. Už jokius pinigus nepraleisiu paskutinės galimybės apsinakvoti slidininkų trobelėje.

— Štai tau žmonos pasišventimas, — liūdnai atsiduso Hiugas. — Argi ji negalėtų pamiršti savanaudiškų pramogų ir dar patepti mano girgždančių sąnarių? Nesulauksi! Ji palieka mane šalti, o pati išdumia slidinėti su tokiais klastūnais kaip senis Redžis. Sveikas, Redži. Susirinkai žmones rytdienai?

— Taip, — atsakė Redžis Kredokas, iš apačios šlaitu pūškuodamas link jų; jo slidės patižusiame sniege slidinėjo ir buksavo. — Velniai rautų tą saulę! Visiška bala. Jei atodrėkis nesibaigs, likit sveikos, keturios paskutinės slidinėjimo dienos.

— Visai ne, — nuramino jį Hiugas. — Galima gerai pasilinksminti, važinėjantis nuo kalnų ant viešbučio padėklų arbatai. Puikus, tyras vaikiškas malonumas. Kas ryt čiuožia į trobelę?

Slidininkų trobelė stovėjo Chilanmargo šlaituose, plytinčiuose ilgoje plynaukštėje daug aukščiau už Gulmargo

slėnį. Ten baigiasi medžių eilės, į Aparvato papėdę susibėga miškai; tas aukštas, plikas, griovų išraižytas kalnagūbris iškilęs dar keturiolika tūkstančių pėdų. Chilanmargas — Ožkų pieva — pavadintas labai vykusiai, nes vasaromis čia ganosi bandos ožkų ir avių, jos ėda žolę pievutėse, kabarojasi uolomis ir stačiais šlaitais. O žiemą Chilanmargas virsta puikia vieta slidinėti. Paprastai slidininkų klubo nariai grupelėmis kildavo į Chilanmargą ir pernakvodavo slidininkų trobelėje, kad kitą dieną turėtų daugiau laiko paslidinėti: iki trobelės iš Gulmargo, esančio pusantro tūkstančio pėdų žemiau, vedė ilgas kelias miškų takais.

— Visas būrys nakvojančių, — atsakė Redžis, — tik dienai paliks vos keli. Į trobelę suskaičiavau keturiolika. Sara ir, žinoma, Uogelė, ir dvyniai Kopliai. Paskui Miras Chanas ir Janas Kelis, ir tie du paukšteliai iš Kalkutos — kuo ten jie vardu? Tingumis ir dar Kažkoks.

— Tinlis ir Somervilis, — pasufleravo Uogelė.

— Taip, šitie. Dar, žinoma, aš pats, dar Merilė Forbs ir ta mergiotė Kurtis, Helena ir Džonis Vorenderiai. Man rodos, visi.

— Ak, brangusis! Ar Helena tikrai vyksta?

— Ji taip sakė. O kas?

— Nieko, tik...

— *Miau*! — įsiterpė Hiugas.

— Aš visai neketinau nieko sakyti! — pasipiktino Uogelė.

— Esu tikra, kad neketinai. Aš juk žinau, kaip tu myli Heleną.

— Tai kas dabar katė? Tu pats „miau“! O aš neketinu slėpti, kad ji mane siutina. Ji kaip — kaip...

— Gana, — pareiškė Hiugas. — Ji kaip dagys po uodega. Nieko daugiau nesakyk.

Sara, kuri ant pirštų skaičiavo narius, staiga pasakė:

— Bet išeina trylika, o ne keturiolika. Redži, tau teks surasti dar ką nors. Juk negali imti grupės iš trylikos žmonių. Tai atneštų nelaimę.

— Kai dariau sąrašą, buvo keturiolika, — atsakė Redžis, — kažką pamiršau.

— Mane, — liūdnai atsiliepė Hiugas.

— Na taip. *Velnias*!

— Neatsiprašinėk, — atlaidžiai mostelėjo Hiugas.

— Aš ir neatsiprašinėju. Tik nežinau, ką paimti vietoj tavęs.

— Šito negali būti. Aš vienas pasaulyje: aš nepakeičiamas. Prie manęs *Fifi et Cie* prikabintų etiketę „Vienintelis modelis".

— Būtų gerai, jei mažiau plepėtum, — suirzo Redžis. — Negaliu galvoti, kai tu tarški. Kaip manai, gal į tavo vietą paimti Tomliną?

— Jis pasitempė riešą.

— Prakeikimas, tikrai. Gal Stivensoną?

— Jis rytoj teisėjauja pradedančiųjų lenktynėms.

— Na gerai, tikiuosi, dar ką nors surasime. Šiaip ar taip, pats aš nesu prietaringas, ir jeigu Uogelė su Sara prikąs liežuvius, nemanau, kad kam nors dar šaus į galvą mus skaičiuoti. O Sara gali sukryžiuoti pirštus ir užsikabinti ant kaklo amuletą, jei jai išties neramu.

— Sveiko proto balsas, — pritarė Hiugas. — Saliamoniškas sprendimas! Jei įsikalbi, kad kai kurie dalykai neša nelaimę, taip pat reikia įstengti patikėti, kad kai kurie kiti atneša laimę. Taigi, Redži, jei rytoj pamatysi mano brangiąją žmoną kėblinančią į Chilanmargą, apsikarsčiusią pasagomis, apsikaišiusią baltais šilojais, vienoj rankoj sugniaužusią keturlapį dobilą, kitoj — nemenką rąstgalį, žinok, ji paprasčiausiai ėmėsi reikiamų atsargumo priemonių, kad neištiktų nelaimė.

— Priešpiečių gongas, — tarė Redžis. — Aš nykstu. Gerasai Dieve — pažiūrėkit į Makėjų! Dievaži, nesuvokiama! Tiesiog stebuklas, kaip jie nenusisuka sprandų, ar ne? Ir jis šitaip išsidirbinėja kasryt?

— Be paliovos, — atsakė Hiugas. — Beveik *perpetum mobile*. Užtat žiūrovams suteikia daug tyro džiaugsmo. Jei dėl savo užsispyrimo jis apskritai neatsisakys šitos idėjos ir nepereis prie šokių, jam tikrai artimiausiu laiku pavyks nusisukti sprandą ir sudirbti porą puikių slidžių. Mes tada gausim smagiai pasijuokti, o tu galėsi neberiboti pradinukų šlaitų.

— Prisiminus, kad šiandien laidoja ponią Metjus, tavo pastaba nelabai juokinga, — šaltai pasakė Redžis Kredokas.

— Ak, Viešpatie! — ištarė Hiugas. — „Mums visai nelinksma!“ Atsiprašau, atsiprašau, atsiprašau. Uogele, vesk mane priešpiečių, kol dar ko nors neleptelėjau. Eini, Sara?

Likusi dienos dalis praėjo ramiai. Sara, tą vakarą per vakarienę stebėdama Džanetą Rašton, nusprendė, kad ši arba labai gera aktorė, arba jos baimės buvo sukilusios nuo sukrėtimo, radus ponios Metjus kūną.

Tą naktį už plonos medinės miegamojo sienos nesigirdėjo jokių neįprastų garsų, bet Sara vis vien negalėjo užmigti. Nebuvo taip tylu kaip praeitą naktį: nuo stogo tyliai kapsėjo tirpstantis sniegas, lašeliai tyliai ir monotoniškai tekšėjo į pusnis po verandos turėklais, išbadydami jas mažytėmis tamsiomis skylutėmis su ledo pakraštėliais. Be to, ši naktis buvo vėjuota: vėjas neramiai dūsavo tamsiose verandose, kažką tyliai šnabždėjo sniegu apklotose pakraigėse, ūžavo juoduose už viešbučio dunksančiuose maumedžių miškuose, ir atrodė, kad kažkur tolumoje ošia jūra.

Buvo praslinkusi kokia valanda ar dvi po pusiaunakčio, kai vėjas nurimo, ir stogų viršūnėmis negirdimai perbėgo šalčio pirštai; atodrėkis baigėsi, ir nuo kiekvieno nutekamojo vamzdžio, nuo kiekvienos atbrailos nutįso fantastiškiausių formų varvekliai. Margą užklojo tyla, ir Sara pagaliau užmigo. Pabudo nuo mandagaus beldimo į duris — atnešė rytmetinę arbatą.

Bulakis, jos nešikas, pranešė, kad anksti rytą pasnigo ir kad kašmyriečiai viešbučio tarnai kalba, jog ateinąs blogas oras. Jis atrodė sušalęs ir nelaimingas, jo tamsus veidas pamėlynijęs, sustingęs ir liūdnas tarsi beždžionės. Kaukšėdamas dantimis Bulakis pasiteiravo, ar panelė-sahib vis dar ketina nakvoti trobelėje Chilanmarge, o sulaukęs teigiamo atsakymo, niūriai pastebėjo, kad iš to gero nebus.

„Slidininkų trobelėje drėgna ir nesaugu, — pasakė Bulakis, — drėgna ir nesaugu". Ta vieta, be to, esanti nelaiminga — juk pirmąją trobelę palaidojo griūtis, ir ar ne su trijomis jaunomis *sahib*. Jis pats kalbėjęsis su žmogumi, padėjusiu atkasti tų pačių *sahib* kūnus, ir... Sara šitoje vietoje jį kažkaip paskubomis nutraukė ir pakartojusi, jog tikrai nakvos Chilanmargo trobelėje, paprašė, kol ji pusryčiaus, sukrauti šiai ekspedicijai reikalingus daiktus.

Po dvidešimties minučių Sara išėjo į sniegu nubertą verandą ir šlaitu nusileido į valgomąjį, kuris buvo įrengtas dideliame pastate kiek žemiau už fligelį, kuriame ji gyveno. Viešbučio pastatai buvo išsimėtę nedidukės stačios kalvelės viršūnėje ir šlaituose. Ji buvo iškilusi pačiame kalnais apjuostos lėkštos įdubos, Gulmargo — „Rožių pievos", — viduryje. Vasarą ši dauba virsta plačia žalia golfo aikšte, apjuosta pušynais, Himalajų kedrų bei kaštonų miškais, apsagstyta nesuskaičiuojama daugybe mažučių rąstų trobikių, labai panašių į tas, kurios rodomos filmuose apie kaubojus.

Nors Bulakis ir nuogąstavo dėl blogo oro, rytas buvo puikus. Saulės spinduliai dar nesiekė Gulmargo įdubos, bet jau apšvietė iškilusias kalnų viršūnes ir akinančia šviesa užliejo Saulėtekio viršukalnę. Pusryčius pavalgė paskubom, ir iškart po jų maždaug dvidešimt slidininkų klubo narių susikrovė į kuprines sumuštinius bei termosus, prisisegė slides ir patraukė į ilgą kelionę per pušynus į plačiuosius Chilanmargo sniego laukus.

Dienos buvo trumpos, šešėliai darėsi vis ilgesni, sniegynais sėlino šaltis, ir tie, kurie turėjo grįžti į viešbutį, iš termosų išvarvinę paskutinius arbatos lašus, suvalgę pyrago trupinius, susisegė slidžių diržus kelionei namo. Viena paskui kitą jų figūrėlės, juodos rausvo sniego fone ir tokios mažytės šalia milžino Aparvato, stačiai kylančio nuo nuožulniųjų Chilanmargo šlaitų, nušvilpė žaižaruojančiom pakopom ir pranyko pušynų šešėliuose.

Sara, kuri Kalėdų griovoje slidinėjo drauge su Janu Keliu ir dvyniais Kopliais, stabtelėjo viršūnėje, norėdama pasigrožėti nuostabiu saulėlydžiu.

— Argi ne puiku! — susižavėjusi ištarė ji.

Iš už nugaros pasigirdo merginos balsas:

— Taip, labai gražu. Kaip metamorfozė pantomimoje — ne visai realu.

Sara staigiai grįžtelėjo: slidžių lazdomis atsirėmusi į lomos kraštą stovėjo Džaneta Rašton; ji žvelgė žemyn, į toli toli žiburėliais žybsintį purpurinių šešėlių sklidiną dubenį — Gulmargą.

— Sveika! — nustebusi pasisveikino Sara. — Nežinojau, kad tu čia nakvosi. Tu tikriausiai vietoj Hiugo? Keturioliktasis žmogus.

— Taip. Negalėjau atsisakyti. Aš neketinau pasilikti,

bet Redžis pristojo. Sakė, kad jei kompanija aptiks, kad jų trylika, ko gero, ims niurzgėti. Seni prietarai. Bet, šiaip ar taip, jo pastangos buvo veltui.

— Bet tu pasilieki?

— Taip, pasakiau, kad pasiliksiu. Be to... na, dabar jau per vėlu. Kiti jau nuvažiavo, ir jei užsispirsiu juos vytis, tik sukelsiu kalbų.

— Kodėl? Kas atsitiko?

— Nieko ypatingo, tik Evadnei Kurtis sustreikavo pilvas ar nušalo koja, ar dar kažkas. Aš tik nugirdau, kad ji nusprendė grįžti į viešbutį, ir tie du, Tinlis ir Kaiptenjis, nučiuožė drauge su ja. Ji kilusi iš jų krašto, ir, atrodo, abu jie varžosi dėl jos rankos. Taigi aišku, kad nei vienas iš jų neketina leisti jai keliauti su kitu. Visi labai supratingi, bet tai reiškia, kad dabar tesame vienuolika, ir man galų gale nereikia sakyti, kad užėmiau Hiugo vietą. Na gerai!..

Sara staiga pajuto palengvėjimą. Į mažytes tamsias figūrėles, pranykstančias tarp pušų, ji žiūrėjo slegiama negeros nuojautos, kurios tada nė nenorėjo aiškintis. O dabar Sara suvokė, kad ją kamavo baimė, jog kažkur ten toli apačioje, tame greitai tamsėjančiame klonyje, Džanetos tyko mirtis; gal ji, mirtis, pirštų galais sėlina tuščiomis, apsnigtomis senojo viešbučio verandomis, o gal lūkuriuoja Mėlynosios trasos papėdės šešėliuose. Bet dabar Džanetos ten nebus. Ji čia, jai niekas negresia; ji aukštai aukštai virš juodų viską stelbiančių medžių ūksmės, virš paslaptingų medinių senojo viešbučio sienų. Čia, tyrame, gaiviame, šaltame pasaulyje. Saugi...

Sarai taip palengvėjo, jog ji nusijuokė.

— Eime, — paragino ji, — palenktyniaukim iki trobelės.

Sara slidinėjo gerai, bet Džaneta slidinėjo tiesiog puikiai: ji lengvai aplenkė Sarą ir slidėmis pažėrusi sniego

prie trobelės privažiavo visa šešiasdešimt sekundžių anksčiau už Sarą. Kai ši privažiavo, Džaneta, atsirėmusi į trobelės kampą, valėsi nuo drabužių sniegą. Jos akys buvo nukreiptos į miglotą klonį toli apačioje, veidas blėstančioje šviesoje vėl atrodė įsitempęs ir susirūpinęs.

Staiga Džaneta pusbalsiu pasakė:

— Nereikėjo man čia pasilikti. Per didelė rizika. Buvau kvailė. Reikėjo grįžti su kitais.

— *Rizika?* — šaižiai pakartojo Sara. — Ką tai reiškia? Kokia rizika čia pasilikti?

— Ne tai, — atsiliepė Džaneta. — Tai... ak, gerai, galbūt tai nesvarbu. — Ji pasisuko į statų kalno šlaitą, kylantį iš už mažos trobelės į giedrą žvaigždėm nusagstytą dangų, ir pridūrė, rodos, visai iš kitos operos: — Beje, šįvakar mėnesiena.

Pro jas su sniego šuoru prasirito tamsių figūrų kamuolys ir subiro priešais trobelės duris.

— Alekai, patrauk nuo mano galvos savo slides! — pareikalavo Janas Kelis. — Kur kiti, Sara?

— Kai kurie jau čia, kiti atčiuožia, — atsakė Sara. — Sveikas, Redži. Kur tu buvai?

Redžis Kredokas ir du jo kompanionai — aukštas plonas graikiškai tobulo veido indas ir Merilė Forbs, rusvaplaukė strazdanota mergina blyškiomis akimis, — atčiuožė iš už trobelės ir prisijungė prie būrelio pas duris.

— Gadžaro griovos viršūnėje, — atsakė Redžis, atsisegiodamas slides. — Beje, jūs visi pažįstami, ar ne? Panelė Forbs ir Miras — aš negaliu atsiminti visų tavo vardų, Mirai.

Aukštasis indas nusijuokė.

— Užteks ir vieno. Bet mes visi jau esame susitikę.

— Jei kalbėtume apie mane — susitikę „skaudžiai“, — pasakė Janas Kelis. — Prieš dvejus metus susidūriau su

Miru, besileidžiančiu Raudonąja trasa, ir iki šiol vaikštau visas mėlynas. Mirai, kur tu mokeisi slidinėti? Čia?

— Ne, Austrijoje, o paskui Italijoje. Iki anų metų nebuvau čia slidinėjęs. Čia geras sniegas.

— Geriausias pasaulyje! — patvirtino ištikimasis slidininkų klubo pirmininkas Redžis Kredokas. — Beje, ryt rytą ketinu čiuožti prie Užšalusiųjų ežerų. Startas penktą trisdešimt. Ar kas nors nori drauge? Gal tu, Džaneta?

— Ne, ačiū. Per kietas riešutas. Aš mieliau patinginiausiu.

— Aš čiuošiu, — pareiškė Miras Chanas, — ir Janas. Tai jam bus į naudą. Jis storėja. Prieš dvejus metus jis buvo kaip gazelė — kaip jaunas elnias.

— Ak, jaunystė, jaunystė! — atsiduso Kelis. — Tada buvau jaunas — daugiausiai devyniolikos. Gerai, pakankinsiu save. Sara, trauki su mumis?

— Dar pagalvosiu, — atsakė Sara. — Einam, Džaneta. Pažiūrėkim, gal kas nors uždiebė lempas ir pakūrė krosnelę. Aš sušalau.

Durys už jų užsivėrė. Per kelias minutes ant kalnų viršūnių išblėso paskutiniai dienos atspindžiai. Šaltame danguje nedraugiškai sužybčiojo žvaigždės, ir jų šviesa geso tarp kalnų virtinių toli toli už tarsi tvirtovė dunksančios Nanga Parbato viršukalnės. Tačiau virš trobelės dangus buvo giedras, nuo baltos kylančio mėnulio pašvaistės jis po truputį blyško.

Slidininkų trobelė viduje buvo padalinta į tris dalis: bendras kambarys, kairėje nuo jo vyrų miegamasis ir dešinėje — moterų. Palei tris kiekvieno miegamojo sienas buvo įrengti dviaukščiai gultai; kiekviename miegamajame po keturiolika gultų ir dar trys, jei prireiktų, bendrajame kambaryje. Bet tos dienos, kai slidininkų trobelė būdavo pilnut pilnutėlė, negrįžtamai praėjo, ir Redžis Kredokas

dabar ir stebėjosi, ir džiaugėsi, kad sugebėjo surinkti štai šį būrelį vietoj kažkada susirinkdavusių trisdešimt vieno.

Uogelė Kryd, bedžiaustanti kojines ant geležinės krosnelės vidury moterų kambario, džiaugsmingai pasisveikino su Sara ir Džaneta, o paskui prislopintu balsu susijaudinusi ėmė šnabždėti:

— Mano mielosios! Ačiū Dievui, kad atėjot: dar dešimt minučių ir man būtų tekę sulįsti į žemę. Aš niekad anksčiau nesuvokiau, kokia kukli mano praeitis ir kiek mažai pažįstu reikalingų žmonių — o gal ir visai nepažįstu. Man rodos, nėra nė vieno pero, kurį galėčiau vadinti vardu — jau nekalbant apie pravardę!

Džaneta prapliupo kvatoti ir iškart pasidarė jaunesnė ir ne tokia susirūpinusi.

— Ar tik ne Helena! Kur ji?

— Už kitų durų vaškuoja slides.

— Kai ėjome, man pasirodė, kad iš vyrų pusės girdėti moteriški balsai. Kaip nepadoru!

— Šš! — įspėjo Sara. — Tavo draugužė ateina.

Bet duris stumtelėjo ir įėjo ne Helena Vorender, bet Merilė Forbs — bespalvė jauna moteris visom šio žodžio prasmėm. Ji, nors ir labai strazdanota, būtų buvusi visai daili, jei ne ta nuolatinė užguito žvėrelio išraiška. Merilė, savo nelaimei, buvo našlaitė ir turėjo seną valdingą tetą, vienintelę savo giminaitę ir globėją, kuri Kašmyre gyveno beveik nuolat. Jei Merilė kada ir turėjo savo charakterį, valią, tai juos jau seniai nugramzdino stipri jos tetos asmenybė. Ledi Kandera buvo iš tų despotiškų senų ponių, kurios kalba nepadoriai tiesmukai, laikydamos tokį bendravimą visuomeninės galios išraiška; tokių bijomasi ir tokioms paklūstama.

— Labas, Merile, — pasisveikino Džaneta; ji atsisėdo ant žemės priešais krosnelę ir ėmė trauktis nuo kojų ba-

tus. — Džiaugiuosi, kad tu vis dėlto galėjai atvykti į susitikimą. Man rodos, kažką girdėjau, kad negalėsi. Kas įvyko? Teta Ena susimylėjo?

Strazdanotas Merilės veidas raustelėjo.

— Panašiai, — prisipažino ji. — Iš pradžių ji pasakė, kad nenori apie tai ir girdėti, o paskui staiga pareiškė, kad galiu vykti.

— Tavo vietoj aš tą seną žiežulą prismaugčiau, — atvirai pareiškė Džaneta. — Ir joks prisiekusiųjų teismas nepripažintų kalta. Tu labai švelni ir gera, Merile; čia tavo bėda. Tau reiktų smagiai nusigerti ir savo nukvakusiai tetulei išdėstyti Nepriklausomybės deklaraciją.

Merilė Forbs blausiai šyptelėjo.

— Žinai, apskritai ji man buvo labai gera. Noriu pasakyt, kad jeigu ne ji, būčiau neturėjusi nieko. Ji man daug padarė.

— Ak, gerai jau, — stodamasi atsiliepė Džaneta, — jei tau taip atrodo. O kas gi vakarienei? Nuo pusryčių tesukramčiau porą sumuštinių.

— Aš žinau, — patenkinta atsakė Uogelė. — Avienos sriuba ir troškinys. Skanu ir viena, ir kita — aš gaminau. Daug kavos — ir vėl aš. Ir citrinų pudingas iš viešbučio. Ką, jūsų manymu, aš veikiau, kol jūs visos trys plasnojot šlaitais su savo draugužiais? Gaminau vakarienę — tai, ką moku!

— Duok Dieve tau sveikatos. Man jau vaidenosi, kad teks tai daryti pačiai. Einam ir puolam tuštinti puodų.

Visi kiti jau buvo susispietę aplink krosnelę bendrajame kambaryje ir atsargiai siurbčiojo keistą gėralą, kurį iš romo, citrinų ir visokių paslaptingų priedų buvo išviręs Džonis Vorenderis.

— Ak — mergaitės! — šūktelėjo Džonis, mosuodamas garuojančia stikline. — Eikšekit ir gurkštelėkit štai šito,

brangutės. Kaip tik tai, ko reikia, kad sušiltum. „Pragaro gražuolė“ — štai kaip jis vadinamas. Ne blogiau skamba ir „Pragaro varpai“!

Jis griausmingai nusikvatojo. Matėsi, kad Džonis jau kauštelėjęs — tokia jo būsena buvo gana įprasta. Sara paėmė stiklinę ir ja nešina pasitraukė į kitą kambario galą ir atsisėdusi, atsargiai siurbčiodama gėrimą, ėmė smalsiai apžiūrinėti kitus atvykėlius. Ypač jos akį traukė Džonio žmona, Helena, besišnekanti su Miru Chanu ir Redžiu Kredoku.

Kitos moterys, kaip ir vyrai, vilkėjo palaidus vilnonius megztinius. O Helena Vorender vienintelė iš visų šiam reikalui turėjo pasiėmusi kur kas egzotiškesnę drabužių pamainą: ji dabar vilkėjo puošniai klostytą vilnonę suknelę, trumpomis rankovėmis ir gilia iškirpte, ryškiai žalios smaragdų spalvos. Šilkinėmis kojinėmis aptemptos kojos apautos žaliais batukais su netikro brilianto sagtelėmis, tokie pat dideli briliantai prisegti prie suknelės iškirptės ir dar du ausyse.

Štai dar viena moteris, kuri, kaip ir Merilė, būtų buvusi daili, gal net graži, jeigu ne veido išraiška — šiuokart visą laiką nuobodžiaujančio ir viskuo nepatenkinto žmogaus išraiška, kurios negalėjo paslėpti joks, tegu ir tobulas, makiažas. Net ir storas lūpų dažų sluoksnis nepaslėpė pagiežingos piktos burnos ir nukarusių lūpų kampučių, o jos mėgstamas blizgantis nagų lakas, rodos, tik dar labiau paryškino, kokios nervingos jos rankos, be paliovos degančios vieną cigaretę nuo kitos ir numetančios jas pusiau surūkytas.

Sara nusprendė, kad ponia Vorender prie prastos trobelės vis dėlto visai netinka, tiesiog rėžia akį. Atrodo taip dirbtinai ir ne vietoje tarsi deimantai, žybčiojantys mirksinčioje, blausioje žibalinės lempos šviesoje.

Kambaryje buvo labai tvanku, nuo paprastos geležinės krosnelės tvoskė karštis, tvyrojo tirštas cigarečių dūmų rūkas, tarškėjo balsai ir kvepėjo Džonio „Pragaro gražuolė“. Nuo viso šito Sara labai apsnūdo ir pavalgiusi iškart grįžo žiovaudama į savo gultą.

Neilgai trukus jos pavyzdžiu pasekė ir kiti, nes visi anksti kėlėsi ir po ilgos dienos jautėsi sveikai pavargę. Be to, rytoj geriausia slidinėti bus iki pusryčių, kol po nakties šalčio sniegas dar traškus ir sausas. Iki dešimtos buvo užgesintos visos aliejinės lempos ir slidininkų trobelėje pasidarė tamsu ir tylu.

Kai Sara nubudo, turėjo būti kokia valanda iki pusiaunakčio, nes virš Chilanmargo viršūnių gerai matėsi pakilęs mėnulis ir nuo jo šaltos skaisčios šviesos, dar stipresnės nuo spindinčių sniego plotų, mažytėje trobelėje buvo keistai šviesu.

Sara minutę kitą gulėjo nejudėdama. Ji žiūrėjo į neaiškius, neatpažįstamus siauro kambario kontūrus, į sunkiai įžiūrimas gultų eiles ir klausėsi duslaus ritmingo knarkimo, sklindančio iš anapus pertvaros, kur, matyt, atsivertęs ant nugaros miegojo ponas Redžinaldas Kredokas. Apsnigtoje pakraigėje sušlamėjo nuo Aparvato atklydęs vėjūkštis, nušiureno tuščiomis baltomis kaskadomis, o apačioje pušyne šaižiai sutreškėjo nuo sniego naštos lūžtanti šaka.

Po akimirkos tylus garsas pasikartojo jau kažkur trobelėje. Tamsa staiga praretėjo, ir Sara susivokė matanti ryškius geležinės krosnelės kontūrus, kurie tiesiog tik prieš sekundę tebuvo tamsi dėmė. Ji tuoj pat suprato, kodėl taip: kažkas atvėrė trobelės duris.

Sara dar truputį pagulėjo ramiai, įtempusi ausis. Tačiau po to vyrių girgžtelėjimo nebesigirdėjo nieko ir Sara, atsargiai atsisėdusi, apsidairė per gulto kraštą.

Slidininkų trobelėje buvo tik vienos durys į bendrąjį kambarį. Bet vidinės durys tarp moterų miegamojo ir bendrojo kambario buvo atviros, atviros buvo ir laukujės trobelės durys, nes bendrajame kambaryje buvo šviesu nuo mėnesienos, ir jos pašvaistėje Sara gretimame gulte įžiūrėjo tyliai knarkčiojantį gumulą — Merilę Forbs.

Toliau buvo Džanetos gultas, bet šis buvo tuščias, pro tarpdurį sklindančioje ir krosnelės sienelėse atsispindinčioje šviesoje matėsi sukuistos antklodės. Ir staiga Sara su siaubu prisiminė tas pėdas tuščioje verandoje ir šviesos atspindžius ant vamzdžio to mažo pistoleto Džanetos Rašton rankoje...

Kitą akimirką Sara jau buvo iššokusi iš lovos ir bruko kojas į slidžių batus. Nusitraukusi nuo gulto savo storąjį švarką ji apsisiautė pečius ir akimoju atsidūrė prie durų. Perėjo bendrąjį kambarį ir jau žvelgė į naktį. Kažkas slinko palei trobelės sieną, ir kai ant blyksinčios sniego paklodės nutįso šešėlis, Sara su palengvėjimu dusliai ištarė:

— *Džaneta*!

Šešėlis stabtelėjo ir Džanetos balsu griežtai sušnabždėjo:

— Sara! Ką, po velnių, tu čia veiki? Tučtuojau grįžk, kol dar nesusigavai plaučių uždegimo!

— Išgirdau, kaip girgžtelėjo durys, kai išėjai, — paaiškino Sara, nepataikydama danties ant danties. — Atsibudau, apsidairiau ir pamačiau, kad tavęs nėra; išsigandau, kad kas nors atsitiko.

Ji įkišo rankas į rankoves ir sagstydamasi žengė ant sniego. Paskui, tarsi kažką sugalvojusi, apsigręžė ir kuo tyliausiai uždarė duris: nebuvo jokio reikalo žadinti kitų. Vėl tyliai girgžtelėjo vyriai ir klektelėjusi nusileido velkė.

Džaneta Rašton, atsišliejusi į trobelės sieną, segėsi slides. Ji buvo visiškai apsirengusi, geltonąsias garbanas su-

kišusi po dailia tamsia slidinėjimo kepuraite, kaklą apsivyniojusi storu vilnoniu šaliku. Tampydama kietus dirželius ir sagtis ji tylutėliai, tiesiog pašnibždom, dainavo. Tai buvo sena melodija, kurią, prisiminė Sara, per karą Anglijoje šokiuose ir per radiją grodavo šokių orkestrėliai — prieš kiek gi laiko?

Mėnesienos kerinti šviesa
Ir linksma miela daina —
Tik tau.
Gegužis ir birželis,
Auksu spindintis žiedelis —
Tik tau...

dainavo panelė Rašton.

Ji užsegė paskutinį dirželį, atsitiesė, užsitempė kailiu pamuštas slidininko pirštines ir pakėlė slidžių lazdas. Skaidrioje mėnesienoje Sara matė, kaip spinduliuoja Džanetos akys, matė, kad ji vėl atrodo jauna ir linksma, tarytum nusimetusi nuo pečių sunkią naštą.

— Kur tu? — pasiteiravo Sara. — Džaneta, kas atsitiko? Kur tu eini? — tylumoje jos šnabždesys skambėjo šaižiai.

— Ša! Tu visus pažadinsi. Eikš.

Traškiai sugirgžčiojo sniegas po kojomis, kai jiedvi išėjo į mėnesieną ir patraukė tolyn nuo trobelės.

— Jis atvyko, Sara, — prakalbo Džaneta. — Jis pagaliau atvyko. Dabar jau viskas bus gerai ir rytoj aš galėsiu iškeliauti iš šitų prakeiktų kalnų ir vėl būti laisva. Pažiūrėk ten!

Ji sugriebė Sarą už rankos ir savo pirštinėta ranka parodė ten, kur toli apačioje bolavo Gulmargo dubuo, sklidinas mėnesienos pieno.

— Kas? — sušnibždėjo Sara. — Aš nieko nematau.

— Ten, tarp medžių, į kairę nuo tarpeklio.

Pačiame Gulmargo pakraštyje pro gauruotą medžių viršūnių kilimą, mėnesienoje nusidažiusį plieno spalva, tarsi raudona žvaigždutė audringame danguje žibėjo vienišas žiburėlis. Mažas šiltas taškelis šalto, mėnesienos užlieto pasaulio begalybėje.

— Matau žiburėlį, jei tu tai norėjai parodyti, — sušnibždėjo Sara. — Raudoną žiburėlį.

— Taip, tą. Mes dienų dienas laukėme šito žiburėlio. Nuo to laiko, kai čia atvykom, kiekvienąnakt kuri nors iš mudviejų jos dairydavosi, ir man jau buvo pradėję atrodyti, kad jis *niekad* nepasirodys. Truputį ir dėl to nusprendžiau nakvoti čia — išbandyti savo laimę. Žinojau, kad jei pasirodytų, iš čia jį matyčiau ne ką blogiau kaip per savo kambario langą. Gal net geriau.

— Bet ką tu ketini daryti? — pasiteiravo Sara. — Tu negali dabar leistis žemyn.

— Galiu. Aš gerai slidinėju. Geriau vos ne už visus čia esančius. Iki ten nusileisti neprireiks ir pusvalandžio.

— Nekvailiok! — jos kalbėjosi pašnibždomis, bet dabar Saros balsas pavojingai pagarsėjo. — Tu niekaip nesurasi kelio per tą mišką naktį.

— Šš! Ką nors pažadinsi. Aš pro ten nevažiuosiu: nusileisiu Slalomo kalva ir Mėlynąja trasa. Redžiui Kredokui tai užėmė dešimt minučių, o man užteks aštuonių. O paskui skersai per *margą*. Sakykim, daugių daugiausia dar dvidešimt minučių.

— Džaneta, tu išprotėjai. Nedaryk to! Ir nečiuožk Mėlynąja trasa. Girdėjai, ką sakė Redžis — ir... ir...

Džaneta tyliai nusijuokė, iškvėpdama baltą garų debesėlį.

— Viskas gerai, Sara. Nebijok gi šitaip. Aš laikysiuos

trasos krašto, o kelią pažįstu kaip savo penkis pirštus. Nesijaudink, tokiu nakties metu apačioje manęs tikrai nelauks joks žudikas, aš sugrįšiu anksti prieš rytą. Jei nesugrįšiu — jei užtruksiu, grįšiu tiesiai į viešbutį ir apsimesiu, kad anksti atsikėliau ir nusileidau žemyn. Jei laiku nesugrįžčiau, pasakyk tai kitiems, gerai?

Sara atsiliepė:

— Aš negaliu šitaip tavęs išleisti. Kas nors — bet kas — gali atsitikti! Klausyk, jei truputį luktelėtum, pasiimčiau slides, ką nors užsimesčiau ir čiuožčiau drauge su tavimi.

— Ne. Tu puiki mergina, Sara, bet nepakankamai gerai slidinėji. Tu toje trasoje, ko gero, nusisuktum sprandą, ir tai mane sulaikytų. — Džaneta nusišypsojo, matydama susirūpinusį Saros veidą. — Viskas bus gerai. Tikrai. Žiūrėk.

Ji įsikišo ranką į savo slidinėjimo kostiumo kišenę ir išsitraukė mažytį pistoletą. Akimirką šaltas metalas sumirgėjo, sužaižaravo mėnesienoje, ir Džaneta vėl įsikišo jį į kišenę ir užsegė mažučiu plieniniu užtrauktuku.

— Nejaugi tu visą dieną nešiojaisi šitą daikčiuką kišenėje? — kažkodėl sukrėsta paklausė Sara.

— Ne kišenėje — dėkle, štai čia... — Džaneta paplekšnojo kairiąją pažastį. — Tik paskutinę minutę sumąsčiau, kad tokiu metu niekas gumulo ant slidinėjimo kostiumo nepastebės, todėl išėmiau jį ir įsidėjau į kišenę: iš čia lengviau išsiimti. Ne tam, kad jo man šiąnakt prireiktų. Tikiuosi, kad niekad neprireiks. Tačiau viską privalau nešiotis su savimi, negaliu rizikuoti ir palikti — dar kokia nors stropi tvarkinguolė kaip Merilė aptiks jį ir užvers milijonais visokių klausimų.

Sara staiga paklausė:

— Džaneta, kas tau iš viso šito?

Džaneta patylėjo, jos veidas mėnesienoje pasidarė rimtas ir susimąstęs. Paskui lėtai prakalbo:

— Nieko, dėl ko dirba dauguma žmonių. Nei didelio materialinio atlygio, nei viešos šlovės. Galbūt jaudulys, bet labiausiai — baimė. Baimė, nuo kurios darosi bloga, kuri stingdo, kuri kausto protą ir valią.

— Tada kodėl?..

— Mano tėvas, — atsakė, — buvo garsus karys. Ir mano senelis, ir mano prosenelis. Visi mano giminėje buvo kareiviai. Bet mano vyriausias brolis žuvo fronte trisdešimt šeštaisiais, Džonas mirė Italijoje, o Džimis japonų karo belaisvių stovykloje. Likau aš viena ir šitaip kovoju. Kiekvienas turi daryti tai, ką gali. Vien patriotu būti neužtenka.

Sara staiga prisiminė kitą anglę, seniai mirusią, kuri pakliuvo į vokiečių baudžiamojo būrio nagus. Tai jos nemarius žodžius nesąmoningai perfrazavo Džaneta Rašton: „Patriotizmo nepakanka“.

Sara ištiesė ranką.

— Laimingai, Džaneta.

— Ačiū. Tu buvai šaunuolė, Sara, ir aš tau baisiai dėkinga. Nemoku pasakyti, kokia svarbi man buvo tavo pagalba.

Sara nusišypsojo — draugiškai.

— Kaip protinga mergina, — tarė ji, — tu pliurpi baisiai daug niekų. Pasirūpink savimi.

— Pasirūpinsiu, — pažadėjo Džaneta. — Nesijaudink.

Ji linktelėjo į priekį ir visai nelauktai greitai pabučiavo šaltą Saros skruostą. O kitą akimirką, stipriai pasistūmusi slidžių lazdomis, švilptelėjusi traškiu sniegu, ji jau nuvažiavo — blausi, šaltoje mėnesienoje skriejanti figūra; ji vis mažėjo toldama besileidžiančiomis sniego tyrų pakopomis ir susiliejo su miško tamsa. Bekūnis šešėlis.

Sara nusipurčiusi apsigręžė ir patraukė atgal prie trobelės. Tik dabar ji pajuto, koks stiprus šaltis: pėdos buvo sustingusios, rankos sugrubusios, skruostai lediniai. „Džaneta buvo teisi, — pagalvojo Sara drebėdama. — Susigausiu plaučių uždegimą — taip man ir reikia!" Mėnesienos spinduliai, slysdami storu glotniu sniego patalu ant trobelės stogo, pavertė jį balto atlaso apklotu. Šešėlyje skendinčios rąstų sienos atrodė juodos lyg smala. Buvo taip tylu, kad Sara girdėjo — tarsi šnabždesį tuščiame kambaryje — tolimą tylų griaustinio dudenimą, ateinantį iš už tolimosios Nanga Parbato kalnų virtinės kitapus slėnio. Nužengusi iki trobelės vos porą žingsnių, ji išgirdo kitokį garsą; dėl to garso paskui ji negalėjo užmigti, jis nuolat persekiodavo ją sapnuose. Durų vyrių girgždesys...

Sara stabtelėjo, įsižiūrėjo ir tarytum suakmenėjo — durys, kurias ji ką tik buvo uždariusi... Kol jiedvi su Džaneta kalbėjosi, kažkas jas pravėrė, o dabar vėl uždarė — pamažu ir labai atsargiai. Netrukus Sara išgirdo tylų į vietą nukritusios velkės klaktelėjimą. Tačiau praslinko dar daug laiko, kol ji pagaliau išdrįso pajudėti. Stovėdama ledinėje mėnesienoje, jausdama, kaip galvą dursto šaltos adatėlės, Sara prisiminė, kaip vos prieš kelias minutes Džaneta, kalbėdama apie Mėlynąją trasą, ramiai, nerūpestingai pasakė: „Tokiu nakties metu apačioje manęs tikrai nelauks joks žudikas".

Gal ir ne. Galbūt todėl, kad visą laiką žudikas laukė čia. Šalia jos, po sniegu užklotu mažos tamsios Chilanmargo trobelės stogu.

4

Tik tada, kai kurtinamai sudžeržgė Redžio Kredoko žadintuvas, skelbiantis, kad jau penkta valanda ryto, ir anoje pusėje pasigirdo brazdėjimas — nenoromis kėlėsi ponai Kredokas, Kelis ir Chanas (kiti malonumui paslidinėti prieš aušrą buvo abejingi), — Sara pagaliau neramiai užmigo.

Ji valandų valandas pragulėjo nesumerkdama akių, drebėdama po visomis antklodėmis savo siaurajame gulte. Klausėsi monotoniško knarkimo iš anapus sienos ir Merilės Forbs šnarpštimo. O prieš akis vis iškildavo ir iškildavo tos vogčiom uždaromos durys.

Kažkas ten stovėjo, žiūrėjo ir klausėsi. Jei kas nors būtų pabudęs atsitiktinai, kaip ji pati, tikriausiai būtų pašaukęs? Tokioje ryškioje mėnesienoje negalima buvo neįžiūrėti Džanetos ir jos pačios arba nepažinti; bet kas, pamanęs, kad jos išgirdo balsus ir nusprendė pasižiūrėti, būtų joms šūktelėjęs. Be to... Sara vėl sudrebėjo, prisiminusi užveriamas duris: jas uždarė taip pamažu, taip atsargiai...

Su ja pačia ir Džaneta trobelėje buvo vienuolika žmonių. Tačiau nei vieno iš jų Sara įtarti negalėjo, nes kol ji įsidrąsino vėl pajudėti ir grįžti į trobelę, tas, kas uždarė duris, turėjo marias laiko tylutėliai šmurkštelėti atgal į savo gultą.

Sara mintyse perkratė viską, ką žinojo apie slidininkų trobelėje susirinkusią kompaniją.

Redžis Kredokas, klubo pirmininkas — žemas kresnas ketvirtąją dešimtį bebaigiąs vyras, turintis kelis medvilnės fabrikus ir nepasotinamą aistrą žiemos sportui. Per karą tarnavo indų pulke ir tik visai neseniai demobilizuotas. Gimęs ir gražiausius gyvenimo metus praleidęs Indijoje, jis šioje draugingoje šalyje buvo pažįstamas skersai ir išilgai. Turint tai omeny, sunku patikėti, kad ponas Kredokas iš „Kredoko ir kompanijos“, pastaruoju metu Bombėjaus grenadierių pulko narys, užsiimtų ardomąja veikla ar būtų susijęs su žmogžudyste.

Toliau Janas Kelis. Apie Janą Sara žinojo šiek tiek daugiau, nes šis buvo jaunas vyrukas, mėgstąs apie save pasakoti, ypač dailioms merginoms — ta proga galima paminėti, kad panelė Sara Periš buvo labai daili mergina. Tačiau iš viso to, ką jis jai pasakojo, nebuvo nieko, kas leistų patikėti, kad jis kaip nors būtų įsivėlęs į šnipinėjimą. Pirmausia, visą tą dieną, kai buvo nužudyta ponia Metjus, jis nuo Saros neatstojo nė per žingsnį, taigi pats to padaryti negalėjo. Be to, paskutiniaisiais karo metais gavo sveikatos pažymėjimą ir triskart buvo paminėtas oficialiuose pranešimuose. Todėl, rodos, jau savaime atkrinta galimybė, kad jis būtų užsienio agentas.

Džonis Vorenderis... Apie Džonį Vorenderį ji žinojo visai mažai — tik tai, jog turi nemalonią žmoną ir turbūt žaidžia — arba žaidė — polą. Reikia apie jį pasiklausinėti Uogelės. Atrodo, kad jis visai malonus žmogus; tvirtas, judrus prie keturiasdešimties artėjantis vyras, dosnus ir draugiškas. Jo yda — girtuokliavimas, nes nebūdavo beveik nė vieno vakaro, kurio, kaip sakydavo pats Džonis, jis „nenušviestų“, o jo baro sąskaita vietiniais pinigais kiekvieno mėnesio pabaigoje virsdavo keturženkliu skaičiumi.

Miras Chanas. Dar viena nepažįstama asmenybė. Ją su

Miru Chanu pirmąją dieną Gulmarge supažindino Janas Kelis, tačiau jiedu niekada daug nesišnekėdavo. Jis buvo Redžio Kredoko draugas, ir Redžis, rodos, perdėtai juo žavėjosi. Kažin ar ne dėl to, kad Miras visada pralenkdavo Redžį ir buvo žinomas kaip vienas geriausių šaulių Indijoje. Sara žinojo, kad jos tėvynainių nuomonę apie žmogų dažnai nulemia jo gabumai sportui; jei jis toliau arba tiksliau negu jo bičiuliai nuspiria kamuolį ir gali nušauti skrendančių paukščių tiek, kiek reikia, jie iškart nutaria, kad jis „šaunuolis", ir apskelbia, kad jis „puikus vaikinas", „vienas iš geriausiųjų".

Mirui šių sugebėjimų tikrai nestigo; be to, jis buvo žavių manierų ir turėjo begalę keistų titulų, rodančių, kad jis kilęs iš kunigaikščio rūmų. Už Gilgito jis sumedžiojo sniegini leopardą ir pakeliui į pietus sustojo Gulmarge dalyvauti slidininkų klubo susitikime. Tačiau jį įtarinėti nebuvo jokios priežasties — jis buvo populiarus, žavus, draugiškas ir britams nejautė jokio priešiškumo.

Galų gale, mąstė Sara vartydamasi tamsoje, čia jo šalis, o mes esame „baltieji valdytojai" — užkariautojai, tegu ir beišeinantys! Gal vis dėlto Miras Chanas stovėjo tamsiame trobelės tarpduryje? Kur jis buvo tą dieną, kai žuvo ponia Metjus? Kiek ji pati prisiminė, su Redžiu Kredoku ir kitais ant šlaitų anapus Chilano. Saros mintyse ties Miru Chanu liko klaustukas...

Taigi lieka tik dvyniai Kopliai. Linksmi, žavūs, trykštantys gera nuotaika. Jiedu į Indiją atvyko jauni, būdami vos aštuoniolikos. O po kelių mėnesių nuo jų atvykimo ant Hirosimos nukrito atominė bomba, ir Antrasis pasaulinis karas baigėsi. Didžiam jų pasipiktinimui, karo tarnybos jiems ragauti neteko ir dabar jie čia leido paskutiniąsias atostogas Indijoje, o paskui turėjo vykti į savo pulką Palestinoje.

Sara iš įtariamųjų sąrašo juos būtų išmetusi, jei ne du dalykai; ir abu šie faktai tokiomis aplinkybėmis kėlė nerimą. Jiedu turėjo rusų kraujo ir ponios Metjus žūties dieną slidinėjo vieni. Jų tėvas, dabar Indijos armijos generolas, buvo vedęs baltarusę, o patys dvyniai kalbėjo dviem kalbom. Sara buvo susitikusi Nadią Kopli Pešavare ir su jaunystei būdingu žiaurumu nusprendė, kad ji nusipenėjusi isterikė.

Būtent Nadia, ta valinga moteris, sugalvojo savo dvynukus pakrikštyti Borisu ir Aleksiu, tačiau laikmetis ir uždara angliška vidurinė mokykla pervadino juos Bonzo ir Aleku. Bonzo ir Aleku jiedu ir liko. Nadia, jei tik jos pasakojimais galima tikėti, buvo kilusi iš rusų diduomenės, nes labai mėgdavo kuo smulkiausiai pasakoti, kaip būdama mažytė mergaitė — „ir tokia gražutė“ — ji sėdėjo carui ant kelių ir iš brangakmeniais nusagstytos dėželės valgė saldainiukus. Vargu ar moteris su tokia praeitimi gali jausti ką kita, o ne vien tik priešiškumą. Vis dėlto — dvyniai turi rusiško kraujo ir tą lemtingąjį antradienį didžiąją laiko dalį jiedu praleido vieni.

Sara neramiai apsivertė tamsoje. Jei tik būtų įmanoma sužinoti, kada tiksliai žuvo ponia Metjus. Bet to niekas niekad nesužinos. Stiprus šaltis su žmogaus kūnu gali iškrėsti nežinia ką, ir netgi daktaras negalėtų pasakyti nieko tikra. Gydytojai pasakė, kad ponia Metjus mirė maždaug prieš keturias ar penkias valandas, skaičiuojant nuo tada, kai jos kūnas buvo parneštas į viešbutį, t.y. nuo septintos valandos. Tačiau Džaneta rado ją apie ketvirtą, ir kūnas jau buvo sustingęs, nes Džaneta sakė... Prisiminus tą sušalusį iškraipytą lavoną, minčių seka nutrūko.

Dvyniai Kopliai to padaryti *negalėjo*. Jiedu tokie jauni. O vis dėlto — o vis dėlto? Ji prisiminė vokiečių belaisvių nuotraukas, kai buvo užkariauta Prancūzija. Būriai švie-

siaplaukių geltonsnapių paauglių ir tik į trečiąją dešimtį persiritusių jaunuolių, kurie visai neseniai iš kulkosvaidžių tratino į moteris ir vaikus mažų taikių miestelių gatvėse ir mėtė sprogmenis ant kelių, sausakimšų nuo bejėgių civilių pabėgėlių. Ne. Šiais laikais jaunystė ne alibi. Jaunystė būna rūsti, žiauri, nepakanti ir negailestinga senatvei ir silpnumui.

O kaipgi moterys? Juk tuos pėdsakus paliko moteris, nors prie Džanetos lango matytoji beveidė žmogysta, Saros įsitikinimu, buvo vyras. Uogelę galima atmesti iškart. Merilė tam pernelyg baili, o Helena Vorender, kurios ji, Sara, negali pakęsti, tokia elegantiška ir gudri moteris, turinti patikimų ryšių su „reikiamais žmonėmis", kad sunku patikėti, jog ji įsiveltų į kokį nors visuomenės smerkiamą reikalą, pavyzdžiui, žmogžudystę.

Redžis Kredokas, Janas Kelis, Džonis Vorenderis, Miras Chanas, dvyniai Kopliai, Uogelė, Merilė Forbs ir Helena. Vienas iš jų. Geliančios Saros smegenys be galo be krašto perkratinėjo juos visus vis iš naujo. Šitą prakeiktą nakties kankynę nutraukė prislopintas Redžio žadintuvo zirzimas, ir Sara pagaliau užmigo. Sapnavo Džanetą, bejėgę, apimtą panikos, begalinėmis tamsiomis verandomis persekiojamą beveidžių figūrų.

Sara pabudo pavargusi ir suniukusi. Ją pažadino svylančių lašinukų kvapas ir mielas verdančio katiliuko burbuliavimas. Pasirodė, kad visi jau išskubėję pasimėgauti ankstyvo ryto sniegu, tik Merilė Forbs pasilikusi energingai ir nemokšiškai gamina pusryčius. Ir jokio ženklo, kad būta Džanetos.

— Ponia Kryd liepė palikti tave miegoti, — pasakė Merilė, bejėgiškai vaikydama nuo pamirštos keptuvės kamuoliais kylančius dūmus. — Ji bandė tave pažadinti, bet buvai taip įmigusi, jog ji pasakė, kad geriau tave pa-

likti ramybėje. Jie slidinėja lomoje; visi, išskyrus Redžį. Ir Mirą, matyt.

— Kas? — nuo dūmų raukdama nosį paklausė Sara.

— Na, visi kiti, — išsiblaškiusi atsakė Merilė.

Prisiminus Džanetos prašymą joms išsiskiriant, Sarai nesinorėjo apie ją klausinėti, bet kadangi Merilė jos nepaminėjo, buvo vilties, kad ji tikrai laiku sugrįžo, ir niekas nė nepastebėjo, kad jos kurį laiką nebuvo.

Sara virpėdama iš šalčio apsirengė ir išėjo į lauką.

Saulė vis dar buvo pasislėpusi už Aparvato krašto, bet sniegynai jos pašvaistėje buvo tarytum apgaubti aureolės. Blyškiame turkio spalvos danguje ryškiai matėsi violetinis viršukalnių raštas. Kažkur iš žemiau margo plytinčių pušynų nuo medkirčio laužo į tylų ryto orą stačiai kilo plonytis dūmų siūlelis. Tačiau, nors apačioje viskas skaidriai spindėjo, šitas kvapą gniaužiantis ryto šaltis buvo kažkoks grėsmingas ir slegiantis; tvyrantis nerimas. Ir Sara, nukreipusi žvilgsnį į tolumoje plytintį slėnį, pamatė, jog didžiąją Nanga Parbato kalnų tvirtovę dengia tamsi, pilkai ruda debesų skraistė. Ji buvo užklojusi visą horizontą iš rytų iki pat vakarų, o dangus viršum jo grėsmingai pageltęs. Jai bežiūrint, debesies tumuluose sumirkčiojo žaibas ir nuo šaltųjų kalnų virtinių atsirito vos girdimas tolimos tolimos audros dudenimas.

Pasigirdo išsigandusios ir susirūpinusios Merilės Forbs klyktelėjimas:

— Kad tave! Vėl sudeginau lašinius!

Sarai pabudo pareigos jausmas, ji pasisiūlė padėti šeimininkauti ir buvo dėkingai priimta. Su lašiniais nebebuvo ką daryti, todėl ji nusprendė išvirti daug kavos ir priskrudinti duonos. Bet mintys apie Džanetą vis nedavė ramybės, ir dabar Sara, nusprendusi klausti iš kito galo, nerūpestingai pasiteiravo:

— O kas gi prižiūri Bonzo ir Aleką? Spėju, kad Redžis jų su savimi neėmė?

— Ką tu! — atsiliepė Merilė, kitame kambario gale barškindama puodelius ir lėkšteles. — Jie stovi ant slidžių kaip porelė jūros kiaulyčių. Dar baisiau! Ne, jie su kitais išsitrenkė į Kalėdų griovą pasitreniruoti, kaip nusisukti sprandą. Jiedu išėjo prieš kokią valandą, ir jeigu jie greit negrįš, manau, kad galėtume pradėti pusryčius ir be jų, kaip manai? Kiti, jei nučiuožė prie Užšalusiųjų ežerų, atsiras negreit.

Lauke sugirgždėjo sniegas ir linksmas balsas apreiškė:

— Slidininkas grįžta namo prisislidinėjęs, jis alkanas kaip vilkas! Sara, gražuole, tu mažas tingus vikšreli, darai gėdą savo tautai. Kodėl, užuot čiuožusi su mumis, likai kiūtoti savo gulte?

— Nekenčiu anksti keltis, — ryžtingai atsakė Sara. — Ką tu čia veiki, Janai? Mes taip greitai jūsų nelaukėm. Kur palikai kitus?

— Likimo valiai. Nusprendėme čiuožti atskirai. Įtariu, kad senis Redžis vis dar blaškosi kur nors prie Aparvato viršūnės, o Miras nukeliavo į Marijos Petį: sakė, kad nori pasitreniruoti posūkį šuoliu ar ką ten. Pamaniau, kad man tų poros sudirbtų valandų, kurias praleidau besigrožėdamas saulėtekiu, matyt, pakaks, taigi nusprendžiau grįžti atgal ir verčiau pasigrožėti tavimi ir lašiniais.

— Oi!.. Lašiniai, deja, susvilo, — kaltai pasakė Merilė. — Bet gali suvalgyti virtą kiaušinį. — Ji nuėjo prie durų ir ėmė žvalgytis. — Ir kiti grįžta. Janai, o kur Džaneta? Ar ji su Redžiu nuvažiavo prie ežerų, ar patraukė su Miru?

— Nei ten, nei ten, — atsakė Janas. — Ji su mumis nečiuožė. Gal užmiršai, kad mes iš savo šiltų gultų penkiais zenitinių pabūklų šūviais buvom išplėšti šiurpiai anksti. Ji turėjo čiuožti su kitais.

Merilė atrodė suglumusi.

— Bet ji nečiuožė. Noriu pasakyti, kad kai jie ruošėsi išeiti, jos jau nebebuvo, ir mes pamanėm, kad ji, matyt, nusprendė keliauti su jumis.

— Bet nekeliavo, — ryžtingai atšovė Janas, — ir jei man bus leista vėl grįžti prie maisto temos, tai jei tu, brangioji Merile, manai, kad man pakaks vieno kiaušinio, tai smarkiai klysti. Man reikia mažiausiai šešių.

Merilė susirūpinusi ištarė:

— Bet jei Džaneta su jumis neišvažiavo...

Sara paskubom įsiterpė:

— Man rodos, ji anksti iškeliavo viena. Vakar vakare ji lyg ir minėjo, kad pusryčių leisis į viešbutį; gal norėjo šįryt pamatyti naujokų lenktynes.

Pričiuožė dvyniai Kopliai, nuo dažno griuvinėjimo snieguoti nuo galvos iki kojų, Uogelė bei Vorenderiai, ir pokalbis nutrūko. Po pusvalandžio, kai po pusryčių plovė indus, pasirodė Redžis Kredokas. Jis dėl įtartino oro buvo atsisakęs savo kelionės prie Užšalusiųjų ežerų. Miro Chano nesimatė; jis, ko gero, dar treniravosi ant sniego gūbrio, vadinamo Marijos Petimi.

Redžis paskubom pavalgė pusryčius ir žvilgtelėjo į laikrodį.

— Dar gana anksti, — pranešė jis. — Siūlau čiuožti žemyn ir sustabdyti žmones, kurie atkopia į čia dienai. Man tie debesys visai nepatinka. Artinasi bjauri audra, ir nujaučiu, kad ji ateis kur kas greičiau, negu mes manome. Nenorėčiau, kad būrys žmonių įstrigtų čia dėl blogo oro. Džoni, ką tu pasakysi?

Džonis Vorenderis stovėjo atsišliejęs į duris ir nukreipęs akis virš Gulmargo žvelgė į tolimąjį slėnio pakraštį: dangus virš Nanga Parbato virtinę slepiančių debesies tumulų tamsėjo. Vis dar buvo giedra ir švietė saulė, tačiau

keista, purvinai geltona dėmė virš juodo debesies brūkšnio greitai plėtėsi šaltoje dangaus mėlynėje, oru sklido neramus grumenimas.

— Gal ir tavo tiesa, — pripažino Džonis. Rytmečio saulėje jis atrodė pavargęs ir piktas. Paakiai patamsėję ir paburkę, pats nesiskutęs. — Mano manymu, audra atslinks dar labai negreit — jei išvis atslinks. Gali nusukti į slėnį ir mūsų nė neužkabinti. Vis dėlto, iš visko sprendžiant, telkiasi ne šiaip sau menka audrelė, todėl, matyt, būtų geriau elgtis protingai.

Jie suvyniojo patalus ir visokius rakandus, kuriuos žemyn nugabens kuliai, susikrovė kuprines, prisisegė slides. Ir tada Redžis Kredokas paklausė:

— Kur Džaneta?

— Nusileido žemyn pirma mūsų, — atsakė Janas Kelis. — O kaipgi Miras?

— Na, Miras kuo puikiausiai savimi pasirūpins ir pats. Grįždamas atgal, niekur jo nepastebėjau, matyt, ir jis nusileido žemyn. Bet jei kartais ne, paliksiu jam ant durų raštelį, kad mes leidžiamės. — Redžis ant savo užrašų knygutės lapelio brūkštelėjo kelis žodžius, išplėšė jį, didžiosiomis raidėmis užrašė Miro vardą ir lapelį užkišo už velkės, kur jį būtinai turėjo pamatyti. — Judėkim, jei norim sustabdyti kopiančius čionai. Leisimės Raudonąja trasa. Judu, — kreipėsi jis į dvynius Koplius, — verčiau laikykitės tako. Nenoriu, kad rizikuotumėt nusisukti sprandus trasos viduryje. Mes išvažiuosime penkiolika minučių po jūsų. Judėkit.

Dvyniai įsižeidę pradėjo protestuoti, bet Redžis buvo nepalenkiamas. Uogelė savanoriškai pasisiūlė čiuožti drauge, kad šiedu laimingai nusileistų, kiek padvejojusi prie jų prisijungti nusprendė ir Helena Vorender. Ji slidinėjo ne per geriausiai ir nemėgo greitai čiuožti, nebent atviruose sniegynuose.

Praėjus penkiolikai minučių po jų išvykimo, Redžis Kredokas užsimetė kuprinę ir pasileido šlaitu žemyn, o paskui jį Sara, Janas, DžonisVorenderis ir Merilė. Ant Slalomo kalvos keteros jie išsiskleidė ir kiekvienas pasirinkęs savo kelią traškiu žaižaruojančiu paviršiumi tarytumei kregždės krito žemyn. Jie linkčiojo, svyravo, sukiojosi, pažerdami baltų kristalėlių miglą ir žiburiuojančiame sniege už savęs palikdami ryškias vingiuotas vėžes. Pasuko Bruklendo vingiu, pralėkė 60-ąją kalvą, o pro ausis švilpiantis ledinis vėjas ūkavo savo sentimentalią dainelę. Netrukus jie atsidūrė tarp aukštų medžių kamienų ir sukiodamiesi, vingiuodami po tamsiomis sniego slegiamomis pušų ir kedrų šakomis leidosi toliau.

Ne taip toli nuo pirmųjų namų Raudonąją trasą kerta Mėlynoji. Abiejų trasų susikirtimo vieta buvo vadinama „Bjauriuoju kampu". Ir ne be reikalo: į čia neretai vienu metu įvažiuodavo slidininkai iš abiejų, Mėlynosios ir Raudonosios, trasų, taigi iš skirtingų pusių ir lekiantys dideliu greičiu.

Sara lenkta linija nulėkė žemyn, tiksliai, kaip įgudusi slidininkė, pašokusi pasisuko ir tiesioje atkarpoje virš dviejų trasų susikirtimo atsirado vos kokiu metru prieš nosį Janui Keliui — ir pažėrusi sniego gūsį staigiai sustojo.

Ji matė, kaip Janas, stengdamasis jos neužkliudyti, smarkiai pasuko į šoną, prašvilpė pro šalį ir trenkėsi į medžio kamieną — susimaišė slidės, lazdos, sniegas ir suglumusio bičiulio keiksmažodžiai. Girdėjo, kaip sustojęs per kokį metrą jai iš kairės pasipiktinęs rėkia Redžis, kaip už jo ant šlaito stabdo kiti. Bet Sara nepajudėjo. Jos išplėstos akys buvo įsmeigtos į dvi figūras tiesiai priešais. Į dvynius Koplius, stovinčius dviejų trasų sankryžoje.

Alekas pasilenkęs desperatiškai tampė savo slidžių dirželius, o Bonzo tai prisidėjęs rankas prie burnos šaukė kažką nesuprantamo esantiems ant šlaito, tai rodė žemyn.

— Kokio velnio!.. — nusikeikė Redžis Kredokas.

Jis stipriai pasistūmė lazdomis ir pasileido žemyn. Kiti nusekė paskui jį, tik Sara liko stovėti kur stovėjusi, suakmenėjusi nuo staigios, šleikštulį keliančios nelaimės nuojautos. Tik išgirdusi atžalyne besikeikiantį Janą ir pamačiusi, kad Redžis ir kiti privažiavo prie dvynių, ji prisivertė čiuožti paskui juos.

Kai ji privažiavo, Alekas kaip tik atsikratė savo antrosios slidės ir slidinėdamas, klupinėdamas ant apgaulingo sniego tekinas pasileido Mėlynąja trasa žemyn. O Merilė spigiu traškančiu balsu, tarsi būtų kalbėjusi per garsintuvą, rėkė:

— Bet jie nunešė ponią Metjus — aš žinau, jie ją nunešė! Ji negali būti vis dar čia. Jie ją nunešė!

Sara tik vieną kartelį žvilgtelėjo į išsikėtojusią figūrėlę ledinio šlaito papėdėje po jais — tokią tamsią akinančiai baltame fone — ir pasileido nuo šlaito. Ji girdėjo, kaip perspėjamai suriko Redžis, suklykė Merilė, o tada ją sugriebė Alekas ir jiedu abu nukrito tarp sniegu užklotų akmens luitų šalia kitos taip ramiai gulinčios figūros.

Be abejo, tai buvo Džaneta. Sara ir anksčiau žinojo, kad taip bus. Galbūt pasąmonėje ji tai žinojo jau nuo tada, kai atsibudo slidininkų trobelėje, apsunkusiais vokais, apimta baimės, ir pamatė, kad Džaneta negrįžo. Ant sniego mosuojantys dvyniai Kopliai tik patvirtino tai, ką ji baiminosi pasirodysiant tiesa.

Sara ištiesė ranką ir palietė kūną. Džaneta sniege gulėjo ant šono, kažkokia keistai patiklia poza — rodėsi, kad miega. Keliai sulenkti, rankos prie šonų, plaštakos vis dar gniaužė slidžių lazdas. Po galva ant sniego degė mažytė

raudona dėmelė, mėlynos akys atmerktos. Sustingusiame veide nei nuostabos, nei baimės — tik panieka: tarytum ji būtų tikėjusis mirties ir juokusis iš jos.

Sara suvokė, kad šalimais tyliai keikiasi Redžis Kredokas, isteriškai kūkčioja Merilė, pajuto, kaip ją apglėbė Uogelės rankos ir traukia šalin.

— Einam, Sara. Nežiūrėk, brangioji. Mes nieko nebegalime padaryti, ji mirusi.

Sara išsilaisvino iš jos rankų ir atsistojo. Per šias pirmąsias minutes ji pamatė viską, ką norėjo, o uždėjusi ranką ant snieguoto Džanetos slidinėjimo kostiumo kišenės, dar pasitikrino.

Siaurutis metalinis užtrauktukas buvo užsegtas, bet ginklo nebebuvo. Paskui jie liauną sustingusį kūną užnešė ant kalvos į viešbutį ir, tausodami panelės Periš nervus, paguldė tuščiame negyvenamo fligelio kambaryje. Ir tik tada Sara sužinojo — beje, iš daktaro Leonardo žmonos Frensės, padėjusios vyrui nurengti mirusiąją, kad jis drauge su majoru Makėjumi galėtų kūną gerai apžiūrėti ir įsitikinti, jog tai tikrai ne žmogžudystė, — jog nieko neįprasta rasta nebuvo. Tai reiškė, kad dėklas su diržu taip pat buvo nuimti, nes jie būtų sukėlę didžiulį smalsumą ir begalę spėlionių.

5

— Kur eini, Sara? — Jano balsas buvo kaip visada linksmas.

— Į lauką, — trumpai atsakė Sara.

Ji užsitempė slidininko pirštines ir pasiėmusi slidžių lazdas iš tvankaus viešbučio poilsio kambario žengė į šaltą apypiečio prietemą.

— Tada aš eisiu drauge ir tave prižiūrėsiu.

— Ačiū, Janai, nereikia, — atsisakė Sara; ji leido jam sutvarkyti ir prisegti slides. — Aš tik perčiuošiu margą ir, jei tu neprieštarausi, norėčiau važiuoti viena.

Ji įkišo rankas į lazdų kilpas, o Janas užsegė paskutinį dirželį ir atsistojęs nusivalė nuo kelių sniegą.

— Nekvailiok, Sara. Žinau, tau šis įvykis buvo nemenkas smūgis, tačiau tai nereiškia, kad tu turi elgtis neprotingai. Ateina audra, tikra velniava, ir jei tu joje pasiklysi, niekam nuo to nebus lengviau. Jei jau taip nori pasibastyti po margą, bent leisk man čiuožti drauge.

— Bet, Janai, aš nenoriu, kad tu būtum drauge. Ir nurimk, aš nepasiklysiu. Pasimatysim prie puodelio arbatos — ir ačiū už pagalbą.

Sara greitai nučiuožė apsnigtu taku ir iškart įsibėgėjusi, nes jis staigiai leidosi žemyn, pranyko už kalvos išlinkio. Janas Kelis pusbalsiu nusikeikė ir paniuręs grįžo į

viešbutį. Ten, poilsio kambaryje, slidininkai būreliais aptarinėjo ką tik įvykusią tragediją.

Kalvos papėdėje Sara pasuko į dešinę ir palei ją nučiuožė iki Raudonosios trasos galo, tada ėmė kilti į mišką.

Dabar dangus buvo jau visiškai apsiniaukęs, ir nors buvo tik antra valanda, tvyrojo blausi prieblanda. Po atvirą margą švilpčiojo nestiprūs vėjo gūsiai, tačiau po sniegu nuklotomis miško medžių šakomis buvo ramu ir šalta. Sara atidžiai rinkosi kelią tarp medžių ir netrukus pasiekė dviejų trasų sankirtą, vietą, kur tą rytą buvo sustoję dvyniai. Ji nubraukė nuo kelmo sniegą, atsisegė slides ir atsisėdusi veidu į Mėlynąją trasą, ranka parėmusi smakrą susimąstė.

Dėl vieno ji buvo visiškai tikra. Džaneta, kaip ir ponia Metjus, buvo nužudyta. Nė akimirkai ji nepatikėjo gydytojo diagnoze apie atsitiktinę mirtį: velionė atseit čiuoždama dideliu greičiu krito ir į akmenį prasiskėlė galvą. Sara neabejojo, kad Džanetą nužudęs smūgis buvo kirstas labai apgalvotai. Tai patvirtino faktas, kad, kaip ir ponios Metjus atveju, pranyko pistoletas.

Tik kaip? Sara mintimis vėl grįžo prie jųdviejų pokalbio su Džaneta, ten, mėnesienoje prie Chilanmargo trobelės. Ir vėl jai rodėsi, kad girdi žemą pasitikintį Džanetos juoką ir jos žodžius: „Viskas gerai, Sara. Nebijok gi šitaip. Aš laikysiuos trasos krašto, o kelią pažįstu kaip savo penkis pirštus. Nesijaudink. Tokiu nakties metu apačioje manęs tikrai nelauks joks žudikas“.

Trasos krašto...

Sara atsistojo ir nešina slidėmis, nelįsdama iš miško, ėmė kopti Mėlynosios trasos pakraščiu. Netrukus ji perėjo į kitą pusę ir, neprabėgus nė minutei, rado tai, ko ieškojo: trasos dešinėje pačiu pakraščiu, tarp medžių, vingiavo vienišos slidžių vėžės.

Apsigręžusi Sara nusekė tomis vėžėmis žemyn, priėjusi trasų sankirtą, sustojo ir prisisegė slides, o tada vėl susirado vėžes. Jos vedė nuo kalvos žemyn palei Mėlynąją trasą, ėjo pro mažą raudoną tašką, žymintį vietą, kur gulėjo Džanetos kūnas, ir tęsėsi dar kokius porą dešimčių jardų iki tos vietos, kur margo pakrašty medžiai praretėja; ten vėžės suko į dešinę ir įsipynė į naujokų grupės paliktų vėžių raizginį.

Sara vėl sustojo, atsišliejo į snieguotą medžio kamieną ir nukreipė akis į niūrias margo plynes... Taigi bent jau aišku, kad Džanetą nužudė ne tada, kai ji leidosi iš Chilano. Ji čiuožė viena tos klastingos, apledėjusios trasos puse ir išvažiavo į atvirą margą. Ji turėjo susitikti kažkur ten tarp juoduojančių pušų, kur praeitą naktį tarsi pikta lemianti žvaigždė spingsojo raudonas žiburėlis. Tai reikštų, kad ją nužudė grįžtančią atgal į Chilaną, tai yra jau atlikusią savo misiją. Bet kažkas čia ne taip.

Sara atsigręžė ir pasižiūrėjo į mažėjantį Aparvato gūbrį, tokį šaltai baltą plieninio dangaus fone. Dabar ji suvokė, kad Džaneta nuo slidininkų trobelės Mėlynąja trasa nusileisti galėjo, bet atgal tuo keliu ji niekuomet nebūtų grįžusi, nes trumpiausias kelias žemyn grįžtant būtų tapęs pačiu sunkiausiu. Ji būtų grįžusi miško taku. Tai kodėl kūnas rastas Mėlynojoje trasoje?

Saros galvoje pamažu kūrėsi hipotezė. Ji atrėmė galvą į šiurkštų medžio kamieną, užsimerkė ir pabandė įsivaizduoti Gulmargą tokį, kokį matė nuo Chilano sniegynų praeitą naktį, mintimis pasekė Džanetos ranką, rodančią žemyn į tolimą mažytį šviesos taškelį.

— Maždaug ties perėja, — balsu ištarė Sara. — Ir ne toliau, negu per ketvirtį mylios nuo čia.

Ji atsimerkė ir pasisukusi pasižiūrėjo į viešbučio pusę, paskui, raukdama antakius, į virš galvos besiniaukiantį

dangų. Paskui staiga sukando dantis ir ryžtingai leidosi perėjos link.

Po penkiolikos minučių Sara atsidūrė vėl tarp medžių jau kitoje margo pusėje. Ir ji rado tai, ko ieškojo. Vienos vėžės iš begalės naujokų vėžių skyrėsi ir suko į dešinę link perėjos. Paprastai klubo nariai čia nevažinėdavo, ir Sara buvo visiškai tikra, kad seka Džanetos slidžių vėžėmis, paliktomis praeitą naktį.

„Eglutės" pėdsakas vedė į šlaitą, kuriuo palei golfo aikštelę ėjo kelias, paskui vėžės keletą šimtų jardų ėjo keliu, tada tarp medžių vingiuojančiu takeliu suko į šalį. Kiek juo pavažiavusi Sara atsidūrė priešais išklerusius medinius vartus. Už jų, slepiamas medžių kamienų ir apsnigtų šakų, dunksojo žemas tradicinės Gulmargo statybos vasarnamis iš rąstų.

Iš rąstų suręstos „trobelės" — taip čia vadinami visi namai — būna gyvenamos tik vasaros mėnesiais. Kai ateina ruduo ir pušynus nutaško žėrintis kaštonų auksas, kai nuo kalnų viršūnių žemyn ima tykinti sniegai, žmonės pasitraukia į slėnį apačioje, į Šrinagaro plūduriuojančiuosius namelius ir viešbučius, o trobelės užsidangsto langinėmis ir tuščios laukia kitos gegužės. Ir šis vasarnamis nebuvo išimtis — tik tiek, kad prie laukujų durų vedančiame trumpame takiuke buvo matyti vėžės, o nuo viršutinio vartų skersinio nubrauktas sniegas.

Per pastarąsias dvidešimt keturias valandas į vasarnamį buvo įėję ir iš jo išėjo bent jau trys žmonės. Gal ir daugiau, nes tas vėžes, kuriomis sekė Sara, kirto kitos, ateinančios nuo perėjos pusės, o nuo vartų ėjo dar dvejos vėžės, tiesa, taip arti vienos kitų, kad jas buvo galima palaikyti vieneriomis. Nepaisant šito, namas atrodė visiškai apleistas.

Stogą slėpė storiausias sniego patalas, pakraiges puošė

varveklių kutai. Durys buvo uždarytos, o ant visų langų, išskyrus vieną, netašytų lentų langinės. O to neuždengtojo lango stiklai, švarūs, tik iš pakraštėlių apšerkšniję, netrukdomi visur išsikėtojusių medžių, žvelgė tiesiai į viešbutį, į virš jo dunksančias Aparvato viršūnes ir begalinius Chilanmargo sniegynų šlaitus.

Tai, vadinasi, iš šito lango švietė Džanetą į mirtį įviliojęs žiburys — Sara pasijuto visiškai tuo tikra. Ji giliai atsikvėpė, stumtelėjo neužsklęstus vartus ir patraukė takeliu prie namo.

Slidės slysčiojo ir kraipėsi ant ankstesniųjų lankytojų vėžių, sušalusių į ledą. Staiga, perlėkęs per margą ir kedrų viršūnėmis nuošęs, atklydo vėjo gūsis — besiartinančios audros pranašas; jis krėtė sniegą nuo apsunkusių šakų ir kažką šnibždėjo nelygioms pušinėms tuščiojo namo sienoms.

Sara atsargiai pabandė atidaryti laukujes duris ir, aptikusi, kad jos neužrakintos, sukaupė visą drąsą ir abiem rankom jas stumtelėjo. Nedraugiškai sugirgždėjo vyriai, ir ji, staiga išsigandusi viduje kiūtančios tamsos ir tylos, buvo beapsigręžianti ir bepasileidžianti pramintuoju taku atgal, atgal į margo erdvę. Bet prisiminė Džanetą, vieną mėnesienoje, jos paskutinį ilgą pasivažinėjimą slidėmis per gūdžius miškus... „Sara! — piktai prabilo panelė Periš. — Esi bjauri maža bailė — pagaliau, tai juk negali būti baisiau už V-bombas!"

Sara atsisegė slides, pasidėjo jas šalia tako ir, sukandusi dantis, žengė per tyliojo namo slenkstį.

Viduje buvo pridvisę ir labai šalta, trenkė drėgme ir pelėsiais. Tačiau ankštame tamsiame prieškambaryje silpnai kvepėjo cigaretės dūmais ir buvo galima užuosti dar kažką, vos vos juntamą, net ne kvapą, o tik jo pėdsaką: šleikštų, salsvą, pykinantį ir visiškai nepažįstamą.

Sara suraukė nosį ir stabtelėjo pakelti pusiau surūkytos cigaretės. Ji, tarsi tikėdamasi, kad nuorūka gali būti vis dar karšta, gyvai ją paėmė, o paskui vyptelėjo iš pasibjaurėjimo ir vėl numetė ant grindų. Durys buvo pusiau praviros, ir dabar Sara pastebėjo, kad už jų stovi kėdė. Paprasta verandos kėdė su mediniu atlošu ir ranktūriais, su įdubusia nendrine sėdyne. Ir ant jos palyginti neseniai kažkas buvo sėdėjęs, nes priešais gulėjo pora nuorūkų ir buvo pribarstyta pelenų.

Ant kėdės ranktūrio matėsi dėmelė, nuo kurios Saros širdis ėmė daužytis lyg pagautas paukščiukas — mažytė trikampė kraujo dėmelė, ant nelakuoto medžio labai ryški ir, rodos, dar drėgna. Bet kai ji nusimovė pirštinę ir besiriečiančiu pirštu ją bakstelėjo, pasirodė, jog tai visai ne kraujas, o tik plonytės šviesiai raudonos gumos skiautelė, galbūt išplyšusi iš miške sprogusio vaikiško balionėlio.

Po tokio atradimo, kai širdis vos neiššoko iš krūtinės, dabar Sarai staiga užėjo nevaldomo kikenimo priepuolis, ir tai nebuvo vien tik isterija. „Ak, velniai griebtų! — pagalvojo Sara, pirštine šluostydamasi akis. — Reikia liautis bijoti net ir savo šešėlio. Iš to nieko nebus!“

Nemenkomis valios pastangomis ji pagaliau susivaldė ir apsidairė aplinkui. Prieškambario kairėje buvo trejos durys, kurios, pabandžius, pasirodė esančios užrakintos arba užsklęstos iš vidaus. Dešinėje siauras koridoriukas vedė prie dar vienų durų, matyt, svetainės. Koridoriuke buvo tamsu, trenkė žiurkėmis, pušies medžiu ir pigiu laku, o ant plikų lentinių grindų matėsi pėdsakai: drėgmės dėmės ir sniego likučiai. Sara atsargiai nuėjo koridoriuku ir pabandė atverti jo gale esančias duris. Pasirodė, kad jos neužsklęstos ir atsidaro nesunkiai.

Kai vėžės, kuriomis ji sekė per margą, pasuko prie vartų tarp pušų, ji neabejojo, kad tai tas pats namas, į kurį

Džaneta buvo atvažiavusi praeitą naktį. Bet jei būtų reikėję įrodymų — jie čia... Štai tas kambarys su neuždengtu langu. Šį nediduką namą iš visų pusių buvo apspitę medžiai, tik šis langas liko neužstotas ir tiesiai priešais vėrėsi platus vaizdas: margas, viešbutis, už jo kylanti miško siena, o dar aukščiau — tolima Chilanmargo erdvė.

Kambaryje baldų buvo visai nedaug: visi apmušti baldai — sofos ir foteliai, — matyt, buvo užrakinti kuriame nors kambaryje. Čia pristumtas prie neuždengtojo lango stovėjo nedidelis apvalus staliukas, o ant jo tarp išmėtytų nudegusių degtukų, nuorūkų ir pelenų stovėjo sena, bet akivaizdu, kad dar gera žibalinė lempa. Lempos stiklas buvo raudonas, o kambaryje buvo kokiu laipsniu šilčiau negu kitose įšalusio namo patalpose. Ir vėl Sara pajuto kažkokį su išsisklaidžiusiu cigaretės dūmų dvoku sumišusį kitokį kvapą. Bet šįkart jis buvo kitoks, lyg ir pažįstamas. Sara stovėjo ir uodė bjaurų, troškų orą — korditas*! Kažkas šitame mažame kambariūkštyje šovė iš pistoleto. Džaneta?

Sarą nuo šito ledinio, langinėmis uždangstyto namo, nuo tų užrakintų kambarių kitame siauro koridoriuko gale apėmė šiurpus siaubas. Skubiai atsigręžusi ji užtrenkė duris, drebančiais pirštais užstūmė velkę — dabar buvo užsidariusi kambaryje su skurdžiais mediniais baldeliais ir ta nelemtąja lempa.

Šaltu oru numurmėjęs griaustinis aidu atsimušė kalnuose; per margą vėl prašvilpė žvarbus vėjo gūsis, sudejavo tarp pušų, pabarškino į langus ir suinkštė pušinės sienos skylutėje, atsiradusioje nuo šakelės...

Ne. Ne nuo šakelės. Nuo kulkos.

Sara suėmė save į nagą ir nuskubėjo per kambarį patik-

**Korditas* — bedūmis parakas.

rinti. Tačiau ji buvo mačiusi tiek kulkų išvarpytų skylių ir ant tiek taikinių, kad apsirikti negalėjo. Sara grįžo prie staliuko. Kambarys skendėjo pilkšvoje prieblandoje, grindis klojo šešėlis, tačiau šalia lempos gulėjo pustuštė degtukų dėžutė. Sara ištiesė ranką, paėmė ją, virpančiais pirštais uždegė vieną degtuką ir nuleido prie grindų. Maža liepsnelė blykstelėjo, tyliai suspragsėjo ir netrukus užgeso. Bet Sara spėjo pamatyti bjaurią išsiplėtusią dėmę, sudarkiusią grubių plikų grindų linijas.

Buvo visiškai aišku, nuo ko ji. Šitame mažame šaltame kambarėlyje kažkas mirė — beje, per pastarąsias dvidešimt keturias valandas, nes kraujas tarpulenčiuose tebebuvo nesudžiūvęs. Džaneta negalėjo būti, nes Džaneta žuvo nuo smūgio į smilkinį, ir kraujo nutekėjo visai nedaug, o tas, kas paliko šitą dėmę ant grindų, turėjo netekti jo labai daug — tiek, jog nebeišgyventų. Be to, negali būti nė kalbos apie tai, kad žmogžudys rizikuotų ir kokią mylią aplink margą temptų kūną vien norėdamas numesti jį pavojingiausioje Mėlynosios trasos vietoje.

Beveik tą pačią akimirką Sara prisiminė slidžių vėžes, vedančias nuo vartų: nelygiagrečias, bet taip arti vienos kitų einančias vėžes, kurios atrodė beveik kaip vienerios. Netikėtai blykstelėjusi intuicija pašnibždėjo šlykštų šito paaiškinimą. Aišku, kad jei ji jomis pasektų, vėžės lanku išvestų į margo pakraščiu einantį kelią, o paskui vingiais, per užsnigtą atžalyną ir mažais šoniniais takeliais į Mėlynosios trasos pakraštį. Tas vėžes paliko Džaneta ir jos žudikas — Džaneta priekyje, tarsi į skerdyklą varoma avis, su į nugarą įremtu pistoletu. Taip ji galiausiai sustojo spindinčios mėnesienos nužertoje Mėlynosios trasos ledinio šlaito papėdėje, laukė mirtino smūgio ir paniekinamai šypsojosi; tos šypsenos nuo jos veido nenubraukė netgi mirtis.

Sara atsidususi atsitiesė ir rankomis atsirėmė į dulkėtą staliuką. Ji lėtai ir atidžiai apžvelgė kambarį, pervedė akimis pelenus bei nuorūkas ant staliuko ir vieną krauju sumirkusią nuorūką, gulinčią išsiplėtusioje dėmėje ant grindų. Vadinasi, čia turėjo pabuvoti bent jau du žmonės: vienas uždegė lempą ir, sukdamas bei rūkydamas savas cigaretes, laukė Džanetos; o kitas laukė prieškambaryje — jis sėdėjo ant kėdės už durų ir rūkė populiarias, plačiai reklamuojamas fabrikines cigaretes...

Sara įsikišo į kišenę degtukus ir prisivertė atšauti duris. Tamsiuoju koridoriuku ji grįžo į prieškambarį, užžiebė dar vieną degtuką ir pakėlė jį virš galvos. Tačiau, išskyrus nuo cigaretės nukrėstus pelenus, trumpas nuorūkas ir mažą trikampę gumos skiautelę ant kėdės už durų, daugiau nieko nerado; nieko, kas padėtų ką nors sužinoti apie žmogų, sėdėjusį čia tamsoje ir laukusį. Net tas keistas, vos juntamas kvapo dvelksmas, atmiešęs troškų orą, kai ji tik įžengė į namą, dabar buvo išnykęs — išsisklaidęs nuo pro atviras duris plūstančio šalto oro.

Degtukas suspragsėjo, nudegindamas pirštus, Sara numetė jį ir uždegė naują, paskui dar vieną ir dar. Ji ilgai stovėjo ir atidžiai dairėsi po mažą, šešėliuose skendintį prieškambarį, tarsi tikėdamasi, kad privers tas tylias užsklęstas duris, juodas sienas ir tuščius, langinėmis uždengtų langų stiklus papasakoti tai, ką jie matė.

Nedaug ką jie tegalėjo pasakyti, tik tiek, kiek Sara pati išskaitė čia, viduje, ir lauke iš slidžių vėžių. Sudėjusi šiuos visus nebylius liudijimus, ji padarė savas išvadas.

Žmogus uždegęs lempą ir pastatęs ją lange, šaltojoje svetainėje koridoriaus gale, matyt, laukė ilgai, nes ant staliuko ir dulkinų grindų buvo primėtyta vos ne tuzinas cigarečių nuorūkų. Nes Džaneta vėlavo...

Dėl netikėtos likimo išdaigos Hiugas Krydas negalėjo

keliauti drauge su visais, ir Džaneta vienuoliktą valandą užėmė jo vietą. Todėl, kai buvo uždiebta signalinė lempa, ji buvo ne savo viešbučio kambaryje, kaip kad buvo tikėtasi, o slidininkų trobelėje Chilanmarge. Džaneta, tiesa, buvo patyrusi slidininkė, tačiau leisdamasi mėnesienoje žemyn ji turėjo užtrukti daugiau kaip pusę valandos, ir į vasarnamį kažkas kitas atvyko anksčiau. Tas kažkas kitas turėjo ginklą ir, matyt, nužudė ne tik Džanetą, bet ir agentą, su kuriuo ji skubėjo susitikti, — žmogų, kuris uždiebė lempą ir laukė jos šaltame kambarėlyje koridoriuko gale ir kuris mirė ant dulkinų, pelenais nubarstytų grindų.

Bet kodėl Džaneta, negirdimai lekianti per snieginą margą, neišgirdo pokštelėjusio šūvio, kuris ją būtų laiku įspėjęs? Naktis buvo tokia tyli. Mirtinai tyli, ir net kambario sienų slopinamas garsas būtų nuaidėjęs per visą margą. Tai kaipgi Džaneta neišgirdo? O gal buvo iššauta jau po to, kai ji įėjo į tamsųjį namą? Kėdė už durų ir dvi cigarečių nuorūkos šią teoriją lyg ir neigė, nes viena cigaretė buvo surūkyta visiškai, o kita vos iki pusės ir ne užspausta, o tiesiog numesta ant žemės. Akivaizdu, kad kažkas tamsoje ramiai sėdėjo už durų ir laukė, o laukti jam teko ne tiek ir ilgai...

Dabar Sara atsiminė vieną iš tų garsų, sutrikdžiusių speiguotos nakties tylą. Šaižų medžio pokštelėjimą, po žieve sušalus augalo syvams, o gal sniego naštos neatlaikiusios šakos trakštelėjimą, nuaidėjusį tarsi pistoleto šūvis. Tolumoje šovusio pistoleto garsą būtų buvę lengviau pažinti, o čia nebuvo nieko, kas būtų įspėjęs Džanetą, kad ji eina į spąstus. Džanetą, kuri tada pasakė: „Rytoj galėsiu išvažiuoti... ir vėl būti laisva!“

Ji patikliai, nieko nenujausdama, nuėjo trumpu užsnigtu takeliu ir tik stumtelėjusi duris į tamsųjį prieškam-

barį suprato, kad jos tą naktį laukia kitoks išsilaisvinimas. Ir galbūt, kai pavasario saulė nutirpdys miške sniegą, koks nors klajojantis medkirtys aptiks yrantį lavoną to vyro, kuris uždegė lempą ir laukė Džanetos, kurio kraują sugėrė šalto neregio, tarp pušų kiūtančio namelio grindys. Bet ir taip vargu ar atsitiks, nes šiuose miškuose begalės nuošalių daubų ir painių griovų, kur kūnas gali gulėti tol, kol jo kaulus ištampys šakalai ir klaidžiojantys leopardai.

Kalnais dar kartą perspėjamai nuniurnėjo griaustinis, kylantis vėjas trinktelėjo neužvertą koridoriuko gale esančio kambario langinę, ir Saros širdis nukrito į kulnus. Bet tuoj pasigirdo kitas, kur kas baisesnis garsas — dukart tyliai girgžtelėjo grindų lentos viename iš trijų užrakintųjų kambarių. Dabar Saros nervai nebeatlaikė, nenusakomos panikos apimta ji metė degtukų dėžutę ir galvotrūkčiais puolė iš namo.

Per margą nuvinguriavo žaibas. Sara pagriebė savo slides bei lazdas ir nudūmė užsnigtu takučiu, o paskui pro vėjyje pamėkliškai mojuojančius vartus. Savisaugos instinktas liepė bėgti ir nesustoti, bet kai tik namo nebesimatė, vėl prabudo sveikas protas. Jis liepė jai sustoti ir prisisegti slides — aišku, kad tas „kažkas“, tykojęs už vienų užrakintųjų durų tikrai buvo be slidžių, o ji su slidėmis nesunkiai paspruks nuo bet kokio pėsčiojo.

Pirštai nuo šalčio ir baimės buvo tokie neklusnūs, kad sukietėjusiems dirželiams užsegti prireikė kokių trijų minučių. Bet pagaliau Sara susitvarkė, pasičiupo lazdas, kurias buvo numetusi į nesumintą sniegą, ir leidosi keliu per margą.

Kai ji išlėkė iš namo, jau pradėjo snigti, bet dabar staiga baltos snaigės, sūkuriuodamos vėjyje, ėmė kristi taip tirštai, kad Sara į priekį matė ne daugiau kaip jardą. Ji akimirką sudvejojo, o paskui pakeitė kryptį, ketindama

kirsti šlaitą ir išvažiuoti į pagrindinį kelią, nuo perėjos vedantį tiesiai į klubą. Į viešbutį einantis kelias šakojosi nuo jo pusiaukelėje ir nors buvo ilgesnis, bet juo važiuojant buvo mažiau pavojaus pasiklysti pūgoje. Sara tik tik įsibėgėjo, kai tiesiai jai prieš nosį už krintančių snaigių širmos išniro tamsi figūra.

Sara suktelėjo į šalį, bet buvo jau per vėlu ir ji rėžėsi į kažką kietą ir būtų griuvusi, jei ne ją sugriebusi ir ant paties šlaito krašto sulaikiusi ranka. Sara vėl nutirpo iš baimės ir pabandė išsisukti, bet ranką suspaudęs gniaužtas buvo tarsi geležinis. Vyriškas balsas šiurkščiai paklausė:

— Kas jūs? Ką, po velnių, čia veikiate?

Sara atvėrė burną, bet paaiškėjo, kad negali išspausti nė garselio. Gerklė iš siaubo, rodos, susigniaužė, vėjas į akis bloškė sniego dribsnius, pro kuriuos ji nieko nebematė, veidas virto vientisa sniego kauke.

— Kas yra? Balso netekot?

Saros įkalintojas ištiesė masyvia slidininko pirštine apmautą ranką ir, šiurkščiai nubraukęs sniegą jai nuo veido, įsižiūrėjo pro sūkuriuojančią snaigių miglą. Pro drimbantį sniegą Sara tik spėjo įsidėmėti aukštą ūgį bei porą akių, titnago pilkumo ir labai piktų, ir jos akis vėl užlipdė snaigės.

Balsas, kurio Sara negalėjo atpažinti, kažką sau panosėje sumurmėjo ir netrukus gniaužtas, spaudęs jos ranką, atsileido. Tą pačią akimirką Sara su iš baimės užplūdusia jėga ištraukė ranką, smagiai pasispyrė slidžių lazdomis ir paspruko.

Šlaitas dabar jai buvo tikras pagalbininkas, nes nepažįstamasis buvo nusisukęs į priešingą pusę ir persukti slides jam būtų prireikę sekundės kitos. Ir pūga buvo paranki. Sarai pasirodė, kad iš už nugaros girdi šūksmą; ji staigiai pasuko į kairę ir pranyko už neperžvelgiamos baltos sienos.

Per dvidešimt minučių, per sniegą nematydama kelio, irdamasi prieš vėją, sukrėsta ir bent pustuzinį kartų išklydusi iš trasos, Sara prisikasė iki viešbučio.

Ir pačiu laiku, nes sniegas, užklojęs visą margą, kai ji yrėsi namo, tebuvo ateinančios audros pradžia. Visą naktį ji šėlo virš Gulmargo: stūgaudamas sūkuriavo sniegas, švilpė vėjas. Sniegas ir vėjas visiems amžiams nušlavė išdavikiškas vėžes, nutįsusias per margą ir nuošaliuoju miško keliu. O po dviejų mėnesių, kai margas vėl sužaliavo ir iš kalvos papėdėje įsikūrusio Tanmargo stačiu vingiuotu taku raiti atkilo vasarotojai, vienas čaukidaras, indas prižiūrėtojas, prieš nuomininkų atvykimą valydamas vieną iš pušynuose kiūtančių trobelių viename kambaryje aptiko apdulkėjusią raudono stiklo žibalinę lempą ir ją pripildė. Dar ant nešvarių grindų buvo kažkokia keista dėmė, tačiau paklojus kilimą, jos nebesimatė.

Audra šėlo dvi dienas ir dvi naktis: sniegą keitė kruša, krušą — liūtis, nuo krūvon susibūrusių stogų nuplovusi storas sniego kepures, o nuo stačiųjų Aparvato šlaitų su trenksmu paleidusi griūtį.

Trečią dieną jie palaidojo Džanetą — pažliugusiose mažose kapinaitėse, kuriose po liūties žemės įšalas atsileido. Paskui patižusiais purvino sniego lopais nuėjo žemyn nuo kalvos į Tanmargą, prie laukiančių automobilių, palikę miškuose liūdnai aimanuojantį vėją.

— Lik sveika, Sara. Laimingos kelionės. Brūkštelk man retkarčiais. Čia nyki vieta. Manau, neverta ilgiau pasilikti.

— Lik sveikas, Janai. Žinoma, parašysiu. Iki, Merile. Manau, dar susitiksim.

— Ak, taip. Tu juk vis vien būsi šią vasarą Šrinagare, ar ne?

— Ne. Ketinu vasarą su draugais praleisti Ceilone.

Kvapu šildydamasis pirštus priėjo Redžis Kredokas. Matėsi, kad jis peršalęs serga.

— Viso gero, Uogele. Judu su Hiugu nuvešit Sarą žemyn, ar ne? Vienas iš tų prakeiktųjų autobusų neatvažiavo, ir, rodos, man čia teks dar gerokai pakiurksoti, kol įsitikinsiu, kad visi laimingai išsikrapštė. Gaila, kad viskas baigėsi būtent šitaip. Šlykštus reikalas. Matyt, toje trasoje reikėjo pastatyti sargybinį, užtverti lynu ar dar ką nors. Nelaimingosios nemėgo paklusti. Bjauri istorija. Na ką gi, tikiuosi vėl su jumis pasimatyti vasarą. Jei tik gausiu atostogų, vėl atvažiuosiu į Šrinagarą. Keista pagalvojus, kad tai mums visiems, ko gero, paskutinė tokia galimybė. Kažkaip sunku patikėti. Tikiuosi, judu su Hiugu atvažiuosite?

— Taip — gražiai atsisveikinti ir taip toliau. Nemanau, kad bus daug žmonių. Tada ir pasimatysim; ir nesikrimsk per daug dėl — dėl Džanetos ir ponios Metjus, Redži. Tu negalėjai šito numatyti.

Redžis niūriai linktelėjo ir nusigręžė. Pro šūkalojančių kulių būrį brovėsi majoras Makėjus.

Majoras irgi atrodė išvargęs. Sarai dingtelėjo, kad dėl dviejų tragedijų Mėlynojoje trasoje buvo nemalonu visiems slidininkų klubo nariams, tačiau didžiausia nemalonumų našta prislėgė jo pečius. Jis šlubčiojo, jo paprastai rusvas veidas, „išpuoštas“ pleistro lopinėliais — suvenyrais iš atkaklių kovų ant naujokų šlaitų, atrodė išbalęs ir liūdnas. Jis skrupulingai paspaudė rankas Uogelei ir Sarai, palinkėjo joms geros kelionės į Pešavarą, o tada atsisuko į Merilę Forbes:

— Tu į Šrinagarą, ar ne, Merile? Kuo važiuosi?

— Ak, viskas sutvarkyta, ačiū, — padėkojo Merilė. — Teta Ena atsiuntė automobilį manęs paimti. Tik tavo autobusas į Ravalpindį neatvažiavo.

— Na, kai jis atvyks, man iš to nebus jokios naudos, —

niūriai atsiliepė majoras. — Ką tik sužinojau, kad man vėl reikia į Šrinagarą. Maniau, kad atlikome jau visus su tuo nelaimingu įvykiu susijusius formalumus, bet, atrodo — na, norėjau paklausti, ar negalėtum manęs pavėžėti savo tetos automobiliu?

— Žinoma, galiu. Bet kaip tau bjauru.

— Man rodos, Džordžai, tavo atostogų pasislidinėjimas buvo ne iš maloniųjų, — užjaučiamai pasakė Uogelė.

— Nepasakyčiau, kad bent vienam iš mūsų jis būtų suteikęs malonumo, — nukirto majoras Makėjus. — Asmeniškai...

Jį nutraukė automobilio signalo ūksmas, ir Uogelė sukruto:

— Tai Hiugas. Jis nori pasiekti Ravalpindį iki arbatos laiko. Aš lekiu. Lik sveikas, Džordžai. Iki, Merile, brangute. Eime, Sara.

Jos paliko Merilę, majorą Makėjų ir kitus slidininkus bestoviniuojančius žvarbiame vėjyje tarp sutryptų pusnių ir būriais besistumdančių kulių. O po kelių minučių didžiulis, lagaminais apkrautas Hiugo ševroletas išriedėjo iš Tanmargo į savo dviejų šimtų keturiasdešimties mylių kelionę vingiuotu ir kalnuotu Kašmyro keliu, vedančiu į saulę, į dulkes, į rožėmis sužydusį Pešavarą.

II DALIS

PEŠAVARAS

Milorde, kad tai mums paaiškėtų,
nereikia kelt iš kapo jokios šmėklos.

Viljamas Šekspyras, *Hamletas*

6

— Anas, — mąsliai ištarė Sara, akimis sekiodama baltai apsirengusią figūrą ant lekiančio polo ponio, — pats žaviausias vyras visame Pešavare.

Sara, Hiugas ir Uogelė Krydai sėdėjo sulankstomuose krėsluose polo aikštelės pakraštyje ir stebėjo įtemptą dviejų atsitiktinai surinktų komandų žaidimą.

— Dėkoju, — maloningai atsiliepė Hiugas ir timptelėjo skrybėlę į priekį, kad į akis nespigintų saulė. — Tu apie mane, žinoma.

— Ak, tavęs aš nepriskaičiavau...

— Tokiu atveju savo padėką atsiimu.

— Nepertraukinėk, Hiugai! Norėjau pasakyti, nepriskaičiavau tavęs todėl, kad esi rimtas vedęs vyras ir automatiškai iškrenti iš žaidimo. Jei tu nebūtum vedęs Uogelės, aš, žinoma, išdrįsčiau pasakyti, kad su tavimi eičiau į pasaulio kraštą.

— Būk gerutė, vaikeli, nereikia tokių frazių, — paprašė Hiugas. — Be to, tau nepavyko priversti manęs pasijusti vienišu našliu, kuris, pakviestas arbatos, tarsi katinas puola prie paskutinės paprastos bandelės. Na, o grįžtant prie subjekto, kuriam buvo skirta tavo pastaba — dabar suprantu, kad ne man, o Čarlzui Meloriui, — jei pradedi juo romantiškai domėtis, išvengsi gausybės nemalonumų,

paklausiusi pono Penčo žymiojo patarimo tiems, kurie ketina tuoktis: „Ne!“

Sara nusijuokė.

— Aš neketinu. Bet kodėl gi ne?

Hiugas vienu pirštu palenkė skrybėlės kraštą ir žvairai pasižiūrėjo į ją.

— Ar tikrai?

— Deja. Jau kelios savaitės bandau jį apžavėti savo gaivios jaunystės kerais — ir nieko. Tiesą sakant, matyt, dar nebuvo tokio vyro, kuris tyčia, nepalenkiamai nekreiptų į mane dėmesio. Ir nepasakyčiau, kad tai sveika patirtis.

— Hmm, — skeptiškai numykė Hiugas. — Tačiau, matyt, esama ir tam tikro žavesio — sprendžiant iš ant kiekvieno kampo pardavinėjamų moterų parašytų romanų, skirtų vien tik keturkampiams vyrukams, kurie „ieško blondinių ir jas pritrenkia“.

— Aš, — ramiai atsakė Sara, — nesu blondinė ir nemėgstu žiaurumo.

— Ne. Tu rudaplaukė, žaliaakė ir turi mažą riestą nosytę. Ir aš dažnai stebiuosi, kodėl vietinės užsisėdėjusios mergelės neužpuola ir neiškabina tau akių, užuot ėmusios duoną iš tavo rankų.

— Žavesys, — savimi patenkinta atsiliepė Sara. — Žavesys ir asmenybė, ir dar meilus būdas. Bruožai, apie kuriuos tu ničnieko neišmanai. Lagi, liaukis šniurkčioti apie mano kojas. — Ji pasilenkė ir pakėlė aplink jos krėslą besimalantį mažą juodai rudai margą taksų veislės šunytį. — Klausyk, Hiugai, papasakok man daugiau apie mano Slaptąją Aistrą. Kodėl tai būtų tik laiko švaistymas ir nereikalingi rūpesčiai?

— Su gražuoliu princu Čarlzu? Nes jis turi imunitetą, mano vaikeli. Paskiepytas ir taip toliau. Per mylių mylias nebeliko nei vienos moters, nebandžiusios kokiu nors bū-

du atkreipti jo dėmesio, tačiau nė viena nieko nepešė ir gavo gėdingai trauktis. Jam už vidaus žaidimus mielesnis sportas lauke.

— Be to, jei nori žinoti, — pridūrė Uogelė, sėdinti sulankstomajame krėsle kitapus Saros ir tingiai besiklausanti pokalbio, — jis kalba penkiomis kalbomis, dar moka pustuzinį dialektų ir, kaip pasakytų Redžis Kredokas, yra „šaunuolių šaunuolis“. Ir pagaliau, deja, jis namie turi siaubingai žavią merginą. Jos vardas — sprendžiant iš milžiniškų jo kambarius puošiančių nuotraukų — Sintija, o ant dailaus pirštelio ji mūvi didžiulį soliterį, kurį jai, matyt, padovanojo ne kas kitas, o Čarlzas.

— Taip, — vyptelėjo Sara. — Aš pastebėjau.

— Ak taip? Tikrai? Kaip ir kada — jei tai ne pernelyg asmeniški dalykai?

— Mudu su Džeriu Daganu buvome anądien užsukę pas jį pakeliui į klubą. Džeris norėjo pasiskolinti balnakilpę ar ką ten. Ji graži, ar ne?

— Sakyčiau, Trojos Elenos grožio. Labai slegiantis vaizdas.

— Ką aš tau sakiau? — atsiliepė Hiugas. — Tas vaikinas — tik tuščias brangaus laiko švaistymas.

— Na, gal tu ir teisus. O, štai ateina teta Alisa. Tuoj paklaus, kodėl aš be skrybėlės — kaip ten vadina tas siaubingas grybų kepures — ir kas laimi. Ir aš nežinau, ką atsakyti nei į vieną, nei į kitą klausimą.

Nuo polo aikštelės pakrašty sustatytų automobilių jų link plaukė apkūni žilaplaukė moteris gėlėta šilkine suknele.

— Sara, širdele! Be skrybėlės! Tu gausi saulės smūgį. Na, kas gi laimi? Ne, ačiū, Hiugai, atsisėsiu čia. Kodėl nežaidžia maharadža? Turiu omeny — Radžoras. Kapitonas Meloris, matau, ant vieno iš savo ponių.

— Valstijoje nedidelis sambrūzdėlis. Kažkoks apsukrus vagišius nušvilpė Radžoro smaragdus, — paaiškino Hiugas. Ir apgailestaudamas atsidūsėjo: — Norėčiau, kad ten būčiau buvęs aš. Maniau, iš armijos parsinešęs tokį daiktmaišį, tikrai išgarsėčiau. Visi tie princai ir valdovai, tiesiog varvantys brangakmeniais, — vagims tikra pagunda.

— Tai štai kodėl kapitonas Meloris paleido į žaidimą savo ponius! Sara, širdele, kiek kartų tau sakiau, kad iki ketvirtos valandos būti lauke vienplaukei pavojinga?

— Bet jau po penkių, mieloji, — pastebėjo Sara. — Ir jūs gi žinote, kad skrybėlės aš neturiu, o jei ir turėčiau, man pristigtų tuštybės ją užsidėti. Ir, beje, man rodos, jau kokią dešimtį metų kitur jų jau niekas nebedėvi. Jūs ir pati neturite.

— Ak, širdele, bet mes pripratę. Turiu omeny, prie saulės. Bet važiuodama iš Hempšyro...

— Tetule, mieloji, kaip jums išmušti iš galvos, kad visas Hempšyras — šaltas, vėjų pustomas užkampis, drėgnas ir siaustomas miglų.

— Ne miglų, širdele. Pūgų. Pameni, kai kartą mudvi su tavo motina ir seneliais Vinčesteryje leidome Kalėdas, be paliovos snigo ir pustė. Ant apatinių baltinių turėjau vilkėti liemenę. Kuri komanda, širdele, sakei, laimi?

— Nežinau, mieloji. Manau, kad ta, kurios kapitonas Džonis Vorenderis. Aš plepėjau su Uogele ir nelabai ką temačiau. Bet kuriuo atveju tai tik žaidimas, ar ne? Va dėdė. Dėde Henri. Dėde Henri, ar laimi tavo komanda?

— Žinoma, — patvirtino generolas Edingtonas ir sudribęs į sulankstomąjį krėslą ėmė vėduotis savo skrybėle. — Aš teisėjavau ir tuo pasirūpinau. Tiesą sakant, — pridūrė mąsliai, — nepaisant žvėriškų Džonio pastangų, jie vos neprakišo. Tas jaunasis gubernatoriaus globotinis kietas riešutėlis.

— Ir Sarai taip atrodo, — piktdžiugiškai paantrino Uogelė. — Ar ne, Sara?

— Tikrai? Mano jaunystės laikais, — balsu prisiminė generolas, — dainuodavo tokią dainelę:

Mačiau, kaip užmetė kabliuką,
Manęs jie neapmaus,
Manęs jie nepagaus!

Negaišk veltui laiko, Sara.

— Hiugas ką tik patarė man beveik tą patį. Dar kas nors, ir man pasidarys tikrai įdomu.

— Prisiminiau, — linksmai įsiterpė ponia Edington. — Taip ir žinojau, kad ką nors pamiršiu. Aš tą žavųjį Melorį pakviečiau šįvakar vakarienės. Juk žinote, kad klube labdaros vakarėlis. Dar vienas vyras tikrai pravers. Ir tik tada, kai jam pasakiau, kai po arbatos nusipaišiau stalo planą, pamačiau, kad pakviečiau trylika žmonių ir, žinoma, turiu pakviesti dar ką nors. Kai kurie taip nemėgsta būti trylikos draugijoje.

Saros nugara nubėgo nemalonus šiurpuliukas: kurgi ji jau girdėjo tokį pokalbį? Na žinoma!.. Hiugas atkrito nuo grupelės, vykusios į Chilanmargą, jų liko trylika, ir Džaneta nusprendė keliauti drauge. Ji truktelėjo pečiais, tarsi norėdama nupurtyti nemalonius prisiminimus, ir paklausė:

— Teta Alisa, juk jūs jam taip nepasakėte?

— Kaip, širdele?

— Juk nepasakėte, kad kviečiate jį tik todėl, kad paskutinę akimirką supratote, jog pasikvietėte trylika svečių?

— Bet dabar jau ne trylika, širdele. Jis bus keturioliktas, taigi viskas gerai. Ne dėl to, kad aš pati būčiau bent kiek prietaringa — na, žinoma, nekalbant apie juodas ka-

tes. Aš kartą dviračiu vienos vos nesuvažinėjau, o jau po pusvalandžio išgirdau, kad Balandis ir Penktasis nugalėjo Derbyje — taip aš ir sakiau.

— Kiek už jį statei? — susidomėjo Hiugas.

— Ak, nieko nestačiau. Niekad nesilažinu. Bet tai rodo, kad tie seni prietarai vis dėlto šį tą reiškia, argi ne?

Sara šioje nelygioje kovoje nusileido ir pasidavė kikenimo priepuoliui, o Uogelė grįžo prie ankstesnės temos.

— Keista, kad jis neatsisakė, nesugalvojo pasiteisinimo ar dar ko nors. Čarlzas paprastai nesileidžia įviliojamas į klubo šokius.

— Ak, nesitikiu, kad jis ateis į šokius, širdele. Pasakiau jam, kad svarbiausia, jog ateitų vakarienės. Esu tikra, kad niekam nešaus į galvą šokti trylikai. Žinoma, tai ir neįmanoma. Ir nesuprantu, Sara, širdele, ko tu čia kikeni. Gali galvoti ką nori, bet jis nė nepamanė, kad aš jam nuoširdi. Jis puikiai išauklėtas jaunas vyras, ir aš nesuprantu, ko ponia Kroli ir ponia Gidni ar Kidni, ar kokia ten jos ta pavardė, ir Džoana Forsait, ir ta Roberton kalba apie jį kaip plėšrios katės.

— Matyt, persistengė beviliodamos, — spėjo Uogelė. — Tai sakai, kaip katės?

— Na, širdele, turi pripažinti, kad tai mažumą keistoka. Turiu omeny, karas buvo prie pabaigos — kai jis į čia atvyko. Ir kai jo pulkas išvyko į Palestiną ar prie piramidžių, ar į vieną iš tų vietų, kur jie šimtais į nelaisvę ima italus, — nors aš niekaip negaliu suprasti, kurių galų jie iš jų nori, — ką mes su jais veiksim? Tik pagalvokit, kiek maisto jiems reiktų! Ir ne makaronų, ne bet ko. Vis dėlto, manau, iš jų išėjo vienas ar du neblogi šokių orkestrėliai tokiose vietose kaip Murėjus, o gal Maisore?

Sara neištvėrė:

— Teta Alisa, apie ką jūs?

— Žinoma, apie kapitoną Melorį, širdele. Tu neklausai. Daugybė žmonių jį smarkiai kritikavo. Turiu omeny, dėl to, kad buvo gubernatoriaus adjutantas, — kol mes dar kariavome. Jiems atrodo, kad jis turėjo kariauti, kaip ir visi kiti; turiu omeny, jo pulką, o ne ponią Kidni ir tą Roberton, nors Dievas matė, jos prisikariavo pakankamai. Bet, turiu pasakyti, tikrai *keistoka*, kad gubernatoriui būtinai prireikė reguliariosios armijos karininko, kai aplink buvo tokia daugybė neuniformuotų, kurie kuo puikiausiai nusimanė ir apie einamuosius reikalus, ir gerai šoko. Bet, žinoma, yra tiek daug žmonių, niekinančių kare nekariavusį vyrą. Labai kvaila, nes nekariauti būtų kur kas protingiau, ar taip nemanot? Turiu omeny, jei mes visi būtume nekariavę, na, kurgi būtų tokie žmonės kaip Hitleris?

— Spėju, Bekingemo ir Baltuosiuose rūmuose, — burbtelėjo jos vyras.

— Nenusišnekėk, brangusis. Kaip jis galėtų būti iškart dviejose vietose? Bet, kaip sakiau, Sara, širdele, kol vyko karas, jis visąlaik kažkur tarnavo asmeniniu adjutantu — turiu omeny, kapitonas Meloris, o ne Hitleris, — o kai karas baigėsi, jis vis vien liko čia, o dabar jo pulkas siunčiamas į Palestiną ar kažkur kitur, kur jiems, rodos, vis dėlto prisieis pakariauti, ir, žinoma, visi mano, kad ir jis išvyks, nes dabar tai neturėtų būti *pernelyg* pavojinga — turiu omeny, ne taip kaip demobilizacijos dieną arba Birmoje, — bet, atrodo, jis verčiau pasiliks čia.

— Manau, — kildamas iš sulankstomojo krėslo kreipėsi generolas į Sarą, — kad šiam vakarui tavo teta prišnekėjo jau užtektinai. Veskimės ją, kol neįvyko nieko blogiau. Eime, Alisa, jau po šešių, ir tavo keturiolika svečių atvyks po poros valandų.

— Tik vienuolika svečių, brangusis. Kiti trys — tai Sara, tu ir aš. Lik sveika, Antonija. Iki, Hiugai. Judu turite būtinai kada nors pas mus užsukti. Kurį vakarą išlenktume po burnelę, ką?.. Ak, jūs šįvakar ateinate pietų? Kaip puiku.

— Alisa!

— Einu, Henri, mielasis. Eime, Sara. Neversk savo dėdės laukti.

Procesija dulkėta polo aikštele patraukė link šalikelėje stovinčio generolo automobilio.

7

Didžiuliame baltame vienaaukščiame name prie Alėjos ant staliuko prieškambaryje gulėjo visa šūsnis panelei Periš adresuotų vokų — su vidudienio paštu atnešti laiškai ir atidėti į šalį, kad pasiimtų, kai grįš. Sara godžiai juos pasičiupo — nuo angliškų spaudų ant išsipūtusių vokų staiga nuvėrė namų ilgesys, — ir nuskubėjo į savo kambarį mėgautis iš namų atsiųstomis naujienomis ir paskalomis.

Ji vis dar skaitė, kai po pusvalandžio į duris pabarbeno jos teta ir apskelbė, kad užmiršusi užrašyti korteles pietų stalui, ir ar nebūtų Sara tokia maloni ir nepasistengtų nusileisti anksčiau ir jas užrašyti.

Sara, pasijutusi kalta, pašoko ir, skubiai permetusi paskutinius skaitomo laiško puslapius, įmetė juos į tualetinio staliuko stalčių. Liko tik vienas neatplėštas vokas. Jį Sara paliko pabaigai, nes ant jo buvo Indijos antspaudas, ir iš to, kad adresas užrašytas mašinėle, galima buvo spėti, kad viduje kokia nors sąskaita arba reklaminis lapelis. Bet dabar nebebuvo laiko jam skaityti, ir Sara įsikišo jį į savo vakarinę rankinę, paskubom išsinėrė iš lininės suknelės ir niurktelėjo į vonią.

Po kokio pusvalandžio ji išėjo iš savo kambario ir tarsi netikrais briliantais nusagstytas pilko tiulio debesėlis nuplaukė per prieškambarį. Rudi įmantriai prišukuoti plaukai blizgėjo, o iš po užriestų iš prigimties tamsių blakstie-

nų, kurios nuolat kėlė pavydą jos rudaplaukėms, tačiau ir rusvas blakstienas turinčioms pažįstamoms, kaip brangakmeniai spindėjo žalios akys.

Neapšviestame valgomajame kažkas laukė. Sara pamanė, kad tai koks nors ankstyvas svečias lūkuriuoja sutemose, tik keista, kodėl čia jį atvedęs tarnas neįžiebė šviesų. Sode dar geso paskutiniai dienos atšvaitai, o valgomajame buvo jau beveik tamsu. Įėjusi Sara nuspaudė jungiklius ir šypsodamasi buvo beišsižiojanti atsiprašyti už tokį aplaidumą. Bet jos akys — o gal protas? — pasirodo, iškrėtė jai pokštą, nes kambaryje nieko nebuvo.

Didžiulis aukštas kambarys buvo tuščias, ir Sara sutrikusi apsižvalgė aplinkui: įspūdis, kad kažkas čia laukia, buvo toks stiprus, jog ji ne iškart patikėjo klydusi. „Galbūt tai anapus sodo tvoros keliu pravažiuojančio automobilio žibintų mestas šešėlis“, — pamanė. Nuo šiurpuliuko truktelėjusi pečiais ji išėjo į erdvią verandą, kur tą vakarą turėjo būti patiekta vakarienė, nes dėl kaitros net senojo vasarnamio kambariuose atrodė per šilta ir per tvanku.

Dangus už plunksninių pipirmedžių šakų sodo gale iš geltono kaip citrina virto švelniai žaliu, ore jautėsi saldus rožių ir jazminų aromatas, kvepėjo palaistyta sausa, saulėje sukepusia žeme. Bet žvelgdama į greitai tamsėjantį sodą Sara juto kažkokį keistą nepaaiškinamą nerimą. Nors mintimis perbėgusi visus dienos įvykius, nerado nieko, kuo būtų galima paaiškinti šitą staiga ją apėmusią nelaimės nuojautą.

Už nugaros pasigirdo kažkoks tylus garsas, ir Sara staigiai, visa suklususi atsisuko. Bet tik mažytis driežiukas su karoliukų akytėmis nušmireno per demblį, o ne... ne... kas? Ką gi ji tikėjosi išvysti? Merginą mėlynu slidininko kostiumu? Taip — būtent tai! Apimta nenusakomo siau-

bo, šalto prakaito išpilta Sara suvokė, kad ji atsigręžė tikėdamasi pamatyti Džanetą!

Nuo tos akimirkos, kai Sara sugrįžo į Pešavarą, viskas, kas nutiko paskutinėmis slidininkų klubo susitikimo dienomis, rodos, nuslinko į nerealybę. Viskas atrodė lyg nakties košmaras, iš kurio ji pabudo ir atsidūrė saugiame, pažįstamame kambaryje. Ir ji neketino išeiti iš šio kambario, todėl vos ne su karštligišku entuziazmu puolė į čionykštį gyvenimą. Prisiminimus apie Džanetą Sara nugrūdo į toliausią sąmonės kampelį ir kaip įmanydama stengėsi užmiršti Chilanmargo sniegynus, Mėlynąją trasą ir pėdas tuščioje verandoje. Ir jai beveik pavyko — bent jau įtikinti save, kad jos ir Džanetos fantazijos pranyko drauge su viskuo kitu, ir kad vienintelė abiejų tragedijų priežastis buvo Mėlynosios trasos ledas.

Apie namelį tarp pušų Sara net neleisdavo sau galvoti, baimindamasi, kad sugrius jos visi netikri argumentai. Bet štai dabar, nei iš šio, nei iš to, ji vėl prisiminė Džanetą... Ar dėl šito vakarėlio — vakarėlio, kuriame turėjo būti trylika? — ar dėl to, kad, jei ji pati nebūtų Redžiui Kredokui pasakiusi, jog šis turįs surasti keturioliktąjį žmogų į slidininkų trobelę, Džaneta niekad nebūtų pasilikusi? „Bet tai, — tarsi gindamasi mąstė Sara, — niekuo iš esmės nepakeitė Džanetos likimo, nes ji ir iš viešbučio būtų pamačiusi raudoną žiburėlį ir išvažiavusi susitikti su..."

— Sara!

Kitame verandos gale išniro ponia Edington. Ji vilkėjo ryškiaspalvį kimono ir vos ne karaliaus Edvardo laikų rauktas kelnes, o plaukuose stirksojo daugybė metalinių suktukų.

— Tetule, kas čia dabar? O Dieve! Ar jūs žinot, kad jau

beveik penkios po aštuonių, o jūs savo svečius pasikvietėt 8.15? O gal užmiršot, kad rengiat kviestinę vakarienę?

— Na, žinoma, neužmiršau, širdele. Aš niekada nieko neužmirštu. Kaip tik šį tą prisiminiau. Šįvakar ateina Krydai. Antonija man taip sakė.

— Žinau, kad ateina, — kantriai atsiliepė Sara. — Jūs pati pakvietėt juos prieš kokias šešias savaites, jei ne dar seniau.

— Taip, taip, širdele. Nepertrauk manęs. Aš tik norėjau pasakyti, kad paišydama stalo planą buvau apie juos visai užmiršusi. Taigi, galiausiai, aš iš tiesų pakviečiau ne trylika žmonių, o penkiolika.

— Ak, mieloji, jūs beviltiška! Ir visiškai netikra dingstimi privertėte nelaimingąjį Čarlzą Melorį ateiti į jūsų pobūvį. Man gėda dėl jūsų!

— Na, dėl to aš ir norėjau su tavimi pasitarti, širdele. Kaip manai, ar negalima būtų jam paskambinti ir pasakyti, kad mums jo nebereikia? Visai pikantiška, širdele: „Raiti angelai". Kaip būtų negražu, jei jų visiems neužtektų. Neatrodė, kad jis degtų troškimu ateiti, todėl, manau, tik apsidžiaugs galėdamas išsisukti.

— Nė kiek tuo neabejoju, — sausai atkirto Sara. — Tik nepanašu, kad jam taip pasisektų! Ne, mieloji. Tikrai neleisiu šitaip žaisti savo reputacija. Arba mudvi turime apsimesti, kad negalime pakęsti „Raitų angelų", arba apskritai jų nepatiekti. Rinkitės.

— Taip, gal tai ir geriausia išeitis. Ir kai dabar apie tai mąstau, širdele, galų gale gal tai ir nebuvo „Raiti angelai". Aš pakeičiau juos sūrio šiaudeliais. Chansamas* visada jų prigamina šimtais: praeitą kartą jų dar liko kitai dienai, prie arbatos per tenisą. Ponia Kidni sakė, kad tai buvo *taip*

**Chansamas* — virėjas.

originalu. O dangau! Penkiolika po aštuonių? Na ir užplepinai tu mane, širdele. Aš gi nebūsiu pasiruošusi laiku!

Valgomajame nedidukas paauksuotas laikrodis išmušė ketvirtį, ir ponia Edington pranyko — tarsi antis panėrė.

Šlamindama savo platų ažūrinį sijoną į verandos demblį Sara nuėjo palei ilgą stalą, apkrautą sidabru, raižytu stiklu ir vazomis su maršalo Nilo rožėmis — padėjo oriajam Mahometui Baksui, kitmagarui*, pertvarkyti stalą taip, kad atsirastų dar dvi vietos.

Vienoje rankoje Sara laikė tetos sudarytą stalo planą, o kitoje pluoštelį kortelių, tačiau bet kas būtų nesunkiai pastebėjęs, kad korteles ji dėlioja nevisiškai taip, kaip nurodyta plane. Sara įterpė Krydus ir, be to, vieną dalyką pakeitė: kai, praėjus pusvalandžiui, svečiai susėdo, majoras Gilbertas Riponas, turėjęs sėdėti Sarai iš dešinės, atsidūrė kitame stalo gale, o jo vieta atiteko kapitonui Meloriui.

— Nevertėjo vargintis, — jau vėliau prisipažino Sara, per Uogelės petį apžiūrinėdama save Pešavaro klubo rūbinės veidrodyje. — Jis pliurpė beveik vien tik su ta širdingąja Patersonų mergiote, o kai pasitaikė proga pasišnekučiuoti mudviem, įsikišo Arčis Lavetas ir galiausiai jiedu mane visiškai pamiršo ir kokią dešimtį minučių per mano nosį aptarinėjo paskutinę medžioklę. O paskui, kas be ko, teta Alisa — ar tu girdėjai, Uogele? — staiga apsižiūrėjo, kad jos pietų planas pakeistas ir — nebūtų teta Alisa, — nesusilaikė to nepakomentavusi visu balsu: tikra nelaimė ta miela sena iškasena! O Čarlzas Meloris kilstelėjo vieną antakį ir šiek tiek nustebo — velniai jį rautų, — Gilbertas Riponas įsispoksojo, o ta nevėkšla Patersonų merga įsikikeno. Taigi, mieloji Uogele, viena iš mano bjauriausių nesėkmių.

**Kitmagaras* — vyriausiasis liokajus.

— Ne taip jau ir baisu, — paguodė Uogelė, rūpestingai pudruodamasi nosį. — Pagaliau, juk jis atėjo į šokius, ar ne? — nepaisant visų tavo geranoriškos, bet bukos tetulės komentarų. O tai, pasakysiu tau, iš jo pusės jau nuolaida. Šokiuose jį nedažnai pamatysi. Na gerai — sėkmės, brangioji, tik nesakyk paskui, kad tavęs neperspėjau!

— Ir jei tu dar nors kartą mane perspėsi, — atšovė Sara, — imsiu tavo motyvais nebepasitikėti, taigi nustok šmėžuoti ir eime šokti.

Sara buvo populiari mergina, norinčių su ja pašokti atsirado daug, ir tik vos ne pusei vakaro praėjus, Čarlzui Meloriui pavyko pašokti su pobūvio šeimininkės dukterėčia. Jis pasirodė besąs puikus šokėjas, ko Sara dėl tam tikrų priežasčių visai nesitikėjo, ir ji entuziastingai plojo, prašydama šokį pakartoti.

Orkestrėlis, grojęs linksmą ir gana triukšmingą kvikstepą, už aplodismentus atsidėkojo valsu. Jo posmui pasibaigus, orkestrėlio solistas tyliai, gergždžiančiu balsu padainavo priedainį:

Mėnesienos kerinti šviesa
Ir linksma miela daina —
Tik tau.
Gegužis ir birželis,
Auksu spindintis žiedelis —
Tik tau...

Sidabriniu bateliu apauta Saros kojytė kryptelėjusi suklydo, ir Čarlzas Meloris pajuto, kaip mergina visa įsitempė. Jis pažvelgė į Sarą — jos veide nebebuvo likę nė lašelio kraujo.

— Gal geriau prisėskime? — pasiūlė Čarlzas. — Aš valsą nekaip šoku.

Sara tyliu, kimiu balsu ištarė: „Taip, prašom“, ir Čarlzas ją iš tvankios, žmonių pilnos salės išsivedė į klubo sodą, kur viešpatavo vėsi naktis. Čia jis ryžtingai nužingsniavo per veją ir pasodino Sarą į pintą kėdę.

Kelias minutes Čarlzas Meloris kiek suraukęs antakius stovėjo ir žiūrėjo į merginą: ji tikrai atrodė nepaprastai sukrėsta.

— Luktelkit čia, einu, atnešiu ko nors išgerti, — pasakė jis trumpai.

Sara liko sėdėti žvaigždžių šviesoje. Po kelių minučių Čarlzas grįžo nešinas po matinę taurę kiekvienoje rankoje. Sara vis taip pat negarsiai padėkojo ir tylėdama ėmė gerti. Čarlzas prisitraukė kitą kėdę, atsisėdo ir pro taurės kraštą nepastebimai stebėjo merginą; jo paties veidas liko šešėlyje.

Salėje orkestrėlis, aiškiai patenkintas savo pasirinktuoju kūrinėliu, tą pačią dainą ėmė groti iš naujo, ir Sara taip sudrebėjo, kad net dantys barkštelėjo į taurės kraštą.

Kelias paskutines savaites ji taip smagiai gyveno, jog manė, kad to Gulmargo košmaro jau bus atsikračiusi. Tačiau dėl kažkokios priežasties šįvakar viskas tarytumei grįžo ir persekioja kiekviename žingsnyje, o ji negali pabėgti. Ir dabar štai tas košmaras čia — pažadintas nuvalkiotos, įkyrios danelės, — ji ir vėl vaiduokliškoje mėnesienoje prie sniego drobule uždengtos Chilanmargo trobelės, Džaneta segasi slides savo paskutinei kelionei ir tyliai niūniuoja nesudėtingą melodiją...

„*Rugsėjis arba gruodis, saldžiausias meilės žodis — vien tau, tik tau*“, — sentimentaliai dainavo orkestrėlio dainininkas.

Sara nebeištvėrė:

— Ko jie čia įsikando šitą!

Jos balse pasigirdo tikros isterijos gaidelės, ir Čarlzas Meloris, pasilenkęs į priekį, iš virpančių Saros pirštų paėmė taurę.

— Išliesit ir sutepsit suknelę, — dalykiškai perspėjo jis. — Nelabai melodinga, ar ne? Bet ji tuoj pat baigsis.

Jis pasiūlė Sarai cigaretę, bet ši atsisakė, ir Čarlzas, užsirūkęs pats, ėmė nerūpestingai pasakoti kažkokią įdomią istoriją apie nuskurdusį šokių orkestrėlio dainininką vienoje Budapešto kavinėje, kuris, pasirodo, buvęs imperatoriškųjų rūmų princas. Šitaip jis Sarai davė laiko atsitokėti ir savo pasakojimu atitraukė jos mintis nuo muzikos, besiliejančios pro atvirus salės langus.

Galiausiai orkestras baigė groti, į žibintu apšviestą sodą pakvėpuoti vėsesniu oru pasipylė šokėjai, ir Sara prakalbo:

— Atsiprašau. Šitaip elgtis buvo baisiai kvaila. Nežinau, kas man šįvakar darosi. Bet ta melodija man priminė šį tą nemalonaus, ir...

— Ir apie ką gi judu čia liežuvaujate? — gyvai įsiterpė Helena Vorender. — Tikrai apie ką nors siaubingai įdomaus. Gal ir mums galima paklausyti?

Čarlzas atsistojo, ir ji nė nedvejodama šleptelėjo į jo kėdę, savo partneriui paliepė atnešti jai brendžio su soda ir atgręžusi Sarai nugarą pareiškė:

— Argi ne karšta, Čarlzai! Mano suknelė tiesiog prilipusi. Tai didžiausias taftos trūkumas; modeliuoti ji tinka idealiai, bet karštyje pasidaro lipni kaip musių popierius. Ačiū Dievui, po savaitės išvažiuojam į Kašmyrą. Aš jau tikrai nebegaliu ištverti šitos kaitros. Beje, mes su Daglasais apsistosime Murėjuje. Tu turbūt jį pažįsti, ar ne? Jis lordo Siberio sūnus. Toks mielas. Pasiimk kitą kėdę, Čarlzai. Ir dar Timui.

Čarlzas pastatė dar dvi kėdes ir nedidelį žaliai nudažy-

tą staliuką, nes per veją nešinas gėrimu grįžo Helenos partneris.

— Ačiū, Timai. Ak, po galais! Jie įdėjo ledo! Kodėl negali atšaldyti sodos vandens, o ne mesti ledo? Nieko, nieko — tu nekaltas. Gal malonėtum duoti man ir cigaretę, Timai?

Nuolankusis Timas padavė ko prašomas ir įsitaisė laisvoje kėdėje. Helena su savo kėde atsisuko tiesiai į kapitoną Melorį:

— Klausyk, Čarlzai, ką tu manai apie šiandienos polą? Na, apskritai? Ar manai, jog kada nors įstengtume suburti pakankamai žmonių, kad būtų žaidžiama nuolatos? Žinoma, jei Džonis šiandien būtų pritaręs handikapui*, mes kur kas labiau būtume jiems įkrėtę. Bet su šiomis atsitiktinėmis komandomis nėra ko per daug stengtis.

— Ačiū, Helena, — rimtai padėkojo Čarlzas.

— Už ką? Ak! Bet, Čarlzai, aš visai ne tave turėjau omeny. Mačiau, kaip tu žaidei Delyje bei Mirute ir, manau, tu labai rizikuoji žaisdamas su tais valkatomis ir padugnėmis. Bet, ko gero, reikia būti dėkingiems net ir jiems. Šiaip ar taip, žaisdami su jais įgyjame šiokios tokios praktikos. Na jau, Timai! Tu gi žinai, aš niekada nerūkau pigių papirosų! Ačiū, Čarlzai. Kaip sakiau...

Sara nusižiovavo ir atsidariusi savo vakarinę rankinę išsitraukė ploną margą kosmetikos krepšelį, o su juo dar kažką, kas nukrito prie kojų į žolę. Tai buvo niekuo neypatingas vokas, kurio ji nespėjo atplėšti, kai skaitė kitus laiškus, ir kyštelėjo į rankinę, norėdama perskaityti vėliau. Keldama voką Sara žvilgtelėjo į savo draugiją, bet Čarlzą Melorį slėpė tafta klostyta ponios Vorender nugara, taigi iš pokalbio ji buvo visiškai išstumta, o ponios nepatenki-

**Handikapas* — varžybos, kuriose silpniausiems varžovams teikiama lengvatų.

nęs Timas su visais savo išpeiktaisiais cigarais pranykęs naktyje. Sara gūžtelėjo pečiais ir atplėšė voką; laikė jį taip, kad apšviestų ant medžių kabantys žibintai.

Viduje buvo dar vienas vokas ir Ravalpindžio advokatų kontoros pranešimas, pasirašytas prieš dvi dienas. Dokumente, išvertus iš taip teisininkų mėgstamo painaus žargono į paprastą anglų kalbą, panelei Periš buvo pranešama, kad jai siunčiamą užklijuotą laišką sausio mėnesį į Nedo viešbučio Šrinagare, Kašmyre, valdytojo raštinės seifą padėjo saugoti velionė panelė Džaneta Rašton. Valdytojas „pagal jos testamentą" šį voką perdavė jos bankui, kad šis jį persiųstų jos advokatams. Jie voką laikė tol, kol velionės testamentas buvo oficialiai patvirtintas ir įsigaliojo. Štai kodėl viskas taip ilgai užtruko: advokatai ir patikėtiniai, tarsi Dievo girnos, mala lėtai...

Dabar Sara pažvelgė į užantspauduotą voką, ant kurio jos pačios ranka buvo užrašyti jos pavardė ir adresas. Džaneta, matyt, nemačiom jį atidavė ponui Kroului, Nedo viešbučio valdytojui, tądien, kai buvo nusileidusi į Šrinagarą, į ponios Metjus laidotuves. Ir Sarai, rankoje vėl laikančiai šitą voką, pasirodė, kad per žmonių pilną veją atsėlina juodų pušynų šešėliai ir šaltas sniegynų dvelksmas.

Štai kodėl ją, sugrįžusią į didįjį namą tarp pipirmedžių, užplūdo keistas slogumo pojūtis, blogio nuojauta. Štai kodėl tą vakarą vaidenosi, kad už nugaros juoduoja Džanetos šmėkla.

Sara taip ryškiai, kad net darėsi nejauku, regėjo, kaip ji stovi mažame, židinio ugnies apšviestame kambarėlyje su šiuo laišku rankoje. Kažką sakė, kad „pasiimsianti jį su savimi žemyn"... Na, žinoma, į Šrinagarą, kur jiedvi su ponia Metjus žiemai Nedo viešbutyje turėjo išsinuomojusios kambarius. Ten palaidojo ponią Metjus, nes į akmenį sušalusią Gulmargo žemę dengė storiausias sniego sluoksnis...

Šalti Saros pirštai sutrupino antspaudo vašką ir šis tarsi kraujo lašeliai nubiro ant švelnių plonyčių jos sijono klosčių. Sara, suvirpėjusi iš siaubo, nubloškė trupinius ir iš voko ištraukė du popieriaus lapus. „Šrinagare, plūduriuojančiajame namelyje „Vandens laumė“, — be įžangos ar kokių nors paaiškinimų buvo parašyta tvirta moksleiviška Džanetos rašysena, — priklausančiame Abdului Gafurui, palikau įrašą. Jei man kas nors atsitiks, važiuok kuo greičiau tenai ir surask jį. Už namelį sumokėta iki šių metų birželio pabaigos ir nurodyta, kad jeigu jame negyvensiu pati, bet kuris mano draugas, turintis čia pridėtą kvitą, gali apsigyventi vietoj manęs“. Toliau, tarsi nusilpus ir nervams, ir rankai, nelygiai pakeverzota: „Žinau, kad negaliu šito daryti, bet nujaučiu, kad turiu taip elgtis. Negaliu pasakyti nieko daugiau. Negaliu. Bet jis ten“.

Parašo nebuvo, ir neaišku, kokiam asmeniui ar asmenims Džaneta šį laišką skyrė iš pradžių. Laiškas tikriausiai buvo parašytas tik po ponios Metjus mirties. Galbūt kokią valandą ar dvi iki to momento, kai Sara mėnesienoje nulėkė prie Džanetos durų perspėti jos apie beveidę figūrą už lango.

Kitas popieriaus lapas buvo nuomos kvitas. Nuoma už plūduriuojantįjį namelį „Vandens laumė“ sumokėta į priekį iki 1947-ųjų birželio pabaigos. Kitoje kvito pusėje surašyti nuomos terminai ir pasirašyti namelių nuomos agentų.

Sara tą trumpą žinutę su tokiais glaustais neįtikimais nurodymais ir kančios klyksmu pabaigoje perskaitė tris kartus, ir tik tada žodžiai ėmė įgyti prasmę. Tiesiog neįmanoma, neįtikėtina, kad štai ji, Sara Periš, sėdi po Indijos žvaigždėmis sename Pešavaro mieste ir laiko rankoje raktą nuo tarptautinių paslapčių, nuo kurių galbūt pri-

klauso daugybės žmonių gyvenimas ir likimas. Kelios eilutės, kurias parašė nužudyta mergaitė...

Sara dar kartą perskaitė laišką, pamažu ir atidžiai, tarytumei už plikų žodžių būtų galėjusi įžiūrėti ką nors daugiau — tai, ką rašydama žinojo Džaneta ir ką su savimi nusinešė nebūtin, palikusi tik popieriaus skiautelę. O joje tiek nedaug. Kam laiškas buvo skirtas? Ką ji ketino su juo daryti? Kam jį apskritai parašė?

Na, bent jau į paskutinį klausimą atsakymas, rodos, aiškus: Džaneta bijojo mirties. Ne tiek dėl pačios savęs, kiek dėl to, ką žinojo. Ją ėmė siaubas, kad visos tos žinios gali pražūti, ir todėl ji ryžosi didžiulei rizikai. Ir ji rizikavo dvigubai! Užrašyta informacija galėjo pakliūti ne į tas rankas, dar daugiau — staiga nusprendusi pasitikėti Sara Periš, Džaneta galėjo nepataisomai suklysti.

Ponia Vorender, atsidariusi didžiulę pulko ženklais išpuoštą rankinę, pudravosi nosį ir kalbėjo apie senus laikus Ranelage ir Harlingeme. Baigusi garsiai uždarė rankinę ir atsigręžė į Sarą.

— Manau, Sara, vasarai važiuosi į Kašmyrą? Mes važiuojame po dviejų savaičių. Nors dabar visai nebesmagu. Bet, man rodos, tai paskutinis mūsų sezonas, už kurį su kaupu atsiimsim kitais metais, taigi... O, klausyk — čia pranešimas apie lenktynes?

Ji pasilenkė į priekį ir nė kiek nesivaržydama išpešė popieriaus lapą iš Saros pirštų.

Sara nesutriko. Ji ištiesė ranką ir atėmė laišką, o drauge nuo stalo nustūmė nedaug tenugertą ponios Vorender taurę — skystis šliūkštelėjo ant raudonų taftos suknelės klosčių, į skreitą prikrito aptirpusių ledukų. Ponia Vorender suspiegė ir pašoko, o Sara stodamasi mažu sidabriniu bateliu primynė užmirštąjį popieriaus lapą, savo banguo-

jančiais sijonais viską uždengė ir vaidindama labai susijaudinusią ir sutrikusią puolė atsiprašinėti.

Ponia Vorender žybtelėjo į ją įpykusios katės akimis ir sušnypštė, kad atsiprašinėti neverta, suknelė sugadinta; ir leido Čarlzui Meloriui savo nosine nusausinti gėrimą.

— Nesuprantu, kaip šitai atsitiko, — aiškinosi Sara. — Matyt, stumtelėjau stalą. Galbūt, jei eitumėt tiesiai namo ir užmerktumėt suknelę, dėmių nė neliktų?

— Nesąmonė! Taftos išskalbti neįmanoma. Reikės siųsti į valyklą. Ačiū, Čarlzai. Užteks. Po minutės kitos išdžius. Ne, žinoma, ne! Nė nemanau jos nusirengti. Žiūrėk, jau džiūva. Timas gali — Timai! Kur tas velnio vaikas prašapo? Išties, tie šių laikų jaunesnieji karininkai nė sudilusio skatiko neverti! Vėl groja. Eime, Čarlzai, pašok su manimi. Tikėjausi šį šokį sušokti su Džoniu, bet tu gi žinai, kokie tie vyrai. Šiaip ar taip, jis dabar, žinoma, užsiėmęs, jis visada praleidžia mano šokius.

— Atsiprašau, Helena, bet, deja, šį šokį esu susitaręs šokti su panele Periš, — maloniai, bet tvirtai atsiliepė Čarlzas, nė nežiūrėdamas į Sarą. Jis žvelgė tiesiai į ponią Vorender ir ironiškomis akimis atrėmė jos žvilgsnį.

Helena Vorender, kaip sakė Uogelė, buvo kvaila moteris. Tačiau abejingą Čarlzo žvilgsnį būtų supratusi net ir kvailė. Ponios Vorener veidą užliejo tirštas, tiesiog nepadorus raudonis, jos akys nuo jo peršoko į Sarą ir vėl atgal. Galiausiai ponia Vorender šaižiu balsu išdrožė:

— *Labai* atsiprašau! Aš ir nesupratau, kad įsibroviau į intymų pokalbį. Ką gi, einu ieškoti Džonio. — Ji atsigręžė į Sarą ir nusijuokė metaliniu juoku. — Juk nežiūri į jį per daug rimtai, ką? Na, o jei nežinai — tai jis *visiškai* užimtas. Juk taip, mielasis Čarlzai?

Čarlzo išraiška liko kokia buvusi, tik jis atstūmė kėdę, tarsi leisdamas jai praeiti. Ponia Vorender atmetė galvą ir

nuskuodė per veją — tik taftos sijonai piktai nušvilpė virš sausos žolės.

Sara pasilenkė ir pakėlė popieriaus lapą. Nustebo, kad rankos iš įniršio dreba, keliai virpa. Ji greit atsisėdo, pasisiekė savo nebaigtąjį gėrimą ir godžiai išgėrė. Paskui, statydama tuščią taurę, pažvelgė į Čarlzą.

— Ačiū, — šyptelėjo Sara. — Labai šaunu iš jūsų pusės. Gal galėtumėt — gal dar būtumėt toks malonus ir dar paskolintumėt savo žiebtuvėlį? Ne, ačiū, cigaretės nenoriu.

Čarlzas padavė mažytį sidabrinį žiebtuvėlį, ir Sara paėmusi išgelbėtąjį Džanetos laišką prikišo jį prie liepsnos. Plonytis popierius, laimei, nesušlapęs nuo Helenos brendžio su soda, lengvai įsidegė, suliepsnojo ir greit sudegė, tik apatiniame kamputyje liko trys įskaitomi žodžiai: *„Bet jis ten!“* Sara žvelgė į juos pro besitvenkiančių ašarų miglą ir galvojo: „Ak! Vargšė Džaneta!“ Paskui numetė pajuodavusius skutelius ant žemės ir kulniuku įmynė į perdžiūvusią žolę.

— O dabar, — prabilo Čarlzas, — gal man pasakysit, kam Helenai Vorender ant kelių išvertėt tą brendį su soda? Nesakau, kad ji pati neprisiprašė. Bet vis dėlto prisipažinkit, tai buvo šiek tiek drastiška.

Sara nukaito.

— Aš ne — noriu pasakyti — tai tikrai netyčia.

Čarlzas nepatikliai kilstelėjo antakį.

— Tikrai?

— Norėjot pasakyti: „Ak, nejaugi?“ — irzliai patikslino Sara.

— Suklydau, — Čarlzo balse slėpėsi juoko gaidelės. — Pamaniau, kad taip padarėt tyčia.

— Na, gerai jau. Padariau tyčia, ir ji pati to prisiprašė. Na ir kas?

— Nieko. Tiesiog įdomu. Gana efektyvus būdas išreikšti savo nepasitenkinimui.

— Viskas, deja, išėjo ekspromtu, — prisipažino Sara. — Matot, tai buvo labai asmeniškas laiškas, ir aš išsigandau, kad ji bus spėjusi perskaityti kelis žodžius. Bet jei tai ir atsitiko, galiu lažintis, kad ji tučtuojau juos užmiršo, nes per tokį bjaurų šoką iš galvos viskas išdulka akimirksniu.

— Prisiminsiu, gal ateityje prireiks, — rimtai pasakė Čarlzas.

Jis užsidegė cigaretę, atsilošė kėdėje ir pro besisklaidančius pilkus dūmų kamuolius žiūrėjo į Sarą. Už jų salėje orkestras grojo lėtą fokstrotą — svajingą šviesią melodiją, populiarią karo pradžioje.

Kažkur už klubo teritorijos tamsoje klaikiai užkaukė šakalas, tą kauksmą pasigavo kiti šakalai ir susijungė į klykiantį, spiegiantį besikankinančių sielų chorą. Sara sudrebėjo ir nutirpo iš siaubo. Iš siaubo dėl milžiniškų, saulės išdegintų plotų aplinkui, dėl bevaisių, iškart už Pešavaro kylančių Chaiberio kalvų, žvaigždžių šviesoje tokių grasių ir paslaptingų. Už tų kalvų Afganistanas, žiaurios ir nežabotos gaujos, o toliau, dar toliau į šiaurės rytus nutįsusi ilga Himalajų grandinė, ir kažkur ten Chilanmargo sniegynų šlaitai.

Per veją atšiugždėjęs vėjelis atnešė dulkių ir žydinčių medžių kvapą, išžarstė pajuodusias Džanetos laiško skiauteles ir nupūtė per tuščią terasą. „... Nebus iš to nieko gero, — desperatiškai galvojo Sara. — Žinau, pažadėjau, bet aš negaliu grįžti į Kašmyrą! Negrįšiu. Niekas nieko man nepadarys, aš nebenoriu matyti tų kalnų..."

Tarytum ji būtų kalbėjusis su blyškia, ją kaltinančia Džanetos šmėkla. Sakiusi, kad kai ji, Sara, tą naktį atėjo į Džanetos kambarį, laiškas jau buvo parašytas, o vokas

užklijuotas, vadinasi, jis buvo skirtas nebūtinai jai ir, jei ji nebūtų atsitiktinai užėjusi, Džaneta jį būtų atidavusi kam nors kitam. Redžiui Kredokui arba Merilei, arba Janui Keliui... Kad ir kaip ten būtų, laiškas jau sudegintas ir ji gali apie jį pamiršti. Ar tikrai gali pamiršti?..

Sarai prieš akis iškilo ilgas, rangytas kalnų kelias — kylantis, besisukantis, besileidžiantis, beveik du šimtus mylių vingiuojantis iš karšto dulkėto karinio miesto Ravalpindžio į Šrinagarą, į vėsaus, žalio Kašmyro slėnio sostinę. Tačiau pagalvojus apie grįžimą į tą slėnį, apsuptą šaltų visa stebinčių kalnų ir juodų kedrų miškų, Sarą apėmė šiurpi panika. Ji negali grįžti — ji negali...

Saros minčių sąmyšį nutraukė ramus Čarlzo Melorio balsas, grąžinęs ją į realybę:

— Kas yra, Sara? Atrodai kaip vaiduoklis.

Jis buvo pakilęs iš savo vietos ir stovėjo šalia jos. Sara pašoko.

— Atsiprašau. Šįvakar esu šiek tiek prislėgta. Eikite ir pašokite su Helena. Aš verčiau pabūsiu viena.

Šie žodžiai net ir jai pačiai nuskambėjo neįtikinamai ir netvirtai, o Čarlzas atsakė:

— Nekalbėk nesąmonių. Drebi kaip šlapias kačiukas. Dėl ko, Sara? Pastarąjį pusvalandį elgiesi taip, tarsi tau ką tik būtų pasakę, kur paslėptas lavonas. Kas atsitiko? Blogos naujienos?

— Ne, — atsakė Sara virpėdama ir stengdamasi nepravirkti. — Nieko, tikrai. Aš — aš...

— Blogai jautiesi? Nori, kad parvežčiau tave namo?

— Ne. Ne. Viskas gerai.

— Na, jei taip, — gyvai atsiliepė Čarlzas, — susiimk ir eime vidun pašokti. Negali gi visą vakarą čia sėdėti ir bendrauti su šmėklomis.

— Ak, eikite gi! — vos ne isteriškai sušuko Sara. — Negi nematot, kad aš noriu likti viena?

— Ar tam, kad nervai visiškai pašlytų? Bet juk pati žinai, kad bus tik blogiau. Eikš, Sara. Tu nepanaši į isterikę. Tik šiek tiek drąsos.

— Jūs, — įniršo Sara, — apie tai, žinoma, išmanote.

— Apie ką? — Čarlzo balsas pasidarė grėsmingai švelnus.

— Drąsą, — aiškiai ištarė Sara. — Kiek suprantu, jūsų pulkas išsiųstas į Palestiną.

Vieną baisią akimirką Sara pamanė, kad Čarlzas suduos jai, ir instinktyviai staigiai žengtelėjo atbula. Bet už nugaros buvo kėdė ir Sara sustojo.

Čarlzas žiūrėjo į ją ir juokėsi; juokas, tiesa, buvo ne iš maloniųjų. O paskui, Sara net nelabai suvokė kaip, jis tvirtai ją apglėbė, atlošė jos galvą sau ant rankos ir akiplėšiškai pabučiavo.

— Jūs ištisas savaites, — atsainiai pareiškė Čarlzas, — šito prašėtės.

Jis atsitraukė nuo Saros ir pasiėmė savo neišgertą taurę.

Sara ilgiausiai stovėjo nenuleisdama nuo jo akių. Paskui pasičiupo rankinę, apsigręžė ir per veją nubėgo į šviesom spindinčią salę. Čarlzas žvaigždžių šviesoje liko stovėti vienas.

III DALIS

ŠRINAGARAS

Ieškok manęs mėnesienoje;
Lauk manęs mėnesienoje...
Alfredas Nojė, *Plėšikas*

8

Buvo paskutinė gegužės savaitė, dešimt dienų nuo labdaros šokių vakaro Pešavaro klube. Krydai drauge su netikėta pakeleive — panele Sara Periš — važiavo į Kašmyrą praleisti Hiugo atostogų.

Vos prieš kelias valandas ilgame kelyje iš Pešavaro į Atoką prie Indo, paskui į Pandžabą, į didįjį įgulos miestą Ravalpindį, kur nuo Didžiosios magistralės atsišakoja vienas iš svarbiausių į Kašmyrą vedančių kelių, jie dar leipo kaitroje ir duso nuo lygumų dulkių, o dabar užkandžiavo šalikelėj tarp pušų, kėnių bei kedrų ir kvėpė gaivų kalnų orą.

— Kaip čia atsitiko, kad ta miela sena perekšlė, tavo teta Alisa, susitaikė su šituo žaibišku planų pakeitimu? — su imbierinio pyragaičio kąsniu burnoje pasiteiravo Hiugas. — Nebūčiau nė pagalvojęs, kad ji sutiks.

— Keista, — atsiliepė Sara, — bet ji sureagavo gana šaltai. Manau, jai pagaliau priplaukė, kad per tokį pragarą armijoj tarnavusi mergina gali savim pasirūpinti. Be to, vos tik pasakiau, kad važiuoju su jumis, nebeliko jokių prieštaravimų. Antonija — „miela mergaitė“, o Hiugas — „toks *nuostabus* vyriškis“.

— Ji visiškai teisi, — patenkintas ištarė Hiugas. — Dėl manęs, žinoma. Vertindama mano žmoną, ji aiškiai suklydo, bet nereikia jos smerkti. Tikriausiai supainiojo ją su kitom dviem moterim.

Pro šalį, pakėlęs ant jų dulkių debesį, prašvilpė automobilis ir už dvidešimties jardų cypdamas stabdžiais sustojo.

— Įdomu, ko jiems? — pasvarstė Uogelė, sumuštiniu su vištiena vaikydama nuo nosies dulkes. — Baigėsi benzinas, ar nori paklausti, kiek valandų?

— Jei tik nenori pasiskolinti alaus, — burbtelėjo Hiugas, — kas mano, tas ir jų — taip pat ir mano žmona. Prakeikimas! Helena. Galėjau suprasti. Eik ir pasiųsk ją, širdele. Nuo jos kad ir į dilgėlyną lįsčiau.

— Nepraustaburnis! — konstatavo Uogelė, nuslinko nuo žemos tvorelės ir nuėjo pasitikti iš automobilio jų link žengiančios išsipusčiusios figūros.

— *Mieloji!* — povo balsu klyktelėjo Helena. — Taip ir maniau, kad jūs! Liepiau Džoniui sustoti. Mes jau taip ilgai važiuojame — pamaniau, galėtume sustoti ir užkąsti drauge su jumis. O Dieve, kaip ta kelionė mane vargina! Jei tik būtų kokia kita padori vieta. Betgi nėra. Ir, kad ir kaip ten būtų, niekas iš mūsų daugiau ten nebenuvyks. Ačiū Dievui, šis kartas bent jau paskutinis. — Išvydusi Sarą ji ūmiai stabtelėjo. — Dieve mano! Čiagi Sara. Ką, po galais, tu čia veiki, mieloji? Maniau, tu vyksti į Ceiloną, Singapūrą ar dar kur nors? Tik nesakyk, kad ir tu negali be Kašmyro.

— Na, atrodo, kad taip, — lipšniai atsiliepė Sara. Jai staiga kilo labai didelis įtarimas, kad ponia Vorender savo automobilį sustabdė ne todėl, kad pamatė Krydus, o todėl, kad su jais pastebėjo trečią žmogų ir, įtardama, kas jis, norėjo pasitikrinti. Ponios Vorender nuostaba buvo kiek perdėta.

— Bet, brangioji! Tiesiog puiku. Tu Šrinagarą imsi dievinti. Aš tai jo nekenčiu. Džonis, žinoma, pasakytų, kad aš *pernelyg* smulkmeniškai renkuosi draugus. Taip, aš visada

sakau, kad šiuo požiūriu per daug smulkmeniškas niekas nebūna, bet aš pažįstu kitus, kurie nepakankamai... Na, šiaip ar taip, esu tikra, kad smagiai praleisi laiką. Nors vargu, ar šiemet ten kas nors bus. Tiesą sakant, girdėjau, kad bus visai tuščia — nors, manau, tai šen, tai ten kokį gęstantį mirktelėjimą dar išvysi. Nagi, Hiugai, sveikas!

— Taip, Helena, čia aš. Gyvas ir sveikas. Keista, ar ne? Net ir Uogelė mane su šiom kojinėm pažįsta vos ne vos. Kas Džoniui atsitiko? Ar nuėjo pabendrauti su motina gamta, ar šiaip kiurkso?

— Traukia pintinę su maistu. Turbūt visai užkrauta daiktais. Štai ir jis. Ak, ačiū Dievui, Hiugai, turi alaus. Visai užmiršau įsidėti, o mudu mirštam iš troškulio. Išgerčiau kokius šešis butelius.

Hiugas užsimerkė ir sukrutino lūpas — gal tyliai meldėsi, bet greičiausiai ne, ir Uogelė paskubom paaiškino:

— Man labai gaila, Helena, deja, čia paskutinis butelis. Na, bet jei pasidalinsit perpus, labai prašom.

Ji grakščiai užmetė apsiaustą ant vieno iš dviejų likusiųjų butelių ir šypsodamasi atsisuko į Džonį Vorenderį. Šis vienoje rankoje nešėsi didžiulę pintinę su maistu, o kitoje patiesalą iš automobilio.

— Labas, Džoni. Ei, nestatyk tiesiai ant sumuštinių! Kada išvažiavot iš Ravalpindžio?

— Neišvažiavom. Na, mes nakvojom Murėjuje, — paaiškino Džonis, dėdamas savo naštą ant tvorelės. — Sveika, Sara. Nežinojau, kad vasarą ketini praleisti Šrinagare.

— Na, jau seniai norėjau, bet vis neprisiruošiau, — neapibrėžtai atsakė Sara. — O ši galimybė, rodos, paskutinė, ir nusprendžiau Uogelės ir Hiugo pasiprašyti pavežama.

— Gražu ten. Gaila, kad nematei jo klestėjimo. Kažkada buvo puiki vieta. Smagiai ten žaisdavom tą prakeiktąjį

polą... Nagi čia dabar! Dieve gerasis, Helena! Čia viskas, ką tu paėmei priešpiečiams? — Jis su neslepiamu pasibjaurėjimu žiūrėjo į košę iš sumuštinių su pomidorais. Paskui švystelėjo kalvų pusėn ir pasiėmė Uogelės pyragaitį su imbieru.

Džonis Vorenderis buvo negražus mažaūgis vyras, kažkoks žokėjaus ir paniurėlio hibridas, bet, viso šito nepaisant, gana žavus. Paliktas likimo valiai, jis būtų buvęs patrauklus ir linksmas menkysta; bet taip neatsitiko. Nuo to laiko, kai buvo pastebėta, kad Džonis Vorenderis, Lunjoro ulonas, ant šuoliuojančio polo ponio bambuko kamuolį muša toliau, tiesiau ir dažniau negu daugelis kitų jo draugužių, jo gyvenimas pasuko kita vaga ir jis tapo šiokia tokia garsenybe.

Baigėsi laimingos nežinomybės, begėdiško ir linksmo skurdo dienos: nepaprastoji Džonio ranka ir akis įvedė jį į turtingų, dykinėjančių garsenybių ratą. Jam atsivėrė Vyriausybės Rūmų ir rezidencijų durys, štabo karininkų ir Indijos turtuolių namai, jį mėgdžiojo maharadžos, radžos, nabobai ir princai: skolindavo jam polo ponius ir kaip garbingą svečią kviesdavosi į savo rūmus.

Nelaimei, likimas yra likimas, net ir tokioje palyginti siauroje srityje, — jis apgaudinėja ir žlugdo kiekvieną, jei tik jis neturi tvirto būdo ir sveiko proto. O Džonis Vorenderis nebuvo nei tvirtas, nei protingas — jis nusimanė tik apie arklius ir polo aikštę. Jis vis dar buvo laikomas „šauniu vyruku", vis taip pat mėgo linksmintis ir gerti. Bet iš nerūpestingo ir patrauklaus žmogaus jis virto išlaidžiu snobu; o jo žmonelė pranoko jį ir vienu, ir kitu.

Helena iš jaunos paprastos merginos vos ne akimirksniu virto kieta savanaude, intrigas rezgančia moterimi ir, kas blogiausia iš visų Indijos veltėdžių, nenuilstančia karjeriste. Jos tikslas nebuvo didelis, ir per meilikavimus, sa-

vo ryžtą ir raito vyro miklumą ji nemažai pasiekė — tiesa, tam tikra kaina. Vaikai, kurių ji norėjo, buvo pirmoji nesėkmė, nes jie „neturėjo pinigų" — o gal laiko. Šiaip ar taip, tik ne dabar: nors, žinoma, ji kada nors įsteigs vaikų darželį. Tik ta diena kažkaip vis neateina.

Antroji nesėkmė — ankstesnių laikų draugai; jų ji, siekdama aukštesnių dalykų, negailestingai atsikratė, o pinigai, kurių Džonis ne kiek tegaudavo, išeidavo prašmatniems naujųjų draugų priėmimams. Sąskaitos kaupėsi, ir Vorenderio pereikvojimas pasiekė milžinišką sumą. Tačiau Helena, jei bent kiek ir baiminosi dėl ateities, stengėsi apie tai negalvoti, o Džonio devizas buvo „gyvenk šia diena". Tačiau dabar jųdviejų pasaulis nebeatstatomai subyrėjo.

Pirmasis smūgis — kavalerijos mechanizavimas. „Taip niekad neatsitiks", — tvirtindavo Džonis ir tokie kaip jis. Bet atsitiko; arklių nebeliko, juos pakeitė tankai ir šarvuočiai, pulkuose, jau ne tokiuose turtinguose, polas nebeklestėjo kaip kad anksčiau. Tada į Lenkiją įsibrovė Hitlerio smogiamieji daliniai ir per pasaulį plūstelėjo Antrasis pasaulinis karas, pralaužęs dvidešimt metų puvusias užtvaras. Džoniui ir Helenai, kaip ir tūkstančiams kitų jų sluoksnio ir tokio tipo žmonių, tai buvo ne epochos pradžia, o pabaiga. Dievų saulėlydis.

Visa tai sukosi Saros galvoje, kai ji, sėdėdama ant žemos akmeninės tvorelės Kašmyro kelio šalikelėj, klausėsi, kaip Džonis kalba apie arklius, o Helena skundžiasi pastaraisiais metais į Indiją atsiųstais anglų karininkais („Mieloji mano, pusė jų net neatskiria ristūno nuo darbinio ponio!"). Negailestinga vidurdienio saulė apšvietė lengvabūdiško gyvenimo ir silpnybių žymes viename veide ir žiaurius nebe jaunystės ženklus kitame. Galbūt, karui pasibaigus, jiedu ir daugybė į juos panašių kur nors širdies

kampelyje tikėjosi, kad laikrodis bus pasuktas atgal. Bet seni laikai praėjo amžinai. Indija atgauna savo laisvę ir 150-ies metų britų valdymas baigiasi. Ir džoniams, helenoms nebelieka nieko — tik atsiminimai ir skolos...

Staiga Sarai labai pagailo ir jų abiejų, ir kitų tokios rūšies žmonių, kurių laukė neišvengiama tragedija. Visada didesnį graudulį sukelia menko, bet labiau vertinamo turto praradimas, o ne dinastijų žlugimas — šis bent jau būna įspūdingas ir dramatiškas, o anas istorijai ne svarbesnis už sulaužytą žaisliuką.

Hiugas paskutinį sumuštinį su vištiena atkišo niekad vilties neprarandančiam Lagiui ir nuslinko nuo sienelės.

— *En avant, mes enfants!** „Saulė leidžiasi, diena gęsta", — giesmės A. ir M. Kitaip tariant, jau beveik penkios po dviejų, tai yra, mes čia prasmaksojom daugiau kaip valandą. Jei tikimės pasiekti Šrinagarą dar šįvakar, reikia suktis greičiau. Aš šituo vingiuotu keliu tamsoje nenardysiu. Mūsų priekiniai žibintai sugedę, o mano nervai ne geležiniai. Nulipk nuo to pledo, Helena, jis nuo užpakalinės sėdynės.

Helena tingiai atsistojo, paskui pasilenkė prie šalia stovinčios maisto pintinės ir ištraukė apdaužytą arbūzą.

— Štai, paimk jį, Hiugai. Džonis arbūzų negali pakęsti, be to, šiaip ar taip, mes gerokai apvalgėme jūsų pyragaičius su imbieru. Bet sąžiningi mainai — tai jau ne apiplėšimas, ar ne?

— Ar tikrai, Helena? Na, ką gi — tu labai dėmesinga, — Hiugas noriai paėmė žaliąjį rutulį ir atsargiai padėjo bagažinės dugne.

— Galėsit suvalgyti ryt pusryčiams. Sara, kur apsistosi Šrinagare? Pas Nedą?

*Pirmyn, mano vaikai! (*Pranc.*)

— Turbūt, — atsakė Sara. — Nors galiu išsinuomot ir plūduriuojantįjį namelį. Žinai, „Kaip Romoj“.

— A, tai tu ne su Uogele ir Hiugu?

— Žinoma, kad su mumis, — nukirto Hiugas. — Mes vasarai išsinuomojome keturis namelius. Kiekvienam po vieną ir dar vienas šuniui. Mes žmonės su užmoju. Kurią nors dieną turėsi ateiti mūsų aplankyti. Ei! Ajazai!

Iš už kelio vingio išlindo bebarzdis Hiugo nešikas musulmonas, ten atskirai valgęs savo maistą, o Helena atsakė:

— Žinoma, užsuksime. Ir kurią dieną atsiųsiu Gveną pakviesti jūsų į rezidenciją. Mes, žinote, gyvensime su Toliveriais. Na, *au revoir*. Ar perduot nuo tavęs, Sara, linkėjimų Čarlzui Meloriui, kai rašysiu? Bet ne! — tu gi jam tikriausiai rašai pati. Taip visos daro.

— Sara, — linksmai savo trigrašį įkišo Hiugas, — vos spėja skaityti laiškus, o rašymui ir laiko nelieka. Neįsivaizduoji, kiek žmonių jai rašo. Tiesą sakant, visi vaikinai. Na, iki. Pasimatysim pas Filipą.

Automobilis slystelėjo iš vietos, pasuko už kampo ir pranyko.

— Nemandagu, — pastebėjo Hiugas, viena ranka degdamasis cigaretę, — bet, matyt, kur kas veiksmingiau negu subtilūs būdai. Sarkazmas ir rafinuotos frazės Helenos neveikia. Na, puiku, kad tu, Sara, su mumis, ir džiaugiuosi, kad bent paskutinę minutę nusprendei apsieiti be Ceilono.

— Taip, — lėtai ištarė Sara, — turbūt ir aš džiaugiuosi.

Ji atsilošė, užsimerkė nuo saulės ir nuo kalnuoto peizažo ir mintimis grįžo prie įvykių, dėl kurių ji vis dėlto ryžosi grįžti į Kašmyrą.

Po labdaringo šokių vakaro Sara grįžo namo drebėdama iš įniršio ant kapitono Melorio. Ji buvo nusprendusi kuo greičiau išvažiuoti į Ceiloną.

Bet užmigti niekaip nesisekė. Ji išvadino Čarlzą Melorį bailiu, bet juk ir pati ne kitokia.

Nėra ko išsisukinėti, kad Džanetos žinutė buvo skirta ne jai. Žinoma, ne jai! Tačiau atiteko jai, Sarai, nes Džaneta buvo priversta ja pasikliauti. Ir ji, Sara, pažadėjo padėti, — jei Džanetai „kas nors atsitiktų“. Štai ir atsitiko. Tai kaipgi dabar galima išsižadėti savo pažado? Iš visko sprendžiant, Džanetos įrašas gali būti nepaprastai svarbus. Ir ne keliems asmenims, bet šimtams tūkstančių — gal net milijonams žmonių.

Sakykim, ji grįš į Kašmyrą, perims Džanetos laivelį ir ras įrašą. Ką ji su juo darys? Ne, žinoma gi, tai neįmanoma! Reikia viską užmiršti ir nežadinti miegančio žvėries. Na, jei būtų kas nors, kam būtų galima perduoti laišką. Kas nors, kam būtų galima perduoti visą atsakomybę... Sara svarstė, ar nenuėjus pas gubernatorių arba pas policijos viršininką. Bet iš galvos nėjo Džanetos žodžiai: „Nagi, aš negaliu eiti į policiją! Ką aš jiems pasakyčiau? Nušluočiau tai, kas pasiekta mėnesiais trukusiu darbu, planavimu, paskutinę akimirką viską sugadinčiau?“

O ką ji, Sara, jiems pasakytų, kai pati sudegino vienintelį įrodymą — Džanetos laišką? Dabar ji svarstė, kodėl taip padarė. „Ir vėl iš bailumo“, — niekino save Sara. Norėjo atsikratyti to daikto, besikėsinančio į jos dvasios ramybę. Na ir štai — kamuolys jos pačios vartuose, ir anksčiau ar vėliau teks nutarti, ką gi su visu šituo daryti.

Taip nusprendusi Sara pagaliau užsnūdo ir sapnavo, kad Čarlzas ją bučiuoja: ne niekinamai kaip pievutėje prie klubo, bet švelniai ir aistringai. Ir visai be priežasties įsiuto, kai sapnas susiliejo su tikrove: pabudusi rytmečio saulėje suvokė, kad jos veidą entuziastingai laižo Lagis.

Tą pačią dieną vėliau Sara išėjo į sodą ir tarp žydinčių jazminų krūmų, geltonų ir raudonų kanų lysvių bandė

įveikti pati save. Galų gale, labiau net negu jos lengvai duotasis pažadas, svarstykles nusvėrė Džanetos netyčia perfrazuotas Editos Kevel* posakis: *„Patriotizmo neužtenka“*. Ne, neužtenka vien tik būti „patriotu“, mylėti savo šalį ir savo žmones, jei nesi pasirengęs jų labui rizikuoti arba aukotis. Ir jeigu tai šovinizmas, tai Šekspyras — jo kūrėjas, taigi jos kompanija tikrai neprasta!

Ji važiuos į Kašmyrą, apsigyvens Džanetos laivelyje ir suras jos paliktą įrašą. Tiesa, Sara neturėjo jokio supratimo, ką radusi su tuo įrašu darys. Bet viskas gali išsispręsti, kai jis bus surastas. O dabar bent jau sąžinė nebegrauš ir nebereiks kamuotis dėl savo bailumo. Į Ceiloną ji pasiųs telegramą, paskui paprašys Krydų, gal jie galėtų nuvežti ją į Šrinagarą. Kaip tik dar yra laiko viskam sutvarkyti...

Ir štai ji vėl važiuoja vingiuotu Kašmyro keliu. Vis arčiau Šrinagaras ir Dalo ežeras, kur savo plūduriuojančiajame namelyje „Vandenų laumė“ gyveno Džaneta.

**Edith Louisa Cavell* (1865—1915) — anglų medicinos sesuo, per Pirmąjį pasaulinį karą nužudyta vakiečių.

9

Buvo po penkių, kai Krydų automobilis, palikęs už nugarų kalnus, išvažiavo į lygų slėnį, į ilgą, tiesų tuopomis apsodintą kelią, vedantį iš Baramulos į Šrinagarą — abipus Dželamo upės įsikūrusį miestą, kuriame keistai sumišo senovės ir dabartinė Indija. Jį globė lenkta kalnų ranka ir puošė virtinė gražių ežerų.

Saulė buvo jau žemai, jos blėstančiuose spinduliuose slėnį supančios baltos snieguotos viršukalnės nusidažė rožine ir gintarine spalvomis. Upė, kunkuliavusi siaurais kalnų tarpekliais, dabar plačia ramia juosta taikiai tekėjo tarp žalių krantų, apaugusių karklais ir platanais.

Abipus kelio driekėsi geltoni garstyčių laukai, smaragdiniai pasėliai, raudonavo ir bolavo vėlyvųjų irisų lopiniai, spietėsi maži gluosniais ir riešutmedžiais apaugę kaimeliai. Namo pamažu slinko avių bandos, paskui jas mažomis nendrinėmis dūdelėmis grojo piemenukai rudais apsiaustais. Prieblandoje mielai čiurleno paukščių trelės, sklandė ilgesys, neišsipildžiusių svajonių nuojauta ir pavasario kvapas.

Kai atvažiavo į Šrinagarą, buvo jau sutemę, ir Sara liko nakvoti Krydų plūduriuojančiajame namelyje. O kitą rytą iškart po pusryčių ji sėdo į *šikarą* — į vieną iš tų grakščių plokščių laivelių su ryškiaspalviu baldakimu, kurie šioje

Rytų Venecijoje pabūna ir už gondolas, ir už vandens taksi, — ir išplaukė ieškoti „Vandenų laumės“.

Pasirodė, jog rasti ją nesunku. Agentūroje, kurioje buvo įregistruota laivelio nuoma, Saros aiškinimais ir kvitu domėjosi ne daugiau negu dera ir pasiuntė ją drauge su mandagiu jaunu kašmyriečiu į Šota Nagimą, keletą mylių už miesto, kur „Vandenų laumė“ buvo prišvartuota. Sara šito grįžimo į praeitį visai nelaukė, bet pirmoji kelionė į Nagimą ją pakerėjo.

Šikara, išslydusi iš miesto, nusliuogė vėsiais, saule mirguliuojančiais vandens laukais pro gluosnių garbanas, pro kojūkais į srovę įsibridusius senus medinius namelius, tokius panašius į Jonuko ir Grytutės trobelę. Per tiesiai iš vandens iškilusius kaimelius, kurių pjaustinėti, ornamentais išpuošti balkonai kyšo tiesiai virš praplaukiančių laivelių. Per kaimus, kurių pagrindinė gatvė — vanduo.

Širdelių formos irklai sutartinai čia kilo, čia leidosi, ir laivelis slydo po senais senais tiltais, pro šventyklas spindinčiais stogais, kurie, iš arčiau įsižiūrėjus, buvo dengti ne sidabru, o gabalėliais skardinių nuo žibalo. Virš ramios tėkmės šmėkščiojo ir žemyn krisdavo žvilgantys mėlyni tulžiai, o gluosniuose ulbėjo šimtai mažyčių paukščiukų. Pagaliau jie įplaukė į tylų užutėkį, už kurio vėrėsi ežero erdvė. Čia prišvartuotas prie žalio kranto po milžiniško platano šakomis snaudė mažytis plūduriuojantysis namelis.

Nedidukas tvarkingas laivelis, kuriame, anot Saros palydovo, yra gyvenamasis kambarys ir mažulytis valgomasis su sandėliuku, iš ten siauri mediniai laiptai veda ant stogo. Priekinė stogo dalis plokščia, dengta tentu su oranžiniais ir baltais dryžiais. Už sandėliuko įrengti du mažyčiai vienas su kitu sujungti miegamieji, o kiekviename jų — nedidukė vonia.

Skirtingai negu daugelio kitų ežere plūduriuojančių namelių, „Vandenų laumės“ šonai buvo nudažyti baltai, o mediniai gontai, kuriais buvo uždengtas kitos laivo dalies stogas, — žaliai, ir laivelis atrodė tarsi vaikystės Nojaus laivas. Žalių gluosnių fone, atsispindintis skaidriame ežero vandenyje jis atrodė toks linksmas ir mielas, kad Sara staiga pajuto didžiulį palengvėjimą.

Ji nebūtų sugebėjusi paaiškinti, ko tikėjosi, bet, matyt, pasąmonėje laivelis, kuriame Džaneta gyveno, kuriame užrašė ir paslėpė savo paslaptį, siejosi su tamsa, griuvėsiais ir slaptingumu. Tačiau šis mažutis tvarkingas laivelis su vėjelio judinamomis šviežiai išskalbtomis užuolaidomis nebuvo nei tamsus, nei paslaptingas.

Šikara priplaukė prie laivelio, jo vidury atsivėrė slankiojančiosios durys ir virš borto išniro raudonbarzdis *mandži*, laivelio šeimininkas, spinduliuojąs svetinga šypsena. Persimetęs keliais žodžiais su agentūros žmogumi, jis žemai nusilenkdamas pasveikino Sarą ir atskubėjo įsivesti jos į vidų.

„Vandenų laumė“ buvo apstatyta beveik taip pat kaip ir kiti ežere plūduriuojantys nameliai. Sienos iškaltos nedažyto medžio plokštėmis, ant žemų lubų iš keturkampiais, rombais ir šešiakampiais sukomponuotų medžio gabalėlių sudėliota įmantri mozaika. Ant langų kabojo pigios medvilninės užuolaidos, o gyvenamasis kambarys užgrūstas baldais: nublukusiu ir nutrintu pliušu aptraukta sofa, kurios spyruokles jau būtinai reikėjo keisti; trys foteliai su švariais, bet nušiurusiais kretono užtiesalais, didžiulis rašomasis stalas, du smulkiai drožinėto riešutmedžio staleliai, dar keli žalvariniai ir iš papjė mašė ir galiausiai siaubinga lempa.

Aplink visą kambarį langų viršaus aukštyje ėjo siaura lentyna drožinėtu krašteliu. Ji buvo kimšte prikimšta ap-

dulkėjusių knygų užlankstytais kampais, senų žurnalų, laikraščių. Sara sutrikusi ir išsigandusi nužvelgė šitokią krūvą nudriskusios literatūros.

„Visų pirma reikės ieškoti čia", — mąstė Sara. Jai darėsi silpna, pagalvojus, kaip reiks perversti tūkstančius šitų suplėkusių puslapių. Sara tikėjosi, kad apieškoti šį mažutį laivelį pakaks kelių, na, keliolikos valandų, bet nepagalvojo, kad slaptavietė gali būti ir keli šimtai visokiausių knygų ir žurnalų. Praeis ne kelios valandos, o ištisos dienos, kol ji kruopščiai peržiūrės visas šitas prikimštas lentynas...

— Puikus kambarys! — įtikinėjo *mandži*, liaupsindamas savo namelio grožybes. — Labai patogios kėdės. Išskalbiau visus užtiesalus. Daug gražių knygų. Daug panelių palieka mano laive knygas. Čia valgomasis. Pažvelkit, panele-sahib, labai gražus valgomasis.

Durų tarp gyvenamojo kambario ir valgomojo nebuvo, jas atstojo senoviška karoliukų užuolaida. *Mandži* patraukė į šalį pluoštą spalvingų barškančių vėrinėlių ir įvedė Sarą į kitą kambarį.

Čia buvo jau geriau! Valgomajame, rodos, buvo visai nedaug baldų ir galimų slėptuvių, taigi po gyvenamojo kambario chaoso — tikra paguoda. Stovėjo lakuotas iš riešutmedžio meniškai padarytas stalas. Jis buvo ovalo formos, o visas pakraštys papuoštas giliai išpjautais, dailiai išdrožinėtais platano lapais. Praeidama Sara pagarbiai perbraukė ranka spindintį stalo paviršių ir, lydima nenutrūkstamų lyriškų *mandži* komentarų, įžengė į ankštą sandėliuką. Pusę jo užėmė neilgi mediniai laiptukai, kurie pro nuleidžiamas duris vedė ant stogo.

Miegamasis, mažulytė vonia, toliau kitas miegamasis, dar viena vonia. Mažajame laivelyje buvo švaru ir tvarkinga. Iššluota, išgražinta ir jokios slegiančios nuotaikos. Pa-

prastas taikus laivelis be jokių užuominų, be jokių ženklų apie kažkur čia, jo viduje, slypinčią paslaptį. Ant lubų tylią sarabandą šoko nuo vandens atsispindintys saulės zuikučiai, po Saros kojomis garsiai ir linksmai girgždėjo nelygios grindų lentos, laivelis švelniai sūpavosi ir į jo šonus smagiai teškenosi bangelės.

Apie Džanetą čia nebylojo niekas. Džaneta buvo iš pilkų slidžių, baltų sniegynų ir juodų Gulmargo žiemos miškų pasaulio; ne iš linksmos, žalia, auksine, mėlyna trykštančios gegužės ant Dalo ežero.

Po pusantros valandos Sara grįžo į Gadžribalo kyšulį pas Uogelę ir Hiugą priešpiečių. Su agentūros žmogumi jau buvo sutvarkiusi viską, ką reikia, ir nurodžiusi, kad „Vandenų laumė“ liktų prišvartuota ten pat. Be to, ji gretimą švartavimosi vietą laikinai užsakė Krydams.

— Tu juk neprieštarausi, kad jūsų namelis būtų prišvartuotas ne Nagime, o ten, ar ne, Uogele? Juk tai čia pat, už kampo. Ten taip ramu ir nuošalu. Nagimas, atrodo, bus pilnas laivų.

— *Neprieštarausiu*? Mielas mano vaikeli, už tai tau testamentu paliksiu pusę savo pereikvojimo, — nuoširdžiai pažadėjo Hiugas. — Uogelė šiuo požiūriu labai konservatyvi. Tik todėl, kad prieš kokią ten keturiolika metų, per medaus mėnesį pirmąkart apsilankę šitame sveikatai naudingame kurorte, savo barką prišvartavome Nagime, kitos vietos ji nė neįsivaizduoja. Ir nepaiso, kad senasis žydintis nuo beprotiškos minios nutolęs Edenas apauga begaliniais medžio ir akmens monstrais — klubais, kavinėmis, pensionais ir dar velniaižin kuo, o plūduriuojančiųjų namelių jau taip tiršta, kad mano kaimynas iš kairės visada žino, ką veikia mano kaimynas iš dešinės. Ne. Bent jau aš tai su didžiausiu malonumu apsistočiau kur nors kitur. Nes, pirma, nemėgstu plūduriuoti srutose, o antra...

— To jau pakaks! — skubiai nutraukė jį Uogelė. — Puiki idėja, Sara. Iškart po priešpiečių mūsų laivas bus ten nuplukdytas.

Popietę jie praleido ant didžiulio Krydų plūduriuojančiojo namelio stogo. Stiprių kašmyriečių komandos irkluojama valtis jį tempė tais pačiais vandens keliais, kuriais rytą plaukė Sara. Vakare jie jau buvo vietoje.

„Vandenų laumė“ kelių šimtų pėdų ilgio viela buvo prijungta prie pagrindinių elektros laidų, einančių palei Nagimo kelią. Dabar visos šviesos buvo įžiebtos, laivelis prieblandoje linksmai švietė savo langais, ir Uogelė, bandžiusi Sarą įkalbėti pasilikti „Saulėgrąžoje“, dabar apsiramino — mažasis laivelis buvo tikrai mielas.

— Jis atrodo ne taip jau blogai, — pripažino Uogelė. — Kaip tu jį suradai, Sara?

— Ak, tiesiog apsižvalgiau, — abejingai atsiliepė Sara. — Nesijaudink, mieloji. Man ten bus visiškai saugu. Su manimi bus Lagis, o jūsų laivas taip arti, kad man užteks suklykti, jei tik pasidarys neramu.

Krydų namelis prisišvartavo maždaug per trisdešimt jardų nuo mažosios „Vandenų laumės“. Jis plūduriavo taip, kad virėjo laivelis, kuriame gyveno jų *mandži* su savo šeima ir kur prisiglaudė Ajazas, pasislėpė už namelio. Kiekvieno namelio *mandži* paprastai dar būdavo ir virėjas, ir padavėjas, ir *valet de chambre**, bet šįvakar Sara atsisakė išbandyti savojo patikėtinio kulinarijos meną ir liko vakarieniauti drauge su Krydais „Saulėgrąžoje“.

Jie buvo tik įpusėję, kai tamsoje į laivo šoną bumbtelėjo *šikara* ir balsas kašmyriečių kalba šūktelėjo ką nors iš virėjo laivelio. Po kelių minučių tarpdury pasirodė Ajazas, Krydų nešikas. Jis ant nedidelio žalvarinio padėklo atnešė

**Valet de chambre* — kamerdineris (pranc.).

voką. Jame pasirodė besąs majorui ir poniai Kryd bei panelei Periš adresuotas kvietimas į kokteilių vakarėlį Rezidencijoje, kuris turėjo įvykti kitą vakarą.

— Greit suveikė, — nusistebėjo Sara, o Uogelė brūkštelėjo teigiamą atsakymą ir padavė Ajazui. — Iš kur jie sužinojo, kad mes čia? Matyt, Helena.

— Nemanau, — atsiliepė Uogelė. — Mudu su Hiugu šįryt knygoje įrašėme savo pavardes ir, su geriausiais ketinimais, drauge ir tavąją. Mes klube gėrėme kavą ir susitikom naująjį AP — seną tavo pažįstamą.

— Atleiskit vargšei naujokei neišmanėlei, — tarė Sara, — bet ką gi reiškia tas AP?

— Asmeninis padėjėjas, — išvertė Hiugas, kraudamasis grietinėlės. — Vargšelis, kurio darbas siuntinėti kvietimus į Rezidencijoje rengiamas arbatėles ir bandelių puotas. Dar, matyt, ant jo pečių užkrautos nepakeliamos pareigos versti iš vietinės kalbos į prancūzų valgiaraštį, ant pietų stalo komponuoti rododendrų puokštes, vedžioti ir vežioti ledi gubernatorienę ir šnipštelėti į ausį, kai ši ima painioti svečių vardus. Ir dabar šią šiltą vietelę užtūpė beveidė gražuolė, pavarde Forbs.

— Forbs? Turi galvoje *Merilę*?

— Tą pačią. O ne Trojos Heleną, kaip tu pamanei. Tiesa, ši ne tokia gabi.

— Nebūčiau pamaniusi, kad ji apskritai ką nors sugeba. Nors slidinėja visai neblogai.

— Ką tu sakai? O aš nepastebėjau nieko ypatinga. Matyt, vis dėl tų akinių. Turiu prisipažinti, man tos merguželės gaila.

— Kodėl gi? Todėl, kad „akiniuotos merginos niekada neleidžia pakutenti kaklo“?

— Ir dėl to, žinoma, — sutiko Hiugas. — Bet ši pilka mergina, be to, prispausta tetos, kuri lyg erkė įsikirtusi

valdo gardų Indijos kąsnelį, prieinamą visiems norintiems.

— Hiugai! — pasipiktinusi sudraudė Uogelė.

— Atsiprašau, brangute. Netikęs palyginimas, bet Sara tikrai suprato.

— Girdėjau kažkokių gandų, — pritarė Sara, prisiminusi keletą įspūdingų Džanetos pastabų apie Merilės tetą. — Kas jai?

— Ryt šitose išgertuvėse tikrai pamatysi šią ledi, — atsakė Hiugas, — ir galėsi spręsti pati. Mane, pavyzdžiui, ji žavi ir aš vis apgailestauju, kad po mirties iš jos nepadarys iškamšos ir nepastatys kokiame nors viešame muziejuje.

— Ir dar sako, kad moterys — katės, — pakomentavo Uogelė, rinkdamasi vaisių vazoje bananą. — Ne, taip draskytis gali tik vyrai!

— Nesąmonė! — atkirto Hiugas. — Sakau gryną tiesą. Ledi Kandera — sėklinio straubliuko originalas. Jos akys pragręžtų skylę šešių pėdų storio šarve, o liežuvis nudirtų odą ir drambliui. Apsaugok Viešpatie nuo tokios! Galingi vyrai jos akivaizdoj bąla, o moterys slepiasi.

— Ar ji tikrai tokia pabaisa, kaip čia nupasakojo Hiugas? — pasiteiravo Sara Uogelės.

— Na, beveik, — pripažino Uogelė, mąsliai dažydama bananą į cukrų ir nekreipdama dėmesio į Hiugą, kuriam tai aiškiai nepatiko. — Man pačiai nuo jos yra kliuvę; ir nuo tada labai stengiuosi jai nesipainioti.

— *Kirmėlė*! — tėškė Hiugas, patraukdamas cukrinę.

— Pats kirminas! Ji tau kelia siaubą. Ji didžiuojasi, kad visada pasako būtent tai, ką nori, ir dar kuo bjauriausiai. O publikai šitai visuomet atima drąsą.

— Papasakok apie ją, — susidomėjo Sara. — Atrodo, ji tikras perliukas.

— Tam tikra prasme — tikrai, — juokdamasi sutiko

Uogelė. — Aš neretai pamąstau, kad gyvenimas be tokių ryškių ir spalvingų asmenybių būtų daug pilkesnis. Jei visi būtų tokie rožiniai kaip ta Hoplių panelė arba ponia Riči, mums visiems būtų didžiai nuobodu! Man ir pačiai praverstų vienas kitas žavus raudonas potėpis. Tokie žmonės — tarsi paprika, jei ne dar daugiau.

— Ledi Kandera, — paskelbė Hiugas, — tokio tipo žmogus, kurių gana dažnai pasitaiko, ar pasitaikydavo, visame pasaulyje. Tačiau Indijos imperijoje mes išsiauginome ypatingą rūšį. Kitąmet jokios Indijos imperijos nebeliks ir ta rūšis išnyks — drauge su džoniais, helenomis ir kitais tokiais. Jie nesikels į Angliją, nes ten negaus to, ko nori. Taigi ponios kanderos užtvindys tokias vietas kaip Kipras ir Madera, o džoniai ir helenos galbūt įsikurs Kenijoje. Ir jeigu, Uogele, tu dar kartą šitą vaisiaus glitėsį kyštelsi į cukrinę, atsistosiu ir prikulsiu tave.

— Jūs taip nieko daugiau ir nepapasakojot apie tą ledi Kažkokią, — neatstojo Sara. — Į ką ji panaši?

— Į nieką pasaulyje, — nedelsdamas atsakė Hiugas.

Uogelė jį tiesiog prismeigė žvilgsniu.

— Ji aukšta, liesa, o jos akys, anot Hiugo, kaip grąžtai. Manau, kad ji turi prancūzų arba afganų, arba kieno nors iš tų kraujo. Žmonės šneka, kad jaunystėje ji buvusi pašėlusi gražuolė. Dabar jai turėtų būtų apie devyniasdešimt — na, bent jau devinta dešimtis — ir ji atrodo taip, tarsi būtų pakilusi iš Bizantijos griuvėsių.

— *Miau*! — kniauktelėjo Hiugas, patraukdamas prie savęs ąsotėlį su grietinėle. Uogelė nekreipė į jį dėmesio.

— Jos vyras buvo kažkuo Indijos civilinėje tarnyboje. O gal UPS?

— Užsienio ir politikos skyrius, — paslaugiai išvertė Hiugas. — Tiems vyrukams tereikėjo kvėpuoti, kad pabaigtų su keturženklėmis pensijomis ir titulu prie pavardės.

— Na, šiaip ar taip, jis buvo nemenka žuvis kažkurioje Indijos valstijoje, — pasakė Uogelė. — Bet dabar jis miręs, o ji gyvena laive netoli Gadžribalo drauge su Merile ir kažkokia pelyte kompanione, pavarde Pond*.

— Leiskite pastebėti, labai tinkama pavardė, — įsiterpė Hiugas. — Nedaug teko sutikti tokių šlapsių kaip ta moteriškė. Ji raibuliuoja nuo menkiausio vėjelio.

Uogelė demonstratyviai susigrąžino ąsotėlį su grietinėle.

— Apie ką aš čia? Ak, taip. Jos gyvena kažkur netoli Gadžribalo didžiuliame name ant vandens.

— Iškart pastebėsi, — suskubo įkišti trigrašį Hiugas, — nes ant stogo iškeltas teleskopas — pro jų nenuilstančias akis nepraslys jokia neapdairi piktadarybė.

Uogelė sukikeno.

— Jos ten prasmakso daugybę laiko, ir prieš metus ledi Kandera pabandė Šrinagare įkurti „Nekaltųjų sąjungą". Ji pareiškė pastebėjusi, kad kituose nameliuose ir praplaukiančiose *šikarose* elgiamasi siaubingai nepadoriai ir tai esą reikia sustabdyti. Ji net buvo pristojusi prie gubernatoriaus, o šis, matyt, atsakė, kad ko nors imsis tik tada, jei jam pirmiausia bus leista į tuos nepadorumus pasižvalgyti pro teleskopą. Daugiau ji su juo nebesikalbėjo.

— Vargšė Merilė! — pagailėjo Sara. — Nieko nuostabaus, kad ji atrodo tokia užguita.

— Eime, pasėdėsim ant stogo, — stodamasi pasiūlė Uogelė. — Šiąnakt mėnesiena.

— Tik be manęs, — ryžtingai atsisakė Hiugas. — Neturiu jokio noro savo paskutiniąsias atostogas Kašmyre prasikasyti nuo moskitų įkandimų.

— Negi tikrai? Paskutinės atostogos Kašmyre? — atsiduso Uogelė. — Ak, brangusis? Kažkaip negaliu tuo pa-

**Pond* — tvenkinys, kūdra.

tikėti. Mudu čia praleidom šitiek atostogų. Kaip manai, ar kada nors dar čia sugrįšim?

— Ne, — atsakė Hiugas. — Na, nebent Jungtinė brūžkų* gamintojų brolija, kurioje tu tada būsi nepageidaujama narė, vieną gražią dieną atvyks čia į pasaulio darbininkų sąskrydį su gausiomis išgertuvėmis. Stovėsi prie daugybės jaukių profsąjungų bendrabučių, žvelgsi į betoninį Lido**, nusidriekusį ežere, ir, nuvarvinusi ašarą į šiuos gydomuosius vandenis, sumurmėsi: „Ak! Kaip buvo gražu, kai čia buvo tik srutos!"

— Stuobry tu netašytas! — dribtelėjo Uogelė. — O buvo laikai, kai tu valandų valandas mėnesienoje laikydavai mano ranką.

— Nesiginčysiu. Bet tai buvo tada, kai mudu buvom tik susižadėję, o gal dar tik to norėjom, ir daugiau man nebuvo leista. Tačiau dabar, po sėkmingo merginimosi, apimtas romantiškų jausmų, galiu veikti ką kita, o ne eiti grožėtis mėnuliu kaip kadaise.

— Hiugai!

— Tik ne vaiko akyse! — pareiškė Hiugas. — Gražiuoju sakau, keliauk ant stogo ir ten virpėk, o mane ir mano portveiną palik čia.

— Žinai, Uogele, jei tu nesupyksi, aš eisiu gulti, — prabilo Sara. — Diena buvo tokia ilga, ir man jau norisi miego.

— Protingas sprendimas, — nusižiovavo Hiugas. — Mudu palydėsim tave į tavo jachtą.

Jie palydėjo Sarą prietilčiu ir tuos keletą jardų ant kranto, kurie skyrė abu namelius. Lagis laigė, skalijo mėnesienoje ir šešėliuose vaikėsi įsivaizduojamas kates.

— Ar tikrai nebijosi? — susirūpinusi pasiteiravo Uogelė. — Jei ko reikės, šauk.

*_Brūžka_ — staklės su velenėliais skalbiniams lyginti.
**Lido — eilė smėlėtų salų Venecijos lagūnoje.

— Tikrai nebijosiu. Ir šauksiu. Labanakt, Uogele. Geros nakties, Hiugai. Eikš, Lagi, tu mažas nenaudėli.

Sara apsigręžė ir ėmė kopti savo prietilčiu. Mažoji „Vandenų laumė“ nuo jos žingsnių siūbavo ir girgžčiojo. Bent jau, dingtelėjo Sarai, nieks paslapčia negalės įsėlinti į namelį, nes net ir tyliausi žingsniai bus girdimi ir juntami. Nuo menkiausio krustelėjimo laivelis suvirpėdavo, grindų lentos kirkteldavo.

Sara užvėrė ir užšovė slankiojamąsias duris ir eidama į savo miegamąjį pakeliui užgesino šviesas svetainėje, valgomajame ir mažajame sandėliuke. Paskui nusirengė ir įsiropštė į lovą, šiaip taip įveikdama norą atsigręžus apsidairyti ir pašokti nuo kiekvieno garselio lauke.

Lagis užšoko ant lovos ir kojūgalyje susirietė į aksominį kamuolėlį. Sara užgesino elektrą ir kurį laiką gulėjo žiūrėdama į tamsą. Paskui, paklususi staigiam impulsui, ištiesė ranką ir atitraukė užuolaidą. Atviro lango kvadratas, užtrauktas vieliniu tinkleliu nuo musių, moskitų ir naktinių vabzdžių, per mėnesienos nužertą ežerą žvelgė į anapus juoduojančius kalnus.

Kažkur ten, aukščiau, snaudžia Gulmargas — nematoma dauba po baltosiomis Chilanmargo lygumomis ir ilga Aparvato ketera.

Mėnulis nušviečia nedidelę slidininkų trobelę — kaip ir tada, kai ji ant sniego kalbėjosi su Džaneta. Jis šalta vaiskia šviesa užlieja tylaus viešbučio verandą — kaip ir tą naktį, kai ji stovėjo ir žvelgė į išdavikiškas pėdas ant plonyčio snaigių kilimo; jis žiūri į nuošalaus namelio sodą netoli perėjos, kur ant sulūžusių vyrių vėjyje pirmyn atgal tingiai sūpuojasi vartai...

Sara nusipurtė, užuolaidomis uždengė baltą naktį ir paniro į neramų miegą.

10

Vėlyvos popiečio saulės spinduliai šildė lygias vejas ir platanų bokštus Rezidencijos sode. Čia ilgose gėlių lysvėse puošniai žydėjo bijūnai, rožės ir varpeliai, iš nuo daržų atsklindančių kvapsnių buvo aišku, kad jau pražydo ir kvapieji pelėžirniai.

Paprastai Britų rezidencijoje Šrinagare sezono metu būdavo rengiama daugybė pobūvių, bet šie metai buvo kitokie. Tai buvo epochos — eros — pabaiga, todėl tokios nuotaikos tarytumei sklandė ir šiame vakarėlyje. Nerimo dvelksmas, atsisveikinimo su įprastais daiktais nuojauta. Kitąmet nebebus laiko pobūviams. Visi krausis daiktus ir sakys „sudie“. Taigi valgykim, gerkim ir linksminkimės, nes rytoj išsibarstysim tarsi vėjo pustomi pelai ir širdžiai mielos vietos mus užmirš...

Vakaro šeimininkė pasitiko Sarą ir Krydus apytamsiame Rezidencijos prieškambaryje ir nukreipė juos į erdvią žaliai baltą svetainę, pilną svečių ir gėlių.

— Sveika, Merile! — pasisukusi pasveikino Sara kažkur skubančią merginą.

— O, tai tu, Sara! Girdėjau, kad atvažiavai su Krydais. Man rodos, tu sakei, kad į Kašmyrą daugiau nebeatvažiuosi.

— Neketinau, — sutiko Sara, — bet gaila buvo praleisti galbūt paskutinę tokią galimybę pamatyti šią vietą. Ir staiga persigalvojau.

— Na, tikiuosi, kad tau čia patiks. Šiemet, matyt, nebus labai linksma, nors visiems to norėtųsi. Vis dėlto Nagimas tau turėtų patikti. Maudytis visai smagu.

— Kas visai smagu? — pasiteiravo iki kaulų smegenų pažįstamas balsas už jų. — Bent jau aš šioje vietoje dar neradau nieko smagaus.

— Ak, sveiki, ponia Vorender. Ar galiu jums pristatyti panelę Periš? Ponia... ak, žinoma, kokia aš kvaila! Jūs jau pažįstamos. Juk jūs abi buvot slidininkų klubo susitikime.

— Taip. Mudvi su Sara gerai pažįstamos. Sakyk, kaip laikosi Čarlzas? Ir ką manai apie Šrinagarą? *Labai* nyku, tikrai. Jokio gyvenimo. Kašmyre verta važiuoti tik į Gulmargą, bet ir jis šiais metais užsiraukė. Šiaip ar taip, jis ėmė darytis beviltiška provincija. Ar tik ne Džordžas Makėjus? Kurių galų jis apsirengė tą bjaurų švarkiūkštį? Atrodo kaip dryžuotas tentas! Matyt, kokio nors šiurpaus kriketo klubo arba dar kieno nors... Labas, Džordžai. Maniau, kad gydytojauji Sialkotoj?

— Tik vakar grįžau. Dabar, iki išplaukiant laivui, atostogauju.

Majoras Makėjus paspaudė ranką Merilei, linktelėjo Sarai. Jis buvo vidutinio ūgio tvirtai sudėtas vyras, netoli keturiasdešimties, malonaus, bet neišraiškingo veido; elgėsi manieringai ir dėl to atrodė vyresnis negu iš tiesų.

— Taip, tikrai išvykstu, — atsakė majoras į pasipylusius klausimus. — Ir panorau dar paskutinį kartelį žvilgtelėti į Kašmyrą. Čia daugiau žmonių, negu tikėjausi. Ir visi, matyt, susirinko to paties. Ištarti „sudie".

— Na, aš tikiuosi, kad iš Šrinagaro tau liks geresnių prisiminimų negu iš Gulmargo, — nusikvatojo Helena. — Visi tie lavonų skrodimai vos ne visas atostogas pavertė darbu, ir girdėjau, kad judviejų su mūsų darbštuolėliu pirmininku Redžiu nuomonės dėl vieno iš jų nesutapo. Tai tiesa?

— Tikrai nežinau, — šaltai atsakė majoras Makėjus. — Aš negaliu kalbėti apie tokius dalykus.

— Ak, brangusis? Negi būsiu leptelėjusi ko nereikia? Kaip nemalonu! Kur apsistojai?

— Šiuo metu Nagimo Bago klube. Bet vėliau tikiuosi kiek pažvejoti. Ar yra tavo vyras?

— Taip, Džonis kažkur čia. Dangau! Kandera čia. Nesuprantu, kam, po velnių, reikėjo Gvenui ją kviesti. Oi, atsiprašau, Merile. Užmiršau, kad ji tau teta.

Merilė blankiai šyptelėjo ir su kažkokia ujamo padaro išraiška per petį žvilgtelėjo į paskutiniąją atvykėlę — aukštą senyvą moterį nepriekaištingu tvido kostiumėliu, stovinčią tarpdury ir pro brangakmeniais išpuoštą lornetą tyrinėjančią susirinkusią draugiją. „Ne, ne senyva, — mintyse patikslino Sara, — sena“. Bet, nepaisant savo amžiaus, ji, kaip buvo privalu Viktorijos laikais, buvo tiesi kaip styga.

— Jei ji traukia čia, manęs nebėr, — tarstelėjo Helena Vorender ir skubiai pasitraukė.

Merilė, matyt, irgi mielai būtų taip padariusi, bet ją prikaustė griežtas įsakmus balsas.

— Aha, Merile, — ledi Kandera palinko prie susigūžusios panelės Forbs. — Tai liežuvauji? Aš maniau, kad turi tam tikrų oficialių pareigų. Dabar matau, kad suklydau.

Merilė pasidarė beveik burokinė ir sumindžikavo lyg maža mergaitė.

— Atsiprašau, teta Ena. Gal ko nors atnešti?

— Taip. Prašom brendžio su soda. Tu gi žinai, kokteilių aš negaliu pakęsti.

— Taip, teta Ena. Žinoma, teta Ena, — Merilė nuskubėjo vos ne tekinom, o ledi Kandera, atsukusi savo lornetą į Sarą, kaip neginčijama despotė akiplėšiškai nužvelgė

ją nuo galvos ligi kojų. Sara nė kiek nesutriko ir ne mažiau susidomėjusi žvelgė į senąją ledi.

Iš legendinio ledi Kanderos grožio nedaug kas buvo belikę. Galbūt jo atšvaitus galėjai įžiūrėti žandikaulių formoje, smilkinių ir smakro linijose, kumpoje nosyje. Veidas buvo išvagotas daugybės geltonų raukšlių ir, kaip kai kurių senyvų indžių, keistai dėmėtas. Jos blyškiai pilkos akys rodėsi šviesesnės už tamsią veido odą ir blankesniu atspalviu atkartojo plaukų plieninį pilkumą. Ledi Kandera buvo pasidabinusi pasakišku netaisyklingų perlų vėriniu, o jos kaulėti pirštai apmaustyti deimantais ir smaragdais su masyviais senamadiškais nenuvalytais aptaisais.

Saros išvaizda, o galbūt jos šaltas žvilgsnis ledi Kanderą, rodos, sudomino. Keldama lornetą ji įsakmiu balsu kreipėsi į majorą Makėjų:

— Majore Makėjau, kas ši paukštytė? Ji nematyta. Ne iš tų prasčiokų, kurie mus užplūsta tokiu metų laiku. O gal ir ji tokia?

Majoras Makėjus, kurio raudoname veide atsispindėjo ir jo sutrikimas, ir šaltas nepritarimas, manieringai pristatė:

— Ledi Kandera, leiskit jums pristatyti panelę Periš. Panelę Periš...

—...iš Londono ir Hempšyro, — privairavęs su stiklu rankoje maloniu balsu įsiterpė Hiugas. — Kaip laikotės, ledi Kandera? Sveiks, daktare, smagu vėl tave matyti.

— Ji viena iš tų turistų, ar ne? — ledi Kandera išleido garsą, kurį, kalbant ne apie tokį didingą asmenį, būtų galima pavadinti prunkštelėjimu.

— Ką jūs! Ką jūs! — puolė prieštarauti Hiugas ir kaip įžeistas žmogus sumosavo savo taure. — Sakykim, „keliaujanti paukštė“ — ir kokia paukštė! Mano galva, žvitrioji kregždė.

— Ak, — pratarė ledi Kandera vėl keldama lornetą. — Labai įdomu.

Ji linktelėjo Sarai, staigiai apsigręžė ir nuėjo.

— Hiugai, tu buvai tikras begėdis! — Sara pabandė būti griežta ir leidosi kikenti.

— Kodėl gi? Esu smarkus kareivis ir vertinu praktiką.

— Ir kokia ta praktika? — šypsodamasis pasiteiravo majoras Makėjus.

— Kontrataka, — rimtai atsakė Hiugas. — Nori dešrelės? — Jis paėmė Sarai lėkštę mažų karštų dešrelių, užmautų ant smeigtukų, ir taurę chereso. — Cheresas daug, daug geresnis už tą neaiškų mišinį, kurį jie pilsto, — pareiškė Hiugas. — Siūlyčiau jo. Tikra palaima! Beje, Makėjau, gal gali... — jis nutilo. Majoro su jais nebebuvo. — Keista, — nusistebėjo Hiugas. — Jis ką tik buvo čia.

— Nagi, Sara, sveika! — Pro svečius jų link yrėsi vyras tvido kostiumu — Redžis Kredokas, kurį Sara paskutinįsyk matė Tanmarge, kai jis rūpinosi išvykstančiais slidininkų klubo nariais. — O!.. Labas, Hiugai, nepastebėjau tavęs, — nelabai patenkintas pasisveikino su Hiugu. —Vėl čia?

— Ką reiškia „vėl“? Aš beveik nuolatinis gyventojas. Iš tikrųjų jie svarsto, ar nepaskelbus manęs saugotinu paminklu. O tave, Redži, kokie vėjai atpūtė?

— Atvažiavau Kašmyre praleisti paskutiniųjų atostogų dienų, — paaiškino Redžis. — Greit trauksiu namo. Žinai, mus išparduoda iš varžytynių. Beveik septyniasdešimt penkeri metai šioje šalyje, trys kartos, o dabar — na, ką gi. Jūs pažįstat šį nabobzadą, ar ne?

Redžis sugriebė liekno, plonavilniu kostiumu apsirengusio žmogaus ranką ir išpešė jį iš minios.

— Taip, žinoma, — nusišypsojo Sara. — Mes susipažinom slidinėdami.

Ji ištiesė ranką Mirui Chanui, ir šis gracingai prie jos palinko.

— Malonu vėl jus matyti, panele Periš. Dabar aš nebeslidinėju. Nebeliko sniego. Taigi dabar žaidžiu tenisą ir golfą. Ar jūs žaidžiate šiuos žaidimus?

— Truputį.

— Netikėk ja, bičiuli! Ir vieną, ir kitą žaidžia kaip senas vilkas, — pareiškė Hiugas.

Sara nusijuokė ir, per minią sugavusi Džonio Vorenderio žvilgsnį, pasiteiravo Miro Chano, ar jo sporto šakų sąraše yra polas.

Miras Chanas gūžtelėjo pečiais.

— Kai atrandu. Bet polas Indijoje nyksta; net ir princai nebežaidžia.

— Klausyk, veltėdi plutokrate, — kreipėsi į jį Redžis, — ar tu kada ką nors dirbi?

— Jei tik galiu, ne, — prisipažino Miras, kerinčiai šypsodamasis. — Kurią nors dieną darbas galbūt sučiups mane, bet kol kas aš greitai bėgioju ir manęs nepasieksi. Šiuo metu aš esu toks žmogus, kurį amerikiečiai vadina pleibojumi.

— Nuostabu, — atsiduso Hiugas, iš praeinančio *chidmatgaro* imdamas naują pilną taurę, — jei tik galėčiau pasekti jūsų žaviu pavyzdžiu. Bet kai turi brangiai išlaikomą žmoną, kuriai reikia kojinaičių ir skrybėlaičių, neminint, kad man pačiam reikia kelnių, apavo, nori nenori, esi priverstas arti be poilsio. Labai liūdna. Bet niekur nedingsi.

— Ir kaipgi jums patinka Šrinagaras? — Miras Chanas vėl pasigręžė į Sarą.

— Na, mes tik užvakar atvažiavom, bet, ką mačiau, labai patiko.

Kalba nukrypo apie slėnį ir apie daugybę gražių vietų, kurias Sarai reikėtų pamatyti. Tik staiga Hiugas pasakė:

— Beje, Redži, šįvakar čia yra dar vienas iš tavo slidininkų būrio. Makėjus.

— O, — lakoniškai atsiliepė Redžis Kredokas; jo mielas veidas pasidarė abejingas ir nedraugiškas. Stojusią keistą nejaukią tylą nutraukė vakaro šeimininkė: ji priėjo prie Miro Chano ir nusitempė jį supažindinti su kažkokiu prancūzu, rašančiu kelionių knygas. Hiugas nuėjo pakalbinti ponios Viloubi.

Sara liko su Redžiu Kredoku, kuris užvedė kalbą apie slidinėjimą. Bet Sara klausėsi tik viena ausim, jai kur kas įdomiau buvo pasidairyti po pilną žmonių kambarį ir paieškoti pažįstamų veidų. Ar tik ne vienas iš dvynių Koplių prie pianino kalbasi su dailia blondine? Vaikinas pasuko galvą — taip, Alekas. O gal Bonzo? Ji niekad jų neatskirdavo. Tik kai dvyniai drauge, galima pastebėti neryškius jų skirtumus. O kai būdavo pavieniui, tik keli žmonės teatskirdavo, su kuriuo iš jų kalbasi.

Redžis Kredokas vis kalbėjo, kalbėjo. Bet dabar jis prakalbo apie Džanetą Rašton ir šis vardas privertė Sarą suklusti...

— Velniškai apmaudu dėl Džanetos, — kalbėjo Redžis. — Ji buvo tikrai šauni mergina — ir, kiek man teko sutikti, viena geriausių slidininkių. Kandaharo* lygio. Užmušk, nesuprantu, kodėl tos velnio moterys nepaklūsta kuo aiškiausiems protingiems įsakymams. Tarsi nebūčiau kiekvieno perspėjęs nesiartinti prie Mėlynosios trasos ir nebūčiau paaiškinęs kodėl. Pone Dieve, ir vienos nelaimės turėjo užtekti atbaidyti nuo tos trasos, jei jau nepakako įsakymo. Dar niekad nebuvau taip prislėgtas. Ir klubas įgijo prastą vardą. Bet man taip ir liko neaišku; ji nebuvo kvaila, toji Džaneta. Ne iš tų, kurios galėtų taip buka-

*Kandaharas — miestas Afganistane.

protiškai pasielgti. Tiesą pasakius, Sara, — daug tyliau ištarė Redžis, — man dėl to reikalo su Džaneta kyla šiokių tokių abejonių.

Jis nutilo ir atidžiai pasižiūrėjo į Sarą, tarsi tikėdamasis jos veide pastebėti šmėkštelint pritarimą. Vaiskios Redžio akys buvo smalsios kaip zylės karoliukai.

Sara pajuto, kad nuo jo žvilgsnio rausta, ir įniršo pati ant savęs; ji niekaip negalėjo šito išaugti ir mintyse vadino tai Viktorijos laikų ypatybe ir „moteriškumu“. Slėpdama savo sutrikimą Sara prakalbo greitai ir galbūt per daug ryžtingai:

— Kokie niekai, Redži! Nemaniau, kad tu gali taip nusifantazuoti.

— Kur nusifantazuoti? — paklausė Redžis Kredokas. Jis nukreipė akis į savo taurę ir perdėtai susidomėjęs ėmė tyrinėti jos turinį. Sara tylėjo, ir dar truputį palaukęs jis pasakė jau tiesiai: — Tu juk gana neblogai pažinojai Džanetą.

Tai buvo ne klausimas, o teiginys, ir Sarai šmėkštelėjo įtarimas, kad jis tai pasakė nerūpestingai — pernelyg nerūpestingai — tam, kad... ką? Ar tik ji pati neįsifantazavo? Kodėl gi jai staiga šovė, kad Redžis Kredokas, iš visų žmonių būtent jis, spendžia jai spąstus? Gudriai gaudo nerūpestingai leptelėtu teiginiu?

Redžio akys vėl buvo įsmeigtos į Sarą — vaiskios paukštiškos akys. Ne, ne paukštiškos, pamanė Sara. Paukščio akys vaiskios, švelnios ir smalsios. Redžio akys buvo vaiskios ir smalsios. Ir šaltos. Šaltos kaip plieno drožlės; o kažkur jų gilumoje spingsėjo atsargumas ir budrumas.

Jo klausimas tarytumei pakibo ore tarp jų, ir Sara suprato, kad atsakyti reikia taip pat nerūpestingai, kaip ir buvo klausta.

— Ne, — Sara pajuto, kad keistai gniaužia gerklę. — Nesakyčiau, kad gerai ją pažinojau. Kalbėjomės, žinoma. Bet aš tada, susitikime, kalbėjausi su daugeliu žmonių.

— Jūsų kambariai Gulmarge buvo šalimais, ar ne? — Redžis vėl įsistebeilijo į savo taurę; jis lėtai ją suko ir ant dugne gulinčios alyvos šoko atspindžiai.

— Taip. Bet matydavomės retai. Juk ji buvo kito lygio slidininkė.

— Žinau, — lėtai pratarė Redžis Kredokas. Jis pasmeigė alyvą smeigtuku. — Pamaniau, kad turėjot būti neblogai pažįstamos, jei apsigyvenai jos laivelyje.

Jo žvilgsnis peršoko ant Saros veido, ji pajuto, kaip gerklėje kažkas pakilo ir ėmė virpėti, burna staiga išdžiūvo. Sara kilstelėjo taurę — keista, bet ranka nedrebėjo, — ir prieš atsakydama siurbtelėjo chereso.

— Tikrai? — Saros balsas buvo ramus, nors ji pati taip anaiptol nesijautė. Tai buvo lyg ir klausimas, o kilstelėti antakiai išreiškė mandagią nuostabą, kad kišamasi į jos asmeninius reikalus.

Redžio Kredoko veidą užliejo tirštas raudonis ir jis nukreipė akis į šalį. Tada skubiai prakalbo:

— Aš gerai pažinojau Džanetą. Kai aną vasarą atostogavau, ir ji buvo čia. Mudu drauge buvome viename ar poroje vakarėlių; ir, žinoma, abu mėgome slidinėti.

Jis stabtelėjo, suvalgė alyvą, o nebereikalingą smeigtuką išsiblaškęs įkišo į netoli jo alkūnės ant fortepijono stovinčią vazelę su našlaitėmis.

— Ji turėjo žavų mažytį namelį ant vandens, — jau lėčiau pasakojo Redžis. — Atsimenu, kai ji man pernai sakė, kad ilgam išsinuomojusi jį kitiems metams, nes čia esanti viena iš geriausių švartavimosi vietų, o padorią vietelę sunku gauti. Kai šiemet čia atvažiavau, tikėjausi jį išsinuomoti, bet kai paskambinau į agentūrą, reikiamo

žmogaus nebuvo, o kai kitą kartą, tai yra šiandien, nuėjau ten, jie man pasakė, kad namelyje apsigyvenai tu.

Sara neatsiliepė ir toliau siurbčiojo cherėsą.

Redžis atsikrenkštė ir ėmė žaisti taurės kojele.

— Tu tikriausiai nenorėsi jo perleisti? Aš ir neprašyčiau, bet — na, žinau, kad skamba absurdiškai, — bet aš labai noriu išsinuomoti tą mažą laivelį. Sentimentai ir visi kiti tokie niekai, bet man tai tarsi paskutinė galimybė. Aš tau, žinoma, surasiu kitą, nė kiek ne blogesnį, ir galėsi pasilikti toje pačioje vietoje. Nemanau, kad tau yra koks nors skirtumas, kokiame laivelyje gyventi, tik svarbu, kad būtų padorus ir šalia Krydų. Tiesą sakant, sužinojęs, kad mane aplenkei, šiek tiek sutrikau. Na... mm... tai kaip?

Sara pro taurės kraštą susimąsčiusi žvelgė į Redžį Kredoką. Galvoje viena po kitos radosi įvairiausios gana neįtikimos teorijos, jos plyksčiojo ir skriejo tarsi fejerverkai Gajaus Fokso naktį*.

Redžis gerai pažinojo Džanetą. Redžis pasirūpino išsiaiškinti, o gal pats prisiminė, kad Džaneta Gulmargo viešbutyje gyveno greta jos. Redžis bandė išsinuomoti „Vandenų laumę", o kai nepavyko, dabar stengiasi ją įtikinti, kad perleistų laivelį. Jis, tiesa, griežtai uždraudė važinėti Mėlynąja trasa; o jei tai tebuvo apgavystė?

Be to, buvo dar du dėmesio verti faktai: Redžis Kredokas buvo slidininkų trobelėje Chilanmarge ir jis vienintelis tais metais buvo gavęs teisę atlape segėti mėlynos emalės ženklelį su mažyte auksine „K" — Kandaharo slidininkų klubo ženklą.

*Gajaus Fokso (Guy Fawkes) diena — Anglijoje minima lapkričio 5-ąją. 1605 m. tą dieną per „Parako sąmokslą" buvo suimtas Gajus Foksas. Sąmokslo metu keršijant už prieš Romos katalikus priimtus įstatymus, nesėkmingai bandyta nužudyti karalių Jokūbą I ir susprogdinti Anglijos Parlamentą.

Šios ir kitokios mintys Saros galvoje vijo viena kitą, viena kitai prieštaravo, jas kurstė nepagrįstas nepasitikėjimo jausmas. Tai, žinoma, visiški prasimanymai, ji per tuos savo įtarimus prarado savitvardą. Kvailystė, absurdas, tiesiog neįmanoma, kad ir akimirkai, įsivaizduoti, kad toks vyras kaip Redžis Kredokas... Bet ir Džanetos mirtis buvo absurdiška, rodėsi neįmanoma; Saros galvoje staiga nuskambėjo kadaise Džanetos ištarti žodžiai: „O jei prieš kelias valandas tau kas būtų pasakęs, kad aš slaptosios tarnybos agentė, ar būtum patikėjusi?.. Žinoma, nebūtum! Nes aš neatrodau taip, kaip, tavo galva, turėtų atrodyti agentas“.

— Na? — tarstelėjo Redžis Kredokas.

Sara šiaip taip susitvardė.

— Siaubingai nemalonu, Redži, tave nuvilti, bet aš nesutinku. Pamėgau tą laivelį ir nekenčiu kraustytis, kai jau esu įsikūrusi.

Ji visa tai jam pasakė linksmai ir draugiškai, bet labai tvirtai.

Redžio veidu perbėgo grėsmingas šešėlis, bet atsakė jis gana ramiai:

— Ak, nieko, nieko. Tik pamaniau, kad pabandyti verta. Bet, žinoma, kadangi buvai Džanetos draugė...

— Sakiau juk, kad mudvi buvome tik pažįstamos, — šiurkštokai atšovė Sara.

Redžis ištuštino taurę ir garsiai pastatė ant fortepijono.

— Matyt, užmiršau pasakyti, jog agentai, pranešę man, kad „Vandenų laumėje“ apsigyvenai tu, dar pasakė ir tai, kad turėjai Džanetos Rašton laivelio nuomos sutartį, be kurios nebūtum galėjus įsikraustyti.

Trumpam stojo tyla. Paskui Sara paklausė:

— Kurį mėnesį pernai čia atostogavai, Redži?

— Rugpjūtį. Kodėl? Kas iš to?

— Nieko. Tik įdomu išgirsti, kad Džaneta aną rugpjūtį tau pasakė, jog užmokėjusi už „Vandenų laumę" ir kitiems metams.

Redžis rūsčiai suraukė antakius.

— Nesuprantu, — pasakė jis.

— Ta sutartis, — tyliai ištarė Sara, — pasirašyta gruodžio trečiąją.

Kažkas, svečių stumiamas, žengtelėjo atbulas, netyčia stuktelėjo Sarai alkūnę, ir neišgertas cheresas gintarine srove šliūkštelėjo ant jos pilkos drobinės suknelės. Uždusęs balsas padrikai ėmė atsiprašinėti:

— Ak, mieloji! Ak, brangioji mano, aš *labai* atsiprašau! Kokia aš kerėpla!

Sara su palengvėjimu atsigręžė ir pamatė mažutę susijaudinusią moterytę, iš savo didžiulės prikimštos rankinės bepešančią nosinę. Kai pagaliau pavyko, ji savo nosinaite ėmė bergždžiai tapšnoti išteptą suknelę. Kitąkart toks įvykis būtų, švelniai tariant, suerzinęs. O dabar Sara vos neišbučiavo prasikaltėlės: ši stuktelėjo pačiu laiku, ir Sarai neprisiėjo nieko aiškinti. Juk atkirtis Redžiui Kredokui būtų atsisukęs ir prieš ją pačią.

Jei, kaip Sara tvirtino, ji su Džaneta tik kartą kitą šnektelėjo, tai kaipgi jai atiteko „Vandenų laumės" nuomos sutartis?

Besigręždama raminti savo išgelbėtojos Sara matė, kaip prie Redžio Kredoko priplaukė stambi energinga moteris, vilkinti rausvai rudo krepdešino suknelę, ir ėmė tarškėti kaip užsukta. Sara su palengvėjimu atsikvėpė. Jai išties reikia išmokti valdytis ir prikąsti liežuvį. Šitaip pavojingai išsiduoti tik tam, kad būtum pranašesnė už Redžį Kredoką, kvaila ir rizikinga, ir, be to, dar neaišku, ar, šitaip pasielgusi, ji nesuteikė Redžiui Kredokui galimybės tapti pranašesniam už ją!

— Nežinau, nė kaip atsiprašyti, — nelaiminga aimanavo moterytė. — Kokia aš neatsargi. Gražioji jūsų suknelė! Bet šie vakarėliai — čia tiek žmonių.

Ji susijaudinusi ėmė grabinėtis savo berėmės pensnė, kuri, nukritusi nuo jos miniatiūrinės noselės, dabar betiksliai sūpavosi ant plonos auksinės grandinėlės.

— Prašom nesijaudinti, — kuo žaviausiai nusišypsojo Sara. — Tiesą pasakius, aš jums nepaprastai dėkinga.

— *Man*? — bejėgiškai ištarė moterytė. — Jūs šaipotės iš manęs!

— Visai ne, — nuoširdžiai patikino ją Sara. — Tikrai dėkinga. Buvau įklimpusi į labai keblų pokalbį, o jūsų stuktelėjimas mane tiesiog išgelbėjo. Nuo chereso dėmių nelieka. Namie pavalysiu kempine ir, patikėkit, neliks nė žymės.

— Jūs tokia maloni, — sukruto moterytė. — Esu tikra, kad taip nebuvo, bet man jau ne taip gėda dėl savo kerėpliškumo. Ar galiu prisistatyti? Mano pavardė Pond. Panelė Pond.

— O! — susidomėjo Sara. — Aš Sara Periš.

— Kaip laikotės? — ceremoningai pasiteiravo panelė Pond.

— Ačiū, puikiai, — atsakė Sara. — Gal atsisėskim? Ta sofa atrodo gana patogi.

Ji nuvairavo savo naująją pažįstamą prie kartūnu aptrauktos sofos, nuo kurios matėsi sodas, įsitaisė ant jos ir nuoširdžiai susidomėjusi pasigręžė į grėsmingosios ledi Kanderos kompanionę.

Pond. Hiugas buvo teisus. Tikrai labai tinkama pavardė. Lopinėlis užžėlusio vandens; kvailų ančių ir buožgalvių mėgstama vietelė.

Šalia sėdinti mažoji moteriškaitė galėjo turėti nuo trisdešimties iki šešiasdešimties metų ir atrodė visa sudėliota

iš sagų: nedidukė plokščia nosies sagelė, tvarkinga burnos saga ir pora rudų akių — tarsi batų sagutės. Ji vos ne visąlaik dėl ko nors jaudinosi, ir tą įspūdį sustiprino jos drabužiai — tarytum paskubom būtų susivilkusi kas po ranka pakliuvo. Pro sužavėtas Saros akis nepraslydo panelės Pond avimi trumpaauliai batukai su sagutėmis, jos šilkinis batika išmargintas šalikas, garstyčių geltonumo pirštinaitės ir keli skirtingi karolių vėriniai.

Jos balsas buvo tylus, kimus, ir atrodė, kad ji kalba vienais atodūsiais. Ar Sara pirmąkart Kašmyre ir ką ji mananti apie mieląjį slėnį? Kur ji apsistojusi? Ir ar ji nemananti, kad ežeras *pernelyg* gražus?

Sara, dėkinga už išvadavimą iš Redžio Kredoko, atsakinėjo maloniai. Už langų geso diena, sodas prisipildė šešėlių ir razetų bei naktinių gėlių kvapų.

Jiedvi vis dar šnekučiavosi, kai, praėjus gerokai daugiau kaip ketvirčiui valandos, kokteilių vakarėlio klegesį tarsi peilis sūrį perrėžė griausmingas balsas.

— Elinora! — užtrimitavo ledi Kandera.

Panelė Pond pašoko lyg širšės įgelta.

— Oi, mieloji! Deja, čia manęs... Taip, Ena, ateinu. Buvo be galo malonu, panele Periš, su jumis susipažinti. Aš labai atsiprašau. Dėl to chereso. Jau, Ena, jau... ateinu.

Susirinkusi savo išmėtytas pirštines, rankinę, nosinę ir šaliką, ji išlėkė iš kambario.

— Ko gi čia kikeni? — pasiteiravo Hiugas, šleptelėjęs ant palangės šalimais. — Ar tave pralinksmino ta ištižėlė? Fantastiška būtybė, ta mūsų Pondytė. Kaip manai, kaip ji tai padaro?

— Ką padaro?

— Apsirengia drabužius. Mano teorija, kad ji pirmiausiai išsitepa klijais, o paskui palenda po lova ir surenka ten visus pūkus.

Sara pratrūko kvatoti.

— Tu esi kvailys, Hiugai. Bet dabar tu gal ir teisus.

Per kambarį atėjo Uogelė ir atsirėmė į sofos atkaltę.

— Ko čia judu juokiatės? Pabaik savo gėrimą, Hiugai. Mums pats laikas eiti. Netrukus jie drauge su trupiniais mus iš čia iššveis. Sara! Ką, po galais, tu čia išliejai ant suknelės?

— Cheresą, — paaiškino Sara. — Ir patikėk, dar niekad už nieką nebuvau taip dėkinga. Ar Redžis vis dar čia?

— Redžis Kredokas? Ne, man rodos, prieš kokias dvidešimt minučių išėjo drauge su Miru.

— Na, ir ačiū Dievui, — nuoširdžiai apsidžiaugė Sara. — Eime, Hiugai.

Jie atsisveikino su šeimininku bei šeimininke ir išėjo į prieškambarį palaukti, kol raudonai apsirengęs tarnas iškvies automobilį.

Prieblanda virto sutemomis, pro medžius už Rezidencijos vartų mirkčiojo Šrinagaro klubo žiburiai. Sara išėjo ant paradinių laiptų, — Uogelė ir Hiugas sustojo šnektelėti su kažkokiais draugais, — ir stovėdama žvelgė ten, kur aukštai virš sodo platanų ties Takt-i-Sulimano šventyklos viršūne žėrėjo ryškus šviesos lašelis.

Keliuko gale, netoli vartų iš krūmokšnių staiga išniro vieniša figūra — matyt, vienas iš išeinančių svečių. Virš vartų ryškiai švietė žibintas, ir žmogui pro juos išeinant, Sara pastebėjo, kad jis vilki dryžuotą švarką. Ji tik abejingai pagalvojo, ką, kažin, sode veikia majoras Makėjus. O netrukus kažkas iš teniso kortų pusės išniro iš šešėlio, skubiai perkirto žvyruotą keliuką ir lengvai užbėgo laiptais.

— Sveika, Merile, — pasitiko ją Sara. — Kaip tik mūsų išlydėti.

Merilė stabtelėjo, netvirta ranka nubraukė nuo kaktos netvarkingai užkritusią plaukų sruogą ir neramiai paklausė:

— Jau taip vėlu? Nebegalėjau ištverti tame tvankiame kambaryje ir išėjau pasivaikščioti po sodą. Gėlės naktį, rodos, kvepia daug saldžiau. Nė nepajutau, kad taip vėlu. Žmonės jau skirstosi.

— Man rodos, dauguma jau išėjo, — tarstelėjo Sara ir per petį pažiūrėjo į nušviestą salę. — Tavo teta vis dar ten — sprendžiant iš jos išraiškos, aiškina Hiugui, kur jis nusirito! Ir, atrodo, dar likę nemažai žmonių, taigi tau nėra ko jaudintis: spėsi išlydėti dar kokį tuziną svečių.

Merilė, atrodo, panikavo.

— Oi, mieloji, nereikėjo man išeiti. — Ji nesėkmingai pabandė nubraukti nepaklusnią sruogą ir nelauktai paklausė: — Kodėl tu vėl čia atvažiavai?

Sara kilstelėjo antakius — labiau dėl tono, kuriuo buvo paklausta, o ne dėl paties klausimo, — ir juokdamasi atšovė:

— Čiagi laisva šalis!

Merilė staiga nukaito ir tirštas raudonis kuriam laikui paslėpė jos strazdanas.

— Aš... aš ne tai norėjau pasakyti. Man tik keista... — Jos balsas nuslopo, nes ji susijaudinusi per Saros petį įsistebeilijo į prieškambaryje su nedideliu beišeinančių svečių būreliu stovinčią savo tetą.

Sarą ėmė graužti sąžinė: vargšė Merilė! Gėda šitaip ją sukirsti. Gyvenimas su tokia sena tirone tikriausiai niūrus ir slegiantis. Nieko nuostabaus, kad ji tokia silpnavalė menkysta!

— Tiesą sakant, — ėmėsi aiškinti Sara, — Krydai čionai važiavo, be to, visi man aiškino, kad prieš išvažiuodama iš Indijos būtinai turiu pamatyti Kašmyrą be sniego. Todėl aš ir čia. Mes prisišvartavę tokiame užutėkyje iškart už Nagimo. Kurią dieną ateik, išsimaudysim, drauge pavalgysim priešpiečius.

— Mielai, — išsiblaškiusi atsiliepė Merilė, vis nenuleisdama akių nuo būrelio prieškambaryje. — Čia nedaug tesimaudom.

— Vadinasi, sutarta. Mes esam iškart kitapus Nagimo tilto. Šota Nagime, taip, rodos, jie vadina mūsų užutėkį. Mano laivelis žaliai baltas. „Vandenų laumė“.

— *Kas*? — staiga atsigręžė Merilė.

— *„Vandenų laumė“*.

— Bet... bet tai yra... tai buvo Džanetos laivelis!

— Taip, — maloniai pritarė Sara. — Ar ji buvo tavo draugė?

— Džaneta? Na, ne... ne visai. Žinoma, pažįstamos buvom. Pernai ji čia lankėsi. Ji gyveno tame laivelyje už Nagimo, bet retai tebūdavo namie. Tenisas, vakarėliai ir taip toliau. Visi ją pažinojo. Tetai Enai nepatinka, kai einu į vakarėlius. Nors per daug ir nesiprašau, — baikščiai šypsodamasi pridūrė Merilė.

— O Redžis Kredokas jai buvo tikras draugas?

— Džanetai Rašton? Nežinau. Kodėl klausi?

— Šiaip sau. Tiesiog iš smalsumo. Kažką tokio jis šįvakar pasakė.

— Redžis Kredokas ir Džaneta Rašton, — mąsliai nutęsė Merilė. — Gal ji jam ir patiko. Niekad anksčiau apie tai nepagalvojau. Pernai ji čia atostogavo, ir majoras Makėjus sakė...

Bet taip ir liko neaišku, ką sakė majoras Makėjus, nes tuo momentu iš prieškambario išėjo Uogelė su Hiugu, nusitempė Sarą laiptais žemyn, plačiu žvyruotu keliuku prie automobilių stovėjimo aikštelės, o paskui nusivežė namo.

11

Keletą kitų dienų Sara nuo ryto iki vakaro krėtė „Vandenų laumę". Tai pasirodė ne taip jau ir lengva, nes bet kuriuo dienos metu į laivelį galėjo užsukti Uogelė su Hiugu ir pareikalauti, kad ji kartu vyktų į maudynių vakarėlį, iškylą arba išvyką. Sunku buvo kiekvienąkart įtikinamai atsikalbėti.

Ne kartą Sarai magėte magėjo jiems viską papasakoti ir paprašyti, kad padėtų jai ieškoti. Nuo šitokio žingsnio sulaikydavo tik viena (nekalbant apie įsitikinimą, kad apie šį reikalą verčiau neprasitarti niekam) — savo neįtikimai istorijai patvirtinti ji neturėjo nė menkiausio įrodymo, o perspektyva, jog bus sureaguota mandagiai arba ironiškai nepatikliai, visai neviliojo.

Šaltoje dienos šviesoje net ir pačiai Sarai neretai visa tai atrodydavo fantastiška ir neįmanoma, ji vis dar kartais suabejodavo, ar tik nesusapnavo arba neišsigalvojo visko pati. Bet faktas, kad kai kas — Sara įtarė Redžį Kredoką — slapta stengiasi gauti „Vandenų laumę", šitą teoriją lyg ir parėmė. Kitą rytą po vakarėlio Rezidencijoje atėjo kašmyrietis, anot jo, iš agentūros, ir visaip stengėsi ją įkalbėti, kad iš „Vandenų laumės" persikeltų į kitą laivelį.

Sara atsisakė ir, įtardama, jog nebuvo apsieita be kyšio, kandžiom pastabom išprašė tą vyriškį lauk. Taigi ji liko lai-

ve ir toliau pati sau viena ieškojo, bet kuo toliau, tuo labiau šis darbas jai rodėsi nuobodus ir beviltiškas.

Pirmiausia ji apžiūrėjo visas aiškias vietas, o jai labai noriai padėjo Lagis — jis lojo, draskėsi ir, matyt, įsivaizdavo, kad jį paleido į žiurkių medžioklę. Bet kebliausia Sarai buvo dėl to, kad gyventi plūduriuojančiajame namelyje beveik tas pats, kas auksinei žuvelei plaukioti akvariume: nekalbant jau apie tai, kad bet kurią akimirką galėjo užeiti vienas ar kitas tarnautojas, o taip atsitikdavo dažnai ir paprastai netikėtai, tarsi moskitų ir uodų debesys laivelį apspisdavo plūduriuojantys smulkūs prekeiviai, prašantys apžiūrėti jų niekučius arba stengdamiesi įpiršti vaisių arba gėlių. O šitų atsikratyti būdavo dar sunkiau negu mašalų.

Kartą, norėdama patikrinti, ar čiužinyje tarp neapdorotos medvilnės kauburėlių nėra sulankstyto popieriaus lapo, Sara įnikusi ardė vieną dalį, ir taip ją užklupo *mandži*. (Lagis labai triukšmavo, ji buvo suirzusi, užsiėmusi ir nepastebėjo, kaip atsirado *mandži*.) Saros paaiškinimas, kad ji ieško kažkokio kieto, čiužinyje duriančio daikto, buvo sutiktas nelabai palankiai. *Mandži* pareiškė, jog dar niekas nesakęs, kad jo laivelyje būtų kenksmingų vabzdžių, o jei panelė-sahib kokią bluselytę ir rastų, tai toji į laivelį galėjusi atkeliauti nebent su panelės-sahib šunimi, o už tai jis neatsakąs. Sara pamėgino nesusipratimą išsiaiškinti, bet nuo to pasidarė tik blogiau, ir *mandži* išėjo pasipūtęs kaip gaidys, visa savo povyza rodydamas, koks jis įsižeidęs.

Bet kadangi laivelyje buvo tiesiog neįmanoma pajudėjus nesukelti triukšmo — na, nebent kokia nors mažulytė pelytė būtų galėjusi negirdimai šmirinėti — po to įvykio Sara visada pasirūpindavo, kad, kol ji ieško, Lagis nelaigytų kaip patrakęs.

Deja, nebuvo kas daryti su gausybe kilimų, šalių, papjė mašė ir apatinių baltinių pardavėjų. Jų *šikaros*, tylutėliai plukdomos vandens, staiga atsirasdavo už langų, ir prekeiviai prašydavo, kad panelė-sahib: „Nepirktų, ne — tik pažiūrėtų!" Sara niekaip nesiliovė krūpčiojusi nuo netikėtų, tylių šių džentelmenų pasirodymų. Ji jau ėmė stebėtis, kaip Džaneta apskritai įstengė čia ką nors užrašyti, o visas Šrinagaras apie tai nesužinojo! Matyt, ji parašė ir paslėpė naktį, kai dega lempos, kai užuolaidos aklinai užtrauktos, o visos durys ir langai užsklęsti ir užšauti...

Tik tuomet, kai visos įprastos slėptuvės buvo patikrintos, Sara nuolankiai ėmėsi knygų lentynos svetainėje. Ji atidžiai vieną po kitos tikrino visas knygas. Varginantis, dulkinas ir nemalonus darbas, nes dauguma knygų buvo senos, sutrintos, trenkė dulkėmis, pelėsiais ir pelėmis. Nuo dulkių Sara čiaudėjo, įsiskaudėdavo galva, tačiau ji atkakliai plušo toliau: netyčia aptikdavo Džanetos knygų, kurių priešlapiuose būdavo jos pavardė, išvedžiota ta plačia mokiniška rašysena, kuri Sarai taip įsiminė, vos kartą žvilgtelėjus į laišką, kurį sudegino Čarlzo Melorio žiebtuvėlio liepsnoje.

Šias knygas Sara tyrinėjo puslapis po puslapio ir vienoje rado keletą popieriaus lakštų, prirašytų Džanetos ranka. Jie buvo įkišti tarp viršelio ir apdulkėjusio aplanko, ir kokias penkias stebuklingas minutes ji tikėjo, kad rado tai, ko ieškojusi, nes, atrodė, lapuose surašytas kodas. Tačiau Sara apsigavo — tai tebuvo skalbinių sąrašas.

Kitą dieną, vos tik ji ėmėsi darbo, atvyko netikėta viešnia — Helena Vorender.

Helena važiavo į klubą Nagime, kuris buvo vos už ketvirčio mylios nuo tos vietos, kur prišvartuota stovėjo „Vandenų laumė", anoje siauros, Nagimo Bago ežerą nuo Šota Nagimo įlankos skiriančios žemės juostos pusė-

je. Palikusi ten automobilį, ji per laukus atėjo aplankyti Saros.

Pranešdamas apie viešnios pasirodymą Lagis pasiuto loti, ir Sara šiaip taip suspėjo po sofos apsiuvais pakišti nesurūšiuotas tos dienos knygas, paskubom nusibraukti nuo rankų dulkes ir išeiti jos pasitikti. Pasirodė, kad Helena pas Sarą atėjusi su pasiūlymu dėl laivelio.

Ponia Vorender nerūpestingai paaiškino, kad jos bičiuliai labai norėję šio nepaprasto laivelio, o kai išgirdo, kad jis jau užimtas, klaikiai nusivylę. Bet sužinoję, kad Helena pažįsta dabartinę gyventoją, paprašę jos nueiti pas Sarą ir pasiūlyti pasikeisti laiveliais.

— Ir tikrai, mieloji, — baigė Helena, niekinamu žvilgsniu apmesdama sujauktą „Vandenų laumės“ svetainę, — matau, kad tu išties tam neprieštarausi. Pasakysiu jiems, jog jau sutarta. Juk taip, ar ne?

— Ne, — šaltai atšovė Sara. — Deja, ne. Visai neketinu kam nors užleisti šito laivelio. Ir perduokit tai Redžiui, kai susitiksit!

— Redžiui? — šūktelėjo Helena Vorender.

— Ir dar galit pridurti, — grėsmingai žaibuodama savo žaliomis akimis nukirto Sara, — kad aš esu santūrus ir taikus žmogus, tačiau nemėgstu, kai mane stumdo.

— Nesuprantu, apie ką tu čia kalbi, — ištarė Helena Vorender. Įprastai ji kalbėdavo tęsdama žodžius, o dabar staiga, jau nebesimaivydama, išbėrė greitai ir šiurkščiai: — Redžis? Koks Redžis? Turi omeny Redžį Kredoką? Žmogų, kuris... bet *jis* negali... — Helena ūmai nutilo ir prikando lūpą. — Atsiprašau, — pasakė ji jau lėčiau. — Čia, rodos, kažkokia painiava. Laivelio norėjo ne Redžis Kredokas. Tai buvo... ak, tiek to. Tu jo nepažįsti. Mano bičiulis.

Ji nusisuko ir suraukusi antakius, akinių nuo saulės krašteliu barkšnodama į dantis, įsistebeilijo pro langą. Rodėsi, Sarą ji visai užmiršo.

Galiausiai Helena Vorender atsigręžė ir paklausė:

— Kodėl pamanei, kad laivelį stengiuosi išprašyti Redžiui Kredokui — ar ir jis bandė?

— Panašu į tai, — atsiliepė Sara. — Atsiprašau, ponia Vorender, aš buvau šiurkšti, bet...

— Ak, vadink mane Helena, — nekantriai paliepė ponia Vorender. — Nereikia atsiprašinėti. Nežinojau, kad tavo laivelis toks paklausus. Kodėl jo norėjo Redžis Kredokas?

— Dėl sentimentų. Taip bent jau jis sakė. Aš per daug nesigilinau. Šrinagare pilna plūduriuojančiųjų namelių ir dauguma šiemet, matyt, liks tušti. Bet jei jau aš apsigyvenau šitame, tai norėčiau jame ir likti.

— Tai skirta ir man, ar ne? — pasiteiravo Helena.

— Na, taip, deja. Tavo draugai tikrai suras tuziną laivelių, nė kiek ne prastesnių už šitą ir, ko gero, perpus pigesnių. Juk kainos šįmet turėtų smarkiai nukristi. — Staiga suvokusi, kad padarė taktinę klaidą, Sara nukaito.

— O, — susidomėjo Helena Vorender. — Tai tu šitą laivelį užsisakei pernai? Bet juk negalėjai šito padaryti. Tavęs čia pernai nebuvo. Tai kaip tu jį išsinuomojai? Ir kodėl moki daugiau negu reikia?

Sara kelias sekundes mąstė. Be galo norėjosi poniai Vorender tekštelėti, kad nesikištų ne į savo reikalus, bet toji būtų čia įtarusi kažkokią paslaptį; be to, Sara būtų pasirodžiusi nemandagi. Tiesą sakant, gal būtų buvę ne taip ir baisu Helenai Vorender ką nors dribtelėti (Saros galva, ji pati šito prašėsi), bet ji jokiu būdu nenorėjo, kad jos buvimas laivelyje būtų siejamas su kokia nors paslaptimi. Taigi Sara nusprendė, jog geriausiai tiks kiek pakoreguota teisybės versija.

— Aš šitą laivelį perėmiau iš vienos draugės, — atsargiai paaiškino ji. — Iš Džanetos Rašton.

— Tos merginos, kuri slidinėdama užsimušė Gulmarge? Bet aš gi ją pažinojau!

— Taip, iš jos. Ji šitame laivelyje gyveno pernai ir išsinuomojo jį šiam pusmečiui. O paskui persigalvojo ir kartą man pasakė, kad, jei norėčiau čionai atvažiuoti vėliau, kol nuomos laikas nesibaigęs, galėčiau jame apsigyventi. Pamaniau, jog būtų visai neblogai, taigi perėmiau nuomą, nusprendusi, kad, jei ir nevažiuosiu, galėsiu jį pernuomoti. Bet aš atvažiavau, ir laivelis man patiko; ir vieta patinka. Tik manau, jog ilgai čia negyvensiu, o kai išvažiuosiu, ir tavo bičiuliai, ir Redžis Kredokas, agento dėdės pusbrolis ar dar kas nors, kas užsigeis laivelio, galės gerkles viens kitam dėl jo pergraužti. O kol kas čia gyvensiu aš.

Ponia Vorender neryžtingai atsikrenkštė ir prisėdo ant sofos ranktūrio.

— Ką gi, nieko nepadarysi, ar ne? Velniškai karšta pasidarė; visai nenustebsiu, jei sulauksim audros. Jei turi, mielai ko nors išgerčiau.

— Labai atsiprašau. Turėjau anksčiau pasiūlyti, — atsiprašė Sara. — Ko norėtum? Gal limonado?

— Jei šliūkštelėsi į jį džino ir dar šlakelį kartaus antpilo — taip.

— Atleisk, džino nėra. Bet jei valandėlę palauktum, nulėkčiau į Krydų laivelį ir nugvelbčiau iš Hiugo.

— Būtų labai miela, — išdainavo Helena ir nusitraukusi skrybėlę nuo saulės ėmė ja vėduotis. — Prisipažįstu, nemėgstu silpnų gėrimų, galiu pasitenkinti tirštuoju Džonu Kolinzu*.

Sara nusileido prietilčiu, perbėgo siaurutį laivus skiriantį žemės tarpelį, per kokią minutę ar dvi surado ant ra-

**Kolinzas* — pagal pavardę pavadintas gėrimas iš džino, viskio, romo arba degtinės ir citrinos arba laimo sulčių, sodos vandens ir cukraus.

šomojo stalo už gėlių vazos Hiugo paliktą džiną, o kai sugrįžo, Heleną Vorender rado besėdinčią ant žemės tarp daugybės knygų. Vieną knygą ji laikė rankoje, o kai Sara įėjo, nė kiek nesutrikusi pakėlė akis.

— Įdomioj vietoj laikai knygas, — nusistebėjo Helena. — Tavo dešrelinis šunytis ėmė jas kasti iš po sofos, ir pamaniau, kad geriau jau aš jas išgelbėsiu. Tavo *mandži*, matyt, baisiai netvarkingas tipas. Čia jų dar daugybė.

— Tikrai? — paklausė Sara, vildamasi, kad jos balsas skamba abejingai; mintyse koneveikdama Lagį, ji sumaišė *Džoną Kolinzą* ir padavė nekviestajai viešniai. — Deja, nėra ledo. Ar nieko?

— Visiškai nieko, mieloji. Ačiū. Ak, kokia palaima!

Helena, nenuleisdama akių nuo knygos jos rankoje, pastatė pusiau nugertą stiklą. Sara pamatė, kad ji žiūri į priešlapį, kuriame Džaneta buvo įrašiusi savo pavardę.

— Ta Rašton, — pratarė ponia Vorender. — Ji juk buvo laikoma puikia slidininke.

— Taip, — trumpai pritarė Sara.

— Visas tas sumautas reikalas tiesiog absurdiškas. Bet ji, matyt, gerai suvokė, ką daro. Man tik keista, kad tu norėjai perimti jos laivelį.

— Kodėl? — šaltai pasiteiravo Sara.

— Na, nežinau. Negi nebaisu? Net ir po tiek laiko. Nekokie metai buvo Kašmyre, ar ne? Iš pradžių ta moteriškė Metjus, o paskui šita mergiotė Rašton. Nepaliausiu kartoti, kad bus ir trečias kartas. Juk tokios nelaimės vaikšto po tris, ar ne? Na, matyt, aš verčiau eisiu.

Sara nepuolė jos atkalbinėti, ir Helena atsistojo, susitvarkė savo sijonus ir, nusviedusi Džanetos knygą ant kėdės, nuėjo prie veidrodžio, pritvirtinto prie sienos, su bjauriais Viktorijos laikų stiliaus rėmais iš pliušo ir kiaukutų. Čia ji užsidėjo skrybėlę nuo saulės ir įsispoksojusi į save kvyktelėjo:

— Viešpatie, kaip kvailai aš atrodau! Vis per tą karštį. Belieka tikėtis, kad smagi audra pagrynins orą.

Ponia Vorender ganėtinai nešvariu pūkučiu pasipudravo nosį ir, lūpų dažais pabaksnojusi lūpas, išdainavo?

— Na, mano vizitas, rodos, visai nepavyko, ar ne? Gaila, kad tau nesinori užleisti laivuko. Ką gi, tiek to. Jei kartais persigalvotum, pranešk man.

Sara ir dabar nieko nepasakė, ir ponia Vorender garsiai spragtelėjusi uždarė rankinę, užsidėjo tamsius akinius ir išvinguriavo iš laivelio į saulėkaitą. Jau beveik nusileidusi prietilčiu ji dar atsigręžė.

— Ačiū už gėrimą. Tikiuosi, tau neteks gailėtis. Turiu omeny, dėl laivelio.

Po šios paslaptingos replikos ponia Vorender pamojavo išglebusia ranka ir nužingsniavo tarp gluosnių.

— Ir ką gi tai galėtų reikšti? — balsu pamąstė Sara, žiūrėdama į Lagį. — Grasinimą ar pažadą? Man tai nelabai patinka. Nepatinka man šitos varžytinės, bet ir aš ne iš kelmo spirta — ne! Manęs neapsuks.

„Vandenų laumėje" buvo du prietilčiai. Vienas vedė nuo kranto į sandėliuką, ir juo vaikščiodavo beveik vien tik *mandži* ir kiti namelio tarnai, o kitas — į nedidukę aikštelę keturkampiame laivelio priekyje, iš kur galima buvo įeiti į gyvenamąjį kambarį. Sara stovėjo laivelio priekyje karštuose saulės spinduliuose ir žiūrėjo, kaip Helena Vorender patraukė lauko takeliu, per jaunus kukurūzus ir geltoniu spindinčias garstyčias vedančiu prie Nagimo Bago kelio. Sara vėl, dabar jau daug ryžtingiau pakartojo:

— Ne, Lagi. Manęs neapsuks!

12

Sudėjusi į vietą taip begėdiškai Lagio parodytas knygas, Sara visus tolesnius apdriskusios laivelio bibliotekos tyrinėjimus atidėjo vėlesniems laikams ir likusią dienos dalį praleido su Krydais.

Nuliūdusi ji nusprendė, kad pradeda prasimanyti nebūtų dalykų ir įtarinėti visus bei viską. O tai pavojinga. Pagaliau, kodėl gi Redžio Kredoko pasakojimas *negalėtų* būti tiesa? Kaip galima žinoti, kad tai melas? Jis buvo pažįstamas su Džaneta ir galbūt tikrai ją mylėjo. Gal ponios Vorender bičiuliai išties užsigeidė šio laivelio — ir dėl kuo nekalčiausių priežasčių? Šis laivelis tikrai labai mielas ir visai normalaus dydžio, palyginti su daugeliu tų milžiniškų plūduriuojančių rūmų. Nereikia prarasti sveiko proto...

Šitaip pagirtinai nusiteikusi, Sara su Krydais pavalgė priešpiečius, drauge surengė iškylą į Salimaro sodus. Grįžę visi kartu pavakarieniavo ant Krydų laivo stogo, nors pagal išankstinį planą jie turėjo vakarieniauti ir pasišokti Nedo viešbutyje ir net buvo užsisakę staliuką. Bet majoras Makėjus, turėjęs būti ketvirtuoju draugės nariu, paskutiniu momentu atsiuntė žinutę, kad žaisdamas tenisą pasitempęs raumenį, ir jų trijulė su tam tikru palengvėjimu, kad šokių nebus, pasitenkino greitosiomis laivelio tarno pagamintu valgiu.

Diena buvo karšta, be menkiausio vėjelio, bet leidžian-

tis sutemoms, nuo kalnų papūtęs švelnus vėjas sušiaušė ežero paviršių ir į laivelio šoną ėmė gyvai teškenti mažytės bangelės.

Paprastai mėnesėtomis naktimis paežerėse netildavo varlių koncertai. Bet šįvakar balų dainininkės kažkodėl tylėjo. Dangus virš galvų vis dar buvo grynas, tolumoje pietvakariuose Pir Pandžalio grandinę lyžčiojo amalas, ore vos girdimai kažkur niurnėjo griaustinis.

Už gluosnių auganti piramidinių tuopų greta nulenkė viršūnes gaiviam brizui, laivelių šeimininkai išlipę į krantą tvirčiau rišo švartavimo lynus bei grandines. Hiugas, tuo metu pilstęs kavą, pakilo nuo stalo ir nuėjo prie stogo krašto pažiūrėti, kas ten vyksta.

— *Ohé, Mahdoo*! — vietiniu dialektu šūktelėjo Hiugas. — Ką jūs ten veikti?

— Naktį tikriausiai bus audra, pone. Mes tvirtiname laivelius, jei vėjas bus didelis, kad jie nenuplauktų ir nepaskęstų ežere.

— Puiki mintis! — pritarė Hiugas, grįždamas į savo vietą. — Smagu būtų atsibusti tuoj po vidurnakčio ir aptikti, kad sparčiai tolsti nuo gimtojo kranto ir bet kurią akimirką gali apsiversti.

Sara nusižiovavo ir atsistojo.

— Na, matyt, einu miegoti. Labanakt ir ačiū už puikią dieną.

— Labanakt, Sara. Saldžių sapnų.

Sara pamažu nužingsniavo mėnesienos nušviesta pakrante ir sustojo prie prietilčio palaukti, kol Lagis pakrūmėmis pagainios įsivaizduojamas kates. Jo nebuvo nepadoriai ilgai, ir Sara, jau ėmusi nekantrauti, švilptelėjo ir pašaukė šunytį. Šis davėsi šešėlyje kažkur už gluosnių, bet pas ją nėjo, o kai galiausiai vėl atsirado, laižėsi ir atrodė labai patenkintas.

— Lagi, velniūkšti, — rūsčiai subarė jį Sara, — knaisiojaisi po šiukšlyną! Ką ėdei? Juk žinai, kad neleidžiu tau ėsti visokio šlamšto!

Lagis kaltai nuleido ausis ir nosį, pabruko uodegytę ir paklusniai paskui Sarą užkiceno prietilčiu.

Mandži šviesas buvo palikęs įjungtas, ir Sara apėjo laivelį, tikrindama, ar visos durys ir langai užsklęsti. Galiausiai grįžusi į svetainę apsidairė ir čia. Sara su Uogele juokdavosi iš menko Šrinagaro apšvietimo, nes jėgainė nepajėgė gaminti pakankamai elektros ir net šešiasdešimties vatų lemputė skleidė tik silpną geltoną šviesą. Bet šįvakar Sarai kažkodėl atrodė, kad lempos staiga pasidarė pernelyg ryškios, akinančios, o jų spindesy mažasis namelis virto didesniu, ne tokiu užkrautu ir keistai tuščiu.

Naktis lauke buvo pilna garsų. Vėjo genamo vandens pliuškenimasis į laivelio šonus, jį prie kranto laikančių lynų ir grandinių girgždesys ir inkščiojimas; vėjo judinamų lapų ir šakų šlamesys, visa gama paties laivelio dejonių ir girgžčiojimų, kai jis pririštas svyruoja, trūkčioja, šokčioja.

Nejauki geltona šviesa liejosi ant išblukusių fotelių ir sofos užtiesalų, ant iškraipytų be saiko išpuoštų staliukų drožinių, ant nudriskusio Eksminsterio kilimo ir ant ilgos dulkinų knygų bei žurnalų rietuvės. Apžiūrinėdama tą eilę Sara pasijuto nejaukiai: rodėsi, kad viskas šiame laive — kiekviena baldo dalelė — gyvena savo gyvenimą ir stebi ją smalsiai, gudriai ir priešiškai. Taip jie, matyt, stebėjo ir Džanetą. Džanetą, iš baimės stingstančiais pirštais vedžiojančią savo įrašą ir nuolatos bežvilgčiojančią sau per petį. Džanetą, slepiančią jį kažkur čia, šiame mažame laivelyje.

Kambarys žino. Kambarys matė. Tuščios langų akys tarsi mirkčiojo ir persekiojo, atspindėdamos tuziną sarų drobine alyvų spalvos suknele. Pigios kartūninės užuolai-

dos nuo skersvėjo vos vos bangavo, o valgomojo durų uždanga sūpavosi ir tyliai skimbčiojo, tarsi ką tik būtų praėjęs kažkas nematomas...

Vėjas lauke vis stiprėjo, laivelis nuo jo gūsių įsisūpavo, o Lagis ėmė neramiai šmirinėti po kambarį, uostinėti grindjuostes, kėdžių šešėlius ir inkšti. Sara jį subarė, užtraukė užuolaidas, užgesino šviesą ir ryžtingai nužingsniavo į lovą.

Pakeliui užgesino šviesą valgomajame, o sandėliuke lemputę degti paliko; įsitaisiusi lovoje su kojūgalyje susirietusiu Lagiu ir išjungusi miegamojo lempą, pro pusiau praviras duris Sara matė iš ten sklindančią šviesą. Taip buvo lyg ir drąsiau — tarsi naktinė lemputė vaikų kambaryje, — ir ji, liūliuojama besisupančio laivelio ir didžiulio platano šakose ūkaujančio vėjo, užmigo. Bet po kokių poros valandų Sara staiga pabudo ir akimoju atsisėdo. Ji nesuprato, kas ją pažadino: ką tik dar buvo panirusi į gilų besapnį miegą, o dabar sėdėjo visiškai išsibudinusi, visos juslės įtemptos ir budrios.

Grėsminga audra, nuslinkusi palei ežerą, leidosi žemyn į slėnį link Banihalo Perėjos kalnų, bet laivelis, tvirtai pririštas prie kranto, vis dar sūpavosi ir girgždėjo, į jo šonus vis taip pat garsiai plakėsi bangos. Pašėlusiais gūsiais stūgavo vėjas, o jam trumpam nurimus, Sara girdėjo, kaip virš lubų pešasi žiurkės ir vienodai šnarpščia po antklodėmis palindęs Lagis. Praėjo keletas minučių, kol Sara suvokė, jog sandėliuke šviesa nebedega ir visas namelis skendi tamsoje. Ją nusmelkė siaubas.

Sara ištiesė ranką, sugraibė šalia lovos esančio lango užuolaidas ir jas truktelėjo, tačiau į kambarėlį neįspindo joks mėnulio spindulėlis, nes dangus buvo užtrauktas debesų ir į pasišiaušusį ežero paviršių kapnojo lietus. Sara užčiuopė sieninės lempos jungiklį, girdėjo, kaip jis nu-

spaustas klaktelėjo, bet šviesa neblykstelėjo ir kambarys liko tamsoje.

Audra, pamanė Sara. Vėjas tikriausiai nutraukė laidus arba kur nors ant linijos užvertė medį. Ir nėra čia ko bijoti...

Tada kodėl jai baisu ir nuo ko ji pabudo? Kodėl ji tokia pastėrusi sėdi tamsoje ir ištempusi ausis laukia, kada pasikartos garsas?

Ir ji išgirdo: ir žinojo, jog čia tas pats garsas, kuris pabudino ją iš miego ir privertė suklusti.

Jis sklido iš priekinės laivo dalies. „Iš valgomojo", — spėjo Sara, stengdamasi nustatyti konkrečiau. Nors naktis šiugždėjo įvairių garsų, šis tarp vėjo gūsių girdėjosi gana aiškiai: prislopintas čiuženimas, dėl kurio beveik nebuvo įmanoma suklysti. Garsas, kilęs atstumiant vieną iš slankiojančių laivelio langų.

Sara tuos langus žinojo. Iš lauko juos dengė vieliniai tinkleliai nuo vabzdžių, ir kai langą atidarydavai, jie irgi susistumdavo į laivelio sienas. Ant šių langų nebuvo skląsčių, jie būdavo iš vidaus sukabinami vienas su kitu lyg ir kabliukais. Rėmai, persimetę arba nerūpestingai sukalti, retai kada susieidavo visiškai lygiai, ir nieko nereiškė iš lauko įkišti tarp jų peilio geležtę ir pakelti kabliuką.

Kažkas ką tik taip ir padarė. Ir dabar pamažu, colis po colio bando atstumti užbrinkusius, persikreipusius rėmus.

Sara sujudėjo lyg nutirpusi, besidaužančia širdimi; laukė kito greit pasigirsiančio garso. Na štai: tylutėliai dunkstelėjo, laivas vos juntamai sudrebėjo — kažkas įlipo pro atvirą langą.

Į langą šalia lovos bloškė lietaus šuoras, per besisupančios „Vandenų laumės" girgždžiojimą Sara nebeįstengė išgirsti žingsnių.

„Jei sėdėsiu čia, — paklaikusi iš baimės svarstė Sara, — nejudėsiu, tylėsiu, gal jie čia neateis. Gal čia tik

koks vagišius. Jei tyliai tūnosiu..." Bet ji negalėjo šitaip. Buvo Džaneta — ir ponia Metjus. Kodėl gi ji buvo tokia kvaila, ko taip užsispyrė viena miegoti šitame prakeiktame laive? Bepigu buvo sau pasakyti, kad nėra ko panikuoti ar krėsti kvailystes, nes nieko blogo atsitikti negali. Na, o kas atsitiko anoms? Ne, jai negalima tyliai sėdėti ir laukti. Reikia skubiai dingti. Bet ji užmiršo Lagį. Jei ji išlips iš lovos, jis pabus ir sulos...

Na, žinoma! Štai kas — Lagis. Ją išgelbės Lagis! Jis puls į tamsą piktai lodamas ir atitrauks dėmesį, nes tamsa jam nieko nereiškia, o prireikus sukels tokį triukšmą, kad numirėlį prikeltų. Tai tikriausiai nubaidys įsilaužėlį, — nors Krydų tokią pašėlusią naktį ir neprižadins, — o Sara per tą triukšmą išsmuks pro laivelio galą ir išbudins virėjo laivelį.

Ji tamsoje palinko į priekį ir išpešė Lagį iš jo antklodžių gūžtos. Jis buvo šiltas, švelnus, suglebęs ir toliau sau tyliai šnopavo. Šunytis nepabudo. Sara jį papurtė ir įsakmiai sušnabždėjo į nulėpusią ausį:

— Lagi! Lagi! Pabusk. Lagi, žiurkės!

Bet mažylis taksiukas nė nekrustelėjo. Sara jį smarkiai pakratė. „Jis apsvaigintas!" — Jai nesinorėjo tuo patikėti. Jis kažką ėdė. Kur? Kada? Ir Sara prisiminė, kai, jai grįžtant iš Krydų, Lagis spruko į sutemas, o paskui grįžo laižydamasis. Jis suėdė kažką su narkotikais. Maisto, kuris, greičiausiai, tam tyčia ten ir buvo padėtas...

Sara sudrebėjo iš įniršio, pyktis kuriam laikui prislopino paniką, pasibruko po pažastim bejėgį Lagį, išsliuogė ant grindų ir apčiuopom ėmė slinkti per kambarį.

Vieną beprotišką akimirką Sara jau buvo nusprendusi atverti langą ir imti klykti. Bet ji suvokė, kad vėjas išsklaidytų riksmą ir tai tebūtų tuščios pastangos. Jai reikia pereiti per tuščią antrąjį miegamąjį už jos, per vonią, išeiti į

laivo paskuigalį, o iš ten jau bus galima pažadinti *mandži*. O dar geriau tyliai palei siaurus, abipus laivo einančius bortelius nusigauti iki tiltelio prie sandėliuko durų, nusileisti juo ant kranto ir nulėkti pas Krydus.

„Vandenų laumė“ susiūbavo nuo dar vieno staigaus vėjo pliūpsnio, Sara smarkiai pokštelėjo galva į atviras spintos duris ir išmetė Lagį. Ji įsikibo į spintos durų kraštą ir palaukė, kol tamsoje liausis šokusios įvairiaspalvės kibirkštys: ji, matyt, užmiršo užrakinti spintą, ir ši nuo skersvėjo ir bangavimo atsidarė.

Po minutės kitos Sara svaigstančia galva pasilenkė ir tamsoje ėmė grabinėti aplinkui Lagio. Pagal vis tokį patį tylų šnopavimą ji susirado šunytį ir netvirtai žengė prie antrųjų miegamojo durų — dabar jau daug atsargiau.

Tamsoje tai pasirodė netrumpas kelias. Durys buvo praviros — tikriausiai vėl vėjas, — ir Sara išėjo pro jas. Už užtrauktų langų juodavo naktis, nė menkiausio šviesos spindulėlio, laivelio plyšiuose švilpavo vėjas, palei grindis traukė šalti skersvėjai. Kažkas vėl palietė skruostą, ir Sara į kulnis nukritusia širdim žengtelėjo atbula. Bet tai tebuvo skersvėjy judanti užuolaida.

Sara pabandė prisiminti, kaip kambarys apstatytas. Prie sienos lova, kairėje nuo jos durys į vonią; po vienu langu tualetinis staliukas. O po kitu komoda? Sara negalėjo prisiminti, bet jei ji paliestų lovą, susiorientuotų.

Ištiesusi į priekį ranką, ji pasistūmėjo kokį colį. Kur prasmego ta lova? Ir staiga pirštai palietė poliruotą medį. Bet tai buvo ne lovos galas. Turbūt tualetinis staliukas. Ne, per daug aukštas, pernelyg lygus ir pjaustinėtu kraštu. Bet juk antrajame miegamajame lyg ir nebuvo jokio staliuko su pjaustinėtu krašteliu?

Sara stovėjo tyli, sutrikusi ir dvejojanti, po smagaus susitikimo su spintos durimis vis dar svaigstančia ir skaudan-

čia galva. Ir šitaip stovėdama ji išgirdo dar kažką: keistą tarškenimą kažkur visai šalia. Jis pasigirsdavo tarp kriokiančio vėjo gūsių. Tarkšt... barkšt... tarkšt... Tyliai tyliai, tarsi kažkieno masyvūs karoliai. *Karoliai!* Ryški karoliukų uždanga, kabanti tarpdury tarp valgomojo ir svetainės... Štai kas!.. Čia, visai už nugaros; besisūpuojanti ir skimbčiojanti tamsoje. Ir staiga nusmelkta koktaus siaubo Sara suvokė, ką ji liečia. Pailgas valgomojo stalas su giliai išraižytų platanų lapų pakraščiu.

Ji visai ne antrajame miegamajame. Ji valgomajame! Matyt, prarado orientaciją, kai susitrenkė galvą, o paskui pasilenkė sugraibyti Lagio. O skruostą palietusi užuolaida plevėsavo nuo atviro lango; štai kodėl šiame kambaryje buvo daug šalčiau. Čia buvo atvertas langas; o tai tereiškė viena: garsas, kurį ji girdėjo — atidaromo lango garsas, — sklido iš čia.

Ji atėjo ne ten. Ir staiga Sara pajuto, kad kambaryje yra dar kažkas.

Sara sustingo, nedrįso nė krustelėti. Rodos, net širdis sustojo. Ji girdėjo tik vėją ir vandenį, tik laivo girgždčiojimą, kai jis sūpavosi ir tampė švartavimosi lynus, bet ir taip žinojo, kad kažkas yra, ir visai arti, beveik ranka pasiekiamas. Pakako tikro gyvuliško instinkto, šeštojo pojūčio, įspėjančio, kad netoliese yra dar vienas iš tos pačios padermės...

„Privalau judėti, — dilgčiojo paklaikusios Saros galvoje. — Privalau kvėpuoti..." Ji pajuto, kaip po kojomis suvirpėjo grindų lentos, aplink sujudėjo oras — tarytumei juodoje tamsoje kažkas būtų pro ją praėjęs.

Vėjas netikėtai nurimo, ir šitoje trumputėje tyloje šnarpšdamas garsiai knarktelėjo Lagis.

Sara išgirdo, kaip tamsoje kažkas garsiai įkvėpė ir kažkoks daiktas — delnas — brūkštelėjo jos pliką ranką.

Sara išmetė Lagį, paklaikusi puolė atgal ir iš visų jėgų suklykė. Ir tada plykstelėjo šviesa; balta elektrinio žibintuvėlio šviesa tiesiai jai į veidą; o balsas nepatikliai ištarė:

— Dėl Dievo meilės! Sara!

Kitą akimirką ją tvirtai apkabino rankos, o ji, vis dar kaustoma siaubo, kaip pamišusi priešinosi. Jos įkalintojas priglaudė ją viena ranka, o laisvąja atsuko žibintuvėlį į savo veidą.

— *Čarlzai!*

13

Sara nuo per didelės įtampos pratrūko verkti, ir Čarlzas, laikydamas ją glėby, ėmė raminti:

— Atleisk, Sara. Aš nežinojau, kad laive kas nors yra. Neverk, brangioji. Dabar jau viskas gerai. Dabar nebėra ko bijoti.

Taip, dabar nebebuvo ko bijoti. Sara iškart tai pajuto. Siaubas, dvejonės, abejonės, persekiojusios ją nuo tos šviesios nakties Gulmarge, kai ji pabudo mėnesienoje, pagaliau baigėsi. Čarlzas čia, ir ji saugi. Sara ilgai ilsėjosi ant jo peties, o paskui atšoko; staiga užplūdo visiškai nepažįstamas jausmas — ji susidrovėjo.

— Štai, — ištarė Čarlzas. — Nosinė.

Sara dėkinga ją paėmė, nusišnypštė nosį ir vaikiškai šniurkštelėjo.

— Kaip manai, ar negalėtume užžiebti šviesos? — pasiūlė Čarlzas. — Nežinau, kiek šitie elementai dar temps.

— Šviesos nėra, — netvirtai atsiliepė Sara. — Turbūt linija kur nors nutraukta. Bet kitame kambaryje yra žvakių, jei turi degtukų.

— Turiu žiebtuvėlį. Tiks. O Dieve! Kas gi čia dabar, po velnių?

Čarlzas skubiai žingtelėjo atgal ir žibintuvėlio spindulį nukreipė į grindis.

— Čia Lagis, — paaiškino Sara, klaupdamasi prie suglebusio švelnaus kamuolėlio. — Užmiršau jį, vargšą šunytį. Numečiau jį, kai tu mane palietei. Taip išsigandau.

— Kas jam? Jis serga?

— Ne. Prišertas narkotikų, — Sara pakėlė į Čarlzą išplėstas išsigandusiais akis. — Ar tai tu padarei? — ūmiai paklausė.

Čarlzas priklaupė ant kelio ir atvertė šunytį.

— Ką padariau? Prišėriau narkotikų?

— Taip, — sušnibždėjo Sara.

— Ne. Kam, po velnių, man to būtų reikėję? — nekantriai atšovė Čarlzas. Jis kilstelėjo vieną Lagio voką ir kurį laiką tyrinėjo akį. — Spėju, kad opiumas. Viskas bus gerai.

Sara virpančiu balsu sušnibždėjo:

— Kažkas tai padarė. Jei ne tu, tai yra dar kažkas, kas ketino įsigauti į mano laivelį šiąnakt.

— Ką tai reiškia? — griežtai paklausė Čarlzas. — Klausyk — atrodo, kad čia dedasi gana neaiškūs dalykai. Čia ne vieta kalbėtis. Eime tų žvakių.

Sara laikydama ant rankų Lagį atsistojo, jiedu nuėjo į svetainę ir uždegė du apdulkėjusius geltonus žvakigalius, likusius pajuodusiose Benareso žalvario žvakidėse. Liepsnelės nuo skersvėjo suplastėjo, o paskui nurimo ir įsidegė ryškiau. Mažasis kambarėlis vėl virto paprasčiausiu kambariu: užgrūstas praėjusių laikų baldais, skurdus, be saiko išpuoštas, neįdomus ir abejingas. Prisiminusi tą ryškų įtampos ir budrumo įspūdį, kurį patyrė tą vakarą anksčiau, Sara nusistebėjo pati savimi.

Ji pakėlė akis ir pamatė, kad Čarlzas stebi ją: akių išraiška neįskaitoma, o lūpų kampučiuose žaidžia šypsenėlė. Sara staiga prisiminė, kad ji apsirengusi tik naktiniais marškiniais iš nepaprastai plono šifono ir nėrinių. O jau kitą akimirką niršdama pajuto, jog rausta.

— Atrodai nuostabiai, — svajingai ištarė Čarlzas. — Tačiau manau, kad bus geriau, jei apsivilksi dar ką nors, nes kitaip susigausi slogą. Be to, — pridūrė jis, — norėčiau pasikalbėti apie daugybę dalykų, o tam reikia darbingo proto.

— Ak! — Sarai užėmė kvapą. — Ak! Tu... tu... Duokš tą žibintuvėlį!

Ji įbruko Čarlzui Lagį, čiupo žibintuvėlį ir išlėkė. Po keleto minučių grįžo vilkėdama griežto sukirpimo tamsiai žalią šilkinį chalatą, dengiantį ją nuo kaklo iki pat kulkšnių, ir įsispyrusi į mažutes žalio tymo šlepetes. Atidi akis būtų pastebėjusi, kad Sara dar rado laiko truputį pasiryškinti lūpas, pasipudruoti ir brūkštelėti šepečiu per savo rusvai auksines garbanas.

Kapitoną Melorį rado su Lagiu glėby išsitiesusį ant sofos ir į lubas leidžiantį dūmų žiedus.

— Prašom nesikelti, — šaltai pasakė Sara, sėsdamasi į fotelį priešais. — O dabar, jei nebūtų per sunku, gal malonėtum paaiškinti, ką veikei mano laive?

— Aš nežinojau, kad jis tavo, ir nežinojau, kad apskritai kas nors yra viduje. Šiemet užimta taip mažai laivelių, kad, rodėsi, tikrai neprašausiu ir šis bus tuščias.

— Klausyk, — Sara palinko įpriekį, — ar mano akyse matai ką nors žalio?

— Taip, — nė kiek nesutrikęs atsiliepė Čarlzas, — smaragdus, chrizolitus ir nefritus, nubarstytus auksinėmis dulkelėmis ir sudrėkusius rasa. Nepaprastai gražu.

Sara plykstelėjo raudoniu ir staigiai atsilošė.

— Ačiū. Bet aš norėjau pasakyti, kad nors ir turiu žalias akis, bet pati nesu visiškai žalia. Jei būtum manęs, kad laivas tuščias, nebūtum į jį sėlinęs paryčiais.

Čarlzas išpūtė dar vieną dūmų ratilą ir įdėmiai pažvelgė į ją pro cigaretės galą. Jis, rodos, kažką mąstė. Netru-

kus, matyt, apsisprendė, nes nuleidęs kojas atsisėdo ir prakalbo visiškai rimtai:

— Gerai. Nemaniau, kad jis tuščias. Man pasakė, kad čia apsigyveno „netekėjusi ledi“. Čia informatoriaus apibūdinimas, ne mano. Jos pavardė esanti Haris. Man tai nieko nesakė. Paskui sužinojau, kad šįvakar ji ketino eiti į šokius Nedo viešbutyje ir grįš namo gerokai po vidurnakčio. Tiesa, ar nieko, kad rūkau? Neatsiklausiau.

— Nieko. Toliau. Ko tau reikia šitame laive?

— Norėjau apžiūrėti, bet nenorėjau, kad kas nors sužinotų, jog juo domiuosi. Pamaniau, jog susipažinti su netekėjusia ledi, vadinama panele Haris, vien tam, kad galėčiau žvilgtelėti į jos laivą, užims daugiau laiko, negu aš turiu. Todėl nusprendžiau greitosiomis apžiūrėti jį neatsiklausęs. Ir, švelniai tariant, nustebau, kai radau čia panelę Periš, ir dar labai balsingą.

— Tai irgi netiesa. Ar ne?

— Kodėl tau taip atrodo?

— Nes man nesitiki, kad tamsta būtum iš tų žmonių, kurie klysta. Ypač, kai tai svarbu.

— O šįkart suklydau, — sausai ištarė Čarlzas.

— Ne, nesuklydai. Tu manei, kad aš būsiu šokiuose. Aš ir būčiau ten buvusi, jei majoras Makėjus nebūtų pasitempęs raumens. O šokiai trunka iki pirmos valandos nakties, dar valanda kelio *šikara* atgal, taigi žinojai, kad turi marias laiko. Tu nesitikėjai, kad kas nors bus viduje, bet žinojai, kad jame apsigyvenau aš, argi ne taip?

— Galbūt, — išsisuko Čarlzas, pro primerktas akis stebėdamas Sarą. — Kodėl manai, kad yra būtent šitaip?

— Nes... — Sara ūmiai nutilo. — Ne, pirma pasakyk, ko čia atėjai.

Čarlzas, raukdamas antakius ir stebeilydamasis į žio-

ruojantį cigaretės galą, valandėlę dvejojo. Paskui iš lėto prakalbo:

— Pažinojau tą merginą, kuriai šis laivelis priklausė pernai. Ji buvo vardu Džaneta Rašton.

Sara staigiai įkvėpė oro, ir Čarlzas iškart pakėlė akis.

— Ir tu ją pažinojai, ar ne? Tas laiškas, kurį sudeginai pievutėje prie Pešavaro klubo, buvo parašytas Džanetos ranka. Buvau tuo visiškai tikras. Mes domėjomės tavimi. Buvai Gulmarge pavasario susitikime. Tavo kambarys buvo greta Džanetos. Tu atvažiavai čionai ir perėmei jos laivą su jos pasirašyta sutartimi. Ką į tai pasakysi, Sara?

Sara neatsakė. Ji sėdėjo nė nekrustelėdama, begalinę minutę nenukreipdama žvilgsnio nuo ramių, skvarbių Čarlzo akių.

Vėjas į langus bloškė dar vieną lietaus šuorą, žvakių liežuvėliai nuo skersvėjo supleveno ir sumirkčiojo, ant iškaltų sienų, ant įmantrios medinių lubų mozaikos ėmė šokti šešėliai, laivelis ant savo grandinių trūkčiojo, sūpavosi, girgždėjo ir dejavo.

Pagaliau, tiesa, neryžtingai, Sara prakalbo:

— Nesuprantu. Jei tu esi vienas iš jų, jei sekei mane... Čarlzai, ką visa tai reiškia?

Čarlzas paguldė Lagį ant sofos pagalvėlės, atsistojo, neramiai apėjo mažąjį kambarėlį ir grįžęs sustojo prie Saros. Suraukęs antakius žaidė su cigarete.

Po valandėlės jis nelauktai pasakė:

— Neturiu supratimo, ką tu žinai, bet akivaizdu, jog kur kas daugiau, negu derėtų tavo pačios labui. Matyt, bus geriau, jei man papasakosi. Prašom viską, nuo pat pradžių ir nieko nepraleisk.

Sara papasakojo: sėdėdama nudriskusiame minkštakrėslyje, kuriame sėdėdavo Džaneta, laive, kuris kažkada

buvo Džanetos laivas, blausioje žvakių šviesoje, nuo kurios šokinėjo šešėliai ant Džanetos veido. Ji pasakojo, ir rodėsi, jog įvykiai vienas po kito atgyja: ji tarytum vėl matė Džanetos pistoleto vamzdyje atsispindinčią lempos šviesą, savom akim netikėdama žvelgė į pėdas ant mėnesienos užlieto gurgždančio verandos sniego. Rodėsi, ir vėl girdi Džanetos balsą slidininkų trobelės šešėlyje Chilanmarge, ir vėl mato, kaip tamsi figūrėlė nuskrieja sniego laukais ir pranyksta miško nakty; vėl žiūri žemyn, ten, kur toli, už migloto Gulmargo slėnio, spingsi raudonas šviesos taškelis...

Džiūstančia burna, pašnibždom, su grįžusiu tų akimirkų siaubu Sara pasakojo apie tai, kas atsitiko Džanetai nuvažiavus — apie vogčiomis uždaromas duris po sniegu pakibusiomis slidininkų trobelės atbrailomis. Apie tai, kaip Mėlynojoje trasoje surado Džanetos kūną ir kaip ji pati nuvažiavo į namelį prie perėjos. Kiekvienas epizodas buvo rėžte įsirėžęs jos atmintyje ir Sara galėjo pasakoti taip, tarsi viskas būtų atsitikę tik vakar. Vėžės ant užsnigto takelio. Tamsa ir tyla tuščiame name. Kvapų dvelksmas šaltuose kambariuose — cigaretės dūmas, drėgmė, korditas ir tas kitas koktus vos juntamas kvapas, kurio ji nepažino. Ji papasakojo apie kulkos skylę ir dėmę ant grindų. Apie žmogų pūgoje ir galiausiai apie Džanetos laišką, po poros mėnesių atėjusį į Pešavarą.

Sara kuo smulkiausiai pasakojo iki to momento, kai ji sudegino Džanetos laišką, o Čarlzas sėdėjo ant sofos atramos ir klausėsi; jo veidas buvo be jokios išraiškos, tik akys įdėmios. Pagaliau Sara baigė ir nevalingai sudrebėjo. Kietai sugniaužusi rankas sau ant kelių, kad nesimatytų, kaip jos virpa, ji paklausė:

— Čarlzai, ką visa tai reiškia? Aš nesuprantu ir man baisu. Taip, baisu! Aš klaikiai bijau. Būtų dar nieko, jei tai

būtų kokie nors preiš britus nusiteikę veikėjai... indų teroristai. Bet taip nėra. Kažkas klausėsi slidininkų trobelėje. O paskui Redžis Kredokas mėgino mane iškrapštyti iš šio laivelio, o paskui dar kažkas, anot jo, siųstas agentūros. O šįryt apsireiškė ponia Vorender su pasaka apie bičiulį, kuris su manimi norėtų pasikeisti laivais. Ką visa tai reiškia?.. O gal aš einu iš proto?

— Pakartok, — santūriai paliepė Čarlzas.

Sara šaižiai nusijuokė.

— Aš pasakiau: „O gal aš einu iš proto?"

— Ne, apie Redžį Kredoką ir Heleną Vorender. Papasakok apie tai ir, prašom, žodis žodin.

Sara vėl ėmėsi pasakoti ir pakartojo viską, ką tik prisiminė...

Cigaretė nudegino Čarlzui pirštus, jis nusikeikė ir peleninėje užspaudė smilkstančią nuorūką.

— Velnias! Yra ką apmąstyti. Eik gulti, Sara. Šiai dienai tau jau pakaks. Tolesnes kalbas atidėsime iki ryto.

Sara kietai sučiaupė lūpas, plevenančioje žvakių šviesoje žybtelėjo jos žalios akys.

— Aš nepajudėsiu iš vietos, — ryžtingai ištarė ji, — kol visko man nepaaiškinsi. Pats žinai, kad neįstengsiu nė bluosto sudėti. Nėra ko saugotis ir slapukauti, nes, patinka tau ar ne, ir aš čia įklimpusi. Ir, kiek suprantu, iki pat ausų! Ką visa tai reiškia, Čarlzai?

— Jei tu apie Redžį Kredoką ir Ko, tai aš nežinau. O dėl viso kito, galiu papasakoti ne ką daugiau, negu sužinojai iš Džanetos...

Čarlzas atsistojo ir vėl ėmė žingsniais matuoti nedidelį išblukusio Eksminsterio kilimo plotą — rankos kišenėse, suraukti antakiai ir žemyn nuleistos akys.

— Prieš metus, — iš lėto pradėjo pasakoti Čarlzas, — vienas iš mūsų agentų atsiuntė žinutę, kad aptiko kažką

labai svarbaus. Jis nepateikė nė menkiausios užuominos apie tai, tik atsiuntė... ženklą. Tokį, kurį naudodavome labai retai ir kuris reiškė, kad aptikta išties kažkas nepaprastai svarbaus ir turi būti kuo skubiausiai perduota.

Sara įsiterpė:

— Džaneta sakė, kad lapkričio mėnesį ponia Metjus išsiuntė žinutę, prašydama padėti. Paskui persikėlė į Nedo viešbutį.

— Išsiuntė. Ir vos tik žinutė buvo gauta, buvo pasiųstas majoras Bretas. Bet...

— Ar tai tas žmogus, kuris iškrito iš traukinio? — vos ne dusdama pasiteiravo Sara.

Čarlzas linktelėjo ir nusisukęs vėl ėmė žingsniuoti.

— Bet pirmąjį perspėjimą gavome praėjusį gegužį. Jį iš Šrinagaro atsiuntė mano geriausias draugas. Pasiuntėme žmogų susitikti su juo Murėjuje, bet Pendrelas į ten taip ir nenuvažiavo. Automobilis, kuriuo jis keliavo, kely pakliuvo į avariją, ir jis žuvo. Tai buvo labai kruopščiai suplanuota avarija.

— Kaip... kaip ir tas indas, kuris vyko susitikti su ponia Metjus gruody, — sušnibždėjo Sara.

Čarlzas žvilgtelėjo į ją ir vėl linktelėjo.

— Adžitas. Taip. Ponia Metjus buvo pasiųsta perimti informacijos po Pendrelo mirties. Buvo keletas tęstinų dalykų, bet ne kažin kas; tiesa, čia buvo keletas mūsų žmonių, jie buvo kito lygio negu ponia Metjus. Džaneta nuvyko kaip jos porininkė, ir mes apie jas daugiau nieko nežinojome, kol į lapkričio pabaigą ponia Metjus neatsiuntė to ženklo. Tai reiškė, kad ji rado įrodymų, ir reikia tuoj pat pas ją ką nors siųsti.

— Niekaip nesuprantu, kodėl ji nevažiavo pati, — Sara suraukė kaktą. — Džaneta sakė, kad joms nebuvo leidžiama, bet...

— Taip, nebuvo. Jei Pendrelas būtų tupėjęs vietoj, kas žino, gal ir šiandien dar būtų gyvas. Bet jis nusprendė išvažiuoti iš Kašmyro, ir ta kelionė baigėsi tragiškai. Matyt, jį jau įtarė ir, kai išgirdo, kad jis išvažiuoja į Pindį, nusprendė apsisaugoti nuo bet kokios rizikos. Jie apsidraudė ir jį pašalino.

— Bet Džaneta?.. Ji sakė, kad buvo kitų...

— Kur kas paprasčiau pasiųsti naują agentą, kuris su esančiais nėra turėjęs jokių reikalų, susitikti „vietoje". Bet koks ponios Metjus arba Džanetos Rašton bandymas išvažiuoti iš Kašmyro tikriausiai būtų sukėlęs įtarimų: tarkim, jei anai pusei dėl jų būtų kilę kokių nors abejonių. Teoriškai joms buvo saugiau likti ten, kur buvo — tiesa, nelaimei, praktika parodė ką kita. Po to, kai Adžitą su automobiliu ir jo vairuotoju nuo kelio nušlavė kaip tik tuo metu nugarmėjusi griūtis, mes suvokėm, jog visai tikėtina, kad ponią Metjus ir Džanetą iššifravo ir kad čia, šiaurės Indijoje, prieš mus veikia kur kas galingesnė komanda, negu tikėjomės.

Kai Adžitas žuvo, buvo nuspręsta kaip priedanga pasinaudoti slidininkų klubo susitikimu ir pasiųsti pasimatyti su kuria nors iš moterų slidininką, atseit dar vieną žiemos sporto fanatiką. Agentas turėjo atvykti sutemus ir susitikti visiškai slaptai. Kitą dieną jis jau turėjo atvykti viešai ir visą likusį laiką vengti kalbėtis su abiem moterim, na, nebent tik draugijoje.

Žinias apie susitikimo vietą ir ženklą — tą raudoną žiburėlį, kurį matei, — poniai Metjus nusiuntėme su katalogu. Rizikos, žinoma, buvo, tačiau po to, kas atsitiko Pendrelui, majorui Bretui ir Adžitui, šitaip pavojaus buvo mažiau, negu bandyti planą perduoti gyvu žodžiu. Viena iš jų, Džaneta arba ponia Metjus, atvykusios į

Gulmargą, turėjo kiekvieną naktį dairytis to žiburio. Jei jį būtų pastebėjęs dar kas nors, tiesiog būtų pamanęs, kad tai *čaukidaras* — panaktinis — verdasi vakarienę arba nakvoja tuščioje trobelėje. Pamačiusios žiburį, arba ponia Metjus, arba Džaneta turėjo atkakti į trobelę. Abi jos buvo puikios slidininkės ir kuriai nors iš jų būtų buvę visai nesunku po vidurnakčio išsmukti iš viešbučio, nuvažiuoti ir po pusvalandžio niekieno nepastebėtai grįžti atgalios.

— Bet, sakykim, pūga ar dar kas nors, ir jos būtų žiburio nepamačiusios? — pasiteiravo Sara.

— Jei jos nebūtų pasirodžiusios pirmąją naktį, pasiuntinys būtų laukęs dar dvi naktis. Bet ne ilgiau, — Čarlzas sustojo priešais žvakę ir visai atsietai pastebėjo: — Jos greitai sudegs.

Jis stovėjo ir į šokčiojančią liepsnelę žiūrėjo taip ilgai, kad Sara nekantriai pasimuistė krėsle ir paragino:

— Pasakok toliau.

Čarlzas, tarsi kuriam laikui ją užmiršęs, staigiai kilstelėjo galvą.

— Maždaug viskas, — trumpai atsikvėpė. — Kitką žinai pati.

— Ne, nežinau, — Sara kalbėjo beveik pašnibždom. — Kas atsitiko tam žmogui? Pasiuntiniui. Jie ir jį nužudė, ar ne?

— Pasiuntinio ten nebuvo, — iš reto paaiškino Čarlzas. — Jis užtruko kely ir atvyko per vėlai.

— Bet kaip?.. — Sara niekaip neįstengė suregzti klausimo.

— Mes nežinom, kaip jie sužinojo, — niūriai ištarė Čarlzas. — Apie trobelę ir ženklą. Bet akivaizdu, kad informacija kažkaip nutekėjo, nes žiburys Džanetai tapo spąstais.

— Bet ten *tikrai* dar kažkas buvo. Juk sakiau! Mačiau kulkos skylutę ir... ir kraują ant grindų.

— Žinau. Mačiau.

— Tu! — Saros balsas pasidarė visiškai duslus.

— Taip, — Čarlzo akyse, stebinčiose ją pro blausią žvakės šviesą, šokčiojo mažytės geltonos kibirkštėlės. — Matai, tai aš buvau tas pasiuntinys. Aš buvau tas vyras, į kurį atsitrenkei per pūgą *marge*.

— *Ak*! — Sara įkvėpė oro. — Nežinojau. Tik žinojau, kad... — Ji ūmiai nutilo.

— Tik žinojai ką? — susidomėjo Čarlzas.

Sara raustelėjo ir prikando lūpą.

— Nieko.

Ji visai neketino Čarlzui aiškinti, kad Pešavare juo taip labai susidomėjo dar ir dėl to, kad buvo keistai ir tvirtai įsitikinusi, jog jau yra jį mačiusi anksčiau.

Čarlzas valandėlę smalsiai žiūrėjo į Sarą, bet atsakymo nepareikalavo. Jis vėl atsisėdo ant sofos, iš kišenės išsitraukė plokščią auksinį portsigarą ir pasiūlė Sarai. Šiai papurčius galvą, išsiėmė dar vieną cigaretę sau ir prisidegė nuo žvakės.

Sara, tyrinėdama virš plevenančios liepsnos palinkusį Čarlzo veidą, nusistebėjo pati savimi, kad iškart nepažino, jog tai tas pats pūgoje sutiktas vyras. Kaipgi ji galėjo užmiršti skruostikaulių ir smakro linijas, tegu tamsoje bei sniege ir neryškias? Pilkas akis, manierą kiek tęsiamai tarti žodžius ir tik Čarlzui būdingą nesąmoningą, iš prigimties valdingą gaidą?

Čarlzas nelauktai pakėlė akis ir sugavo jos įdėmų žvilgsnį. Kreivai šyptelėjęs pasakė:

— Man buvo lengviau. Tu buvai rudaplaukė.

Sara kažkodėl skaisčiai nuraudo ir, norėdama pakreipti pokalbį kitur, paskubom paprašė:

— Papasakok, kaip buvo. Ką tu darei?

— Ne ką tegalėjau padaryti, — rimtai atsiliepė Čarlzas. — Buvo numatyta, kad į klubo susitikimą atvyksiu su vėlyvaisiais — buvo keletas žmonių, kurie galėjo pabūti tik paskutinėmis dienomis, — taigi, gavęs informaciją, neilgai trukus būčiau išvažiavęs drauge su visais kitais. To laiko būtų pakakę, kad kiti pamatytų, jog su ponia Metjus ir jos tariama dukterėčia jokių reikalų neturiu! Vis dėlto pasirodė, kad šitoks sprendimas buvo netikęs, nes oras aiškiai stojo priešininkų pusėn...

Išsiliejo Kabulo upė, ir pasiekti Ravalpindį man prireikė visos dienos. Paskui iškart už Urio kelią atkirto griūtis: jis visas buvo užverstas akmenimis, medžiais, ir buvo aišku, kad pravažiuoti bus galima po trijų keturių dienų. Taigi patraukiau pėsčiomis ir slidėmis, stūmiausi lėtai ir sugaišau daugybę laiko. Netoli Babamarišio mane pasitiko mūsų žmogus, kašmyras, kuris dirbo vedliu Gulmargo apylinkėse. Jis visai atsitiktinai užsiminė, kad slidinėdama užsimušė pagyvenusi mem-sahib. Iš pasakytos pavardės supratau, kas ji tokia. Tai buvo rimtas įspėjimas. Tačiau ten dar buvo likusi Džaneta.

Traukiau toliau mišku Kaderos man parodytu medkirčio taku, norėdamas kuo greičiau iškelti ženklą. Turėjau trobelės raktą ir ketinau joje pabūti, kol pakankamai sutems ir galėsiu įžiebti signalinę lempą, kurią nešiausi. Ne per toliausiai nuo trobelės susitikau kulį, kuris buvo viešbutyje parsisamdęs rinkti ir nešioti malkų. Jis buvo ant pečių užsimetęs nemenką ryšulį, sustojo pailsėti ir paprašė manęs užrūkyti. Žmogelis papasakojo man apie senąją mem-sahib, kuri užsimušė, ir pasakė, kad jaunoji panelė-sahib, atvykusi drauge su ana, tąryt irgi panašiai žuvo; jis tvirtino, kad tai piktųjų dvasių darbas. Štai kaip sužinojau apie Džanetą...

Čarlzas kurį laiką tylėjo, tarp pirštų sukiodamas cigaretę. Atrodė pavargęs ir piktas. Galiausiai jis vėl prakalbo:

— Kadangi abi jos buvo žuvusios slidinėjimo trasoje, rodos, nebuvo pagrindo manyti, kad kas nors žino apie trobelę prie perėjos. Kad ir kaip ten būtų, aš nuvažiavau į ją. Man būtinai reikėjo kur nors pailsėti prieš leidžiantis į ilgą sunkų kelią atgal į Babamarišį. Nebebuvo jokios prasmės ilgiau būti Gulmarge ar oficialiai pasirodyti klubo susitikime. Ketinau grįžti atgalios ir pranešti, kad negalėjau nieko padaryti dėl kliūčių kelyje ir kad laukti, kol kelias bus išvalytas, buvo neverta. Taip jau elgėsi kiti...

Tik pasiekęs trobelę, išvydęs tas vėžes ant tako ir aptikęs, kad rakto man nereikia, nes durys ir taip atviros, suvokiau, kad kažkur mūsų tinkle yra spraga — ir labai aukštam lygmeny. Ką radau viduje, tu žinai. Ilgai netruko suprasti, kas įvyko, ir sumoti, kad tas kažkas, inscenizavęs du „nelaimingus atsitikimus slidinėjant“, žinojo ir apie trobelę, ir apie ženklą. Tiesą sakant, nesuprantu tik vieno dalyko.

Čarlzas raukydamas antakius nutilo, ir Sara paklausė:

— Kodėl jie nepatykojo ir tavęs?

Čarlzas linktelėjo.

— Taip. Jei jau jie tiek daug žinojo, kodėl nepalaukė manęs? Jiems tikrai buvo žinoma, kad atvyksta dar vienas ryšininkas, ir ką jis ketina daryti. Nors vargu ar jie tiksliai žinojo, kas jis toks, nes pasiųstas galėjo būti bet kuris. Na, kodėl gi jie nepalaukė, kol atvyksiu ir duosiu ženklą? Tada būtų mane nukepę, palaukę, kol atvažiuos Džaneta, o tada sutvarkę ir ją?

— Galbūt jie ir planavo taip padaryti, — pasvarstė Sara, — o paskui jiems kas nors sutrukdė?

— Audra. Spėju, kad tai. Jie, matyt, laukė manęs trobelėje naktį ar dvi, o paskui pamatė, kad tvenkiasi pūga.

— Taip sakė ir Bulakis, — pusbalsiu įsiterpė Sara.

— Kas jis toks?

— Mano nešikas. Tą rytą, kai ruošėmės išvykti į slidininkų trobelę Chilanmarge, jis perspėjo mane, kad ateina blogas oras.

— Matyt, taip ir buvo. Jei jie, norėdami išaiškinti ryšininką, būtų dar laukę, galėjo užslinkti prastas oras, ir jie nebūtų galėję panaudoti ženklo. Taigi nusprendė imtis Džanetos. Juk, pagaliau, tai ji buvo pagrindinis grobis. Jei ji negyva, tai ne taip jau ir svarbu, kiek ryšininkų atvyks į trobelę. Mums belieka guostis, kad Džaneta vieną iš jų nudėjo. Ji nešiodavosi ginklą, ir galiu lažintis, kad kulka, palikusi tą skylutę, paleista būtent iš jo.

Sara paklausė:

— Ar tu buvai tame name, kai aš įėjau?

— Turbūt ne. Matyt, mudu visai nedaug prasilenkėm. Nepamanyk, kad buvau ten trumpai! Pamačiau viską, ko man reikėjo, o paskui pro medžius nuėjau už trobelės pasižiūrėti, gal rasiu svetainėje nušautojo žmogaus kūną. Aptikau šlaite į kalvą vedančias vėžes ir šiek tiek jomis pasekiau; bet man ėmė nebepatikti oras, todėl grįžau atgal ir tik tada pastebėjau, kad nuo šoninių durų numušta spyna. Įėjau pro jas pasižiūrėti, gal dar ką rasiu, bet ten tebuvo krūva apdulkėjusių baldų. Pamačiau, kad pradeda snigti, mečiau viską ir išvažiavau. Kirtau sodą už trobelės, nusileidau lygiagrečiai takui ir išvažiavau į *margą*. Ir vos kiek pačiuožęs trenkiausi į tave. Patikėk, gerokai išgąsdinai.

Sara kiek nenatūraliai nusijuokė.

— Manau, nė pusės tiek, kiek tu išgąsdinai mane! Vadinasi, tai tave girdėjau trobelėje. — Kiek patylėjusi pridūrė: — Tada... tada daugiau niekas nežino.

— Ko nežino?

— Apie... apie tą „didįjį dalyką“. Apie tai, ką aptiko tavo draugas... ir Džaneta su ponia Metjus. Dabar, kai jie visi nebegyvi, ar dar kas nors žino?

— Žmogus — nė vienas, — lėtai ištarė Čarlzas.

— Ką tu tuo nori pasakyti? — greitai paklausė Sara.

— Kai kas žino. Šitas laivelis žino.

Po šių jo žodžių trumpam stojusioje tyloje žvakės liepsnelė plykstelėjo ir užgeso. Tik dūmų siūlelis nuvinguriavo tirštėjančioje kambario prietemoje ir pakvipo nelaimės nuojauta.

Nuo pasiutusio vėjo gūsio laivelis pasviro į šoną, pažeme nuinkštavo skersvėjis ir nelygiai sugarankščiavo nudriskusį kilimą. Ir vėl, kaip aną vakarą, Sara pajuto negyvų mažojo kambarėlio daiktų buvimą. Ir vėl jos vaizduotėje visi tie daiktai atgijo kaip jautrios individualybės, paslaptingos būtybės, kurias matė net ir nenukreipdama žvilgsnio nuo tvirtų Čarlzo akių. Drožinėtus staliukus, nuskurusias kartūnu aptrauktas kėdes, pigius žalvarinius padėklus ir eiles apdulkėjusių knygų lentynoje. Visus tuos daiktus, stebėjusius ponią Metjus; stebėjusius Džanetą, o dabar stebinčius ją, Sarą Periš...

— Taip, — išdžiūvusia burna sušnibždėjo Sara. — Taip, laivelis žino.

Per ežerą su šeriančiu lietumi atkaukęs nirštantis vėjas supurtė mažąjį laivelį, kaip terjeras purto žiurkę. Staliukai ir kėdės sudrebėjo ir pavažiavo iš savo vietų, žvakidė, kurioje degė likusioji žvakė, nuvirto ant grindų. Kambarį užplūdo tamsa.

Paskui, taip pat netikėtai kaip ir kilo, vėjas nurimo. Vieną akimirką naktis griaudėjo garsais, o kitą akimirką pasidarė tylu — tik bangelės pliuškeno ir teškėjo į laivelio šonus, į lapus ir ežero paviršių šiureno lašnojantis lietutis, tolumoje vos girdimai niurnėjo griaustinis.

Į slėnį, rodos, srūte sruvo tyla, ramindama audros triukšmą, kaip kad alyva išlygina šėlstančias bangas. Ir šitoje tyloje be jokio žingsnių garso laivelis staiga sujudėjo kitaip — sakytumei, kažkas būtų užtykinęs prietilčiu ir tylutėliai pakrebždenęs į sandėliuko duris...

14

Sara iš siaubo garsiai aiktelėjo. Čarlzas įžiebė savo žibintuvėlį ir ranka per pečius apglėbęs merginą pajuto, kad ji iš įtampos ir baimės virpa lyg elektros krečiama.

Jis paskubom pasakė:

— Nurimk, brangute! Čia tik Habibas. Atleisk — turėjau tave perspėti. Tiesiog per visą šitą maišalynę visai išėjo iš galvos. Buvau pastatęs jį ant kranto ir liepęs dairytis aplinkui, o jei pasirodytų kas įtartina, užlipti į laivą. Aš valtelę palikau po valgomojo langu.

— Kas — kas toks tas Habibas? — išdrebino Sara, niekaip negalėdama susitvardyti.

Čarlzas paleido ją, pasilenkęs pakėlė nukritusią žvakidę, įstatė ją į vietą ir tik tada atsakė:

— Oficialiai — mano nešikas ir vairuotojas, — Čarlzas žiebtuvėliu vėl uždegė žvakę. — O iš tiesų, neįkainojamas padėjėjas. Verčiau einu, pažiūrėsiu, kas ten.

Jis nuėjo iki durų, o paskui apsigręžė ir grįžo.

— Sara, ar moki naudotis pistoletu?

— Aš... manyčiau. Bet...

Čarlzas išsitraukė mažytį juodą koltą, ne ką didesnį už portsigarą, ir pamėtėjo jai į sterblę.

— Būk atsargi. Jis užtaisytas. Aš einu pasikalbėti su Habibu ir truputį pasižvalgyti, ir jeigu, kol manęs nebus, į laivelį ateis koks nors nepažįstamas žmogus, negaišk laiko

klausinėjimams. Pirma šauk, paskui aiškinkis! Ilgai netruksiu...

Nespėjus Sarai nė paprieštarauti, Čarlzas nusigręžė ir pranyko valgomojo tamsoje. Netrukus ji išgirdo, kaip palengva atsistūmė sandėliuko durys, paskui laivelis suvirpėjo nuo begarsių žingsnių ant prietilčio.

Sara sėdėjo įsitempusi, nekrutėdama, ištempusi ausis. Jai klaikiai norėjosi pulti paskui jį ir klykiant nulėkti krantu prieglobsčio pas Krydus. Bet nuo jos laivelio pirmagalio iki jų juodavo beveik trisdešimt jardų šlapios tamsos su nendrynu iš vienos pusės ir gluosnių brūzgynu iš kitos. O žibintuvėlį pasiėmė Čarlzas. Saros pirštai spaudė mažytį pistoletą ir liesdama šį šaltą metalą ji jautėsi tvirčiau; tačiau kai Čarlzas po kokių penkiolikos minučių grįžo, Sara įsitempusi, suklususi tebesėdėjo ant paties sofos kraščiuko. Žvakė buvo sudegusi, ir visas namelis skendėjo tamsoje.

Šįkart Čarlzas atėjo nuo kranto ir pakilo prietilčiu. Išgirdusi jo balsą, Sara iš palengvėjimo sukūkčiojo ir susmuko ant sofos pagalvėlių. Čarlzas dar kurį laiką bruzdėjo sandėliuke, ir ji matė ten švysčiojantį žibintuvėlį. Galiausiai jis įžengė į kambarį nešinas įžiebtu žibintu, rastu vienoje iš spintų. Jis bjauriai mirkčiojo ir dvokė alyva, tačiau Sara buvo dėkinga ir už tokį apšvietimą.

— Na? — pasiteiravo ji, stengdamasi kalbėti ramiai. — Ką jis ten aptiko?

— Habibas? Nieko ypatingo, — atsakė Čarlzas, krėsdamas nuo plaukų lietaus lašus. Ant drabužių juodavo drėgmės ir lapų trūnėsių dėmės, batai aplipę šlapia žeme. — Tavo elektros linija nutraukta. Jis krante užkliuvo už laido galo ir pamanė, ar tik nebus tai padaryta tyčia. Tai įrodytų, kad, be manęs, dar kažkas kitas šiąnakt kėsinosi į šį laivelį. Tačiau mes be šviesos, kad neatkreiptume į save

dėmesio, atradome ir kitą galą — greičiausiai laidą nutraukė vėjas.

Čarlzas liovėsi žaisti su žibinto dagtimi, kuri mirkčiojo pakrypusi į šoną ir dūmijo stiklą. Baksnodamas dagtį degtuku jis bespalviu balsu pasakė, kad į laivelį įsibrauti buvę visai nesunku, todėl jis Sarai siūląs rytoj duris ir langus užšauti kokiomis nors stipriomis sklendėmis. Jei tik, žinoma, ji ketinanti čia likti.

Paskutiniuose žodžiuose nuskambėjo lyg ir menkutė abejonė, ir Sara skubiai atsiliepė, kad būtent taip ir ketina daryti. Žodžiai, tiesa, buvo drąsūs, tačiau bendrą įspūdį gadino Saros dantų kalenimas. Mat, net ir kalbėdama, Sara mąstė apie tai, kas jai būtų atsitikę ir apskritai ar ji dar būtų gyva, jei valgomojo lango kabliukus būtų atsikabinęs ne Čarlzas, o kas nors kitas.

Išplėstom akim žiūrėdama į Čarlzą Sara tarsi prieš savo valią sušnibždėjo:

— Aš bijau. Čarlzai, aš bijau.

Čarlzas greitai atsiklaupė ir tvirtai suėmęs jos ledines rankas priglaudė prie savęs. Jo paties rankos buvo šiltos, tvirtos ir labai patikimos. Čarlzas nusišypsojo, tik ta šypsena taip ir nepalietė jo akių.

— Ne, nebijai. Sara, susiimk, brangioji.

— Tau lengva... — sukūkčiojo Sara.

— O dabar tu klysti, — šiurkščiai pertraukė ją Čarlzas. — Man velniškai sunku!

Jis paleido jos rankas, staigiai atsistojo ir nuėjo į valgomąjį. Sara nusekė iš paskos ir rado jį su žibintuvėliu naršantį po apatinę bufeto spintelę.

— Negi neturi čia nieko daugiau, tik limonado ir sodos? — suniurzgė Čarlzas.

— Kampinėje spintelėje yra brendžio.

— Ačiū Dievui! Mums abiem būtų neprošal. — Jis ge-

rokai šliūkštelėjo į stiklą ir išsitiesė. — Išgerk ir pasijusi geriau.

— Ne, ačiū, — šaltai atsakė Sara.

— Nebūk tokia panelė, — įgėlė Čarlzas.

— Nesu. Tiesiog nemėgstu brendžio!

— O kas tavęs klausia? Išgerk, ir tiek, prašom, būk gerutė, mergaite. Mudviejų laukia dar ilga naktis!

Jis stumtelėjo stiklą per stalą ir nelauktai nusišiepė.

— Tau nėra ko jaudintis, — patikino Čarlzas. Aš kuo puikiausiai suvokiu, kad mudu laivelyje esame vieni ir jau gerokai po vidurnakčio. Tu žavi ir situacija miela. Bet aš nemėginu tavęs nugirdyti.

Sara piktai sušnairavo į jį ir vienu mauku ištuštino stiklą. Čarlzas ištiesė ranką ir pritariamai patapšnojo ją per petį.

— Gera mergaitė.

— Tu tyčia taip pasakei, — susivokusi žėrė Sara, — vien tam, kad įsiusčiau ir išgerčiau. Juk taip?

— Na, kad ir kaip ten buvo, tačiau suveikė, — ramiai atšovė Čarlzas.

Jis pasidarė sau stipraus kokteilio ir paėmęs Sarą už parankės nusivedė atgal į svetainę.

— O dabar grįžkime prie reikalų, — Čarlzas įtaisė Sarą ant sofos ir padėjo jai ant kelių Lagį. — Pirmiausia, kas buvo tame Džanetos laiške, kurį tu sudeginai? Kuo greičiau tai išsiaiškinsim, tuo geriau. Pasistenk prisiminti žodis žodin.

Suraukusi antakius Sara pamėgino viską prisiminti ir persakė Čarlzui.

— Hm, — numykė Čarlzas, — man įdomu, kurių velnių ji ne... Na, gerai, ji nepasakė, štai ir viskas. Bent jau žinom, kad ji kažką paslėpė šiame laive. Bėda ta, kad, rodos, tai žino dar keletas žmonių. O gal tik taip atrodo. Bet kaip? Ir kodėl? Ar kam nors sakei apie tą laišką?

— Ne.

— Ar galėjo jį kas nors pamatyti? Kai atplėšei voką, nepastebėjai, kad jis būtų buvęs apgadintas?

— N-e, — dvejodama atsakė Sara. — Man rodos, ne. Matai, man neatėjo į galvą ieškoti ko nors panašaus. Tą dieną grįžau namo — kaip tik turėjo būti tetos Alisos vakarėlis Mėlynojo kryžiaus labdarai, — vėlai grįžau ir radau daug laiškų. Pirmiausiai perskaičiau visus iš namų atėjusius laiškus, o šitam perskaityti pritrūko laiko. Atrodė, nieko įdomaus, ir įsikišau jį į rankinę, kad perskaityčiau vėliau.

— Kiek laiko jis pragulėjo prieškambaryje ant stalo? — pasiteiravo Čarlzas.

— Nežinau. Gal dvi, gal tris valandas. Aš išėjau maždaug trečią, o grįžau po septynių.

— Taigi bet kas galėjo jį pamatyti, su garu atklijuoti, perskaityti ir vėl padėti į vietą?

— Tikrai ne! — pasipiktino Sara. — Tik kas nors iš namiškių, o mes visi tą popietę žiūrėjome polą, vadinasi, namuose buvo tik tarnai, nei vienas iš jų angliškai nei skaito, nei rašo. Be to, kokia prasmė būtų buvę šitaip daryti? Jei kas nors norėjo laišką perskaityti, tikrai būtų buvę paprasčiau jį tiesiog pavogti. Ir aš apie jį nebūčiau nė sužinojusi.

— Na, gerai, — nusileido Čarlzas. — Palikim tai. Kas paskui? Ar buvai kur nors palikusi rankinę?

— Ne. Matei, ta rankinė pritaikyta prie suknelės. Ji papuošta pilkomis rožėmis ir ant dirželio kabėjo ant mano riešo. Ją iš rankų buvau išleidusi tik per pietus, ir tada ji kabėjo ant mano kėdės atkaltės. Tu ten buvai. Tu galėjai ją paliesti. Niekas kitas.

— Taip, — lėtai ištarė Čarlzas. — Tiesa. Kad būčiau žinojęs, jog tas prakeiktas laiškas vos ne valandą prakabėjo mažiau nei per šešis colius nuo mano rankos! Jei tik būčiau žinojęs... Na, pasakok toliau.

— Laišką atplėšiau tik įpusėjus šokiams. Kadangi nežinojau, kas voke, tai nė nepamaniau apžiūrėti, ar vokas nebuvo jau kartą atplėštas. Be to, ir tamsoka buvo. Tik tie popieriniai žibintai. Paskui įsikišo Helena Vorender ir... na, tu pats žinai, kas buvo toliau. Buvai ten. Tu...

Sarą nusmelkė netikėta mintis ir ji, linktelėjusi pirmyn taip staigiai, kad vos nuo kelių nenustūmė išglebusio Lagio, įsmeigė į Čarlzą kaltinamą žvilgsnį:

— Tai todėl?

— Kas todėl?

— Pats žinai! Atėjai į vakarėlį dėl manęs? Tai todėl vis sukiojaisi aplinkui, tačiau niekad... — Sara nutilo ir prikando lūpą.

Čarlzas vyptelėjo, bet atsiliepė kuo rimčiausiai:

— Na, taip. Kaip būčiau galėjęs pasitraukti?

Sara nukaito kaip uoga.

— Aš ne tai turėjau omeny, — atkirto karščiuodamasi. — Ir tu puikiai supranti, ką norėjau pasakyti! Ar taip elgeisi todėl, kad buvau pažįstama su Džaneta? Tu tiesiog sekei mane, tiesa?

— Taip, — atvirai prisipažino Čarlzas. — Buvau... suinteresuotas.

Sara nusijuokė. Ji, matyt, to nenorėjo, bet juokas buvo kartus.

— O aš maniau... — prakalbo ji ir vėl nutilo.

— Tikrai? — tyliai paklausė Čarlzas. Jis kurį laiką žiūrėjo, kaip nuo cigaretės į viršų lėtai vinguriuoja dūmas. — Matai, Sara, tu galėjai būti tas žmogus.

— Koks žmogus? Ką tu turi galvoje?

— Žmogus, nužudęs Džanetą.

Sara iš įniršio sušvokštė, — tarsi kas būtų dusliai pokštelėjęs tyliame kambaryje, — ir vargais negalais išspaudė:

— Tu... tu... tu manai, kad aš... tu manai, kad aš...

— Gerai, — ramiai ištarė Čarlzas. — Supratau.

— Tai tu tikrai manai... — negalėjo nurimti Sara.

— Ne, — su derama pagarba paneigė Čarlzas. — Nemanau. Dabar nebemanau. Tačiau tai buvo visiškai įmanoma. Be to, sakoma — ir, deja, dažnai pasitvirtina, — kad dauguma moterų nusikaltėlių būna geros aktorės. Tu buvai pažįstama su Džaneta ir ponia Metjus. Tavo pirštų atspaudai liko ant žalvarinio žarsteklio Džanetos kambaryje. Aš susitikau tave pūgoje mažiau kaip už šimto jardų nuo trobelės prie perėjos. Tave reikėjo stebėti.

— Ir tu mane stebėjai, — kandžiai tarstelėjo Sara.

— Taip, kaip ir kitus, — nusišypsojo Čarlzas. — Ir likimas lėmė, kad buvau drauge su tavimi, kai atplėšei Džanetos laišką. Net teko stebėti, kaip tu jį degini — mano paties žiebtuvėliu! — nors visi instinktai spyrė ištiesti ranką ir jį pačiupti.

— Tai kodėl nečiupai? — pasidomėjo Sara. — A!.. A, rodos, imu suprasti. Jei aš būčiau buvus ta, tai... taip, suprantu. Tau buvo labai keblu.

— Velniškai, — linksmai pritarė Čarlzas. — Tačiau nors ir nežinojau, kas tame laiške buvo parašyta, vis dėlto išsiaiškinau, iš kur jis atėjo ir galėjau tai patikrinti.

— O iš kur tu sužinojai? — kandžiai pasiteiravo Sara. — Taip gerai ją pažinojai?

— Ką? Džanetą? Ne. Buvom beveik visai nepažįstami.

— Vadinasi, nori, kad patikėčiau, jog, tik užmetęs akį, pažinai jos rašyseną? Laiškas nebuvo pasirašytas, ir aš jį laikiau taip, kad niekas negalėtų perskaityti.

Užuot atsakęs, Čarlzas iš viršutinės kišenės išsitraukė odinę užrašų knygutę ir šiek tiek ją pasklaidęs ištraukė nediduką sulankstyto popieriaus stačiakampį, kurį pamėtėjo Sarai ant kelių.

Sara staigiu judesiu jį išskleidė ir nepatikliai įsižiūrėjo.

Tai buvo Ravalpindžio advokatų biuro pranešimas, atėjęs drauge su užklijuotu Džanetos laišku.

Ji pakėlė akis į Čarlzą ir pastebėjo, kad šis į ją žvelgia keistai įdėmiai — kaip jau buvo žiūrėjęs.

— Aš... aš nesuprantu, — kiek neryžtingai pratarė Sara. — Kaip... kaip tu?..

— Kaip aš gavau šitą laišką? Pakėliau nuo pievelės. Tu pamiršai jį.

— Betgi aš negalėjau... Būčiau pastebėjusi...

— Nebūtum. Žinai, tu man davei puikų patarimą — ar užmiršai? Kai ant vargšelės Helenos Vorender išvertei tą brendį su soda, tada pasakei, kad, jei nori, kad žmonės ką nors išmestų iš galvos, geriausia priemonė — šokas. O paskui tu labai maloniai suteikei progą, ir aš išbandžiau tavo priemonę. Atsimeni?

Raudonio banga pamažu kildama kaklu užliejo jos veidą iki pačių plaukų pašaknų. Ji atsistojo ir aksominis Lagio kūnelis šleptelėjo ant grindų.

— Ak! — grėsmingai sušnypštė Sara. — Tu... tu...

— Tęsk, — paragino Čarlzas. — Nesivaržyk. Pavyzdžiui: „Esate storžievis, sere!“

Sara vėl ūmiai atsisėdo, ir Čarlzas nusijuokė.

— Sara, nesiusk, brangioji. Juk žinai, meilėje ir kare viskas leidžiama. Ir padėjo. Kaip kažin kas padėjo! Išlėkei kaip įsižeidusi erchercogienė ir visiškai užmiršai tą laišką, kuris nukrito ant žolės ir kurį aš nepastebimai pastūmiau po tavo kėde. Be to, buvai taip sukrėsta, jog iki pat dabar net nesusivokei, kad jį pametei. Ir — jei tave tai bent kiek guodžia, — man labai patiko, ačiū tau.

— Man rodos, — išdidžiai atšovė Sara, — tokio nepakenčiamo vyro dar nesu sutikusi.

— O tu, — neatsiliko Čarlzas, — be jokios abejonės, esi pati žaviausia ir labiausiai į pasiutimą varanti moteris

iš visų tų įvairaus plauko piktadarių, su kuriomis man teko susidurti per netrumpą savo praktiką.

Ant jos skruosto nelauktai atsirado duobutė ir ją užplūdo linksmumas, tiesa, kiek isteriškas.

— Oi, mielasis! Atsiprašau. Bet aš staiga pagalvojau apie „gražiąją šnipę Olgą Polovski“ ir visas kitas. Kaip manai, tai tiesa? Na, ar tikrai susitinki tuzinus žavių šnipių?

— Nepatikėtum, — patvirtino Čarlzas. — Bet dabar palikim ramybėj tas žavias personas ir grįžkim prie reikalo. Kiek laiko tu šiame laivelyje?

— Penkios dienos, — iškart atsakė Sara.

— Ką nors radai?

— Ne. Bet ieškoti pradėjau. Pirmiausiai apžiūrėjau visas akivaizdžiausias vietas, paskui pamaniau, kad gali būti paslėpta kurioje nors iš šitų bjaurių knygų. Jau vos ne pusę peržiūrėjau, bet darbas ne iš lengvųjų — ypač, kai nežinai, ko ieškai.

— Na, dabar aš tau padėsiu. Ji sakė „įrašas“?

— Taip. Apatiniame to stalo stalčiuje buvo kelios patefono plokštelės. Pamaniau, kad galbūt reikėtų tą žodį suprasti paraidžiui, todėl pasiėmiau plokšteles ir pergrojau klube. Tačiau ten buvo tik visokios melodijos, traškančios melodijos, ir nieko daugiau.

— Įrašas, — mąsliai ištarė Čarlzas. — Gali būti kas tik nori. Išraižytas ant lango rėmo, užrašytas iš apačios ant grindų lentos. Paslėptas ant lubų už kurio nors iš šitų mažyčių medžio gabalėlių. Velniava! Rodos, lengva nebus. Bet mes turime surasti, nors tai reikštų, jog teks lenta po lentos išrinkti visą laivelį. Ir kuo greičiau surasime, tuo geriau, nes, man rodos, labai jau daug kam parūpo šitas namelis.

— Prisiminiau, — lėtai prabilo Sara. — Tu niekad neatsakai į mano klausimus. Jei mane sekei, tai kaip čia atsitiko, kad nežinojai, jog šitame laivelyje gyvenu aš?

— Žinojau. Bet, kaip tu ir įtarei, buvau tikras, kad būsi šokiuose Nedo viešbutyje. Vienas mūsų vietinis agentas pakliuvo į „eilinį“ nelaimingą atsitikimą, o jį pakeitęs žmogus nebuvo toks sumanus kaip anas.

— Į nelaimingą atsitikimą? Turi omeny — buvo *nužudytas*? — Saros balsas tariant paskutinį žodį keistai užlūžo.

— Tai ne taip jau retai pasitaiko, pati žinai, — ramiai ištarė Čarlzas.

— Taip, žinau, — Sara trumpam sulaikė kvėpavimą. — Mačiau, kaip tai ištiko Džanetą. Netikėjau, bet pamačiau. — Pirštai ant Saros kelių susipynė. Trūkčiojančiu balsu ji kalbėjo toliau: — Čarlzai, kodėl tik dabar, kai šitame laivelyje apsigyvenau aš, jo užsimanė šitiek žmonių? Juk mėnesių mėnesiais jis stovėjo tuščias. Tai kodėl dabar jiems jo prireikė?

— O, šitai ir norėtųsi išsiaiškinti. Labai norėčiau žinoti atsakymą. Mano galva, mudu ne vieninteliai, žinantys apie tavo ryšį su Džaneta Rašton. Matyt, dar kažkas, o gal ir ne vienas, irgi nenuleidžia nuo tavęs akių — dėl visa ko. Ir, dedu galvą, šitas laivelis buvo kuo kruopščiausiai iššniukštinėtas po to, kai Džaneta mirė — jei tik ne prieš tai.

— Jei tu taip manai, tai kokia prasmė ieškoti mudviem? Tą įrašą jau turbūt seniai surado!

— Pamąstyk, Sara, — paragino Čarlzas. — Jei jis būtų surastas, laivelis niekam nebekeltų nė menkiausio susidomėjimo. O dabar juo domisi neįtikėtinai daug žmonių. Vadinasi, įrašo niekas nerado.

— Bet aš nesuprantu...

— Paklausyk, — kantriai aiškino Čarlzas, — Džaneta gyveno šiame namelyje ir užmokėjusi grynaisiais išsinuomojo jį iki šių metų birželio pabaigos. Sutartyje nurodė, kad jei ji pati negalėtų gyventi laivelyje, jame gali apsigyventi bet kas kitas, turintis įmokos kvitą. Ar tiek aišku?

— Taip, tačiau...

— Šš! Džaneta mirė, ir tu gali nė neabejoti, kad laivelis buvo apieškotas nuo viršaus ligi apačios. Ne todėl, kad tie, kas ieškojo, būtų žinoję, jog ji kažką paslėpė, o tiesiog atsargumo dėlei. Nerasta nieko, ir laivelis niekam neberūpi. Ir staiga panelė Periš, ta, kuri sausį buvo slidininkų klubo susitikime, gyveno gretimai su Džaneta Rašton, kalbėjosi su ja mėnesėtą naktį prie slidininkų trobelės (juk sakei, kad kažkas judvi stebėjo), ir todėl atrodo labai įtartina asmenybė, gauna paslaptingą laišką.

— Bet neįmanoma, kad kas būtų apie jį žinojęs! — paprieštaravo Sara.

— Nepertraukinėk. Gavusi tą laišką, ji staiga pakeičia savo planus ir, užuot keliavusi į Ceiloną, nusprendžia grįžti į Kašmyrą. Dabar aš nemanau, jog dar kas nors išsiaiškino, kas tame Džanetos laiške. Tą padarėme mes — per tave! Ir sutinku, kad vargu ar dar kam nors tai pavyko. Tačiau panelė Periš, kuri — galima tai beveik garantuoti — vis dar sekama, atvažiuoja į Kašmyrą *ir pateikia kvitą, kad gautų Džanetos Rašton laivelį.* Dabar supranti?

— Atrodo, — pamažu ištarė Sara.

— Viskas labai aišku. Kodėl panelė Periš nusprendė važiuoti į Kašmyrą? Ir iš kur ji gavo „Vandenų laumės“ nuomos sutartį? Žinoma, iš Džanetos Rašton. Todėl „Vandenų laumę“ ir vėl verta stebėti — o drauge ir panelę Periš!

— Tačiau jeigu, kaip tu sakai, jie jau išieškojo laivelį... — abejojo Sara.

— Žinoma, išieškojo. Tačiau tai nereiškia, jog jie kuo ramiausiai leistų ieškoti asmeniui, kurį jie turi priežasčių įtarti. Nes tu jau ieškojai, ir galiu lažintis iš ko tik nori, apie tai išskalambijo tavo *mandži.* Iš tikrųjų tokia situaci-

ja gali sukelti begalę nerimą keliančių spėlionių. Kodėl tu čia? Iš kur tu gavai Džanetos „Vandenų laumės“ nuomos sutartį ir ko ieškai? Jiems knieti kuo greičiau tave išprašyti iš laivelio.

— Žinoma, yra ir dar vienas dalykas, — lėtai prakalbo Sara. — Aš galiu tą įrašą surasti jiems.

Čarlzas smalsiai ją nužvelgė ir tyliai atsiliepė:

— Galiu įsivaizduoti, kaip jiems to norėtųsi. Iš to, kas jiems žinoma, jie gali nuspręsti, kad tu, ko gero, žinai, kur ieškoti. Jei taip ir jei nepavyksta tavęs iškeldinti iš laivelio, geriausia išeitis — stebėti tave ir leisti tau surasti tą „kažką“. Jei ką nors surastum... — Čarlzas nutilo ir suraukė antakius.

— Tęsk, — paragino Sara. — Taigi, jei ką nors surasčiau, tai kas?

— Nagi, — nerūpestingai atsiliepė Čarlzas, — įsivaizduoju, kad pavogti tą daiktą iš tavęs jiems būtų pigiau grybo. Jie taip įpratę dirbti smegenimis, jog čia tebūtų vaikų žaidimas.

— Tu ne šitai norėjai pasakyti, — atsakė Sara.

Čarlzas ūmiai atsistojo ir susikišęs rankas į kišenes nervingai nužingsniavo per mažą kambarėlį. Paskui apsigręžė, grįžo prie Saros ir atsistojęs priešais susiraukęs pažvelgė į ją.

— Persigalvojau, — trumpai pareiškė. — Kuo greičiau tu išsikraustysi iš šito laivelio ir apskritai iš šitos šalies, tuo bus geriau. Gali susikrauti daiktus ir ryt rytą persikelti į Nedo viešbutį, o kitą dieną surasim tau automobilį ir galėsi išvažiuoti.

Sara nusišypsojo nuginkluojančia šypsena.

— O jei aš nenoriu išvažiuoti?

— Darysi, kas sakoma, — atkirto Čarlzas. — Kol esi čia, trukdai ir viską stabdai.

— O ne, netrukdau, — ryžtingai patikslino Sara. — Šįkart tu klysti. Kaip tik, kol esu čia, yra galimybė apsimesti tiesiog naivia turiste, tik per klaidą įsivėlusia į šį reikalą ir nieko apie jį nenutuokiančia. Be to, ta turistė nuomos sutartį iš panelės Rašton galėjo paprasčiausiai *nusipirkti*! Jų turimomis žiniomis, Džaneta galėjo nuspręsti, kad lavelio jai nebereikia, ir pabandyti atgauti pinigus, pardavus jį kam nors, kas vargu ar žinos apie kritusias šio sezono nuomos kainas. Ar tau taip neatrodo? Jie negali būti tokie jau tikri.

— Nesvarbu, — šiurkščiai atšovė Čarlzas.

— Svarbu. Ir dar. Jei aš išvažiuosiu, laivelis atiteks kitam pretendentui, o jų, rodos, ne taip jau mažai.

— Neatiteks. Jame apsigyvensiu aš.

— Ir iškart tapsi sekamas? Pats sakei, kad įtarimų sukėlęs žmogus jūsų darbe pasidaro beveik nebenaudingas. Juk taip, ar ne?

— Taip, bet...

— Ne, dabar mano eilė. Niekur aš nevažiuosiu! Ne todėl, kad nežinočiau, ką tu norėjai pasakyti. Norėjai pasakyti, kad jeigu rasiu ir kai ką nors rasiu, manęs laukia tas pats kaip ir Džanetos.

— Būtent! — niūriai patvirtino Čarlzas. — Tiesą sakant, nėra ko tikėtis, kad tau leistų čia ką nors išsiaiškinti. Štai kodėl aš tave rytoj išsiųsiu į Ceiloną.

— Čarlzai, luktelėk truputį. Tai, ką jūs darote, yra labai svarbu, tiesa?

— Labai.

— Kokiu mastu? Tai liečia tik vieną, du žmones, ar šimtus žmonių — kiek?

— Nežinau, — lėtai ištarė Čarlzas. — Velnioniškai daug. Tiesiog dar nežinome. Galbūt milijonus.

— Na, tada negi manai, jog turi teisę šitaip elgtis? O jei jie *tikrai* mane įtaria? Iš tiesų taip nėra, nes jie negali

būti visiškai tikri. Kol laivelyje gyvenu aš, tau lengviau čia neprileisti kitų, ir net jei būtų įrodyta, kad aš iki ausų įklimpusi į šį reikalą, nemanau, kad jie imtųsi drastiškai veikti būtent dabar. Negi negali to suvokti?

— Gal tu ir teisi, — susimąstęs nusileido Čarlzas. Kurį laiką jis stovėjo nejudėdamas, rankas susikišęs giliai į kišenes, akis įsmeigęs į nutrintą kilimą. Netrukus nejaukiai gūžtelėjo pečiais ir pasakė: — Gerai, laimėjai. Bet su tam tikrom sąlygom.

— Žiūrint, kokios tos sąlygos.

— Pirmiausia, — tarsi nė neišgirdęs Saros pastabėlės kalbėjo Čarlzas, — visąlaik su savimi nešiosiesi ginklą ir kritiniu atveju šausi nedvejodama. Jei per klaidą nušausi kokį niekuo nekaltą miestietį, aš tave išsuksiu. Bet, kaip jau kartą šįvakar sakiau, auksinė tokios situacijos taisyklė — pirma šauk, aiškinkis paskui. Duosiu tau sunkesnį pistoletą. Jo ne tokia didelė atatranka. Toliau: įsigysi sklendžių ir pritaisysi prie visų įmanomų durų ir langų. Tu gali šitai padaryti, ar ne?

Sara linktelėjo.

— Galiausiai, — tęsė Čarlzas, — niekur neisi viena. Išėjusi iš laivelio gali būti tik draugėje. Aišku?

— Kaip du kart du, — įžūliai atšovė Sara. — Gerai. Bus padaryta. Bet kas toliau?

— Jei prireiks, šitą laivelį supjaustysim į gabaliukus. Ir kadangi reikia skubėti, galime to imtis tuoj pat. Nori miego?

— Dabar man atrodo, kad apskritai niekad nebegalėsiu užmigti, — prisipažino Sara.

— Puiku, — negailestingai ištarė Čarlzas. — Jei taip, imkimės darbo. Kiek knygų peržiūrėjai ir ko ieškojai?

— Palaido popieriaus lapo arba kaip nors sužymėtų puslapių, kuriais būtų kas nors užkoduota. Daugiau nieko nesugalvojau!

— Visai neblogai. Na ką gi, imkimės darbo.

Jiedu atsisėdo ant žemės tarp knygų rietuvių ir ėmėsi metodiškai peržiūrinėti kiekvieną tomą; pažvelgdavo po kiekvienos knygos nugarėle ir peiliuku patikrindavo kiekvieną storą viršelį. Naktis pagaliau visiškai nutyko. Kažkur tolumoje dar niurnėjo griaustinis, tačiau virš ežero nebebuvo nė menkiausio vėjo dvelksmo. Laivelis nejudėjo, o tylą retkarčiais sudrumsdavo tik tylus pliumptelėjimas, kai varlė nuo vieno lelijos lapo persikraustydavo ant kito. Kartais pliaukštelėdavo iš vandens iššokusi žuvis, didelio platano šakose pro miegus ciepteldavo paukščiukas.

Jiedu dirbo labai nuosekliai, peržiūrėtą knygą dėdavo į šoną ir imdavo kitą. Rodėsi, praslinko nežinia kiek valandų, Sarai pradėjo mausti nugarą, nutirpo viena koja. Ji pradėjo klausytis garsų krante ir nervingai krūpčiojo nuo menkiausio nakties triukšmo.

Čarlzas, kuris nė karto nepažvelgė į Sarą, matyt, suvokė, kaip ji jaučiasi, nes dabar pakėlė akis nuo darbo ir nusišypsojo.

— Nesijaudink, — prabilo jis, — šiandien nieks nebeateis. Man rodos, jau nemažai nuveikėm. Sukraukim šitą krūvą atgal. Peržiūrėtas — į lentynas dešinėje, netikrintas — į kairę. Gerai?

Čarlzas atsistojo ir padavęs ranką padėjo pakilti Sarai.

— Oi! — aiktelėjo Sara ir klestelėjusi ant sofos ėmė trinti kairiąją pėdą, kad joje vėl imtų cirkuliuoti kraujas; Čarlzas tuo metu sudėjo atgal ir surikiavo ilgą virtinę knygų. — O aš, — pareiškė ji Čarlzo nugarai, — ir nemaniau, kad kas nors bando patekti į vidų — juk ant kranto tavo žmogus. Bet juk kas nors galėjo stebėti iš tolo. Pagaliau juk ir per užtrauktas užuolaidas galėjo įžiūrėti, kad šiame kambaryje dega šviesa.

— Užmiršai, — išsišiepė Čarlzas, — kad esi vieniša nervinga senmergė. Nieko nuostabaus, kad tokią naktį lai-

kai užžiebtą lempą. Beje, galiu lažintis, kad eidama gulti, tu ir taip ją palieki, juk taip?

— Na, taip. Sandėliuke, — kiek droviai prisipažino Sara.

— Taip ir maniau. Reikėtų nenusakomai valingos moters, kad šito nepadarytų. Ne, manau, tau neverta nerimauti, jog šiame kambaryje deganti šviesa gali sukelti įtarimų. Na, o jei tavo laivelis šiąnakt privilios dar kokių nors svečių, su jais susitvarkys Habibas.

— Ką jis žino? — smalsiai pasiteiravo Sara. — Turiu omeny — apie visą šitą reikalą?

— Tiek, kad su juo būtų galima dirbti, — išsisuko Čarlzas. — Ir kitiems žinoma ne ką daugiau — išskyrus vieną, gal du pačius svarbiausius žmones.

— Kažką panašaus sakė ir Džaneta, — mąsliai ištarė Sara. — Ji sakė, kad jiedvi su ponia Metjus tik ilgos grandinės grandelės...

— Ponia Metjus buvo šis tas daugiau negu grandelė. Bet Džaneta buvo teisi. Pavojinga informaciją paskleisti per daug plačiai. Tai pasitvirtino ne kartą ir ne du — šiame ypatingame darbe veikti reikia tiksliai! Bet kuris grandinės narys, kad pasakytų ką žino, gali būti papirktas, šantažuojamas arba kankinamas. Ir čia, Kašmyre, turime reikiamą skaičių žmonių, tokių, kaip mane Babamarišyje pasitikęs žmogus: kiekvienas dirba savo darbą ir, žinoma, visi jie pažįsta viens kitą. Jie tikrieji visos sistemos varžteliai ir sraigteliai; tačiau parako statinė ne jie. Jie, deja, ne to lygio žmonės, kuriems būtų buvę galima perduoti tokią informaciją, kokią, iš visko sprendžiant, aptiko ponia Metjus ir Džaneta Rašton — joms tai buvo pražūtinga.

Jis nutilo ir neregėmis akimis įsižiūrėjo į lempos liepsnelę, nuo kurios jo veidas atrodė išmargintas tamsių linijų ir įdubimų.

— Čarlzai... — prakalbo Sara.

— Klausau?

— Kas tie „jie“ — tie, kuriuos vadini „opozicija“? Žmonės, nužudę Džanetą, ponią Metjus ir... ir visus kitus: aš klausiau Džanetos, tačiau ji nepasakė. Todėl pamaniau, kad tai paprasti kovotojai už laisvę — „Laisvoji Indija“. Bet dabar, kai mes tikrai traukiamės, kai jie žino, jog laimėjo, atrodo, kad tai lyg ir negalėtų būti jie.

— Ir nėra.

— Tada kas?

— Galvok, ką nori, — bejėgiškai atsakė Čarlzas.

— Čia ne atsakymas, pats žinai. Tu nebegali man šitaip pūsti miglos — po to, kai per tave šiąnakt iš baimės vos neišsikrausčiau iš proto; nekalbant jau apie Gulmargą! Kas tai — politika, perversmas, maištas, narkotikų kontrabanda ar dar kas nors? Sakai „niekas nežino“. Bet tu gi *ką nors* įtari.

Čarlzas atsisėdo ant sofos ranktūrio ir iš reto prakalbo:

— Taip. *Įtariu*. Matai, Sara, kiekviena pasaulio šalis turi savo žvalgybą — jei nori, gali vadinti ją slaptąja tarnyba. Čia, Indijoje, ji dažnai užsiima tuo, ką Kiplingas vadina „didžiuoju žaidimu“. Tas žaidimas eina iš už Chaiberio iki Asamo sienos ir toliau. Turime būti budrūs visoje Indijoje, nes Sikimo turguje pašnibždėtas žodelis gali nugriaudėti maištu Bengalijoje. Mums reikia turėti savas akis ir ausis kiekviename mieste, kiekviename kaime... Na, maždaug per vienerius pastaruosius metus Indijoje atsitiko kažkas labai keista. Ne tik įprastinis žemės drebėjimas. Pavyzdžiui, nepaprastai daug įsilaužiamųjų vagysčių. Kalba eina ne apie paprastas vagystes, o apie išties didžiulius pinigus. Apie rūpestingai suplanuotą milijonus kainuojančių valstijos brangenybių grobimą. Apie Čarkralo rubinus ir Radžgoro smaragdus, kurie, galima sakyti, neįkainojami. Kai kurios brangenybės pasirodė pačiose netikėčiausiose

vietose, o mes išsiaiškinome, kad kažkodėl didžioji dalis, o gal ir visos brangenybės suplaukė į Kašmyrą arba per jį keliavo. Ši valstija tarsi koks surinkimo punktas.

— Atsimenu apie tuos smaragdus, — prakalbo Sara. — Todėl, kad tu žaidei polo tądien, kai... — Ji staiga nutilo.

Čarlzas smalsiai žvilgtelėjo į Sarą.

— Tie smaragdai yra čia, Kašmyre, — pasakė jis patylėjęs.

— Iš kur tu žinai? — Sara net krūptelėjo. — Jūs juos radote?

— Ne. Tačiau mes žinome, kad jie čia. Manėme, jog ėmėmės visų atsargumo priemonių, kad jų nepergabentų per šitą sieną, bet atsirado gudresnių už mus. Jie čia.

— Bet kodėl?

— Na, visų pirma tam, kad juos naujai nušlifuotų. Daugybę brangakmenių iš naujo nušlifavo čia, mažutėse prišnerkštose juvelyrinėse krautuvėlėse, kiurksančiose nuošaliose miesto gatvelėse. Tačiau tai, kas geriausia, perėjomis nukeliavo pro Gilgitą per Pamyrą.

— Kur?

Čarlzas pro blakstienas pašnairavo į Sarą.

— Tu moki spėlioti ne blogiau už mane, — sausai ištarė jis. — Sakiau, manyk, ką nori.

— Bet... bet jie mūsų *sąjungininkai*! — apstulbusi paprieštaravo Sara.

— Niekieno jie ne sąjungininkai. Ir niekada nebuvo... Nebent tol, kol tai buvo naudinga jų pačių kailiui, ne ilgiau! Jie patys, pasitelkę baisiausią fašistinę, reakcingą ir žiaurią santvarką, pasirinks sąjungininką — ir palaikys sąjungą tik tam, kad patenkintų savo interesus — ir niekieno kito! Kitų tautybių žmonės daug ką padarys dėl tos atgyvenusios idėjos, „moralinių principų“; bet jie nieko ne-

paisys, ir jų tikslas visada tas pats. Jie nusprendė, kad jie — viešpačiai, valdovai, o visi kiti turi keliaklupsčiauti. O kas klauptis nenori, teguli aukštielninkas ar kniūpsčias, tačiau lavonas!

— Bet pinigai — tos brangenybės... Nesuprantu, kodėl... Ar tai reiškia, kad jų galbūt reikėjo kam nors prieš mus — kitam maištui?

Čarlzas pratrūko juoktis; paskui staiga surimtėjo.

— Ne, ne tam. Kaip tu ką tik pati pasakei, nebebūtų prasmės to daryti dabar, kai anglai išeina iš Indijos.

— Tai kodėl tada tu tuo rūpiniesi? Juk tai jau nebe jūsų reikalas, jei pasišalinate?

— Nes pasaulis sumažėjo, Sara. Jis mažėja kasdien. Pietų Amerikos žmonės nebegali būti abejingi, kai sprogsta Balkanų valstybė. Tai, kas čia vyksta, gali paveikti mus visus, ir mes privalome išsiaiškinti, kas darosi. *Privalome* išsiaiškinti!

— Ar tai dėl to čionai atvyko ponia Metjus? Dėl pinigų, dėl brangenybių ir viso šito?

— Taip, nes rodėsi, jog visi pėdsakai, kuriais sekėm, baigdavosi Kašmyre. Iš pradžių pamanėme, kad tai tik stambi vagystė, ir nieko daugiau, tačiau vis vien tą reikalą reikėjo sustabdyti. Skyrėm tam nemažai žmonių, bet dauguma jų tebuvo smulkios žuvelės. Pendrelas jau buvo pakankamai stambi žuvis ir jis kažką aptiko. Ir žuvo. Tada pasiuntėme kitą tokio pat lygio žmogų — ponią Metjus. Jie susekė ir ją. Du žmonės mums pasiuntė visiškai įslaptintą signalą, kurį naudodavome tik tada, kai kas nors tikrai „degdavo“. Kažkas baisaus telkiasi, Sara. Kažkas juoda ir bjauru. Ir mes turime tai išsiaiškinti ir nuslopinti dar prieš palikdami šią šalį, nes paskui...

— Bus tvanas, — užbaigė Sara.

— Galbūt. Kol kas, kaip jau sakiau, tavo spėjimai ne

blogesni už mano. Kiek dar tų bjaurių knygų, kurias sukrovėme kairėje, reikia peržiūrėti?

— Maždaug keturiasdešimt, — atsiduso Sara. — Perversiu jas ryt. *Oi*!

— Kas yra?

— Vėl gelia ir dygčioja. Šitą pėdą patryniau ir praėjo, bet buvau prisėdusi kitą ir dabar ji irgi nutirpo.

Čarlzas atsiklaupė, nuavė mažas žalias šlepetes ir ėmė trinti nutirpusias Saros pėdas.

— Argi ne laimė, kad jos tokios dailutės? — patenkinta ištarė Sara.

Čarlzas pakėlė akis ir nusijuokė.

— Tikrai ne. Šiuo momentu man kur kas labiau patiktų įprastos dvidešimtojo amžiaus dramblotos lepšės, kokias neretai išvysti besimaudydamas.

— Kodėl? — smalsiai pasiteiravo Sara.

— Nes jos man blaško dėmesį. Ir todėl, kad jausčiausi kur kas geriau, jei atrasčiau tavy ką nors, kas man nepatiktų.

— O, — tyliai aiktelėjo Sara.

Čarlzas vėl jai apavė šlepetes, atsistojo ir nusivalė kelius.

— Gal padės, — kukliai pasiūlė Sara, — jei prisipažinsiu, kad aš knarkiu.

— Tikrai?

— Nežinau.

— Pagalvosiu apie tai, — rimtai pažadėjo Čarlzas, — ir, pirmai progai pasitaikius, išsiaiškinsiu pats. Ačiū už pasiūlymą.

— Nėra už ką, — manieringai atsakė Sara. — Man visuomet malonu pasitarnauti džentelmenui, su kuriuo praleidau naktį.

— Gerasis Dieve! Jau rytas!

— Man buvo įdomu, kada tu tai pastebėsi.

Sara nuėjo prie lango ir atitraukė užuolaidą. Ežeras ir kalnai dabar buvo nebe juodi, bet pilki, dangus rytuose — vos vos sidabriškas ir blyškiai violetinis. Medžiuose po truputį cypsėjo ir šnarėjo bundantys paukščiukai, o nuo Nazimo ataidėjo tylus, bet aiškus melodingas Hazratbalo mečetės muedzino kvietimas maldai...

— Velnias! — tyliai nusikeikė Čarlzas. — Reikia kuo greičiau dingti! Labos nakties, Sara, tai yra, labo ryto. Eik ir pamiegok. Dabar jau nieko nebenutiks. Aš tavimi pasirūpinsiu...

Krante tyliai švilptelėjo.

— Habibas, — paaiškino Čarlzas ir išėjo.

Sara girdėjo, kaip dusliai užsitrenkė sandėliuko durys, laivelis suvirpėjo nuo skubrių žingsnių prietilčiu. Sušlamėjo gluosniai ir stojo tyla.

Lagis nusižiovavo, pasirąžė ir mieguistai pavizgino uodegytę.

— Na, ačiū Dievui, bent jau tu atsigavai! — apsidžiaugė Sara.

15

Buvo pusė vienuolikos, kai Sara atsibudo ir suvokė, kad šalia stovi Uogelė Kryd ir purto ją.

— Atsibusk gi tu, tinginio panti! — sakė Uogelė. — Negi visuomet šitiek miegi? Galima pagalvoti, kad visą naktį ūžei!

— Nepatikėtum, — nusižiovavo Sara. Ji atsisėdo ir pakedeno savo rusvas garbanas. — Labas rytas, Uogele. Ar gražus oras?

— Puikus! — paskelbė Uogelė. Ji pati atitraukė lango portjeras, ir palubėj ėmė šokti saulės zuikučiai. — Tavo *mandži* sakė, kad pusryčiai tau buvo paruošti prieš pusantros valandos, todėl, spėju, dabar jie nebevalgomi.

— Pasakyk jam, kad susiruošiu per penkiolika minučių, — paprašė Sara.

Ji išsirangė iš lovos ir vaikydama miegus pasirąžė.

— Pasakysiu. O kai pavalgysi, eisim drauge į parduotuves. Norim nusipirkti keletą vazų iš papjė mašė — turim išsiųsti vestuvių dovaną. Hiugas mano, kad tau norėtųsi apžiūrėti miestą ir upę, todėl nusprendėme eiti į Ketvirtojo tilto parduotuves. Ten labai miela. Ką apie tai manai?

— Skamba tarsi gydytojo paliepimas, — gyvai atsiliepė Sara.

Jai atlėgo širdis pagalvojus, kad kokiai valandai ar dviem galės išeiti iš laivelio. Čarlzas sakė: „Niekur neik

viena“, bet jis juk neliepė neišeiti iš laivelio, o „Vandenų laumė“ jai jau buvo pakankamai įkyrėjusi. Apsirengusi Sara visų pirma *mandži* paprašė, kad šis turguje nupirktų tuziną sklendžių, su visais varžtais bei movomis, ir tik tada sėdo vėlyvų pusryčių, kurie, kaip ir pranašavo Uogelė, buvo jau ne kažin kokie, kad neatšaltų, ilgai laikyti ant žarijų indo.

Inkstus Sara atidavė dėkingam Lagiui, didumą omleto padalijo porai draugiškų mažų paukščiukų, kurie straksėjo, čirškavo ir įžūliai kraipė savo juodus kuodelius ant atverto valgomojo lango palangės. Siurbčiodama drungną kavą ji stebėjosi, kodėl, kažin, po viso praėjusios nakties sąmyšio, po ką tik duoto nurodymo pasirūpinti sklendėmis, kad daugiau niekas neįsilaužtų, jai taip linksma ir smagu?

— Ak, koks gražus rytas! — dainavo Sara. — Ak, kokia puiki diena!

— Velnias šėtonas! — klyktelėjo už lango.

Trinktelėjo, dunkstelėjo ir lange pasirodė Hiugas su varvančiu irklu.

— Kodėl, — karščiavosi jis, — net savo suklaidintojo universiteto apdovanotas irklavimo ženkleliu, aš vis vien nesugebu šitų plokščiadugnių dengtų geldų nuirkluoti nė penkių jardų bent tris kartus neapsisukęs ratu ir kiaurai nepermirkęs? Sveika, Sara. Atrodai beveik taip pat puikiai kaip ir tavo dainelė. Ar taip ir jautiesi?

— Jaučiuosi kuo puikiausiai! Matyt, dėl oro ar dar ko nors. Norisi lėkti lauk ir pievoje sutrypti kokį piemenų šokį.

— O gal norėtum lėkti į Ketvirtąjį tiltą ir pasilaikyti man už rankos, kol Uogelė varys mane į bankrotą su tais papjė mašė prekeiviais?

— Ketini mus ten nuplukdyti? — atsargiai pasiteiravo Sara.

— Tai jau nebijok! Aš, deja, per storas ilgai mankštai ir per didelis nemokša, kad drįsčiau keliauti su viena iš šių bjaurių nesuvaldomų geldų. Siūlau važiuoti automobiliu. Grįždami galėtume užsukti priešpiečių pas Nedą — na, kaip tau?

— *Žavinga*! Tik palauk, pasiimsiu skrybėlę. „Koks gražus, koks gražus mano jausmas, ir likimas man toks palankus..." — Sara dainuodama nužingsniavo į miegamąjį, o Hiugas, galvodamas apie kažką kita, pabaigė skrebučius ir marmeladą.

Gulamo Kadiro papjė mašė parduotuvėlę ant Ketvirtojo tilto jie pasiekė tik pusiaudienį, nes Hiugas būtinai norėjo pakeliui stabtelėti klube ir išgerti alaus. Ten jie susitiko Redžį Kredoką ir Mirą Chaną, ir šie nusprendė važiuoti drauge.

Gulamo Kadiro prekių salikės langais žvelgė į upę, jose buvo prikrauta daugybė iš papjė mašė padarytų daiktų. Visų įmanomų dydžių ir formų taurės dėžutės, vazos, žvakidės, tualetinių stalelių rinkiniai, lempos, padėklai, stalai, indai. Ir visi tie daiktai buvo išpaišyti mažulyčiais paukščiukais ir drugeliais, lapeliais, gėlėmis arba įmantriais rytietiškais ornamentais ir išpuošti auksu.

Keletas rudai apsirengusių padėjėjų su baltutėliais įspūdingo dydžio turbanais, tyliai tardami mandagius pasveikinimo žodžius, skubėjo pirmieji ir rodė dirbinius. Saros pirkinių krūva, dideliam senyvo savininko pasitenkinimui — ir akivaizdžiai Miro Chano pramogai, — labai greitai grėsmingai išaugo.

Hiugas, kuriam visa tai jau pabodo, galų gale išnėrė pro portjera užkabintas duris, ir visi išgirdo, kaip jis gretimame kambaryje garsiai su kažkuo pasisveikino.

— Prakeikimas! Ten ta sena kobra Kandera, — suniurnėjo Redžis Kredokas, kuris laikė krūvą dubenėlių, kol

Uogelė aptarinėjo visų platano lapų, tulžių, lotosų ir figūrinių raštų vertę. — Ta moteris nepakenčiama. Kaip Merilė tveria, velniai rautų. Sena liežuvautoja!

Iš kito kambario aidėjo griežtas ledi Kanderos balsas — pamokomas ir kritiškas:

— Na, Hiugai? Kaip matau, vėl švaistai laiką ir pinigus? Kur tavo žmona? Niekaip nesuprantu, kodėl žmonės perka šitą šlamštą. Jokio skonio. Žmonės nebemoka rinktis. Ką tik Gulamui Kadirui sakiau, kad jo laimė, jog Šrinagare dar tiek daug skonio neturinčių turistų. Ką tu čia veiki?

— Kadangi mėgdžiojimas — geriausias būdas pataikauti, — atsiliepė Hiugas, — aš seku jūsų pavyzdžiu ir renkuosi — nenoriai ir, taip sakant, įgaliotas, — šito šlamšto kolekciją.

Ledi Kandera spigiai ir trūksmingai nusijuokė.

— Tu man patinki, Hiugai Krydai. Tu, ko gero, vienintelis sugebi man atsikirsti. Tik nemanyk, kad aš ką nors čia perku. Saugok Dieve! Aš tiesiog prižiūriu, kad Merilė per savo bjaurų skonį neprarastų darbo. Gubernatorius nori kokius du tuzinus dirbinių iš papjė mašė ir panašių čionykščių šiukšlių pasiųsti į kažkokią labdaros mugę, ir paprašė mano dukterėčios visa tai nupirkti. Tas žmogus, matyt, jau suvaikėjo, jei patikėjo išrinkti Merilei. Juk ją kaip reikiant apstumtų su kainomis ir apkrautų visokiomis šlykštynėmis, kurių niekas neperka. Majoras Makėjus buvo labai mielas ir atėjo man padėti.

— O Dieve! — burbtelėjo Redžis Kredokas.

Merilė Forbs virpančiu balsu bandė protestuoti:

— Bet, teta Ena, tai buvo jūsų...

— Prikąsk liežuvį, vaikeli! — nukirto ledi Kandera. — Neketinu čia su tavimi ginčytis. Nagi, perbėk ir paieškok kokių gražučių dubenėlių pudrai. Du paskutiniai iš tavo rodytų man nepatiko. Majoras Makėjus tau patars.

Dulkėta gausiai siuvinėta portjera susiūbavo, ir iškart, paruošusi savo lornetą, įėjo ledi Kandera.

— O, Antonija, — kreipėsi ji į Uogelę, — atrodo, didini savo vyro pereikvojimą banke? — Ji nukreipė lornetą į Redžį Kredoką, tylėdama jį apžiūrėjo ir pridūrė: — Matau, turi ištikimą kavalierių. Ak Viešpatie, ką reiškia jaunystė!.. Nors, žinoma, mano jaunystėje kur kas labiau paisydami elgesio normų praleidome daugybę galimybių. Jūs tuojau pamesite vieną dubenėlį, majore Kredokai.

Redžis Kredokas susiraukė ir, besistengdamas išlaikyti slystantį dubenėlį, pametė dar tris.

— Kodėl nepasidedate jų ant sofos? — pasiteiravo ledi Kandera. — Taip daug protingiau. Na, matote, vieną jau sulaužėte ir turėsite nupirkti. Bet galėsite naudoti kaip peleninę. Atrodai kiek suplukusi, Antonija, arba prisitepei per daug skaistalų. Jei jau jūs, šiuolaikinės moterys, privalote dažytis, linkėčiau išmokti tai daryti santūriau.

Uogelė atsiliepė taikiai:

— Mieloji ledi Kandera, kaip jums patinka mus erzinti. Bet šįryt esu nusiteikusi jus nuvilti. Sukilimo nebus.

— Judvi su Merile vienodos, — pareiškė ledi Kandera, taisydamasi ant sofos. — Jokios valios.

Uogelė nusišypsojo ir atsakė:

— Bet visus mus išgąsdino ledi Kandera. Ji žino visų paslaptis ir nuo jos nieko nenuslėpsi. Argi ne taip?

— Tave tai jau tikrai pažįstu, jei tai turėjai galvoje, — atkirto ledi Kandera.

— Oho! — įsiterpė Hiugas. — Matau, kad priklausote mokyklai „Viskas išaiškinta!“

— Ir kas gi tai?

— Kiplingas yra tai aprašęs labai tiksliai: „Parašyk bet kuriam žmogui, kad viskas išduota, ir net pats popiežius negalės ramiai miegoti“. Kitaip tariant, jei kokiam nors

vaikinukui į ausį šnibžtelėsit: „*Viskas išaiškinta*!“, devyni miestiečiai iš dešimties nieko nelaukdami sės į artimiausią Pietų Amerikon plaukiantį laivą, norėdami apsidrausti, jei kartais tai būtų teisybė.

— Todėl, kad nėra nė vieno, kas neturėtų ko slėpti? — paklausė Miras Chanas.

— Maždaug, — pritarė Hiugas. — Tikrai, jei man į ausį kas sušnibždėtų: „*Viskas išaiškinta*!“, tiek mane ir tematytumėt.

— Šituo visai nesunku patikėti! — įgėlė ledi Kandera. Ji atsuko Hiugui nugarą ir, pakėlusi lornetą, kurį laiką apžiūrinėjo Sarą. — O, turtingoji panelė Periš, — pareiškė ji.

— Deja, — atsiliepė Sara.

— Ką? A... O aš maniau, kad visi turistai, galintys atvykti į Indiją, yra turtingi.

— Tik ne aš, — juokdamasi prisipažino Sara.

— Na, graži pasaka, mergele. Paskleisk ją, — patarė ledi Kandera. — Kai tave laiko turtinga, ne ką blogiau negu būti turtingai iš tiesų. Pamatysi, kaip tai prisidės prie tavo populiarumo. Matau, ir tu perki šitą šlamštą.

— Taip, — atsiliepė Sara. — Man jie žavūs.

— Prieš karą jie turėjo tam tikrą vertę, — sutiko ledi Kandera. — Bet kaip ir viso kito jų kainos išaugo keturis kartus, o kokybė pablogėjo — tai vis per visokius mūsų sąjungininkus, kurie be jokios atrankos moka fantastiškus pinigus, ir netrukus bus nebeverta palaikyti tinkamą meno lygį. Parduos bet kokį šlamštą.

Matyt, juos lydėjo laimė, nes pokalbį nutraukė drauge su kapitonu Meloriu atėjusi Helena Vorender.

Čarlzas, pasisveikinęs su Sara taip pat nerūpestingai kaip ir su kitais, nė iš tolo nebuvo panašus į žmogų, praleidusį sunkią bemiegę naktį. O Helena į jį buvo įsikibusi taip, tarsi jis būtų jos nuosavybė. Nuo šių pastebėjimų Sa-

ra suirzo ir pasijuto keistai prislėgta. Miras Chanas su Merile Forbs bei majoru Makėjumi išėjo į kitą kambarį ir ten aptarinėjo žvakides ir stalines lempas, kiti būreliu susispietė aplink tarsi karalienę ant sofos įsitaisiusią ledi Kanderą, ir Sara liko viena.

Kairėje buvo nedidukė arka, pusiau uždengta sunkia siuvinėta portjera su kutais. Nežinodama, ką iš susierzinimo daryti, Sara praskleidė tą uždangą ir slystelėjo pro ją. Pasirodo, ten buvo dar viena prekių salė — tamsi, dulkina, užkrauta stalais.

Nuo sienų leidosi suklostytas plytų raudonumo audinys, raudonai ir rudai išsiuvinėtas geometriniais piešiniais ir gausiai nubertas mažyčiais veidrodėliais — ne didesniais už nykščio nagą, grindys buvo išklotos storais persiškais kilimais. Kambario viduryje ir palei sienas stovėjo daugybė drožinėtų ir inkrustuotų stalų. Ant jų kūpsojo įvairiausi daiktai iš papjė mašė, net ant grindų buvo sukrautos dulkinos dubenėlių, vazų ir dėžučių piramidės. Iš kambario, rodos, buvo galima išeiti tik pro tą arką, pro kurią Sara įėjo, o šalia jos įmantriai pjaustinėtos dažyto medžio langinės dengė į upę išeinantį langą ir balkoną.

Langinės buvo uždarytos ir šviesos mažame kambarėlyje tebuvo tiek, kiek prasiskverbė pro pjaustinių plyšelius. Viduje buvo ir šalta, ir tvanku. Kvepėjo dulkėmis, sandalmedžiu ir lėtai slenkančiais amžiais... Ir dar kažkuo. Kažkuo neatpažįstamu.

Sara nervingai vaikštinėjo po kambarį — paimdavo kokį daiktą iš papjė mašė, nematančiom akim apžiūrėdavo ir padėdavo atgal — ir viena ausim klausėsi balsų gretimame kambaryje: Čarlzo, Hiugo, Helenos ir ledi Kanderos. Tie balsai netrukus susiliejo, nutyko ir tesigirdėjo tylus murmesys. „Jie visi kažkur nuėjo“, — pagalvojo Sara.

Mažame, dulkiname suverstame kambaryje buvo labai tylu: tylu, šalta ir — ir kas? Sara niekaip nebūtų to paaiš-

kinusi, bet staiga ją nusmelkė siaubas ir apėmė nenumaldomas noras apsigręžti, pulti iš šio kambario ir susirasti bičiulius. Atrodė, kad įžengusi čionai ji atsidūrė už realaus kasdienio gyvenimo ribų, nes čia buvo kažkas keliantis baimę. Kažkas...

Ir ūmai Sara suvokė, kas tai. Kvapas, kurį užuodė tamsiame tuščiame trobelės prie perėjos prieangyje. Ir čia taip pat kvepėjo! Silpnas, bet aiškus — čia, Gulamo Kadiro salikėje ant Ketvirtojo tilto.

Sara tarytum suakmenėjo: negalėjo kvėpuoti, negalėjo judėti. Iš už portjeros nebesigirdėjo nė menkiausio garso, net upė ir miestas už pjaustinėtų medinių langinių, rodėsi, nugrimzdo į tylą. Kažkas sušlamėjo už sienos drapiruotės, ir maži veidrodėliai ėmė mirgėti ir žybčioti — šimtas gudrių spindinčių akių, stebinčių Sarą ir daugybę kartų pakartojančių jos atvaizdą ant tamsių, dulkėtų audinio klosčių.

Ji neišgirdo storais kilimais žengiančių kojų žingsnių, bet arką dengianti uždanga buvo pakelta ir ant slenksčio stovėjo Čarlzas.

— Mane pasiuntė jūsų... — prakalbo jis, bet išvydęs iš baimės perbalusį Saros veidą nutilo ir greitai nuleido uždangą.

Sara sušvokštė:

— *Kvapas! Trobelės kvapas. Jis šiame kambaryje!..*

— *Ša!* — šnypštelėjo Čarlzas.

Jis vienu žingsniu atsidūrė prie Saros ir skaudžiai sugriebė už riešo.

— Tvardykis, Sara! — pašnibždom paliepė. — Greitai... Šaunuolė.

— Tas kvapas... — pakartojo Sara.

— Taip, žinau. Kokį velnią tu čia veiki?

— Tik įėjau pažiūrėti...

— Ne. Turėjau galvoje — čia, šiame name?

— Uogelė norėjo šį tą nusipirkti.

— Ar tu...

Už arkinį įėjimą dengiančios portjeros pasigirdo kažkoks tylutėlis garsas, ir beveik tą pačią akimirką, taip pat greitai ir netikėtai, kaip kartą jau buvo daręs, Čarlzas čiupo ją į glėbį ir prisiglaudęs taip, kad ji negalėjo nei pajudėti, nei ką nors pasakyti, ėmė bučiuoti.

Portjera atsiskleidė ir arkoje išdygo majoras Makėjus — apstulbęs ir išraudęs. Jo ir taip raudonas veidas pamažu pasidarė kaip burokas, jis sumišęs sausai kostelėjo ir žengtelėjo atbulas, kai Sara, išsivadavusi, liepsnojančiais skruostais puolė pro jį iš kambario.

Ji perbėgo didžiąją salę ir pro duris įlėkė į tolesnį kambarį. Iš čia kilo įviji mediniai laiptai, ir kažkur viršuje girdėjosi, kaip Redžis Kredokas ginčijasi su Uogele, šaižiai dirbtinai kvatojasi Helena Vorender. Sara sustojo; ji išsigando pašaipių Helenos akių, skaidraus supratingo Miro Chano žvilgsnio, ledi Kanderos lorneto, negailestingai nukreipto į jos nukaitusį veidą, sutaršytus plaukus.

Ji bandė prisiminti, kur nukišo savo rankinę. Joje buvo nedidukas stačiakampis veidrodėlis, dar pudrinė ir plaukų šepetys. Ar davė palaikyti Mirui Chanui, ar ji liko ant kurio nors stalo aname kambaryje? Kol Sara svarstė, pro duris paskubom įėjo Čarlzas. Jo veidas buvo visai be jokios išraiškos, o žvelgdamas į Sarą jis truputį suraukė antakius, tarsi jos nepažindamas.

— Spėju, — tyliu, įniršio kupinu balsu iškošė Sara, — kad tai buvo dar vienas šoko terapijos seansas? Ką gi turėjau užmiršti šį kartą?

Čarlzas dar labiau susiraukė. Jis suėmė Sarą už alkūnės, apsuko ir ėmė stumti siaurais laiptukais aukštyn.

— Nekvailiok, Sara, — stačiokiškai patarė. Jis stabtelėjo laiptų posūkyje, skubiai žvilgtelėjo aukštyn ir žemyn ir pusbalsiu pasakė: — Kažkas ėjo, ir kadangi niekaip nega-

lėjau atskirti, kas ten, turėjau žaibiškai sugalvoti alibi. Aš, ko gero, prisidėjau prie Makėjaus nuodėmių atpirkimo; vargšelis atsiprašinėjo kaip įmanydamas. Tačiau tai jo reikalas; o iš to, kas man žinoma, tai galėjo būti... Na, esmė ta, Sara, jog negalima, kad būtent dabar pamatytų mane intymiai su tavimi užsišnekėjusį. Nebent tam būtų kuo įtikinamiausia ir nekalčiausia priežastis. Taigi neliko nieko kita, tik pateikti tokią priežastį.

— Aišku, — tarstelėjo Sara.

— Kažin, — nekantriai pertarė Čarlzas. — Sara, dabar šiuose namuose lankytis pavojinga ir kuo greičiau tu iš čia išeisi, tuo geriau. — Jis staiga nusišypsojo jos rimtam veidui. — Gerai, aš atsiprašau. Pasielgiau bjauriai ir tai buvo antras kartas, kai nusižengiau padorumui. Jei taip atsitiks ir trečiąkart, žinosi, kad būtent tai ir turėjau omeny! O dabar, jei manai, kad gali pasistengti ir atrodyti panaši ne į rūsyje lavoną radusią merginą, o į tokią, kurią neseniai pabučiavo oranžerijoje, mudu prisijungsim prie kitų. Ar įstengsi?

— Pabandysiu, — nuolankiai pažadėjo Sara.

— Čia tai narsa, — pritarė Čarlzas ir paskui ją užkopė į didelį viršutinį kambarį, kur visi Gulamo Kadiro pirkėjai gėrėjosi baldais ir pjaustinėtais lakuoto riešutmedžio ornamentais.

— A, čia jūs, — pasitiko ją Uogelė iš lango nišos. — Sara, kur dingai? Paprašiau Čarlzo, kad tave surastų, kad kartais nepasiklystum tarp visų šitų kambarių ir laiptų. Ką manai apie šiuos riešutmedžio stalelius? Argi ne dailučiai? Aš tikrai nusipirksiu tokį rinkinuką.

Hiugas garsiai dūsavo, kol vienas iš pardavėjo padėjėjų, storas mažas rudai apsirengęs vyriškis raupų išėstu veidu, paskubom vieną į kitą dėjo mažus lakuotus staliukus, vyniojo juos į didžiulius popieriaus lakštus ir raišiojo virvelėmis.

Kitas padėjėjas, stotingas vyras, kurio žila barzda buvo nudažyta įspūdinga skaisčiai raudona spalva, stebimas kritiškos ledi Kanderos akies buvo panašiai užsiėmęs Merilės Forbs ryšuliais, o trečiasis padėjėjas rašė sąskaitas.

Tarpdury pasirodęs Gulamas Kadiras žemu balsu kažką paliepė, ir raudonbarzdis padėjėjas pranyko už arkinį praėjimą dengiančios portjeros. Grįžo jis nešinas didžiuliu padėklu, nustatytu mažulyčiais puodeliais su juoda kava, kuriuos Gulamas Kadiras išdalino, kiekvienam tardamas malonų žodelį.

Čarlzas Helenai Vorender pasiūlė savo portsigarą, o ši, žvilgtelėjusi vidun, nusikvatojo.

— Ačiū, bet neatimsiu gi aš tavo paskutinės cigaretės.

— Atleisk, — atsiprašė Čarlzas. — Nepastebėjau, jog likusi tik viena, tačiau tau, Helena, paaukosiu ir paskutinę!

— Mielasis Čarlzai, taip norėčiau, kad kalbėtum rimtai! Tu juk žinai, jog rūkau tik *Sobrani*, tačiau po tokio prisipažinimo pagerbsiu tave ir paimsiu tavo paskutinį pigų papirosą.

Ji palenkė galvą prie žiebtuvėlio, kurį paslaugiai atkišo Čarlzas, o tuo tarpu atskubėjo raupuotasis padėjėjas su dėžele cigarečių. Čarlzas paėmė vieną pakutį, padėkojo ir žvilgtelėjo į savo laikrodį.

— Nenorėčiau, Helena, tavęs skubinti, bet jau po pirmos ir, nors Džonis ir dvyniai Kopliai Nedo viešbutyje priešpiečių mūsų laukia penkiolika po pirmos, mes, net jei išsijudintume tučtuojau, pavėluotume gerą pusvalandį.

Helena nenatūraliai riktelėjo iš susijaudinimo ir puolė knistis po savo rankinę.

— Gulamai Kadirai, už ką aš jums skolinga? Ak taip — pudrinė ir padėklas, ir aštuonios staltiesėlės. Tai septynios rupijos aštuonios anos ir dvylika rupijų, ir, leiskit suskai-

čiuoti — staltiesėlės po keturias kiekviena, ar ne? Aš nepasiėmiau tiek pinigų. Čarlzai, brangusis, tavo aritmetiniai sugebėjimai geresni negu mano — kiek turiu mokėti?

— Penkiasdešimt vieną rupiją ir aštuonias anas, — greitai suskaičiavo Čarlzas. — Štai, sumokėsiu, galėsi sugrąžinti per priešpiečius.

Jis padavė pluoštelį suglamžytų banknotų, o Helena sutarškėjo:

— Tu angelas, Čarlzai! Tik primink man, gerai?

O ledi Kandera gaižiu balsu pridūrė:

— Iš pat ryto puikiai pasidarbavai, Helena.

— Ei, jūs visi, užteks, — pareikalavo Hiugas. — Mano pilvas jau seniai groja maršus. Kokia čia klaikybė, Uogele?.. Saugok mane, Viešpatie! Štai tau, Gulamai Kadirai, tu senas plėšike. Gaila, kad atvažiavom ne furgonu. O Dieve, Sara! Tu juk nenori pasakyti, kad visa tai nusipirkai: dabar jau tenka apgailestauti, jog neatvažiavom dviem furgonais.

Visi vorele suktais laiptais nusileido žemyn. Pagrindinėje papjė mašė dirbinių salėje Gulamas Kadiras, kuris nulipo anksčiausiai, pasiėmęs saują mažų daikčiukų — papjė mašė dėželių degtukams — ceremoningai jais apdovanojo savo pirkėjus.

— O, ačiū! Kokios gražios! — šūktelėjo Sara, apžiūrinėdama savo dovanėlę, kur gelsvame fone buvo nupiešti auksiniai platano lapai ir rudi pūkuoti pumpurai.

— O dabar *tikrai* turime eiti, — pasakė Uogelė. — Sara, ko tu ieškai?

— Rankinės, — atsiliepė Sara. — Palikau ją kažkur čia, apačioje. Dar neapmokėjau savo sąskaitos.

— Ak, kapitone Melori, man rodos, vėl jūsų eilė, — įgėlė ledi Kandera.

Sara plykstelėjo iš pykčio.

— Aš pasidėjau ją kažkur čia.

— Kas matė Saros rankinę? — paklausė Hiugas. — Ar matė kas kada moterį, kuri bebaigdama apsipirkti ko nors nepamestų? Ar šiuose namuose yra gydytojas — tai yra seklys?

Palikusi ryšulius draugija leidosi naršyti po kambarius.

— Ak, mielieji, atleiskit, — kaltai atsiprašinėjo Sara. — Ji balta. Nedidelė. Nesuprantu, kur...

— Šita? — kantriai pasiteiravo Hiugas, tarp pjaustinėto sandalmedžio stalo ir sofos galo sužvejojęs baltą zomšinę rankinę.

— Duok Dieve tau sveikatos, Hiugai!

Sara dėkinga pasiėmė savo daiktą, apmokėjo sąskaitą, ir visi, vėl susirinkę savo ryšulius ir daiktus, išgarmėjo į gatvę. Čia draugėn prisijungė majoras Makėjus, ant laiptelių prie upės cigarete raminęs savo jausmų sąmyšį.

Ledi Kandera, Merilė ir majoras, kurie priešpiečių irgi traukė į Nedo viešbutį, *šikara* ketino plaukti iki Pirmojo tilto. Su jais į kitą krantą sutiko persikelti Helena ir Čarlzas, nes ten buvo paliktas jo automobilis. Sara, Redžis Kredokas ir Miras Chanas susigrūdo į Krydų automobilį, kuris juos nuvežė siaurų ir vingiuotų gatvelių labirintu, išraizgiusiu Šrinagaro miestą.

16

Buvo jau beveik antra valanda, kai Hiugo automobilis privažiavo prie Nedo viešbučio ir išlaipino savo keleivius.

— Judu su Redžiu priešpiečius valgysite drauge su mumis, ar ne, Mirai? — pasiteiravo Hiugas, ropšdamasis iš popieriaus pakų šūsnies.

— Būtų malonu.

— O tu, Redži?

— Na, — sudvejojo Redžis, — savame viešbutyje neperspėjau dėl priešpiečių, todėl...

— O, jei tik tiek, paskambink jiems. Vis vien jie tave jau bus užmiršę.

— Ko gero, tu teisus, — nusileido Redžis. — Ką gi, labai ačiū, mielai drauge pavalgysiu.

Nedo viešbutis, palyginti su ankstesniais metais, kai čia suplūsdavo minios žmonių, dabar atrodė labai tylus ir apsnūdęs. Kai Uogelė su Sara ėjo per holą, jame tebuvo vos keletas žmonių. Nuo baro sklido prislopinti balsai ir taurių skimbčiojimas, ir Sara probėgšmais žvilgtelėjusi pro atviras duris, spėjo ten pamatyti Džonį Vorenderį ir dvynius Koplius, žaidžiančius kauliukais.

Hiugas nuvairavo prie staliuko šalia lango. Netrukus atėjo Helena drauge su Džoniu, Čarlzu bei dvyniais Kopliais ir įsitaisė šalimais. Tačiau šitas didžiulis aidintis kambarys su daugybe tuščių vietų kažkaip keistai

slėgė, ir net Hiugas nebelaidė įprastinių sveiko jumoro perliukų.

Valgė beveik nesikalbėdami, o kai priešpiečiai buvo baigti, visi, pasiėmę kavos puodelius, nuėjo ir atsisėdo hole — priešais plytėjo didžiulė tuščia erdvė, kur būdavo šokama. Gale buvo scena — scena, kurioje ankstesniaisiais metais buvo suvaidinta tiek mėgėjiškų spektaklių, kabareto programų, — ir nuo ją dengiančių sunkių tamsiai raudonų pliušinių portjerų tuščioje šokių salėje atrodė dar niūriau.

Hiugas, Redžis ir Miras nuslinko prie baro išgerti likerio, o Uogelė su Sara sėdėjo siurbčiodamos kavą ir padrikai šnekučiuodamos su majoru Makėjumi, kuris, matyt, atskilo nuo savo draugijos. Netrukus per holą atžingsniavo Čarlzas ir įsitaisė ant Uogelės krėslo ranktūrio.

— Gal cigaretę, Uogele? Tu nerūkysi, ar ne, Sara? Na, šventas Jurgi, ką padarei slibinui?

Majoras Makėjus išsidavė šypsena.

— Jei kalbi apie ledi Kanderą, tai ji po kavos nuėjo pamiegoti. Mes pavalgėme atskirame valgomajame viršuje, kad nereikėtų trintis su *masėmis* — tai tu, Čarlzai.

— Kaip pirštu į akį, — nusijuokė Čarlzas. — Na, sėkmės tau. Tikiuosi, kad laimėsi. Jei tau tikrai pavyks, būsi vertas Alberto* medalio su juostelėmis.

Majoras Makėjus išraudo kaip burokas, o Sara paklausė:

— Laimėsi ką?

— Džordžas žino, — išsišiepęs atsiliepė Čarlzas.

— Atvirkščiai, nė menkiausio supratimo neturiu, apie ką tu čia, — šaltai atkirto majoras Makėjus. Jis pasižiūrėjo į laikrodį ir pakilo. — Na... hm... laikas eiti. Matyt, ver-

**Princas Albertas (1819-1861)* — karalienės Viktorijos vyras.

čiau eisiu pažiūrėsiu, ar grįžo ledi Kanderos automobilis. Tikiuosi, pasimatysim šįvakar Nagimo klube.

Jis išspruko, o Uogelė priekaištingai atsigręžė į Čarlzą.

— Negalima gi jo šitaip mulkinti, Čarlzai! Negražu. Jis nuliūdo. Be to, jis gali pasitraukti.

— Jis neįveikiamas, — pareiškė Čarlzas. — Džordžas — geras senas diegas, tik žiūri į save per daug rimtai. O jeigu dėl šitokio dalyko jis pasitrauktų, jokiai moteriai su juo neverta gaišti laiko.

— Apie ką judu šnekate? — Sara buvo suglumusi. — Pasitrauktų nuo ko?

— Nuo Merilės, nuo ko gi dar, — nekantriai paaiškino Uogelė. — Negi manai, kad Džordžas Makėjus šokinėja apie tą seną slibiną šiaip sau, dėl įdomumo? Mes visi beprotiškai tikimės, kad jis pabėgs su Merile.

Sara ėmė juoktis.

— Nagi ir piršliautoja tu, Uogele! Bet kodėl pabėgs su ja? Esu beveik tikra, kad majoras Makėjus taip netradiciškai niekad nepasielgtų.

— Vadinasi, niekad jos ir negaus, — paskelbė Uogelė. — Vos tik ledi Kandera susivoks, kad galantiškasis majoras domisi ne jos sąmojingais, gyvais pokalbiais, o nepakenčiamąja dukterėčia, nė nedvejodama parodys jam duris. O Merilei, vargšelei, ką nors daryti neužteks drąsos.

— Netikiu! — kategoriškai nukirto Sara. — Tik jau ne šiais laikais. Šitokie dalykai nuėjo praeitin drauge su Viktorijos laikų romanais ir fantazijomis. Merilė nėra nepilnametė. Jai nereikia niekieno sutikimo. Be to, tu klysti sakydama, jog jai stinga drąsos. Mačiau, kaip ji čiuožė nuo tokio šlaito, nuo kurio *aš* tikrai nedrįsčiau.

— Ak, bet tai visai kitokia drąsa, — nusimanančiai pareiškė Uogelė. — Daugybė fiziškai labai drąsių žmonių

neturi nė lašelio moralinės drąsos. Merilė iš tokių, ir šalia savo tetos elgiasi kaip užhipnotizuotas triušis.

— Majorui, rodos, ji būtų ideali žmona! — sarkastiškai nusprendė Sara. — Na, bet kodėl manai, kad jis ja domisi? Atrodo, ledi Kandera hipnotizuoja daugelį žmonių. Galbūt jis vienas iš jų?

— Na, jis buvo čia pernai ir nemažai aplink jas sukiojosi. Bet Gulmarge jis atsidūrė tikrai ne dėl ledi Kanderos. Merilė kasdien jį mokė slidinėti. Dabar štai jis vėl čia, nors galėjo vykti į Angliją. *Žinoma*, kad dėl Merilės. Be to, argi nematei, kaip gražiai raudonas jis pasidarė, kai Čarlzas ėmė jį dėl šito maustyti?

— Aš asmeniškai, — prakalbo Čarlzas, — neįsivaizduoju nieko nuobodesnio, kaip visą gyvenimą pragyventi su tokiu sąžinės ir padorumo įsikūnijimu kaip Džordžas Makėjus. Jokia narsi moteris neištvertų tokios įtampos.

— Nesąmonė, — ryžtingai užginčijo Uogelė. — Jis geras žmogus. Malonus ir patikimas. O Merilė nėra narsi moteris. Ji bus jam puiki žmona, jiedu turtingai gyvens ir bus laimingi kaip... kaip... na, turiu prisipažinti, kad negaliu Džordžo įsivaizduoti balandėliu. Beje, jau tokia vėlyva popietė, kad sunku sugalvoti tinkamą palyginimą. Kur, po galais, Hiugas prasmego? Laikas būtų traukti namo.

Uogelė atsistojo, lydima Čarlzo perėjo holą ir pranyko už durų į barą. Likusi viena, Sara nusigręžė pasižvalgyti po niūrią tuščią šokių salę. Už aukštų vienoje kambario pusėje įstatytų langų skaisčiai švietė saulė, tačiau tarp langų ir šokių aikštelės ėjo kolorų eilė, laikanti balkoną, ir apačioje ten susidarė atviras koridorius: jame stovėjo minkštasuoliai, kėdės, staliukai ir rašomieji stalai, tačiau dėl kolonų šokių aikštelę pasiekdavo visai nedaug šviesos.

Kambarys buvo nelabai gražus, dienos šviesoje jis atrodė niūrus, skurdus ir nejaukus. Bet Saros mintyse jis prisi-

pildė linksmų praėjusiųjų metų šokėjų, įsižiebė šviesos, suūžė triukšmas, muzika, juokas; Sara žengtelėjo ant lakuotų grindų ir, tyliai niūniuodama, spindinčiu paviršiumi žengė keletą šokio žingsnelių.

Didžiulėje šokių salėje buvo visiškai tylu — tik jos melodingas niūniavimas. Ir visas viešbutis, rodėsi, nuėjo pietų pogulio, nes nieko nesigirdėjo nei hole, nei koridoriuose už salės. Nutyko net negarsūs iš baro sklidę balsai, net sodas už langų popiečio atokaitoje snūduriavo tuščias ir tylus.

Suskilusios grindys virpčiojo po Saros kojomis, o ji lingavo ir sukosi pagal įsivaizduojamo orkestro melodiją: „Mėnesienos krintanti šviesa ir linksma, gera daina..." — paniūniavo Sara ir sustojo. Vėl ta daina! Džanetos daina? Galbūt ji čia lankydavosi. Galbūt Džaneta pagal tą melodiją čia šoko pernai — ir anksčiau...

Sara tyliai stovėjo tamsios, tuščios aikštelės viduryje, stengdamasi įsivaizduoti Džanetą vakarine suknele. Ji mąstė apie visus tuos jaunus vyrus, kurie, išėję atostogų, šokdavo čia karo metais, o paskui išvyko mirti į Birmą ir Malają, Šiaurės Afriką ir Italiją; Japonijos karo belaisvių stovyklose ir liūdnai pagarsėjusiame Mirties Geležinkelyje.

Šitaip jai bestovint, kažkas vos pastebimai sujudėjo. Ant scenos kabančios portjeros lengvai nuvilnijo, tarsi kažkas, norėdamas žvilgtelėti pro tarpą, būtų jas kokį colį ar du praskleidęs, o paskui vėl atsargiai paleidęs.

Sara stovėjo tylut tylutėliai ir klausėsi. Taip. Kažkas buvo ant scenos už portjerų, nes jai pavyko vargais negalais išgirsti, kaip plikomis lentomis minkštai, beveik negirdimai žengė kažkieno kojos. Šuo ar katė? Bet portjeros sujudėjo žmogaus galvos aukštyje. Vadinasi, viešbučio tarnas? Įlindo už portjeros mažumytį nusnūsti.

„Šimtas prieš vieną, kad ten tik tarnas!" — tvirtai pa-

sakė sau Sara. Absurdiška įsivaizduoti dievaižin ką net ir nekalčiausiose vietose, ji eis ir pasižiūrės pati.

Sara lengvai perbėgo aikštelę, užkopė kelis į sceną vedančius laiptukus ir, giliai įkvėpusi oro, atskleidė portjerą ir įžengė į sceną.

Patalpa už portjerų buvo kur kas didesnė, negu Sara tikėjosi, tačiau čia niekas nejudėjo, tik dulkelės tingiai plevėno saulės spinduliuose. Plati neužklotų lentų juosta šiek tiek kilo link galinės sienos, kur buvo vienas aukštas langas. Atėjus iš niūrios salės, šiapus portjerų atrodė labai šviesu.

Pro aukštą langą plūstantys spinduliai audė simetrišką raštą ant plikų lentų, slydo pasieniais, kur vienas ant kito buvo sustatyti stalai ir kėdės. Vienoje pusėje keli cementiniai laipteliai vedė žemyn, kur, matyt, buvo persirengimo kambariai, o kitapus, kur saulės spinduliai nesiekė, statūs sukti laiptai su turėklais kilo į balkono šešėlius. Tas balkonas buvo sujungtas su šokių salės balkonu.

Ant tų laiptų kažkas buvo; Sara, tiesa, nežinojo, kodėl ji tuo įsitikinusi. Gal lenta girgžtelėjo, gal virptelėjo dulkini šešėliai... Tingios popiečio šviesos užlietoje scenoje buvo tylu ir ramu, nejudėdamos karojo sunkios tamsių užuolaidų klostės; šokių salėje irgi nė garso. Pasieniais sustatyti baldai, tvarkingai sukrauti stalai, viena ant kitos sudėtos pintos kėdės, apvalainos kretonu aptrauktos sofos ir krėslai, raudono pliušo portjeros, rodos, apspito Sarą ir ji, ištiesinusi pečius, tvirtu žingsniu nuėjo per sceną prie suktų laiptų ir pažvelgė į dulkiną prieblandą viršuje.

Ten kažkas šastelėjo, ir trumpą akimirką Sara pastebėjo į ją iš aukštybių šešėlių žvelgiantį veidą. Paskui žmogus nusigręžė, pasigirdo skubus basų pėdų tapenimas laiptais, paskui greitai tolstantys minkšti žingsniai balkone.

Sara apsisuko, perbėgo sceną ir vėl šmurkštelėjo pro portjeras. Nuo scenos krašto matėsi salės balkonas, ir ji

kaip tik spėjo išvysti pro galines duris išsprunkančią figūrą: žmogus vilkėjo platų rudą palaidinį ir buvo su baltu kašmyrų turbanu. Sara jį būtų galėjusi palaikyti viešbučio tarnu — jei nebūtų tą trumpą akimirką regėjusi jo veido tamsiuose laiptuose.

Sara gerai įsimindavo veidus, bet ir taip vargu ar būtų buvę galima užmiršti šį veidą, nes matytas jis buvo tik prieš kokią valandą. Raupų išėstas mažo storo Gulamo Kadiro padėjėjo veidas iš papjė mašė parduotuvės ant Ketvirtojo tilto Šrinagaro senamiestyje.

Kol ji stovėjo ir žiūrėjo į pusiau matomas balkono duris kitame salės gale, portjeros už jos nugaros vėl sujudėjo. Sara į kulnus nukritusia širdimi staigiai atsigręžė.

— *Čarlzai!*

— Sveika, Sara.

— Siaubas, — švokštelėjo Sara. — Vos nenumiriau iš baimės. Ką tu čia veiki?

— Stebiu tave, — atsakė Čarlzas. Jis užsidegė cigaretę ir pro mažytę geltoną žiebtuvėlio liepsnelę mąsliai pažvelgė į Sarą. — Žinai, Sara, — tyliai ištarė, užgesindamas liepsnelę, — tu per daug smalsi. Per daug smalsi ir per daug drąsi. O dabartinėmis aplinkybėmis tai tikrai ne koks derinys. Būčiau kur kas laimingesnis, jei sutiktum, jog kartais geriau ne narsa, o atsargumas.

— Ar tu žinai, kas buvo už portjerų? — puolė aiškintis Sara. — Tai va, aš tau pasakysiu...

Bet taip ir nepasakė, nes Čarlzas skubiai žengtelėjo pirmyn ir kairės rankos delnu uždengė jai burną.

— Ša! — tyliai paliepė Čarlzas. — Čia per daug akių, Sara, ir per daug ausų. — Ir jau garsiau, tarsi tęsdamas pokalbį kalbėjo: —... ir dar čia buvo puikus orkestras. Jam vadovavo toks žmogus, policijos vadintas „Keliaujančiu pirkliu“. Jis pasiutusiai gerai žaidė golfą ir...

Tačiau pro duris prie scenos, iš salės vedančias į ilgą išbaltintą tualeto koridorių, įskubėjo tik Merilė Forbs.

Ji, kaip visuomet nukamuota nepasitikėjimo savimi, išvydusi Čarlzą ir Sarą stabtelėjo.

— Oi!.. Gal... gal kuris matėte tetą Eną? Ji pasiuntė mane nupirkti cigarečių ir aš nupirkau. Bet dievai žino, kur ji dabar pradingo: visur žiūrėjau. Ji nepakenčia, kai reikia laukti. Ak Viešpatie, galima pagalvoti, kad ji tyčia taip daro!

— Žinoma, kad tyčia, — pareiškė Hiugas, įpėdinęs pro duris su skrybėle rankoje. — Negi nežinojai? *„Ji nori įkyrėti, nes žino, kad tai erzina"*. Tau, brangioji Merile, reikėtų susivaldyti ir nemaištauti. Beje, tavo senoji tetulė lauke: sėdi automobilyje ir po truputį spirga.

— *Ak Viešpatie!* — bejėgiškai pakartojo Merilė ir išskubėjo iš salės.

— Vargšelė, — švelniai ištarė Hiugas, žiūrėdamas į tolstančią merginą. — Gaila, kad jai negalima padovanoti bent kiek valios. A, Sara, tu čia. Mane pasiuntė tavęs. Mano brangiausioji pareikalavo, kad tučtuojau tave suimčiau. Ji nori lėkti namo. Eime?

— Taip, — dėkinga atsiliepė Sara.

Ji pasisuko, nubėgo laipteliais nuo scenos ir atsistojo prie Hiugo.

— Čarlzas surengė tau ekskursiją?

— Taip, — patvirtino Čarlzas, lipdamas nuo scenos. — Pasakojau Sarai apie auksinius laikus.

— Norit tikėkit, norit ne, — susimąstęs ištarė Hiugas, — buvo beveik istorinis įvykis, kai aš pats vaidinau ant šitos prakeiktos scenos. Jei atmintis neapgauna, dainavau duetą su kažkokia Moli. Subtilią dainelę apie suoliuką parke — o gal apie tykinimą tarp tulpių? Neatsimenu. Vis dėlto prisiminiau: tai dėl mano petnešų įvykis pa-

kilo į nemarumo aukštybes. Jos nuo įtampos trūko ir man nusmuko kelnės. Publikai patiko. Tiesą sakant, manau, kad nesipūsdamas galiu pasakyti, jog buvau pasiutėlis. Žiūrovai raitėsi tarpuose, ir jei būtų atsiradęs virvės galas ar tinkamo dydžio žiogelis, mane būtų iškvietę į sceną dar kokį tuziną kartų. Bet kai taip atsitiko, mūsų apdairusis režisierius mudviejų nebeišleido ir ėmė skubinti kitus programos numerius. Dieve mano! Tai buvo laikai!

Kažkur priešais viešbutį ėmė nekantriai pypsėti automobilis.

— Čia tai jau mano antroji pusė nebetveria, — spėjo Hiugas. — Eime, Sara. Visu greičiu pirmyn.

17

Sara tądien gėrė arbatą ant plokščio Krydų laivelio stogo ir per ežerą žvelgė į kalnus už Salimaro. Virš arbatos stalo siūruojančia žalių nėrinių užuolaida sviro gluosnių šakos, tarp lapų kuodelius kraipė trys guvūs maži paukščiukai ir čiauškėdami laukė trupinių.

Ežeras snaudė popiečio atokaitoje, atspindžius jo lygiame paviršiuje retkarčiais tesuardydavo kokia praplaukianti kaimiečio valtis, *šikara* arba plekštelėjęs žvilgantis tulžys. Sara išsiblaškiusi žaidė su agurko sumuštiniu ir bandė prisiversti grįžti į „Vandenų laumę" ir tęsti paieškas. Ir nusprendė atvirkščiai. Vien pagalvojus, kad reiks palikti šitą saulėtą patogią sudedamąją kėdę Uogelės pašonėje ir eiti knistis po tamsius, dulkėtus „Vandenų laumės" kampus, darėsi bjauru, ir nors noras grūmėsi su sąžine, noras vis vien laimėjo — panelė Periš pasiliko. Ji žiūrėjo, kaip ant vandens tįsta šešėliai, kaip besileidžiančios saulės spinduliai nudažo kalnus blyškiai violetine, ryškiai rožine, rausva spalvomis. Galiausiai Subhana, Krydų *mandži*, nurinko arbatos servizą.

Lagis, visiškai atsigavęs po praėjusios nakties nuotykio, šnarpščiojo po pakrantės nendres, gluosnius ir puolė įsivaizduojamus priešus, o Uogelė su Sara sėdėjo aptingusios, pasidėjusios rankas ant kelių ir pro kylančias švelnias mėlynas sutemas žvelgė, kaip iš Nazimo grįžta *šikaros* ir

kaimiškos valtelės, kaip melodingai pleškendamos irklais kanalu slysta link Nagimo Bago tilto.

Tykiu oru atsklido degančio medžio kvapas, o netrukus, tarsi pirmoji žvaigždė blyškiame danguje, šiltai sužibo žiburys bokšte nedidelės šventyklos, stovinčios ant Tacht-i-Sulimano kalvos.Kažkur Krydų virėjo laivelyje pasigirdo liūdna kašmyrų daina, pilna savotiškų trelių ir sąskambių.

— Kur Hiugas? — staiga paklausė Sara.

— Ką? — Uogelė krūptelėjusi pabudo iš savo svajų — Hiugas? Jis nuėjo į Nagimo klubą susitikti su kažkokiu vyruku, kuris klubo skelbimų lentoje parašė parduodąs meškerių upėtakiams. Hiugas norėjo pasižiūrėti. Man rodos, čia jis...

Iš už gluosnių, užstojančių nuo laivelio iki Nagimo kelio vedantį pievos takelį, pasigirdo balsai, ir Uogelė atsiduso.

— Prakeikimas! Jis kažką atsiveda; o aš taip norėjau ramiai praleisti vakarą. Dabar reikės sėdiniuoti prie taurelės ir valandų valandas maloniai šnekučiuotis. Spėju, kad tas žvejys.

— Ne, — atsiliepė Sara; ji atsistojo ir žvalgėsi pro gluosnių šakas. — Ten Čarlzas.

— O, — Uogelės balse girdėjosi tam tikra gaidelė. Ji pašnairavo į Sarą ir nusijuokė. — Sara, vis dar juo domiesi?

— Žinoma, ne, — paskubom atsakė Sara.

— Tai reiškia, kad vis dar. Na, dabar tavo šansas.

Uogelė atsistojo ir pamojavo Hiugui, išnirusiam pakrantėje apačioje.

— Atsivedžiau svečią, — riktelėjo Hiugas. — Surask mums išgerti, brangioji. Mudu ateinam.

Uogelė perėjo denį ir pašaukė Subhaną, o Hiugas ir Čarlzas, entuziastingai sutikti Lagio, užkopė ant laivelio stogo.

— Radau jį klube, — aiškindamas mostelėjo į Čarlzą ranka Hiugas. — Nežinojau, kad jis čia apsistojęs. Jis nori, Sara, pasilakstyti su tavimi mėnesienoje.

— Hiugai! — sudraudė jį Uogelė. — Malonėk taip bjauriai nekalbėti.

Čarlzas nusijuokė.

— Beje, — ramiai ištarė jis, — gal jūs visi pavakarieniautumėte su manimi šįvakar? Klube, matyt, bus šokiai pagal patefoną ir, nors nemanau, kad susirinks daug, gali būti visai smagu. Sekretorius graudeno visuomenę paremti vakarą.

Uogelė nusišypsojo ir papurtė galvą.

— Tu labai mielas, Čarlzai. Bet nemanau, kad šįvakar ištverčiau šokius su patefonu. Truputį skauda galvą ir norisi ramiai pasėdėti namie ir anksti atsigulti. Veskis Sarą. Kad tikrai pažintum Kašmyrą, reikia ir šokių Nagime mėnesėtą naktį. — Uogelė pasukusi galvą pažvelgė į kitapus ežero besileidžiančią saulę — blyškiai violetiniame danguje kilo mėlynas Gulmargo kalnų virtinės siluetas. — Naktis turėtų būti graži.

Čarlzas atsigręžė į Sarą.

— Na kaip, Sara? Ar eitum? Tik bijau žadėti, kad vakaras bus pasiutusiai linksmas: bus gerai, jei į klubą susirinks koks tuzinas porų.

Sara dvejojo. Ji žvilgtelėjo į Uogelę, paskui į Čarlzą, vėl į Uogelę. Tada Čarlzas truputį pasisuko, kad nugara būtų į Krydus, ir mirktelėjo viena akimi.

— Taip, mielai, — skubiai atsakė Sara.

— Uogele, ar judu su Hiugu tikrai neisit?

— Tikrai! — ryžtingai atsakė Uogelė. — Bet vis vien ačiū, Čarlzai.

Ji nusišypsojo Čarlzui, o Hiugas liūdnai pareiškė:

— O manęs, kaip pastebėjote, niekas nė nepaklausė.

— Oi, brangusis! — gailiaširdiškai aiktelėjo Uogelė. — Tu tikrai nori eiti? Ką gi, jei nori, ir aš eisiu. Juk galiu išgerti aspirino.

— Nesąmonė, — atsiliepė Hiugas. — Aš tik erzinu tave. Po anos audringos nakties ir siaubingo sūpavimo aš pats mielai anksti lįsiu į lovą. Beveik nė bluosto nesudėjau. Be to, aš jau gelstantis, vystantis lapas. Mano šokių dienelės jau praėjo. Dabar jaunų ir linksmų žmonių, tokių kaip Čarlzas ir Sara, eilė kaip reikiant paūžauti naktimis. Aš dabar begaliu kelti triukšmą tik knarkdamas.

Ant stogo pasirodė Subhana ir Ajazas Mohamedas nešini gėrimais ir taurėmis. Hiugas negailėdamas įpylė kam chereso, kam viskio, ir visi keturi susėdę žalsvoje prieblandoje šnekučiavosi ir juokavo, kol už Salimaro virš kalnų pakilo didžiulis abrikosų spalvos mėnuo ir per ežerą nusidriekė žaižaruojantis sidabro takas.

Galiausiai Uogelė žvilgtelėjo į laikrodį ir pasiteiravo Čarlzo, kada jis manąs vakarieniauti.

— Turbūt apie aštuntą. Šokiai prasidės tik po devynių.

— Na, jau ir yra beveik aštuonios, — pasakė Uogelė. — Nesinori tavęs skubinti, Sara, bet jei nori persirengti, tau reikėtų kilti.

Sara pašoko, o Čarlzas pasakė:

— Palauksiu tavęs. Galėsim traukti į klubą drauge. Jei tik sutiksi pavartyti laikraščius, kol aš persirengsiu? Ar tau būtų geriau, jei grįžčiau tavęs pasiimti po kokio pusvalandžio?

— Ne. Palauk manęs čia. Užtruksiu ne daugiau kaip dešimt minučių, — pažadėjo Sara; ji ėmė leistis liuko laiptais, drauge kviesdamasi ir Lagį.

Kai Sara parėjo į savo laivelį, Abdulas Gafūras, jos *mandži*, „Vandenų laumėje“ degiojo šviesas. Ji tik stabtelėjo pasakyti, kad namie nevakarieniaus, ir patraukė į savo

miegamąjį — eidama per tylius kambarius vos nenusipurtė iš priešiškumo jiems; gerai dar, kad girdėjosi Lagio kojyčių tapenimas, susijaudinusio šunyčio šnarpščiojimas ir inkštimas, kai jis uostinėjo grindų lentas ir aptikdavo iš po jų sklindantį žiurkių kvapą.

Visa lova buvo užversta į popierių suvyniotais ryšulėliais, kuriuos Sara buvo nusipirkusi rytą, — juos iš automobilio atnešė Abdulas Gafūras ir Krydų nešikas. Dabar kiekvienas ryšulys buvo išvyniotas — virvutės nupjaustytos, popieriai nudraskyti. Akivaizdu, kad Abdului labai rūpėjo pirkiniai ir jis kaip smalsi voverė visus juos išlukšteno.

— Galėjo gi turėti bent kiek padorumo ir vėl juos suvynioti! — garsiai pasipiktino Sara.

Visus tuos ryšulius ji paskubom sugrūdo į tuščią lagaminą, nusiavė batelius, nusirengė suknelę, ir staiga į galvą šovė nemaloni mintis. Sara nuščiuvo ir kurį laiką žiūrėjo į lovą, kur ką tik gulėjo ryšuliai. Paskui ji apsigręžė, atidarė spintą ir jos įtarimas iškart pasitvirtino — vos užmetus akį, buvo aišku, kad kažkas knisosi po jos daiktus.

Tvarkingai sukrautų apatinių drabužių krūvelės nebebuvo tokios tvarkingos. Rūpestingai suvyniotos kojinės buvo suknistos, bateliai pakabinamos spintelės apačioje sustatyti nebe ta tvarka: Sara pasivaikščiojimo batelius visada statydavo viename gale, paskui naminius batelius, o po jų šlepetes; dabar pora paauksuotų vakarinių sandalų stovėjo tarp mėlynų zomšinių naminių batelių ir rudų žygio batų...

Buvo ir kitų ženklų, nelabai pastebimų, bet jų pakako, kad būtų matyti, jog kažkas nepaprastai kruopščiai peržiūrėjo visus jos daiktus. Ar tai tik Abdulo Gafūro smalsumas, ar yra kitas, kur kas nemalonesnis paaiškinimas? Sara staiga pajuto nepaprastą palengvėjimą, kad buvo tokia

atsargi, jog nešiojosi Čarlzo pistoletą rankinėje, kurios neišleido iš rankų visą laiką, išskyrus...

Apimta siaubo ji čiupo savo rankinę ir ją atidarė, bet pistoletas įsuktas į šifono kaklajuostę tebebuvo ten. Sara su palengvėjimu atsiduso ir susimąsčiusi nužvelgė ginklą. Negali gi ji neštis pistoleto į šokius. Be to, drauge bus Čarlzas, o kadangi jos kambarys jau apieškotas, neįtikėtina, kad kas nors vėl imtų ieškoti. Taip nusprendusi Sara išėmė pistoletą ir pakišo jį po pagalve. Atsitiesdama ji žvilgtelėjo į mažą kelioninį laikrodį, stovintį ant stalelio šalia lovos — deja, tos dešimt minučių, per kurias ji buvo pažadėjusi susiruošti, jau praėjo.

„O dangau! — pagalvojo Sara. — Aš klaikiai vėluoju. Čarlzas pamanys, kad aš iš tų beviltiškų moteriškių, kurių „dešimt minučių“ reiškia trisdešimt! Ji strimgalviais puolė atgal prie spintos, išsirinko iš pirmo žvilgsnio paprastą baltos drobės vakarinę suknelę, ryškiai išmargintą juodais lapais, įsispyrė į baltus atlasinius sandalus. „Šokiams pagal patefono muziką turėtų tikti, — nusprendė Sara, — Čarlzui irgi“.

Po kelių minučių ji jau buvo apsirengusi ir susiruošusi. Paskutinįsyk nužvelgė save aiškiai tam reikalui per mažame veidrodyje ir įlindo į spintą vakarinės rankinės. Tačiau nerado nieko tinkamo ir, dar kartą žvilgtelėjusi į laikrodį ir iš apmaudo aiktelėjusi, pasičiupo baltąją zomšinę, iš kurios buvo išėmusi mažąjį pistoletą. Dar pasiėmė trumpą kailinę peleriną, užgesino šviesas ir su po kojomis besipinančiu Lagiu grįžo į Krydų laivelį.

Čarlzas, matyt, jos žvalgėsi, nes kai Sara atsidūrė priešais laivelį, jis nusileido prietilčiu.

— Nori šitą šunytį imti drauge? — pasiteiravo Čarlzas. — Bet jo neįleis klubą.

— Nesirūpink, paprašysiu, kad Hiugas jį pažiūrėtų:

Lagis jį dievina ir, kol Hiugas šalia, jis ramutis. Tik paliktas vienas jis elgiasi nepakenčiamai ir skalija nesustodamas kaip dūšia be vietos. Šįryt palikome jį saugoti mano šeimininkui, bet, man rodos, Lagis snobas. Jis nemano, kad *mandži* jam tinkama kompanija, ir, matyt, nenutilo nė minutėlei. Kaip pradėjo skalyti, kai išėjome, taip grįžę pusę ketvirtos išgirdome jį nuo Nagimo kelio. Bet su Hiugu jis tikras angelėlis, argi ne taip, Lagi, tu mažas siaubūne?

— Kas be reikalo taria mano vardą? — pasiteiravo Hiugas, išniręs tarpdury prietilčio viršuje.

— Aš, — atsiliepė Sara. — Hiugai, būk geras, pasaugok Lagį. Jis jau pavakarieniavęs, bet jei paliksiu jį namie vieną, jis staugs, kol sugrįšiu.

— Gerai, — atsiduso Hiugas. — Duokš jį čia. Eikš, Lagi, brolau — ne, nėra reikalo prakramtyti manyje skylės, vien tam, kad parodytum, kaip teigiamai vertini mano asmenį. Labanakt, Čarlzai. Smagiai pasišok, Sara.

— Pasistengsiu, — pažadėjo Sara. — Labanakt, Hiugai. — Ir jau garsiau šūktelėjo per gluosnio šakas: — Labanakt, Uogele.

Tačiau nuo laivelio stogo atsako taip ir nesulaukė, o Hiugas paaiškino:

— Ji jau įlindo į lovą — bijau, dėl to galvos skausmo. Palinkėsiu jai labos nakties nuo tavęs.

Jis maloniai pamojavo ranka, ir Sara su Čarlzu patraukė pakrante, apėjo storą tamsų plataną ir išėjo į mėnulio užlietą takelį, per lauką vinguriuojantį link Nagimo kelio.

— Puikiai suveikta, — ištarė Čarlzas; jis paėmė Sarą už rankos ir greitai nusivedė taku tarp jaunų javų. — Man šįvakar reikia alibi, ir juo, Sara, būsi tu. Velniai rautų!.. — Jis užlipo ant surūdijusios skardos gabalo, kuriuo kažkuris *mandži* uždengė duobę, aną naktį prilytą drumzlino van-

dens; skarda po Čarlzo kojomis garsiai, nepaklusniai sugirgždėjo, tarsi lėlys suklykė laukuose.

— Dėl akių turėjau pakviesti Krydus drauge, — kalbėjo Čarlzas, — bet, matyt, Dievas pasiuntė Uogelei tą galvos skausmą ir išgelbėjo mane nuo daugybės rūpesčių.

— Ką reiškia, kad manęs reikia kaip tavo alibi? — paklausė Sara.

Čarlzas prieš atsakydamas žvilgtelėjo per petį, tačiau mėnulio nušviestoje lauko plynėje nebuvo kur slėptis, o nuo laivelių ir medžių jų jau niekas nebūtų išgirdęs. Vis dėlto Čarlzas atsakė tik pusbalsiu:

— Šiąnakt ežero saloje turiu su kai kuo susitikti. Pats tokios vietos nebūčiau pasirinkęs, tačiau, matyt, tam buvo priežasčių. Vis dėlto, kai tokios aplinkybės, nenorėčiau pats vienas plaukinėti po ežerą. Tai atrodytų nenatūraliai, ko gero, kam nors sukeltų smalsumą, kalbas. Tačiau kuo jau tikrai nieko Kašmyre nenustebinsi — tai susiruošęs paplaukioti po ežerą *šikara* su mergina. Taigi niekam nebus keista, jei pasiimsiu gražuolę panelę Periš paplaukioti mėnesienoje. Net jei Uogelė ir Hiugas būtų nusprendę eiti drauge, mudu, pranykę su valtele valandai kitai, būtume sulaukę tik tolerantiško antakio kilstelėjimo ir atlaidaus juoko.

— Koks ten susitikimas? — iš susijaudinimo spindinčiom akim paklausė Sara. — Su kuo?

— Su vienu mūsų žmogumi. Tu jį šiandien matei — dukart, jei neklystu. Ir antrąkart kaip reikiant jį išgąsdinai!

Sara stabtelėjo ir, raukdama antakius, įsmeigė akis į Čarlzą.

— Nesuprantu. Šiandien nemačiau nė vieno nepažįstamo, tik... — Ji aiktelėjo ir nuščiuvo. — Negi... negi tas vyras iš parduotuvės?

— Taip, tas, — patvirtino Čarlzas. — Padėjėjas raupų išėstu veidu. Man rodos, paskui tu jį matei viešbutyje.

— Bet... bet nesuprantu, — pakartojo Sara. — Ką jis veikė viešbutyje?

— Bandė pasimatyti su manimi, — paaiškino Čarlzas ir paragino ją žingsniuoti pirmyn. — Jis vienas iš geriausių mūsų žmonių. Jis čia jau dveji metai. Nemenkai pasidarbavo. Jis tikėjosi, kad pasitaikys proga pasikalbėti su manimi šįryt, kol visi buvome parduotuvėje, tačiau pirkėjų susirinko daugybė, jis buvo labai užsiėmęs ir nedrįso rizikuoti. Jam tepavyko duoti man ženklą — kai padavė cigaretes.

— Kokį ženklą? — sušnibždėjo Sara.

— Deja, nieko įdomaus, — šyptelėjo Čarlzas. — Tiesiog pasikasė smakrą mažuoju kairės rankos pirštu, o tai gestų kalba reiškia: „Deja, nieko negaliu padaryti — dabar tu pabandyk". Todėl aš iškart paminėjau Nedo viešbutį, pasakiau, kad valgysiu ten priešpiečius ir užsiminiau apie sceną.

— Taip, — lėtai ištarė Sara. — Prisimenu.

— Ahamdu sumanus kaip reta ir jam to pakako. Bet pasimatymas pas Nedą nepavyko — drįstu sakyti, per tave! Įėjai, jam dar nespėjus nieko pasakyti. Mudu išgirdom, kad ateini, jis šmurkštelėjo į balkono laiptus ir buvo jau pusę užkopęs, kai scenoje išnirai tu, tiesiog spinduliuojanti įtarimu. Per tą laiką man pavyko jį pasivyti, nes jis kaip tik tinkamai apsuko laiptų įviją: arba jis manė, kad yra sekamas, arba atpažino kažką, ko mirtinai bijojo, nes buvo apimtas aklo siaubo ir neketino gaišti nė minutės. Tik šnipštelėjo, kad šįvakar vienuoliktą bus Apdegusio Platano saloje ir nulėkė kaip nuplikyta katė. Nespėjau nė įkvėpti — ką jau bekalbėti apie kokius nors prieštaravimus. Turiu prisipažinti, kad, kai sužlugdei tą pirmąjį susitikimą, būčiau su malonumu tave pasmaugęs!

— Turėjai mane įspėti, — atšovė Sara, imdamasi geriausio gynybos būdo — puolimo. — O, beje, kur tu tada buvai?

— Sėdėjau krėsle, stovėjusiame į tave nugara. Nugarėlė buvo aukšta, bet vis vien, Sara, per tave patyriau keletą labai bjaurių akimirkų. Tu negalėjai manęs pamatyti, nebent būtum ėmusi dairytis tarp baldų; bet ir aš tavęs nemačiau ir, velniai rautų, nežinojau, kur esi. Nedrįsau pajudėti tol, kol išgirdau, kad nuėjai prie laiptų, ir, patikėk, kaip akmuo nuo širdies nusirito, kai pamačiau, kad ten tu.

— Kodėl iškart man nepasakei? — pasipiktino Sara. — Buvau mirtinai persigandusi. Galėjai paaiškinti!

— Ten, kur knibždėte knibžda žmonių? Tikrai ne! — atkirto Čarlzas.

— Kokių būtent žmonių? — smalsiai paklausė Sara.

Čarlzas pasižiūrėjo į ją ir papurtė galvą, nes dabar jiedu buvo netoli mažo kaimelio. Už kelių jardų laukas baigėsi, ir takelis vingiavo tarp aukštų, senų kašmyrų namukų, o paskui įsiliejo į kelią, nusidriekusį į abi puses, mėnesienoje baltą ir tuščią.

Ant vieškelio dulkių gulė abipus augančių akacijų šešėliai, oras kvepėjo jų žiedais. Parduotuvės — suklypusios pašiūrės, iš neišdžiūvusio kedro lentų paskubom suręstos trumpo Nagimo Bago klestėjimo metais, — beveik visos buvo užrakintos ir tylios. Kai jiedu be nuotykių jas praėjo ir patraukė į klubą, Sara pakartojo savo klausimą.

— Na, — mąsliai atsakė Čarlzas, — pavyzdžiui, Redžis Kredokas.

— Bet negali gi jis būti įsipainiojęs į šitokius dalykus, — Sarai iš siaubo užgniaužė gerklę. — Taip, žinau, jis bandė mane iškraustyti iš laivelio, bet... Ak ne! Jis negalėjo. Tikrai ne. Be to, jis anglas!

Čarlzas sausai atšovė:

— Mieloji Sara, pinigai kalba visokiomis kalbomis. O čia — milžiniški pinigai.

— Tai tu manai, kad Redžis?.. — paklausė Sara.

— Nežinau, — trumpai atsakė Čarlzas. — Jis gali turėti skolų. Kai žmonės pakliūva į Indijos lupikautojų nagus, jie visai susipainioja. Nesakau, kad tai jis; bet aš domiuosi Redžinaldu Kredoku. Jis pažinojo Džanetą Rašton ir, kiek man žinoma, galbūt išties ją nuoširdžiai mylėjo; tik manęs kažkaip toks pasiteisinimas, norint tave iškraustyti iš Džanetos laivelio, nelabai patenkina. Kredokas su jumis buvo slidininkų trobelėje, o šįryt buvo Gulamo Kadiro parduotuvėje, kai ten kažkam turėjo būti perduota labai svarbi žinia.

— Kokia? — Sara stabtelėjo ant mėnulio nušviesto kelio. —Ak, turi omeny tai, ką tas raupuotasis norėjo perduoti tau?

— Ne, ne tai. Ta parduotuvė yra priedanga daug kam. Ne aktyviems reikalams — tik pasyviems. Tau pavyktų sužinoti, kad senyvas orus parduotuvės savininkas apdairiai nei apie jokius planus, nei apie sąmokslus nieko nežino. Tiesiog už apvalią sumelę leidžia naudotis jo patalpomis, kaip tam tikru pašto skyriumi ir informacijos centru, kur kaupiasi ir toliau perduodama informacija opozicijai. Kažkas turėjo būti perduota ir šiandien. Ahamdu buvo tuo įsitikinęs. Įtariu, kaip tai buvo padaryta, bet tikras būti negaliu. Mes patikrinome kiekvieną šiandien įėjusį ar išėjusį iš parduotuvės, o Redžis, žinoma, buvo vienas iš jų.

— Aš irgi. Ir daugybė kitų — taip pat ir tu, — pastebėjo Sara.

— Žinau. Bet vis dėlto majoru Redžiu Kredoku esu susidomėjęs ypatingai... Suk į kairę — štai klubas.

Jiedu įsuko pro atvirus vartus ir nužingsniavo ilgu tamsiu keliuku, vinguriuojančiu per vaismedžių sodą ir įsire-

miančiu į pievutes, tvarkingus gėlynus ir žemą klubo pastatą ant paties Nagimo Bago ežero. Kai jie priėjo klubą, Sara, jau kurį laiką tylėjusi, susimąsčiusi ištarė:

— Man įdomu, ar tu gali surinkti duomenis apie kiekvieną šįryt buvusį toje parduotuvėje?

— Žinoma, — linksmai atsiliepė Čarlzas. — Galiu pateikti teoriją apie kiekvieną iš jūsų, o tavoji vis dėlto pati geriausia.

— Tada aš stebiuosi, kodėl man patikėjai visą šitą informaciją, — nusijuokė Sara.

— O iš kur tu žinai, kad patikėjau? — švelniai paklausė Čarlzas.

Sara sutrikusi pažvelgė į Čarlzą, bet pasipiktinimo išreikšti nespėjo, nes Čarlzas įsivedė ją į klubą ir pasodino šokių salės pakraštyje. Užsakęs pomidorų sulčių ir pažadėjęs ilgai netrukti, jis pranyko klubo gyvenamojo korpuso pusėje. Sara liko viena su šūsnimi iliustruotų laikraščių, tik kitame salės gale nuobodžiaudami šnibždėjosi du klubo *chidmatgarai*. Kitoje pusėje į ežerą žvelgė eilė aukštų langų. Jie išėjo į ilgą, atvirą verandą ant medinių stulpų, nustatytą kėdėmis ir stalais. Sara pakilo iš savo vietos ir išėjo į verandą. Priešais plytėjo mėnulio šviesos užlietas vandens plotas, tolumoje besibaigiantis neryškiais plūduriuojančiųjų valtelių siluetais, iš kurių kur ne kur iš šviesos kvadratėlių į ežerą tįso plokščiai virpantys geltoni siūlai. Dauguma laivelių, ne taip kaip prišvartuoti prie kranto, atrodo, buvo neužimti. O už jų, virš tolumoje juoduojančių medžių viršūnių kilo susikūprinęs Hari Parbato masyvas su fortu viršuje, jo tamsus siluetas ryškėjo priešais mėnesienos išbaltintą plynę ir ilgą žėrinčių sniegynais viršūnių virtinę, karūnuojančią tolimąją slėnio sieną.

Sara atsirėmė rankomis į verandos turėklus ir įsižiūrėjo į tolį, kur virš tamsios Chilanmargą žyminčių medžių ei-

lės kilo snieguoti mėnesienoje žibantys Aparvato šlaitai. Kažkur ten, aukštai, baltoje dykumoje buvo taškelis — mažytė slidininkų trobelė, o žemiau, tarp myliomis besidriekiančių miškų, stovėjo išsibarstę viešbučio pastatai, o ten — nedidelis viešbučio kambarėlis, kur prasidėjo šitas neįtikėtinas jos nuotykis. Ir vėl, žvelgdama į tas tolumoje dunksančias kalnų virtines, Sara mąstė, kodėl gi ji pasiliko Kašmyre, kur nuo tos nakties, kai ją pažadino ant veido užslinkęs mėnulio spindulys, atsitiko tiek daug baisių dalykų.

Ji išvažiavo iš ten jausdama neapsakomą palengvėjimą, kad niekada daugiau nebematys tų vietų. Bet grįžo — iš smalsumo, iš noro parodyti savo drąsą ir dėl mirusiai merginai duoto pažado. O grįžusi gyvena nuolat jausdama baimę ir įtampą. Tai kodėl gi ji neišvažiuoja: juk būtų taip paprasta pasiųsti į Ceiloną telegramą, išsinuomoti automobilį, nė dvylikai valandų nepraėjus, atsidurti Ravalpindyje ir tą pačią dieną Pasienio pašto traukiniu jau lėkti į pietus? Būdama sveiko proto, ji turėtų susikrauti daiktus ir tučtuojau išvažiuoti, nes visa šitai tikrai ne jos reikalas. Tačiau Sara žinojo, kad niekur ji nevažiuos. Greičiau atvirkščiai — ją buvo apėmusi pakili nuotaika, nors praeitą naktį „Vandenų laumėje“ ir išgyveno tikrą siaubą, o paskui rytą — ir Gulamo Kadiro parduotuvėje, ir ant Nedo viešbučio scenos, kai žiūrėjo į tamsius laiptus. Bet tai buvo nesvarbu. Svarbu, kad ji jauna ir gyva, gyvenimas žavus ir jaudinantis — nes ji vakarieniaus su Čarlzu.

Sara liūdnokai šyptelėjo ir pagalvojo: „Prisipažink, tu lieki čia ir leidiesi iki pamišimo gąsdinama ne vien dėl įdomumo ar altruizmo. Tu lieki čia, nes įsimylėjai vyrą, kuris susižiedavęs su gražuole blondine, vardu Sintija! Tu gerokai pasismaginai bežaisdama meile ir mėgaudamasi, kad

vyrai įsimyli tave, bet šįkart pati nusvilai nagus. Tačiau kol gali būti drauge su Čarlzu, teeina po paraliais visos sintijos, teprasmenga visa Britų imperija ir Indija".

„Moterys, — ciniškai nusprendė Sara, — nuostabūs padarai!" Šioje vietoje jos apmąstymus nutraukė kapitonas Meloris — tvarkingas, apsirengęs smokingu, jis priėjo nešinas dviem taurėm chereso.

— Prašom, Sara.

— Ačiū, — Sara gurkštelėjo chereso ir pro taurės kraštą pažvelgė į Čarlzą. — Kas tokia Sintija? — ūmiai paklausė.

— Sintija? Skamba kaip daina: „Kas yra Sintija, kas tokia, visi gerbėjai pažįsta ją?" Kokia Sintija — o gal reikėtų klausti, kuri Sintija? O gal turi omeny mano seserį?

— Seserį! Tu turi seserį vardu Sintija?

— Turiu. Ji tau patiks.

— Ak, — Sara nusišypsojo plačia kerinčia šypsena.

Taip, ji jauna ir gyva, gyvenimas žavus ir jaudinantis, nes ji eina vakarieniauti su Čarlzu...

Be liūdno tvido kostiumu vilkinčio džentelmeno su pensnė ir jaunos porelės, po staltiese besilaikančios už rankų ir gyvai besikuždančios, klubo gyvenamosios dalies valgomajame daugiau nieko nebuvo. Čarlzas su Sara vakarieniavo vos ne visai atskirai prie arkinio lango, pro kurį matėsi veja, ežeras ir kalnai. Galų gale liūdnasis džentelmenas išėjo, netrukus po jo ir įsimylėjėlių porelė. O Čarlzas su Sara sėdėjo ir kalbėjosi...

Sarai buvo gera. Jos žalios akys spindėjo, blausiai gelsvoje lempų šviesoje blizgėjo varinės garbanos. O kalbėjosi jiedu, vieningai nutarę, apie dalykus, visai nesusijusius su Čarlzą į slėnį atvedusiais reikalais. Tik beveik visai bebaigiant valgyti Sara prisiminusi papasakojo, kad jos kambarys apieškotas, ryšuliai išvynioti.

— Ten nieko nebuvo? — raukdamas antakius pasiteiravo Čarlzas. — Na, jokių įkalčių?

— Ačiū Dievui, ne. Vienintelis įkaltis — tas mažytis pistoletas, o aš jį nešiojausi su savimi rankinėje. Visa laimė!

— Tai jau, — rimtai pritarė Čarlzas. — Bet niekaip nesuprantu, kodėl kažkam parūpo tie tavo pirkti daiktai. Gal vis dėlto tai tik *mandži* smalsumas. Ką gi, mums telieka to ir tikėtis.

Pasirodė baltašvarkis *chidmatgaras* su kava ir pasiteiravo, ar jie norėtų ją gerti šokių salėje, ar lauke pievutėje. Bet Sarai nesinorėjo niekur eiti.

— Kol ją čia nešė, ji jau vis vien turėtų būti pravėsusi. Šioje šalyje verdama kava, kol karšta, ganėtinai neskani.

Ji išpilstė balsvą, apetito nekeliantį skystį ir padavė puodelį Čarlzui, tačiau pakeliui netyčia apsilaistė suknelę.

— Po paraliais! — linksmai šūktelėjo Sara.

Ji pasiėmė rankinę ir atsidarė, norėdama išsiimti nosinę. Kartu išsitraukė dar kažkas ir nukrito ant staltiesės — mažutis degtukų dėžutės įdėklas iš papjė mašė, kurį tą rytą jai buvo padovanojęs Gulamas Kadiras.

— Kartu su dėžute degtukų, — tingiai vienu pirštu ją vartydamas pastebėjo Čarlzas. — Buvai pamaloninta. Manasis įdėklas buvo tuščias.

— Ir šitas tuščias, — atsiliepė Sara. Ji pasidėjo nosinę ir paėmė mažytę dėžutę. — Netuščias! Bet aš beveik tikra... Nagi jis visai ne mano. Žiūrėk! Manasis buvo beveik toks pats, su auksiniais platano lapais ant gelsvo dugno. Bet ant jo buvo mažulyčiai pūkuoti platano pumpurėliai, o ant šito — paukščiukai. Jau žinau, kas atsitiko! Tuoj pat, kai gavome šitas dėžutes, visi pasidėjome daiktus ir naršėme mano rankinės. O paskui, matyt, per klaidą pasiėmiau kažkieno kito. Jos tokios panašios.

— *Ką* tu padarei? — griežtai paklausė Čarlzas. — Nagi, duokš man tą dėžutę! Galimybė viena iš tūkstančio, bet...

Jis ištraukė iš įdėklo degtukų dėžutę, tačiau degtukų joje nebuvo. Tik mažytė sulankstyto popieriaus juostelė:

— *Viena iš tūkstančio*, — iškilmingai pašnibždom pakartojo Čarlzas, — ir su Dievo padėjimu, ji mums pasitaikė. Štai ko jie naršė po tavo kambarį.

Jis popieriaus skiautelę išlygino ant delno. Joje buvo grakščių rytietiškų rašmenų eilutė, ir Čarlzas, suraukęs antakius, ėmėsi ją tyrinėti.

— Kas ten? — skubiai paklausė Sara. — Ar gali perskaityti?

— Perskaityt tai perskaitau, bet nesuprantu prasmės. Tai eilutė iš persų poemos.

— Kas ten sakoma?

— Na, laisvai išvertus, reikštų „autorius“ — pažodžiui, pasakų sekėjas — „veria savo šviesius žodžius tarsi karolius ant siūlo“.

— „Pasakų sekėjas veria savo šviesius žodžius tarsi karolius ant siūlo“, — iš lėto pakartojo Sara. — Ką, po galais, tai reiškia? Čia kodas?

— Dievai žino. Gali reikšti ką tik nori. Gal čia slaptažodis. Kad ir kaip ten būtų, pagaliau bent ką turime. O dar geriau, kad šis raščiukas neatiteko tam asmeniui, kuriam buvo skirtas. Šitai turėjo gerokai sutrukdyti jų darbus. Numanau, kad kažkas kažkur dabar raunasi plaukus.

Čarlzas suvyniojo popieriaus skiautelę ir įsikišo į vidinę kišenę.

— Dabar, Sara, dėl Dievo meilės, pasistenk prisiminti, kur ta degtukų dėžutė gulėjo, kai ją paėmei. Ar gali mintyse atkurti vaizdą, kur ji gulėjo, kieno daiktai buvo greta? Jei tik išsiaiškintume, kieno ta dėžutė buvo, pergalė būtų jau kaip ir mūsų. Galvok, Sara!

Sara rankomis suspaudė galvą ir suraukusi kaktą ilgai žiūrėjo į staltiesę.

— Nieko doro, — ištarė ji. — Man labai gaila, bet žalio supratimo neturiu, kieno ji galėjo būti. Kažkas surado mano rankinę — Hiugas, — aš pamačiau šitą dėžutę ir pamaniau, kad ji mano. Ji buvo tokia panaši, o aš neturėjau laiko dairytis į kitų dėžutes. Matyt, tiesiog pasiėmiau ją ir įbrukau į rankinę. Man rodos, pasiėmiau ją nuo didžiojo pjaustinėto stalo. O gal ji buvo ant minkštasuolio? Nežinau. Bet... ak *ne!..*

— Kas yra?

— Negi nesupranti, kad jei tai tikrai žinutė, kuri turėjo būti kažkam perduota, tai tas kažkas — vienas iš *mūsų*! Iš tų, kurie buvo parduotuvėje. Europietis. Anglas!..

— Nebūtinai, — iš reto atsiliepė Čarlzas, vartydamas tarp pirštų mažąją dėžutę. — Turime apmąstyti viską. Kiekvieną galimybę. Be tų žmonių, kuriuos susitikome parduotuvėje, tą rytą ten lankėsi ir kitų. Yra galimybė, kad kažkas, išėjęs iki mums ateinant, padarė tą pačią klaidą kaip ir tu. Pasidėjo dėžutę, o paskui pasiėmė ne tą. Ant parodų kambario stalų tokių degtukų dėžučių mėtėsi keliolika.

— Bet tu nemanai, kad tai tikėtina? — įžvalgiai paklausė Sara.

— Ne, — lėtai ištarė Čarlzas. — Nemanau, kad tai tikėtina.

— Vadinasi, manai, kad galėjo...

— Manau, kad kuo greičiau atsikratysime šituo dekoratyviniu niekalu, tuo geriau, — atsakė Čarlzas. — Tokiomis aplinkybėmis tau, ko gero, būtų saugiau vaikščioti su mina kišenėje negu su šita dėžute.

— Netikiu!

— Ne? Tai kuo greičiau patikėsi, tuo bus geriau.

— Neturėjau galvoje to, ką tik ką sakei. Aš netikiu, kad čia žinutė. Kodėl kam nors būtų reikėję vargti ir šitaip ją pateikti? Kam tie aplinkiniai keliai? Skamba absurdiškai, sudėtingai ir — man nenatūraliai.

— Tu dar nesuvokei, kad viskas Rytuose daroma aplinkiniais keliais. Jie visada tikslo mieliau siekia slapta, o ne eina stačia galva; ir Vakarų silpnybė, kad jie šito nesuvokia ir taip dažnai per tai klumpa. Be to, kaip jau sakiau, ta parduotuvė tėra paštas — tik kaupti ir perduoti informacijai. Kad ir kas tą žinutę siuntė, jis neįteikė jos asmeniškai ir nesisukiojo kur nors netoliese. Ji tikriausiai keliavo iš rankų į rankas, kad pėdsakas išbluktų ir niekas nebegalėtų atsekti jos šaltinio.

— Iš tiesų „slaptai“, — tarstelėjo Sara.

— Teisingai. Kiekvienas, kam ji pakliūdavo į rankas, tikriausiai atidžiai skaitė ir nieko nepešė. Bet galėtum drąsiai lažintis, kad tam, kam skirta, ji turi prasmę — daugiau niekam! Eime, Sara, pašoksim...

Čarlzas atsistojo, paėmė ją už parankės ir greitai išsivedė iš pastato, o paskui mėnulio nušviestu taku ten, kur iš didžiulio patefono sklindanti muzika skelbė, kad šokiai oficialiai jau prasidėjo.

Dabar klube buvo jau kur kas linksmiau. Ant aukštų baro kėdžių buvo įsitaisiusios kelios vienišos moteriškės, o pagal klubo patefono muziką šoko kokios aštuonios ar dešimt porų. Kai kuriuos iš šokančiųjų Sara pažinojo...

Merilė Forbs, vilkinti melsvos taftos suknele šoko su majoru Makėjumi, vienas iš Koplių — su nepažįstama blondine. Redžis Kredokas irgi buvo čia. Ir Helena Vorender. Šioji, vilkinti dekoltuotą drabužį, žėrintį žaliais blizgučiais ir labiau tinkamą vicekaraliaus puotai, o ne klubo šokių vakarui su patefono muzika, šoko su aukštu kreivakoju vyru didžiuliais šiaudų spalvos ūsais. Čarlzas

pasakė, kad tai pulkininkas Greindžeris, ir dar pridūrė, kad jis — „ketvertas“.

— Po galais, ką tai reiškia? — bejėgiškai paklausė Sara.

— Polo handikapas*. Jis įvertintas keturiais įvarčiais tai komandai, kurioje jis žaidžia. Džonis buvo „septynetas“.

— O dabar?

— Buvęs, — trumpai atsakė Čarlzas.

— O ten prie baro ne Džonis? — paklausė Sara.

— Turbūt, tai jo įprastinė vieta, per ją vargšelis ir nusivažiavo.

Plokštelė baigėsi, ir sustoję šokėjai padrikai paplojo, kol klubo pirmininkas uždėjo kitą.

— Sveika, Merile, — Čarlzas stabtelėjo prie majoro Makėjaus ir jo partnerės. — Tavo teta Ena šįvakar čia?

Merilė nervingai sukrūpčiojo ir atsigręžė.

— O... o sveikas, Čarlzai. M-m... Ne, teta Ena nekaip jautėsi. Ji ketino ateiti. Tai yra...

Merilė nervingai čiupinėjo mažytę vakarinę rankinę, išsiuvinėtą įvairiaspalviais karoliukais ir blizgučiais, išmetė ją ir nevikriai pasilenkė pakelti.

Greitesnis pasirodė Čarlzas: jis padavė jai rankinę ir apsimestinai griežtai pasiteiravo:

— Tu nori pasakyti, kad tavo teta mano, jog judu abudu rimtai sau sėdite institute?

— Na... na, taip, — pusiau pašnibždom atsakė Merilė.

Čarlzas pasižiūrėjo į raustantį majoro Makėjaus veidą ir išraiškingai švilptelėjo:

— Džordžai, tu mane pritrenkei! Nė nesitikėjau, kad po šita nekaltybe slepiasi toks dviveidis nutrūktgalvis drą-

**Handikapas* — varžybos, kuriose silpniausiems varžovams teikiama lengvatų.

suolis. Ar supranti, ką pasakys teta Ena, sužinojusi, kad užuot palydėjęs jos dukterėčią į paskaitą „Treji metai Bornėjuje“ — su ranka spalvintomis skaidrėmis — išsivedei ją pašėlti?

— Na... e... tiesą pasakius, — neryžtingai pratarė majoras Makėjus, — aš... e... tai...

— Aš pati paprašiau, kad mane atsivestų! — įžūliai įsiterpė Merilė. Ant jos šiaip blyškių skruostų liepsnojo dvi dėmės, ir Sara su nuostaba turėjo pripažinti, kad dabar ji buvo išties daili. — Nekenčiu paskaitų su diapozityvais ir nekenčiu instituto, ir nesuprantu, kodėl verčiau negalėčiau pašokti. Galų gale, tetai Enai tai jokio skirtumo. Ji nuėjo miegoti.

— O aš nesakysiu, kad Džordžas kažko įbėrė jai į kavą, — linksmai pareiškė Čarlzas. — Tau, Merile, tuos daktarus reikėtų prižiūrėti. Pašėlusiai pavojingi vyrukai.

— Brangusis Čarlzai, — susierzinęs prakalbo majoras Makėjus, — juokai juokais, bet tu tikrai neturėtum... — Jis sugavo Čarlzo žvilgsnį, išsiviepė ir nelauktai pasakė: — Beje, ačiū už patarimą. Reiks prisiminti.

Čarlzas linksmai nusijuokė ir truktelėjo Sarą atgal į šokių aikštelę.

— Neįvertinau Džordžo. Jis, ko gero, netgi galėtų įkvėpti Merilę nepasiduoti, kai ledi Kanderai paaiškės, ko jis siekia, ir ji jam įsakys daugiau neperžengti jos durų slenksčio.

— Jei manęs klausi, — atšiaurokai ištarė Sara, — Merilei nereikės, kad ją kas nors įkvėptų. Jei tikėsim ja, tai jos mintis sprukti iš tos paskaitos su diapozityvais ir verčiau pasilinksminti. Ir esu tikra, kad tu ir Uogelė, ir bet kas kitas, kam įdomu, galite ir toliau uo ramiausiai pirkinėti peilius žuviai pjaustyti ir nikeliu tas skrudintuvo groteles.

— Šiek tiek karščiuojiesi, mieloji Sara. Bet pasakysiu tau, kad Merilė tėra savotiškas Bestuburis Stebuklas. Tu tiek neprisižiūrėjai jos tetos, kiek mes. Antraip suprastum, ko taip džiūgaujam, kai senis Džordžas apdairiai artėja prie išvadavimo. Tarsi stebėtume kokį nors šaunų Londono policininką, kuris, remiamas išradingos gaisrininkų komandos, ropščiasi keturiasdešimties pėdų ilgumo kopėčiomis gelbėti katinėlio, kuris pats užsikabarojo ant gamyklos stogo ir nebegali nulipti.

Sara ėmė juoktis.

— Žinau. Ir nesikarščiuoju. Tiesiog taip savaime išeina, kai matai savo lyties atstovę — ypač kai toji slidinėja kaip Merilė, turi puikią figūrą ir galėtų būti netgi graži, jei bent kiek pasistengtų, — kuri terliojasi su tokiu isterišku ištižėliu!

— Štai kas būna patarnavus moterų korpuse ir pavilkėjus uniformą, — išsišiepė Čarlzas. — Išties moteriškos moters paveikslas — su virpančiais nervais, drovumu ir fantazijomis, neminint migrenos, pelių baimės, — tave siutina.

— Tikrai! Dabar atomo amžius — tuo blogiau — ir visus tokius bestuburius kaip Merilė Forbs reikėtų išgrūsti atgal į Brontės romaną, kur jai ir derėtų būti. Vis dėlto, jei ji, nutaikiusi valandėlę, kai teta nemato, gali ištrūkti pašokti, įtariu, kad ji dar ne visai beviltiška. Jei ji turi bent kiek proto, tai kaip reikiant išgers, pareis namo ir išklos...

Sara raukdama kaktą stabtelėjo ir sumaišė žingsnį.

— Kas atsitiko? — paklausė Čarlzas.

— Nieko — tik taip keistai staiga pasijutau, — kad kartoju tai, ką kadaise yra pasakęs kažkas kitas...

Ir betardama šiuos žodžius ji jau prisiminė.

Na, žinoma. Tai Džaneta nekantriai kalbėjo tada, Chilanmargo slidininkų trobelėje: „Tau, Merile, reikėtų sma-

giai nusigerti ir savo nukvakusiai tetulei išdėstyti Nepriklausomybės deklaraciją..." Bet šįvakar apie Džanetą galvoti nesinorėjo. Sara ryžtingai nuginė šalin atsiminimus ir apsidžiaugė, kad pasibaigė plokštelė: tai buvo dingstis pakeisti pokalbio temą. Pareigingasis pirmininkas pagrojo dar keletą plokštelių, o paskui uždarė patefoną pertraukėlei. Šokėjai pabiro kas prie stalų salės pakraščiuose, kas prie baro, kas į verandą.

Čarlzas išsivedęs Sarą pasodino ją į kėdę pievutėje ir šūktelėjo dykinėjantį *chidmatgarą*, norėdamas užsisakyti gėrimų. Dukart už jų suparpė automobilis, atvežęs vėlyvus lankytojus; šokėjai ateidavo ir išeidavo. Truputį pasėdėję jie išgirdo, kaip sugirgždėjo žvyras ant tako už pievelės — kažkas nuėjo automobilių aikštelės link.

— Kas ten buvo? — Čarlzas pasigręžė savo kėdėje.

— Man rodos, Redžis, — Sara stengėsi ką nors įžiūrėti pro mėnesienoje šokinėjančius šešėlius. — Bet gerai nemačiau. O kas?

Čarlzas neatsakė, ir netrukus jiedu išgirdo, kaip užsivedė automobilis. Jis išvažiavo iš aikštelės ir, sprendžiant iš garso, pasuko į kairę Nazimo kryptimi. Kai burzgimas visai nutilo, Čarlzas atsistojo ir paragino:

— Grįžkim šokti. Dar turime kokias penkiolika minučių, o paskui reiks eiti.

Jiedu nužingsniavo per pievutę atgal, o kai vėl įžengė į šokių salę, Čarlzas pažvelgė į Sarą ir paklausė:

— Kaip manai, ar gali atrodyti taip, tarsi būtum romantiškai manę įsimylėjusi? Po kokio ketvirčio valandos mudu dingsime iš klubo atseit drauge pasigrožėti mėnesiena. Pasistenk suvaidinti, gerai?

— „Tik patvirtinanti detalė suteikia panašumo kitais atžvilgiais blankiam ir neįtikinamam faktų išdėstymui?" — išdykėliškai subambėjo Sara.

Čarlzas nusijuokė ir truktelėjo ją į glėbį.

— Galbūt. Šiaip ar taip, jie uždėjo mums labai tinkamą ir įkvepiančią melodiją.

Jiedu išėjo į aikštelę, o sodrus ir melodingas tenoras iš patefono skelbė: „*Visi sakys, kad tie įsimylėjo!*“

— Tikėkimės, kad taip ir bus, — ištarė Čarlzas.

Jis šoko puikiai; Sara nuleido savo ilgąsias blakstienas, atsipalaidavo ir leidosi nešama mielos dainos melodijos:

Nedūsauk ir nežiūrėk —
Mani atodūsiai kaip tavo,
Ir akys švyti abiejų,
Visi sakys, kad tie įsimylėjo...

— Gražiai tai darai, — ištarė Čarlzas Sarai į ausį.

Muzika nutilo, Sara atsimerkė ir nemąstydama ėmė ploti.

Nors šokiai tęsėsi dar tik kokios pusantros valandos, keletas žmonių, matyt, jau buvo išėję, nebesimatė nei Redžio Kredoko, nei Helenos Vorender. Dvyniai Kopliai sėdėjo lauke verandoje ir šnekėjosi su kažkokia mergina. Sarai jos nesimatė, bet pro atviras duris mėlynavo medžiagos klostė, ir ji spėjo, kad ten Merilė Forbs. Buvo ir naujai atvykusių: tarp jų ir Miras Chanas; jis buvo su penkiais kitais, kurių Sara nė vieno nepažinojo. Miras Chanas linktelėjo ir nusišypsojo, bet nieko nepasakė.

Džonis Vorenderis tebekiurksojo prie baro ir, rodėsi, greit visai įsišėls. Jo balsas kuo puikiausiai girdėjosi ir per balsų gaudesį, ir per paskutinės ant patefono besisukančios plokštelės muziką.

— Helena? — kimiai šūktelėjo Džonis. — Ką aš žinau? G-galbūt z-zylioja kur nors. Jai į... į mane nusispjaut. Šit kaip. Kaip ta Š-Šekspyro moteris. „Silpnavale, d-duok man durklą! “ Tokia ta Helena!

— Hm-m, — numykė Čarlzas, besisukdamas su Sara pro barą. — Labai nušviečia. Įdomu...

Jis neužbaigė sakinio, nes tuo momentu Džonis Vorenderis nuslydo nuo savo kėdės, paskui kaimyno padedamas atsistojo ir linkstančiom kojom išsvyravo lauk.

Muzika vėl pasikeitė ir po akimirkos Sarą supurtė drebulys.

— Kas yra? — tyliai paklausė Čarlzas. — Šalta?

— Ne. Čia ta melodija. Ji, rodos, persekioja mane.

Mėnesienos kerinti šviesa
Ir linksma miela daina
Tai tau...

— Kodėl? — švelniai aiškinosi Čarlzas.

— Džaneta ją dainavo prie slidininkų trobelės Chilanmarge; kol segėsi slides. Ir... ir nuo tada ji tarytum persekioja mane. Ją grojo tą naktį Pešavare. Tą naktį, kai skaičiau jos laišką...

— Taip, atsimenu.

— O dabar štai ir vėl!

— Gal tai ženklas. Tikėkimės, kad šįkart — geras.

Didžiulis laikrodis ant sienos išmušė ketvirtį valandos.

— Eime, — paragino Čarlzas. — Laikas. — Jis žvilgtelėjo į savo laikrodį ir staiga išgąstingai aiktelėjo. — Prakeikimas! — piktai šnibžtelėjo.

Jis čiupo Sarą už parankės ir skubiai išsivedė iš aikštelės.

— Kas yra? Kas atsitiko?

— Pats apsižioplinau, — niršo Čarlzas. — Nereikėjo žiūrėti į tą laikrodį. Jis beveik penkiolika minučių vėluoja. Eime, Sara. Žingsniuojam!

— Atsiprašau, — drąsiai ištarė Sara, — įtariu, kad iškyla bus ne trumpa, todėl man pirmiausiai reikia į moterų tualetą.

— Būtinai? Gerai, tik vikriai! Aš eisiu ir paimsiu *šikarą*. Susitiksim ant laiptų prie vandens. Suk iškart už šito pastato. Paskubėk!

Čarlzas pranyko naktyje, ir Sara šmurkštelėjo į moterų tualetą.

Į Nagimo klubo moterų tualetą galima buvo įeiti iš mažo vestibiulio, einančio nuo paradinio holo. Sara užsidarė duris, ant tualetinio stalelio pasidėjo rankinę ir greitai žvilgtelėjo į veidrodį. Ant tako už lango pasigirdo lengvi žingsniai, paskui gale koridoriaus, esančio nuo moterų tualeto į kairę, kur buvo išvietės, kažkas tyliai atvėrė, o gal uždarė duris.

Sara pasipudravo nosį ir tekinom pasileido į koridorių. Ji pabandė atidaryti pirmąją kabiną, bet ši buvo užrakinta. Antroji buvo atvira; Sara užsidarė duris, o koridoriuje kažkas tyliai sušiureno, pasigirdo slopinamas juokas. Sara nekreipė dėmesio, tačiau kai nuspaudė rankeną, norėdama išeiti, durys nebeatsidarė. „Kad tave! — paklaiko Sara. — Jos užsikirto!“ Ji paklibino rankeną, bet durys nepakluso.

Klube, kaip ir beveik visur Kašmyre, išvietės buvo įrengtos rytietiškai. Kiekvienoje kabinoje buvo dvejos durys: užpakalinės vedė į siaurą koridoriuką, kuriuo vaikščiodavo valytojai. Sara paskubom jas atšovė, tačiau durys buvo užsklęstos iš lauko. Užsklęstos... Nagi, žinoma! Durys neužsikirto. Kažkas ją čia užrakino. Koks nors besmegenis kvailys susimanė pajuokauti, pagalvojo Sara, prisiminusi tą prislopintą juoką. O Čarlzas sakė: „Paskubėk!“ ir laukia jos prie ežero ant laiptų: ji turi iš čia išsikrapštyti.

Ji tol kumščiais daužė į duris ir šaukė visu balsu, kol pati vos neapkurto nuo mažoje išbaltintoje vienutėje aidinčio garso. O kai liovėsi ir įsiklausė, neišgirdo nieko daugiau, tik iš salės atsklindančią patefono muziką. Sara su siaubu suvokė, kad kol į tualetą neateis kokia nors mo-

teris, ji gali plyšauti iki užkimstant, ir niekas per balsus ir muziką salėje jos neišgirs. Neliko nieko kita, tik laukti, kol kas nors ateis.

„Reikia gi — uždaryta išvietėje! — niršo Sara. — Kvailiau ir būti negali!“

Staiga iš atminties iškilo nepadorios senų mokyklos laikų dainelės žodžiai:

O Dieve, kas gi čia dabar?
Trys senos ponios tupykloj užrakintos!
Šešias dienas tenai tupėjo
Ir niekas nesusiprotėjo...

Sara isteriškai sukikeno, tačiau tučtuojau ją vėl nusmelkė siaubas. „Ir niekas nesusiprotėjo“. Štai kur bėda. Čarlzas žino, kur ji, bet vargu ar ryšis kėsintis į moterų tualeto neliečiamybę. Kad ir kaip jis skubėtų, jo giliai įsišaknijęs anglosaksiškas padorumas neleis šitaip klaikiai nusižengti etiketui.

Bet pasirodė, kad Sara Čarlzo pagarbą papročiams šiek tiek pervertino.

Ji išgirdo, kaip į persirengimo kambarį triukšmingai atsivėrė durys, ir vėl ėmė šaukti. Atsiliepė Čarlzo balsas:

— Po velnių, kur tu?

— Čia! — šaukė Sara. — Mane uždarė!

Pasigirdo skubūs žingsniai, dunkstelėjo atitraukta sklendė, durys staigiai atsivėrė ir ji įgriuvo Čarlzui į glėbį.

— Ar tau nieko neatsitiko? — greitai paklausė Čarlzas. — Kas įvyko?

Tačiau Sara neįstengė atsakyti: jai užėjo nepaaiškinamas juoko priepuolis.

— Dėl Dievo meilės, liaukis kikenti! — riktelėjo Čarlzas.

— Aš n-n-negaliu, — prašvokštė Sara. — Viskas taip k-k-kvaila! „Trys senos ponios tupykloj u-užrakintos. O Dieve!..

Čarlzas čiupo ją už pečių ir purtė tol, kol jos plaukai pasidarė panašūs į raudonai auksinę japonišką chrizantemą.

— Susiimk, Sara! — pareikalavo Čarlzas. — Kaip tai nutiko?

— Nežinau, — atsakė Sara, šluostydamasi akis. — Įėjusi čionai išgirdau neaiškų garsą ir kažkieno juoką, o kai pabandžiau išeiti, paaiškėjo, kad kažkoks pusprotis pokštininkas mane uždarė. Mažumėlę pasitrankiau ir paklykavau, o paskui atėjai tu. Štai ir viskas.

— Kas tenai buvo?

— Sakau gi, kad nežinau! Girdėjau tik juoką. Matyt, jiems tai atrodė pasiutusiai juokinga. Tiesiog pokštas.

— Tikėkimės, — niūriai atsiliepė Čarlzas. — Eime, mums reikia iš čia išsigauti. Kur užpakalinės durys?

Jis sugriebė Sarą už alkūnės ir nusitempė durų link. Vos išžengęs lauk, Čarlzas sulėtino žingsnį ir jiedu ramiai nužingsniavo takeliu.

Ant žvyro ties persirengimo kambario langu nušviestas mėnesienos kažkas žaliai sužvilgo. Beveik nemąstydama Sara stabtelėjo ir pakėlė. Tai buvo mažas žalias žvynelis.

18

Čarlzas nusivedė Sarą taku, pasuko už klubo pastato ir nužingsniavo prie plačių akmeninių laiptų, besileidžiančių prie vandens. Tenai didžiulio platano šešėlyje plūduriavo daugybė *šikarų*; jų irklininkai kietai miegojo, o kiekviename laivelyje blausiai mirkčiojo po mažytę aliejinę lempelę.

Viena *šikara* buvo pritraukta prie apatinio laiptelio. Neryški figūra kašmyro drabužiais viena koja stovėjo ant laiptelio, kita — ant valties dugno. Čarlzas padėjo Sarai įlipti, sušnabždėjo kelis žodžius tam žmogui ir tada įlipo pats. Žmogus atsistūmė nuo kranto, įšoko į laivelį ir pro juos nuėjo į laivagalį, kur sėdėjo irklininkai.

Jie išniro iš pakrantės šešėlių ir atsidūrė žėrinčioje mėnesienoje. Sara išsilenkė ir už aukštos minkštai apmuštos pertvaros, į kurią remdavosi keleiviai ir kuri skyrė juos nuo įgulos, pamatė, kad laivelį irkluoja keturi vyrai. Ji atsigręžė į šalia petys petin sėdintį Čarlzą ir tyliai paklausė:

— Ar tai nepavojinga?

— Kas nepavojinga?

— Į šitokią kelionę leistis vieša *šikara*.

— Čia ne vieša *šikara*. Ji privati — ir visi tie vyrai atrinkti.

— Nori pasakyti, kad jie anglai? Persirengę?

Čarlzas nusijuokė:

— Nebūk kvailiukė! Aišku, ne. Pas mus dirba įvairių tikėjimų ir įvairių luomų žmonės. Induistai, musulmonai, sikhai, dograi, patanai, parsai, pandžabai, bengalai — jų daugybė. Vienas iš geriausių mūsų žmonių — tylus mažučiukas *bunja* * — Delio turguje turi parduotuvę. Kitas *tonga* ** važinėja po Pešavarą.

— *M-m*, — numykė Sara ir nutilo.

— Kas tau nepatinka? — tyliai pasiteiravo Čarlzas, jis nujautė, kad Sarai neramu.

— Visi tie žmonės, — sušnibždėjo Sara, — ir tas žmogus, kuris tau naktį budėjo — Habibas. Ir tas, kurį susitikai netoli Gulmargo, ir tas raupuotasis iš parduotuvės, su kuriuo turėtume susitikti...

— Na ir ką gi?

— Na, o ar jų čia nebuvo, kol Džaneta ir ponia Metjus dar buvo gyvos?

— Tikrai buvo — žinoma, išskyrus Habibą.

— Tai... tai kodėl jie negalėjo joms padėti? Kodėl gi kuris nors iš jų neišvažiavo iš Kašmyro ir neperdavė žinutės į angliškąją Indiją?

— Man rodos, aš tau jau sakiau, — atšiauriai atsiliepė Čarlzas. — Tai, kad mes turime žmonių, tokių, kaip šio vakaro vyrai, kuriuos galime pasitelkti pagalbon, dar nereiškia, kad jie viską žino. Ir net vyresnieji šios daugiatautės organizacijos tarnautojai nenutuokia, kas dedasi valdybos pirmininko galvoje! Nelaimė, tai, ką aptiko tos dvi moterys, buvo pernelyg pavojinga, kad būtų perduota kuriam nors vietiniam šios valstijos pagalbininkui. O dar liūdniau tai, kad nė viena neįtarė — sprendžiant iš to, ką pasakojai apie pokalbį su Džaneta, — kad jos pačios su-

**Bunja* — parduotuvės savininkas.
***Tonga* — dviratis arklio traukiamas vežimas.

sektos, kol galiausiai pasidarė per vėlu iškviesti būrį, kuris jas stebėtų. O gal poniai Metjus atrodė, kad esant tokiai padėčiai, protingiau savęs nevaržyti? Šito mes irgi niekad nesužinosime.

— Matyt, — ištarė Sara ir ilgam nutilo.

Irklai tyliai, ritmingai, raminamai monotoniškai pliuškendami niro į vandenį ir laivelis lygiai slydo ežero paviršiumi. Vėjo tąnakt nebuvo, tik plaukiant sukilęs dvelksmas vos judino išblukusias medvilnines padabinto baldakimo užuolaidas.

Čarlzas neramiai sujudėjo. Nors iš pažiūros jis ilsėjosi, atsišliejęs į pagalvėles, Sara nujautė, kad jo kūnas įsitempęs.

— Kas yra? Kodėl neliepi jiems paskubėti?

— Negaliu, — trumpai atsiliepė Čarlzas, vėl neramiai krustelėjęs pečiais. — Galbūt mus kas nors stebi — negalime pasirodyti, kad skubame, kol esam netoli nuo kranto. Juk čia romantiškas pasiplaukiojimas mėnesienoje, o ne valčių lenktynės. Bjauru tai, kad mes smarkiai vėluojame.

— Bet juk jis palauks? — susirūpino Sara.

— Ahamdu? Aišku. Bet jam ten per ilgai sukiotis gali būti pavojinga. Jis, matyt, tą salą pasirinko todėl, kad man į ją patekti palyginti nesunku. Be to, tai ir saugiau, nes reikia keliauti vandeniu, o ne žeme per visus tuos turgus ir knibždančias gatves. Bet man vis vien tai baisiai nepatinka.

— Tai kodėl sutikai? — sušnabždėjo Sara.

— Juk sakiau. Nebuvo iš ko rinktis!

— Atsiprąšau. Aš... aš užmiršau.

Sara vėl nutilo, o Čarlzas nusisuko ir žiūrėjo ten, kur jiems už nugarų ežere mirgėjo klubo šviesos. Po minutės kitos jis ištarė:

— Tvarka, dabar, man rodos, esame jau pakankamai toli.

Jis garsiai riktelėjo irkluotojams, ir irklai tučtuojau ėmė judėti greičiau. Sara ir patikėjusi nebūtų, kad plokščias medinis laivelis gali skrieti tokiu greičiu.

Keturi širdelių formos irklai visi kaip vienas leidosi ir kilo, smailianosis laivelis skrodė vandenį — rodėsi, plyšta šilkas, — užuolaidos plazdėjo ir plakėsi nuo judančio oro.

Priplaukus prie Nagimo ežero galo, kur vandens erdvė skaidėsi į siauresnius kanalus, kurie ėjo į Šrinagarą arba į pagrindinę Dalo ežero atšaką prie Nazimo, Čarlzas davė kitą įsakymą. Ir vėl tempas sulėtėjo, valtis pasuko kairėn ir jie visai neskubėdami praplaukė po Nagimo tilto arka.

Ant Nagimo tilto kažkas stovėjo. Koks nors nakties dykinėtojas, atsišliejęs į medinius turėklus tilto gale medžio šešėlyje ir oranžiniu cigaretės galiuku žybčiojantis sutemose.

Už tilto ir toliau į kairę plytėjo Šota Nagimo užutėkis. Sara įžiūrėjo Krydų laivelio kontūrus, o už jų vienišą signalinį „Vandenų laumės“ žiburėlį. Jie nėrė pro nendrynus, tamsias lotosų lapų dėmes, paskui *šikara* įplaukė į gluosniais apaugusį kanalą. Tarp jo krantų buvo ne daugiau kaip tuzinas jardų, ir plonytės šakelės virš vandens buvo susipynusios į skliautą, kuriuo suraižyta mėnulio šviesa tūkstančiais sidabro ornamentų buvo nubėrusi juodą vandenį. Bet net ir čia irklai nepakeitė savo ritmo.

Čarlas truktelėjo rankogalį ir pažiūrėjo į laikrodį. Žalsvas, šešėliuose blankiai švytintis ciferblato ratas priminė Sarai, kad ji vis dar laiko sugniaužusi mažą žalią žvynelį, kurį buvo pakėlusi nuo žvyruoto tako prie Nagimo klubo moterų tualeto lango.

Kai *šikara* išniro iš trumpo gluosnių tunelio ir vėl išplaukė į atvirus vandenis, Sara ėmėsi tyrinėti radinį. Ant delno gulintis mažas žalias žvynelis vaiskioje mėnesienoje

mirkčiojo ir žėrėjo, Sara buvo jį beišmetanti už borto, tik staiga jai tarsi protas nušvito.

Žalias žvynelis. Tai Helena Vorender vilkėjo suknelę, išsiuvinėtą žaliais žvyneliais. Vadinasi, kažkuriuo metu tą vakarą Helena Vorender ėjo taku, vedančiu prie užpakalinių moterų tualeto durų. Kodėl? Užpakalinių durų gali prireikti tik maudymosi kostiumėliu vilkinčiai poniai. Bet kuri kita, žinoma, eitų pro pagrindines duris iš holo.

Sara sučiaupė lūpas ir grėsmingai žybtelėjo žaliomis akimis. „Tik pokštas, nieko daugiau! — piktai mąstė Sara. — Ji norėjo, kad apsikvailinčiau priešais Čarlzą, o nieko kvailiau, kaip būti uždarytai išvietėje, nė nesugalvosi. Norėtų, kad Čarlzas atitektų jai. Na, ji negali jo turėti, štai ir viskas!..“

— *Katė*! — nesąmoningai balsu ištarė Sara.

— Ką? — krūptelėjo Čarlzas.

— Nieko, — atsakė Sara ir kaltai nukaito. — Tiesiog apie kažką užsimąsčiau.

Ji švystelėjo mažąjį žvynelį už borto, ir šis, tarsi pikta žalia akytė blykstelėjęs mėnesienoje, nusūkuriavo įkandin irklų — dabar ir vėl jie plaukė greitai.

Šikara nučiuožė siauru sąsiauriu, kur žalia, aukštomis tuopomis apaugusi sala buvo priartėjusi prie Nazimo krantų, ir įsliuogė į erdvius žaižaruojančius Dalo ežero plotus. Kairėje tarp lenktą pakrantę aptūpusių medžių guotų dunksojo Nazimo kaimas ir Hazratbalo mečetė; o tolumoje, ežero gale, driekėsi mėnesienoje padūmavę Salimaro sodai ir kalnai.

Ežeras plytėjo tarsi didžiulis veidrodis, lygus ir blizgantis, o naktis buvo tokia rami, kad jos sidabrinėje tyloje irklai teškėjo nepakenčiamai garsiai. Vis dėlto tąnakt Dalo ežere buvo ir daugiau laivelių. Keletas nedidelių žemų valtelių, tarsi tamsių ruoželių spindinčiame vandenyje:

ten žvejai žeberklais gaudė žuvį arba plūduriuojančiųjų namelių *mandži* grįžo iš viešnagės pas bičiulius kaime. O toliau su baltais baldakimais tarsi šmėklos plaukiojo dar dvi *šikaros*, savo ant pirmagalių įtaisytų aliejinių lempų šiltais spindulėliais smeigdamos mėnesienos sidabrą.

O jų *šikara* tolo nuo Nazimo krantų į ežero vidurį. Čarlzas jau nebedrybsojo ant pagalvėlių. Jis sėdėjo tiesiai, net kiek palinkęs į priekį, ant kelių sugniaužtomis rankomis ir įtemptai žvelgė į priekį. Sara pasekė jo žvilgsnį ir, priešaky įžiūrėjusi neaiškų siluetą ant vandens, suprato, kad tai sala. Aukštais medžiais apaugusi salelė, vieniša ir miela mėnulio nužerto Dalo vidury.

Iš pradžių buvo tik šešėlis, tik siluetas sidabro fone, tačiau priplaukus arčiau kontūrai paryškėjo ir patamsėjo. Sara įžiūrėjo nedidelį pastatą aukštumėlėje salos vidury, o iš kampų po milžinišką plataną tiesė šakas virš vandens.

Taip besižvalgydama Sara pastebėjo, kaip kažkas sujudėjo į dešinę nuo salos. Tai buvo dar viena *šikara* — baltas drugelis mėnesienoje. Tačiau jos pirmagalyje nedegė joks žiburėlis ir buvo neaišku, ar ji plaukia salos link ar nuo jos.

Čarlzas *šikarą* irgi pastebėjo, ir po jo trumpo įsakymo irkluotojai liovėsi irkluoti. Dar minutę kitą jų laivelis plaukė pats ir jo šonus šiureno bangelės; paskui sulėtėjo ir galiausiai sustojo.

Sara krustelėjo, jos suknelė ant pagalvėlių sušlamėjo, ir Čarlzas, reikalaudamas tylos, įsakmiai mostelėjo ranka. Jis kiek pakreipęs galvą šonan žiūrėjo į mėnesieną. Sara irgi sustingo ir įsiklausė. Tyloje buvo girdėti, kaip greitai alsuoja irkluotojai ir nuo irklų kap kap kapsi vanduo. Šoktelėjo žuvis, vandens žolėse sukurkė varlė. Paskui Sara išgirdo tylutėlį irklų pliuškenimą ir suprato, kad Čarlzas šitai ir norėjo išgirsti.

Tas irklų pliuškenimas nesidarė garsesnis, jis tilo, tai reiškė, kad tas laivelis tolsta nuo salos. O kažkur toli ežere pasigirdo dar vienas garsas. Tylus tylus — tiesiog tylos virpesys. Puf — puf — puf — motorinė valtis...

Čarlzas pasuko galvą, trumpai paliepė, ir *šikara* vėl slystelėjo į priekį, dabar jau lėtai, tarytum skubėti jau nebūtų buvę kur. Dar nespėjus jai nosim atsiremti į krantą, Čarlzas nuėjo į priekį ir iššoko ant žemės. Sara nedrąsiai nusekė paskui. Jos ryškiu ornamentu išmarginta suknelė sidabrinės mėnesienos ir juodų platanų šešėlių raštuose pasidarė veik nematoma.

Salelė buvo kokių trisdešimties jardų dydžio keturkampis. Keturi dideli platanai augo ant lygios velėnos, o viduryje buvo supiltos ir persiškom alyvom apsodintos terasos, ant kurių stovėjo mažas vasarnamis. Apeiti visai salai prireikė kokių poros minučių. Tačiau ten nieko nebuvo.

Čarlzas vėl žvilgtelėjo į laikrodį ir įsižiūrėjo į tolimą baltą taškelį kalnų atspindžiuose. Tai buvo *šikara*, kurią jie matė už salos. Ji plaukė Šrinagaro link.

Alyvų krūmuose sušnarėjo paukštis, tačiau daugiau tylos nedrumstė nė garselis: nebesigirdėjo nei tylaus irklų teškėjimo, nei motorinės valties tuksėjimo. Stebėdama įtempto Čarlzo veido profilį, tokį baltą tirštų platanų šešėlių fone, ji staiga pašiurpo iš baimės ir ūmai žvilgtelėjo per petį, lyg ir tikėdamasi, kad išvys ką nors stovintį šešėlyje.

— Kodėl jo nėra? — šiaip taip ištarė. Ji norėjo paklausti garsiai, tačiau kažkodėl išėjo pašnibždom.

Čarlzas atsakė irgi pašnibždom:

— Nežinau. Arba jo nė nebuvo, arba...

Jis nebaigė sakinio, ir Sara netrukus neramiai pasiteiravo:

— Kas arba?

Čarlzas lėtai atsigręžė. Jo veidas vaiskioje mėnesienoje atrodė iškreiptas ir sustingęs, nepažįstamas veidas. Rodėsi pasenęs dešimčia metų. Jis atsakė dusliai, tarytumei visai užmiršęs Sarą tik pamąstė balsu:

—... arba — jis vis dar čia.

Sara prispaudusi rankas prie gerklės skubiai žengtelėjo atbula.

— Vis dar čia? Nori pasakyt — saloje? — Jos balsas keistai nutrūko: — Nekvailiok, Čarlzai! Čia nieko daugiau — tik mes ir irkluotojai.

— Galbūt, — lakoniškai atsakė Čarlzas. — Šiaip ar taip, galima patikrinti.

Jis skubiai nusisuko ir ėmė naršyti po alyvas. Tik po minutės kitos Sara visiškai suvokė, ką tai reiškia. Jos protas sustingo, apmirė, rodėsi, ji neįstengs nė pajudėti. Sara stovėjo suakmenėjusi, neregėmis akimis žiūrėdama į tirštus šešėlius priešais, o Čarlzas aplink mažąjį vasarnamį šlamino alyvų krūmus.

Tiesiai priešais juodas mėnulio užlieto ežero fone augo vienas iš keturių milžiniškų platanų, dėl kurių sala ir buvo šitaip pavadinta. Tamsoje apsipratusiose Saros akyse detalė po detalės, tarsi ryškinant nuotrauką, iškilo masyvaus nuo laiko įdubusio kamieno vaizdas.

Čarlzas baigė naršyti alyvas

— Čia jo nėra, — konstatavo jis.

— Nėra, — atsiliepė Sara. Jos balsas buvo kimus, keistas, tarsi visai nė ne jos — tarsi kažkokios kitos merginos, juodai baltais raštais išmarginta suknele štai stovinčios baltuose ir juoduose šešėlių ir mėnesienos ornamentuose. Ji pakėlė ranką ir prisukamos lėlės balsu ištarė: — Jis čia. Medyje...

Ir staiga, tarsi kojose nebūtų likę nė lašelio jėgų, ji klestelėjo į rasotą žolę ir pradėjo juoktis.

Čarlzas pasilenkė ir atgalia ranka pliaukštelėjo jai per skruostą.

Sara aiktelėjo, užgniaužė juoką, prikando lūpą ir ilgai žiūrėjo į ramias, nemirksinčias Čarlzo akis, tarytumei semdamasi iš jų tvirtybės.

— Atsiprašau, — prislėgta ištarė ji. — Aš... aš elgiuosi bjauriai.

— Nereikėjo tavęs čia leisti. Eik pasėdėk laivelyje, mieloji, — pasiūlė Čarlzas.

— Ne, — paprieštaravo Sara. — Dabar jau viskas gerai. Būk geras — leisk pasilikti.

— Malonu nebus.

— Žinau. Nebuvo malonu žiūrėti į Džanetą... ir į ponią Metjus irgi.

Čarlzas nebesiginčijo. Jis apsigręžė ir greit nuėjo prie medžio.

Sara nesuklydo. Išskėsti putlios rankos pirštai, tokie nejudrūs tarp nukritusių lapų ir samanų senojo platano papėdėje išties buvo Ahamdu. Jis buvo įspraustas į drevę kamiene; iš krūtinės kyšojo Chaiberio peilio kriaunos.

Čarlzas drauge su aukštuoju irkluotoju, kuris stovėjo laiptų papėdėje prie klubo, iškėlė kūną ir paguldė ant žolės ryškioje mėnesienoje. Apvalus, raupuotas, ir gyvam esant negražus veidas dabar buvo dar bjauresnis: tamsios baltai įrėmintos akys atmerktos ir išplėstos, lūpos iškreiptos agonijos ar siaubo grimasos.

Čarlzas atsiklaupęs išieškojo platų rudą drabužį, nuavė riestanoses odines šlepetes, apčiupinėjo jas iš vidaus ir ištyrinėjo padus. Tačiau jei Ahamdu ir atnešė kokią daiktinę žinutę, jos čia nebuvo. Tik... tik... tas pats keistas gaiviame nakties ore vos juntamas, bet labai aiškus kvapas, kurį Sara ir Čarlzas jau dusyk buvo pajutę, sklido nuo jo apdaro kraštų. Pirmąkart taip kvepėjo tuščioje trobelėje

prie perėjos, o paskui tą patį rytą dulkiname Gulamo Kadiro parduotuvės kambaryje ant Ketvirtojo tilto.

O dabar štai vėl tas kvapas, salelėje mėnulio nužerto Dalo vidury, nužudyto žmogaus drabužiuose.

Čarlzas kilstelėjo drabužio klostę ir suraukęs kaktą pauostė. Paskui paleido ją, atsistojo ir šnektelėjo su aukštuoju irklininku. Šis iš laivelio atsinešė deglą, ir abudu vyrai ėmė tikrinti salą colis po colio: žole apaugusį kraštą, terasas ir pakopas prie mažojo vasarnamio, persiškųjų alyvų krūmus, tuščiavidurius kamienus ir išsirangiusias senųjų platanų šaknis. Tačiau nerado nieko — tik sudžiūvusių lapų ir senos iškylos laužą. Tiesa, čia buvo daugybė pėdų, tačiau neįmanoma buvo nustatyti, kieno jos ir kada paliktos, nes saloje, plaukdamas per ežerą, sustodavo dažnas kaimiečio laivelis.

Čarlzas grįžo į *šikarą*, užsikniaubė ant plokščio pirmagalio ir, pasišviesdamas deglu, ėmė tyrinėti pakrantės vandenį, o vienas iš irklininkų pamažu nuirklavo laivelį aplink salą. Čarlzas aiškiai užmiršo Sarą: ši kietai sugniaužusi rankas stovėjo atsitraukusi prie alyvų krūmų vaiskios mėnesienos plotelyje. Kartkartėmis ji suvirpėdavo, tačiau nesijudino iš vietos.

Šikara apiplaukė salą, ir Čarlzas vėl atėjo prie Ahamdu kūno. Jokio kito laivelio jie nerado, ir buvo neaišku, kaipgi Ahamdu atkako į salą. Čarlzas tylėdamas stovėjo ir žiūrėjo į susirietusią figūrą: įsitempęs, susikaupęs, tarsi tikėdamasis valios pastangomis iš šitų nebegyvų smegenų išpešti paslaptį. Paskui ūmiai jis vėl atsiklaupė.

Dešinioji Ahamdu ranka, kurią Sara pastebėjo kyšančią iš platano drevės, gulėjo ant žolės išskėstais pirštais, lyg kabindamasi į ką nors. Bet antroji buvo sugniaužta, ir Čarlzas, pakėlęs suspaustą kumštį, šiaip taip jį atgniaužė.

Kūnas dar nebuvo sustingęs, tačiau pirštai buvo taip tvirtai suspausti, kad jis tik vargais negalais juos atlenkė.

Ahamdu delne kažkas gulėjo, kažkas, ką jis mirties akimirką sugniaužė savo trumpais rudais pirštais, kažkas blausiai spindintis mėnesienoje. Mėlynas porcelianinis karoliukas.

Čarlzas paėmė jį, pasukiojo tarp pirštų, pauostė, pakratė, pažiūrėjo kiaurai ir atsargiai lyžtelėjo. Galiausiai, vos gūžtelėjęs pečiais, išsiėmė nosinę, rūpestingai įvyniojo karoliuką, įsidėjo į kišenę, pakilęs nusivalė kelius ir vietine tarme kažką pasakė aukštajam irklininkui.

Jiedu pakėlė nedidelį storą Ahamdu kūną ir paguldė platano šešėlyje. Kitas vyras atnešė iš laivelio paprastą antklodę ir uždengė ja lavoną. Čarlzas tyliai kažką pasakė, o šie tylomis linktelėjo. Aukštasis vyras kyštelėjo ranką į užantį, ir Sarai pasirodė, jog matė revolverio blizgesį. Tada Čarlzas patapšnojo jam per petį ir atsigręžė į Sarą.

— Parvešiu tave namo, — teištarė. — Daugiau čia nieko nebepadarysi.

Jis paėmė Sarą už ledinės rankos ir nusivedė prie laivelio. O aukštasis vyras ir tas, kuris atnešė antklodę, indiškai susėdo šešėlyje prie beformio tamsaus kupsto — Ahamdu kūno. Netrukus *šikara*, dabar jau irkluojama tik dviejų irklininkų, nuplaukė nuo salos.

Sara pajuto, kaip jai barška dantys, tik nežinia, ar iš šalčio ar nuo patirto šoko, o Čarlzas pakėlė ant grindų gulėjusią kailio peleriną ir apgaubė jos paklusnius pečius. Toliau ant pagalvės buvo padėtas sulankstytas kelioninis pledas — Čarlzas išskleidė jį ir užklojo Sarai kelius.

Sara, stengdamasi, kad balsas nevirpėtų, pasiteiravo:

— O ką anie du ten darys?

— Lauks, kol atsiųsiu jiems laivelį.

— Argi nesikreipsi į policiją?
— Ne, — trumpai atsakė Čarlzas. — Kuo mažiau vietinė policija arba kas nors kitas to paties plauko apie šitai žinos, tuo geriau.
— Bet... kūnas. Negalite gi jo tiesiog šitaip palikti. Ką jie su juo darys?
— Atsikratys juo, — tiesiai atšovė Čarlzas.
— Kaip?
Čarlzas gūžtelėjo pečiais.
— O, yra būdų. Visiems bus geriau, jei Ahamdu tiesiog išnyks. Patikėk, šioje šalyje tai nėra neįprastas įvykis.
Jis nutilo; dengiamas baldakimo spurgų šešėlio, krusčiojančio nuo kiekvieno irklų mosto, suraukęs kaktą žvelgė žemyn, rankom laikė apsikabinęs kelius.
Sara tvirčiau prie kaklo susisiautė kailinę peleriną ir vėl sudrebėjo. Čarlzas, matyt, pajuto tą krustelėjimą, nes nužvelgė ją.
— Šalta?
— Ne. Aš... aš mąstau. Ar jie... ar taip atsitiko todėl, kad pavėlavome? Jei nebūtume pavėlavę...
Čarlzas papurtė galvą.
— Mus sulaikė, kad pavėluotume. Jei viena nebūtų sugaišinę, būtų sugaišinę kita. Be reikalo buvau toks tikras, kad jie manęs nesusekė.
Sara triukšmingai įkvėpė ir atsigręžė į Čarlzą:
— Nori pasakyt, manai, kad jie apie tave žino?
Čarlzas nusijuokė — tik nelinksmai.
— Taip. Tik norėčiau sužinoti, kaip jie mane susekė. Daugelį metų lyg peilio ašmenimis vaikščiojau, laukdamas, kol taip atsitiks.
— O koks dabar skirtumas?
— Nebūk kvaila, Sara, — nekantriai atkirto Čarlzas. — Štai tau vyrukas, kuris nenumano, kas jam naudin-

gas. Iš kitų naudos kaip iš ožio pieno. — Jis stuktelėjo į kelius sugniaužtais kumščiais. — Būčiau galėjęs atplaukti į salą dar iki mėnuliui patekant ir lindėti čia, kol atplauks Ahamdu. Bet ne, be reikalo ilgiausiai mėčiau pėdas, beprasmiškai rūpinausi savo alibi klube ir leidausi ten sumaniai gaišinamas, kol kažkas kitas nukako į mano pasimatymą ir tiesiog panosėje nudėjo Ahamdu.

— Betgi negalėjai žinoti... — prieštaravo Sara.

— Ko negalėjau žinoti? — karčiai paklausė Čarlzas. — Aš žinojau, kad Ahamdu atvyks į salą tiksliai tuo metu, kurį jis nurodė. Patikėk, mūsų žmonės nevėluoja ir neatvyksta per anksti: iš to nebūtų naudos. Aš nepatingėjau išsiaiškinti, kiek tiksliai prireiks laiko nusigauti į salą iš Nagimo klubo, ir turėjau skaičiuoti laiką pagal savo laikrodį. Bet taip nepadariau. Instinktyviai pasiklioviau klubo laikrodžiu, nes žinojau, kad jis kasdien nustatomas pagal radiją. Be to, buvo daug patogiau stebėti jį, o ne be perstojo žvilgčioti į savąjį laikrodį. Ir pernelyg pasikliaudamas savimi pakliuvau į spąstus lyg naivus kūdikis!

— Ką tai reiškia? — pasiteiravo Sara. — Kokius spąstus?

— Nagi, laikrodis. Laikrodis, kuris penktą dienos, rodė tiek, kiek rodė manasis ir skelbė radijas, šįvakar dėl kažkokios nesuprantamos priežasties vėlavo beveik dvylika minučių. Atsukti rodyklę daugiau buvo per daug rizikinga, kad tai bus pastebėta — tačiau ir per dvylika minučių daug kas gali atsitikti. Ahamdu nužudyti gal teprireikė kokių dvylikos sekundžių! Vis dėlto dvylikos minučių buvo kiek mažoka, taigi jie išnaudojo ir kitą galimybę... Labiau net tikrą faktą, o ne galimybę, kai gerai pagalvoji!

— Kokią?

—Vos tik mudu atvažiavom į klubą, akivaizdžiai ketindami pavakarieniauti ir pašokti, jie jau suvokė, ką žadu

daryti. Ir nusprendė išnaudoti tai, kad būtinai užbėgsi į moterų tualetą, prieš išplaukdama valandai kitai į ežerą! Viskas numatyta, garantuota, kad taip ir pasielgsi, kažkas paskirtas tavęs stebėti ir, kai matysis, jog rengiamės išeiti, — tave sulaikyti! Matyt, atsargoj turėta ir kitų būdų, jei kartais šis nepavyktų. Bet neprireikė. Suveikė puikiai, mes praradome dar aštuonias ar dešimt minučių ir, nors, kur tik buvo įmanoma, irklavome kiek įkerta, į salą atplaukėme vėluodami gera dvidešimčia minučių.

Sara, prisiminusi žaliąjį žvynelį, desperatiškai ištarė:

— Bet iš kur tu žinai, kad tai ne sutapimas? Aš apie laikrodį. Ir tas, kas mane užrakino, gal tiesiog papokštavo? Tu negali būti tikras!

— Nesu linkęs tikėti tokiais sutapimais, — atšovė Čarlzas. — Ypač kai atėjęs į pasimatymą, pamatau, kad kažkas mane jau aplenkė. Pernelyg patogu.

— Bet... bet tai tikriausiai buvo per daug rizikinga? Tu galėjai pasižiūrėti į savo laikrodį, o ne į sieninį; į tualetą galėjo ateiti kita moteris, kuri būtų mane išgirdusi ir išleidusi, ir jie daugiau nebūtų bandę mūsų sulaikyti.

— Tokiu atveju, — niūriai pareiškė Čarlzas, — gali būti tikra, kad mus būtų sustabdęs koks nors kitas iš pažiūros visai nekaltas dalykas. Ir net jei visi „nekalti“ kėslai būtų nepavykę, vis vien netikiu, kad mums būtų buvę leista nusigauti į salą laiku. Būtų įvykusi kokia nors bjauri nelaimė.

— Kokia nelaimė? — tyliai paklausė Sara.

— Dievai žino. Bet... Na, tu tik pagalvok, kaip nesunku būtų, pavyzdžiui, kam nors, mačiusiam, kad išplaukiame laiku, sėsti į automobilį arba ant dviračio — arba tiesiog išeiti sparčia pėstute! — ir pirma mūsų *šikaros* nukeliauti iki Nagimo tilto arba dar geriau iki to kyšulio tuoj už jo. Iš tokio nuotolio mes ten būtume buvę tarsi šieno kūgiai mėnesienoje. Tikrai būtų pataikę!

— Tai tu manai... tu gi nemanai, kad mus būtų bandę nušauti?

— Ne mus; vieną iš mūsų. Ir nebūtų turėję reikšmės, kurį, jei tebūtų buvę svarbu, kad mes pavėluotume arba kad visai nenuplauktume į salą.

— Netikiu! — Sarai gniaužė kvapą. — Nepatikėsiu, kad kas nors būtų...

— Ak, gal ir ne, — nekantriai nutraukė Čarlzas. — Aš tik tau aiškinu, kad vis vien būtų rastas būdas, kaip mums sutrukdyti laiku nusigauti į salą, ir jei paprastesni būdai būtų nepadėję, būtų griebtasi ko nors velniškai bjauraus!

Jis nutilo, įsižiūrėjo į mėnulio nušviestą ežerą, o kai vėl prabilo, atrodė, kad balsu mąsto:

— Kad ir kas tai padarė, jis turėjo laukti saloje. Aišku, motorinė valtis. Tai paaiškintų laiko problemą. Motorinė valtis galėjo išsodinti žmogų į salą ir vėl nuplaukti per kelias minutes, o Ahamdu tikrai nebūtų lipęs į krantą, jei būtų radęs anksčiau atplaukusį laivelį. Prieš išlipdamas jis turėjo įsitikinti, ar tikrai nieko nėra. O žudikas, žinoma, išplaukė Ahamdu valtimi. Tiktai nesuprantama, kodėl jie nepašalino kūno?

— O kodėl turėjo pašalinti?

— Ak, kad viską mažumėlę papainiotų. Jei nebūčiau čia jo radęs nė kvapo, nebūčiau šimtu procentų įsitikinęs, kad jis paskutinę minutę neišnešė kudašiaus. Negalėjo gi jie tikėtis, kad parodę, ką sugeba, mane išgąsdins. Žinai, Sara, kažkodėl man kyla įtarimas, jog palikęs kūną žudikas padarė klaidą, ir tikiuosi, kad ji bus lemtinga.

— O aš negaliu suvokti, — pasakė Sara, — kodėl jie truputį nepalaukė.

— Kol pasirodysiu aš, ir tada būtų nusikratę ir manimi? Na, visų pirma todėl, kad jie turėjo žinoti, jog aš atvyksiu ne vienas, ir kad aš ir mano palydovai tikrai bus

ginkluoti. O antra, susišaudymas tokiu metu, tokią tylią naktį būtų sukėlęs velnišką triukšmą — nekalbant jau, kad viskas būtų išėję viešumon! Jei pastebėjai, iki šiol apsieita be jokio triukšmo. Poniai Metjus ir panelei Rašton sutrenktos galvos, Ahamdu — peiliu...

— Bet tu ką tik sakei, kad kas nors nuo tilto arba iš kyšulio galėjo mus nušauti!

— Jei būtų šovę, tai iš ko nors panašaus į oro šautuvą — iš tokio nuotolio būtų pakakę ir tokio! Arba būtų panaudoję duslintuvą. Bet jie negalėjo. Jiems reikėjo užčiaupti burną Ahamdu, ir kai jie šitai padarė, žinojo, kad reikia labai vikriai dingti — ir dingo!

Čarlzas nutilo ir paskendo savo mintyse, o Sara žvelgė į priekį, tačiau matė ne mėnesienos grožį, o žibantį žalią žvynelį, mirksintį jai nuo žvyruoto tako prie klubo tarsi maža velnio akutė.

Čarlzas teisus, užrakinti ją — tai plano dalis. Vadinasi, Helena... Ne! Neįmanoma! Tai negalėjo būti Helena. Turi būti kas nors kitas. Tai ką tada Helena Vorender veikė ant to takelio šįvakar? Kiek laiko ten pragulėjo žvynelis? O gal dar kas nors vilkėjo suknelę su žaliais žvyneliais? Tie jai pažįstami žmonės nebūtų taip elgęsi — planavę, sekę ir griebęsi žmogžudystės. Tai negalėjo būti ponia Vorender. Bet vis dėlto...

Sarai iš atminties iškilo pasakojimas apie didžiules Džonio Vorenderio skolas. Tai nebuvo paslaptis, nes Helena visada kalbėdavo, kokie jo pereikvojimai banke, ir nė nesistengdavo slėpti savo palankumo turtingesnių ir visuomeniškai pranašesnių žmonių draugei.

Tačiau ar dėl pinigų ji ryžtųsi žmogžudystei? Nelabai tikėtina...

Saros mintys sukosi beviltiškai tarsi voverė rate, tai įtardamos, tai atmesdamos įtarimą, o *šikara* tuo metu, iš-

sukusi iš Dalo, perkirto atviro vandens plotelį ir nuplaukė į tamsų gluosniais apaugusį kanalą, vedantį į Šota Nagimą, kur plūduriavo „Vandens laumė“ ir Krydų namelis.

Mėnulis grimzdo į kalnus už Hari Parbato tvirtovės, ir *šikaros* baldakimas nebedengė keleivių savo šešėliu. Šalti vaiskūs mėnulio spinduliai nušvietė kiekvieną valties kampelį, ir Sara pasukusi galvą pažvelgė į Čarlzą. Šis kažką sukiojo tarp pirštų ir suraukęs antakius mąsliai į jį žiūrėjo. Sara pamatė, kad tai pigus mėlynas porceliano karoliukas, kurį jis išėmė iš sugniaužtos Ahamdu rankos.

Kažkodėl nuo to vaizdo Sara nusipurtė iš pasibjaurėjimo: vėl atgijo tas siaubas, kurį patyrė, kai platano drevės apačioje įžiūrėjo tų putlių, sustingusių pirštų kontūrus. Ji ūmiai pareikalavo:

— Mesk jį, Čarlzai! Kaip tu gali jį liesti?

Čarlzas pamėtėjo karoliuką aukštyn ir vėl pagavo.

— Išmesti jį? Jokiais būdais! Jis daug reiškia, Sara, jei tik mums pavyks išsiaiškinti.

— Kodėl jis turėtų ką nors reikšti? Čia tik porcelianinis karoliukas.

— Tu šį tą pamiršti, — atsakė Čarlzas delne ritinėdamas karoliuką.

— Ką?

— Užrašą ant tos skiautelės degtukų dėžutėje.

Sara sulaikė kvapą.

— Aišku, užmiršau. Ten buvo kažkas apie karoliukus...

— „Pasakų sekėjas veria savo šviesius žodžius tarsi karolius ant siūlo“, — pacitavo Čarlzas. — Neblogas sutapimas, ką?

Jis vėl pamėtėjo ir sugavo karoliuką.

— Maniau, kad netiki sutapimais, — tarstelėjo Sara.

— Netikiu, ir todėl man parūpo karoliukas. Labai parūpo. Ta poemos eilutė tam, kam ji buvo skirta, be abejo,

turėjo reikšti gana daug. Ir nemanau, kad Ahamdu jį atsinešė šiaip sau. Čia yra kažkoks ryšys, ir aš noriu jį atrasti. Gal ir ne kažin kas, bet vis šis tas.

Sara žiūrėjo į mėnesienoje blizgantį mažą mėlyną pailgą karolį. Jis buvo maždaug pusės colio ilgio, padarytas iš nelygiai glazūruoto porceliano, o į jo skylę galėjai įverti ganėtinai storą virvę. Tokių karolių vėrinių gali pamatyti čionykščių turgų parduotuvėse; ir ant dviračius traukiančių ponių kaklų: buvo manoma, kad jie neša sėkmę ir saugo nuo piktos akies, net tvirti maži nešuliniai poniai, besiiriantys per sniegą Gulmargo keliu, turėdavo ant kaklų tokius vėrinius.

— Gal kas nors jo viduje? — pasvarstė Sara.

— Ne, — atsakė Čarlzas, žiūrėdamas per karoliuką į mėnulį. — Nieko. Nors grįžęs ir sudaužysiu jį, kad būtų tikriau. Štai, tu jau beveik namie. Tikėkimės, kad Uogelė ir Hiugas tavęs nelaukia. Pažadėjau Uogelei, kad negrįši per daug vėlai. O gal jie visai rimtai tave globoja?

— Ko gero, tik Lagis dar nemiega. Tik kad nepradėtų skalyti ir visų neprikeltų.

Šikara iššuko iš pagrindinės srovės ir tyliai nusiyrė Šota Nagimo užutėkiu. Sara įsižiūrėjo į priekį, kur už Krydų laivelio gluosnių šešėlyje snaudė „Vandenų laumė“. Prieš išeidama ji buvo išjungusi visas šviesas, paliko degti tik lempelę virš priekinių durų; ji apšvietė pirmagalį ir priešakinio prietilčio viršų. Bet *mandži* šito, matyt, nepakako, nes dabar svetinga oranžinė šviesa liejosi ir per svetainės langus, kiek sušildydama blyškią mėnulio šviesą ir juodus šešėlius, kol *šikara* nosimi skyrėsi kelią per lelijų lapų kilimą ir galiausiai dunkstelėjo į namelio šoną.

Viršuje buvo tik Lagis, šiltas iš miegų ir cypaujantis iš

džiaugsmo. Čarlzas pasidairė po ankštą svetainę, patikrino durų spyną ir paklausė:

— Ar pritaisei ant durų ir langų velkes, kaip sakiau?

— Dar ne, — prisipažino Sara. — Bet *mandži* sakė, kad rytoj pritaisys. Nieko man neatsitiks. Lagis mane saugos, o aš šįkart užsirakinsiu miegamajame — kam tik patinka gali ateiti ir imti ką nori: pakišiu galvą po pagalve ir tūnosiu kaip pelė po šluota.

Čarlzas susiraukė ir neramiai truktelėjo pečiais.

— Galiu pasitikėti? — jis nė nešyptelėjo.

— Pažadu, — ištarė Sara. — Ir taip jau kaišiojau nosį kur nereikia. Ir pakanka man jau šito turgaus vienai nakčiai. Nesirūpink. Pažiūrėk į Lagį. Jis tiesiog netveria savo kaily, ir jei tik kas nors įkels koją į laivelį, jis kaip patrakęs ims loti ir prižadins visus per mylią aplinkui. Šiąnakt nėra audros, o tyla tokia, kad pelę išgirstum krebždant. Įsiklausyk.

Ji pakėlė pirštą, ir tyla tarsi siena apsupo juos iš visų pusių.

— Girdi? Aną naktį buvo kitaip. Šėlo tokia audra, kad nors ir kaimenė dramblių būtų atsibeldusi į laivelį, vis vien būčiau neišgirdusi; be to, ir Lagis buvo apsvaigintas. O šiąnakt net ir nukrentantį segtuką išgirstum, o jei suklykčiau, kaip bitės susilėktų ir Hiugas su Uogele, ir abu šeimininkai, ir Hiugo nešikas. Dar ir šviesas visas įžiebsiu, ir joks smalsuolis tokioj nakties vėlybėj nekiš nosies į apšviestą laivelį.

— Ne, tikrai, — lėtai ištarė Čarlzas. Jis nuėjo prie artimiausio lango ir įsižiūrėjo į mėnulį. — Jis nusileis mažiau kaip po keturių valandų. — Jis atsigręžė į Sarą. — Ar turi tą pistoletą?

— Taip, — atsiliepė Sara. — Jis po mano pagalve, jei jau taip nori žinoti.

— Gerai. Daryk taip, kaip sakei. Užsirakink miegamajame, ir jei tik iki išauštant rytui išgirsi ką nors laive, klyk kaip skerdžiama ir nedvejodama šauk.

— Žinau. Išgirstu, kad kažkas brazdinasi apie mano miegamojo duris, ir puf!— nupilu *mandži*, kuris man norėjo atnešti rytmetinės arbatos. Tikiuosi, laiduosi už mane?

Čarlzas nusijuokė.

— Laiduosiu. Kad ir kaip ten būtų, rytoj vis vien tave iš šio laivelio iškeldinsim. Neverta rizikuoti. Ir šiąnakt tavęs čia nepalikčiau, jei nežinočiau, kad laivelis kuo akyliausiai stebimas.

— Laivelis — *ką*?— pakartojo Sara. — Vadinasi...

— Ak, kai kas iš mūsų žmonių nuo šio ryto pakaitom stebi laivelį — tai yra, nuo vakardienos ryto, — patikslino Čarlzas, žvilgtelėjęs į savo laikrodį.

— O kur jie dabar?— susidomėjo Sara. — Aš nieko nemačiau.

— Ir neturėjai matyti. Vienas įsitaisė kiek aukščiau prieš srovę, o kitas tilto gale, kad matytų visus praplaukiančius; pora vyrukų — krante. Jie seks kiekvieną, einantį prie laivelio. Noriu žinoti visų galimų lankytojų vardus.

— Kur tu dabar?— pasiteiravo Sara. — Atgal...atgal į salą?

— Ne. Laivelis jau nuplaukė. Tą darbą jie geriau atliks be manęs. Aš grįšiu į klubą.

Čarlzas išėjo, ir Sara palydėjo jį į pirmagalį.

Išėjus iš ankštos slegiančios svetainės, naktis padvelkė vėsa ir gaiva. Čarlzas nusileido prietilčiu ir stabtelėjo, stebeilydamas į tamsą už didžiulio platano. Išsitraukęs iš kišenės žibintuvėlį, jis trumpai dukart švystelėjo, ir tada iš gluosnių tankmės šešėlių per kokius penkiasdešimt

jardų nuo laivelio išniro žmogaus figūra ir išėjo į mėnesieną.

Sara girdėjo, kaip po jo kojomis tyliai sušnarėjo žolė, ir netrukus prietilčio apačioje jau stovėjo aukštas indas. Jis buvo apsigaubęs tamsia skraiste ir taip užsitraukęs ją ant galvos, kad veido nė nesimatė, tik retsykiais blykstelėdavo akys arba dantys.

Čarlzas kalbėjo negarsiai vietine tarme, o antrasis taip pat tyliai atsakinėjo.

— Ar pastebėjai ką nors netoli laivelio?

— Nieko, pone, tik *mandži* grįžo į virėjo laivelį ir dabar jau miega; ir dar didysis ponas parnešė panelės šunį. O daugiau nei krante, nei vandeny nieko nebuvo.

— Pasilik ir stebėk. Dabar panelė jau grįžusi, ir iki ryto neleisk niekam įeiti į laivelį.

Indas atidavė pagarbą ir be garso pranyko šešėliuose. Čarlzas vėl užlipo prietilčiu ir paliepė:

— Palauk čia, Sara. Aš tik pažiūrėsiu, ar *mandži* nepaliko ko nors neužrakinęs.

Jis nulipo į siaurą verandą palangių aukštyje juosiančią visą laivelį ir eidamas tikrino visus langus bei duris. Pasislėpė už laivelio galo ir vėl išniro, dabar jau kitoje pusėje, ir šitaip apėjo visą laivelį.

— Tvarka. Viskas, rodos, gerai uždaryta. Bus geriau, jei užsirakinsi ir šitas duris, — kad būtų ramiau.

— Gerai, — iš reto sutiko Sara. Ji staiga pajuto nenorą grįžti į tą slegiantį ankštą laivelį, uždarinėtomis langinėmis, kuriame gyveno ir dirbo Džaneta, kuriame ji paslėpė savo paslaptį. Kitapus užutėkio nendryne klyktelėjo kiras: vienišas liūdnas klyktelėjimas. Sara sudrebėjo, ir tai pamatęs Čarlzas paklausė:

— Ar tikrai viskas gerai? Ar nemanai, jog būtų ge-

riau, jei persigalvotum ir nakvotum drauge su Uogele ir Hiugu?

— Ne, nemanau, — nenusileido Sara. — Labanakt, Čarlzai. Nesakysiu: „Ačiū už malonų vakarą“, nes tokio šlykštaus vakaro dar niekad nebuvo ir, tikiuosi, daugiau nebebus. Bet vis vien ačiū.

Čarlzas nusišypsojo, jo veidas mėnesienoje atrodė pasikeitęs ir pavargęs. Jis atbula ranka paglostė Sarai skruostą ir liepė:

— Eik, noriu girdėti, kaip užsisklendei duris.

Sara paklusniai apsigręžė ir įėjo vidun.

19

Sklendė klaktelėjo į vietą, Sara pavargusi atsišliejo į uždarytas duris ir klausėsi, kaip prietilčiu tolsta Čarlzo žingsniai.

Laivelis susiūbavo ir sugirgždėjo, paskui nurimo, pasidarė tylu. Iš savo kelionės po tamsius kambarius kitame laivelio gale parkiūtino Lagis ir ėmė šokinėti Sarai palei kojas. Ši pasiėmė šuniuką ant rankų ir atsisėdo apšiurusios sofos kamputyje; ji jautėsi labai pavargusi. Tokia pavargusi, jog nebebuvo jėgų nė iki lovos nueiti, o ir miego nesinorėjo.

Atsirėmusi, atsipalaidavusi, pasidėjusi smakrą ant aksominės Lagio galvytės, Sara prisiminė Čarlzui sakiusi, jog naktis tokia tyli, kad išgirstum ir nukrentantį segtuką. Taip ir buvo, kol jis buvo šalia, tačiau dabar ji liko viena, ir naktis atrodė pilna garsų garselių: į laivelio šonus švelniai teliūškavo vanduo, kažkur po grindimis krebždėjo žiurkė, nakties ore besitraukdamos girgždėjo lentos, ant lelijų lapų kurkė varlės; ramiai šnopavo Lagis, ir tyliai skersvėjyje skambčiojo karoliukų uždanga tarp svetainės ir valgomojo. Iš lėto, labai iš lėto į ankštą kambarėlį atsėlino keistas nerimas: rodėsi, kažkas gresia, kažką reikia skubiai padaryti, ir tas pojūtis buvo beveik realus. Tarytumei pirštų galais pritykino prie Saros, atsistojo prie jos alkūnės ir šnibždėdamas, primindamas ragino jos pavargusias smegenis

susikaupti ir neprarasti budrumo. Lyg ir pati Džaneta būtų įėjusi į kambarį ir bandytų kažką pasakyti...

Vieną akimirką jausmas, kad kažkas — ar Džaneta? — ją stebi, buvo toks stiprus, jog Sara staigiai apsigręžė ir pasižiūrėjo sau už nugaros. Tačiau kambarys buvo tuščias, tamsius langų stačiakampius dengiančiose ir mėnesėtą naktį slepiančiose pigiose medvilninėse užuolaidose nesimatė nė plyšelio.

Tačiau vis dėlto kažkas be žodžių atkakliai reikalavo dėmesio, ir pavargęs Saros protas, atsikratęs mieguistumo, vėl pasidarė šviesus ir budrus. Ji sėdėjo nekrutėdama, dabar jau įsitempusi, ir išplėstom akim dairėsi aplinkui.

Kambarys toks pat, niekas, rodos, nejudinta. Kėdės su nušiurusiais kretono užtiesalais ir sofa, ant kurios ji sėdi. Ornamentais išpuošti, įmantriai išdrožinėti stalai į rantelius sugulusios daugelio metų dulkės, sudriskusios knygos ir seni žurnalai, išsiklaipę ilgoje medinėje apie visą siaurą kambarį einančioje lentynoje. Šalia drožinėto riešutmedžio stalo ant vinuko sienoje vis tebekabantis pageltęs kadais praėjusių dvidešimtųjų metų kalendorius, senas Eksminsterio kilimas, išaustas kokiame nors tamsiame Edvardo laikų Anglijos fabrikėlyje ir iš savo gimtųjų staklių nukeliavęs dešimt tūkstančių mylių, kad savąsias dienas užbaigtų ant grindų plūduriuojančiame namelyje Dalo ežere tarp Kašmyro kalnų; ir vis dar tįsantis savo raudona ir mėlyna spalva jai po kojų. „Tas kilimas galėtų pasekti pasaką“, — mąstė Sara, įdėmiai žiūrėdama į jo nutrintą paviršių. *„Pasakų sekėjas veria savo šviesius žodžius tarsi karolius ant siūlo...“*

Lauke į vandenį pliumptelėjo varlė, švelnus nuo kalnų atklydęs vėjo dvelksmas suvirpino platanų lapus. Nuo skersvėjo be garso suvilnijo nutrintas Eksminsterio kilimas, sujudėjo kartūno klostės ant langų, uždanga ant į val-

gomąjį vedančių durų irgi susiūbavo ir suklinksėjo karoliukai — raudoni ir žali, balti ir geltoni: stiklo karoliukai, mirgantys ir žibantys; porceliano karoliukai, matiniai ir lygūs. Mėlyni porceliano karoliukai...

Klik... klik... klik. Ir balsas tyloje pašnibždom kartojantis: *„Žvelk!.. Žvelk!.. Žvelk!"*

Kažkas klaktelėjo ir Saros smegenyse, tarsi fotoaparato mygtukas, ir ji nejučiom balsu ištarė:

— Žinoma! Kaip karolius ant siūlo! Žinoma. Kodėl nesugalvojau anksčiau? Jis čia — užuolaidoje. Džanetos įrašas!

Sara paleido Lagį ant grindų ir atsistojo.

Kodėl ji anksčiau nepastebėjo, kad ant uždangos nėra jokio piešinio? Kad iš karoliukų nesusidėsto joks ornamentas? Mažus karoliukus trumpais nevienodais intervalais skiria dideli mėlyni porcelianiniai karoliukai. Taip ir yra — nevienodi intervalai. Taškai ir brūkšniai, trumpi karoliukai ir ilgi karoliukai, o mėlyni porceliano karoliai žymi ribas. Kaip paprasta. Paprasta tarsi Morzės kodas... ir taip greitai ir lengvai padaroma...

Sara virpėdama iš susijaudinimo puolė prie rašomojo stalo ir čiupo bloknotą bei pieštuką. Truktelėjusi kėdę atsisėdo veidu į uždangą ir ėmėsi iš eilės nurašinėti karoliukų tvarką ant kiekvienos virvutės nuo viršaus žemyn.

Raidės buvo beprasmės, tačiau iš taškų ir brūkšnelių jos dėliojosi sklandžiai. Ilgi karoliukai, trumpi karoliukai. Aišku, čia kodas, mąstė Sara, bet Čarlzas supras. Ji tyloje skrebeno pieštuku.

Nendryne vėl klyktelėjo nakties paukštis, dar kartą per ežerą dvelktelėjo vėjelis, sujudino lelijų lapus, į laivelio šonus tylai suteliūškavo vanduo. Lagis ramai šnarpštė ant sofos, tačiau staiga Saros pieštukas ėmė judėti lėčiau ir visai sustojo, akys liovėsi lakstyti ir žvelgė nemirksėdamos...

Kažkas ją stebėjo. Sara buvo tuo įsitikinusi. Keistas žinojimo šiurpas adatėlėmis perbėgo nugarą, sutraukė viršugalvio odą, ir Sara vargais negalais prisivertė žvilgtelėti per petį. Ten nieko nebuvo. Pro aklinai užtrauktas užuolaidas irgi niekas negalėjo žiūrėti į kambarį nei nuo kranto, nei iš ežero, o jei kas būtų užlipęs ant verandos arba prisiyręs *šikara*, ji šitokioje tyloje tikrai būtų išgirdusi. Matyt, nervai pairo.

Tačiau nuojauta, kad yra stebima, įsitikinimas, kad čia pat yra dar kažkas, anaiptol nepranyko, tik stiprėjo, stiprėjo, kol virto jau ne nuojauta, o šventu įsitikinimu; Sara sėdėjo lyg suakmenėjusi ir įtempusi ausis klausėsi.

Kažkur anapus karoliukų uždangos tamsoje šaižiai girgžtelėjo lenta, ir grindys po jos kojomis vos suvirpėjo. Vadinasi, ji nesuklydo! Laivelyje tikrai kažkas yra. Lentos girgžtelėjimas tai niekis — jos girgžda visą naktį, ir dėl įvairiausių paprastų priežasčių, — tačiau dėl šito per visą „Vandenų laumę“ perbėgusio virpesio suklysti neįmanoma. Kažkas, kažkas laivelio viduje tamsoje žengė žingsnį.

Sara klausėsi, įsitempusi, virpėdama: ji mąstė, kad bet kas ar nuo kranto, ar nuo ežero patekęs į laivelį būtų sukėlęs kur kas daugiau triukšmo ir daug labiau sujudinęs laivelį negu tas vienas vogčia žengtas žingsnis...

Ir tik tada Sara su nenusakomu palengvėjimu prisiminė, kad Čarlzas ant kranto paliko sargybinį. Kelis sargybinius! Vienas iš jų dabar, matyt, žengtelėjo ant prietilčio ir sukėlė tą virpesį, nes juk nė vienas nepažįstamas žmogus nebūtų prasmukęs pro Čarlzo vyrus nepastebėtas. Kaip kvaila šitaip panikuoti. Ji visiškai saugi.

Sara vėl pakėlė pieštuką. Ir dar kartą tamsoje girgžtelėjo lenta, o laivelis suvirpėjo nuo lengvų žingsnių. Kartą — ir vėl — ir vėl...

Lagis liovėsi šnopavęs ir kilstelėjo galvą, jo akys buvo guvios ir budrios, galva pakreipta į šalį.

Kažkas judėjo laivelio viršuje. Ne. Ne viršuje. *Viduje*...

Durys ir langai užrakinti ir užsklęsti, ant kranto — sargai; bet iš viso to jokios naudos. Niekas nė nebandė pakliūti į laivelį, nes jau buvo čia. Kažkas buvo čia visą tą laiką ir laukė tamsoje už tų apgaulingų mirgančių karoliukų uždangos.

Sara sėdėjo lyg sustingusi, nedrįsdama nė krustelėti, kūnas nutirpo iš baimės, o protas blaškėsi kaip į spąstus pakliuvusio paklaikusio žvėries.

Čarlzas sakė, kad jai niekas negresia — ji turi ginklą, o mažiau kaip už dvidešimties jardų krante stovi sargybinis. Jai tereikėtų suklykti. Tačiau ginklas po pagalve miegamajame, ten tamsoje už karoliukų uždangos, o jai, rodos, neliko jėgų nei judėti, nei kvėpuoti. Sara prasižiojo surikti, bet gerklė buvo visiškai išdžiūvusi. Buvo panašu į košmarą atmerktom akim.

Jai už nugaros nuo sofos nušoko Lagis ir šleptelėjo ant grindų, prikiceno ir atsistojo šalia, įsmeigęs akis į tamsą už karoliukų uždangos. Laivelis vos virpčiojo nuo lengvų žingsnių per valgomąjį, ir Sarai dabar rodėsi, kad jau girdi kvėpavimą — o gal tai jos širdies pašėlę dūžiai taip garsiai aidėjo tyloje?

Tamsoje už karoliukų uždangos kažkas šmėkštelėjo ir sujudėjo: į ją pažvelgė akys, išniro ranka ir atskleidė uždangą — baisi ranka...

Sara pabandė suklykti, tačiau iš siaubo surakintos gerklės neišsprūdo joks garsas, o Lagis šalimais, užuolaidai atsiskleidus, subumbsėjo uodega į grindis. Tarpduryje stovintis ir į ją žiūrintis žmogus buvo tik Hiugas.

— *Hiugai!* Hiugai — o Viešpatie! Kaip tu mane išgąsdinai! Hiugai, *bjaurybe* tu — man vos širdis nesprogo! Tu

turbūt tik šnarpštei mano lovoje nuo tada, kai parnešei Lagį, — o aš pamaniau... *O Hiugai*!

Sara išsekusi susmuko. Iš isteriško palengvėjimo ji aikčiojo, duso, kūkčiojo, paskui atgalia ranka nusibraukė ašaras ir žiūrėdama į Hiugą ėmė juoktis.

Bet kažkas buvo ne taip. Kažkas negerai. Kodėl gi Hiugas nesijuokia? Kodėl nieko neatsako? Kodėl jis atrodo toks... toks...

Lediniai gniaužtai, trumpam paleidę Saros širdį, vėl ėmė gniaužtis — labai pamažu, — ir ji pašokusi nuo kėdės įsitvėrė į smailią drožinėtos kėdės atkaltę ir įsistebeilijo į Hiugą. Kambaryje jautėsi kažkoks kvapas — toks silpnas, kad jei langai būtų buvę atverti, ji nieko nė nebūtų užuodusi. Kvapas, keliantis siaubingus prisiminimus...

Hiugas prakalbo:

— Ką čia veikei, Sara?

Jis kalbėjo nepažįstamu balsu; tyliai, neišraiškingai — beveik pašnibždom.

Sara išbėrė:

— Hiugai! Nežiūrėk į mane šitaip! Kas yra? — Jos balsas keistai trakštelėjo.

Hiugas nenuleido akių nuo jos veido. Jis pakartojo:

— Ką čia veikei, Sara? Nurašinėjai šitai, ar ne?

Sara neatsakė. Ji tik sustingusi stebeilijo, tarsi užhipnotizuota to keisto nejudraus Hiugo žvilgsnio.

Hiugas ištarė:

— Aš mačiau tave. Žiūrėjau iš sandėliuko tarpdurio. Nurašinėjai jį, tiesa? Niekad į galvą neatėjo, kad jis čia. Kaip tu sužinojai?

Saros galva, rodos, knibždėte knibždėjo plevenančių, absurdiškų minčių, kurios švysčiojo ir puldinėjo kaip kregždės. Neįtikimos, neįmanomos fantastinės idėjos

gainiojosi viena kitą jos smegenyse; kitu laiku Sara būtų įstengusi susivokti arba išreikšti jas žodžiais.

Hiugas pasilenkė į priekį ir paėmė bloknotą, o iš nelaisvės ištrūkusios Saros akys sumirksėjo, užsimerkė ir vėl atsimerkė.

Hiugas... Hiugo rankos, laikančios bloknotą. Ryškiai raudonos rankos: blizgančios, slidžios, baisios... Nagi jis su pirštinėmis! Guminės pirštinės... *Raudonos guminės pirštinės* užtrauktos ant riešų, lygios ir įtemptos, tik pro kairės rankos pirštinės pakrašty išplyšusią skiautelę matyti trikampėlis saulėje įdegusios odos...

Bloknotą jis laikė kairėje rankoje, o dešinėje turėjo keistą daiktą, panašų ir vis dėlto nepanašų į ginklą. Jis vėl kalbėjo, tačiau Sarai jo žodžiai plaukė kažkur pro šalį. Ji tik žiūrėjo į tas glotnias, slidžias raudonas rankas ir stengėsi kažką prisiminti...

Raudonas... kaip kraujas... ir blizgantis; ir tas kvapas... kvapas tamsiame pridvisusiame trobelės prie perėjos prieškambaryje. Štai kas! — mažytis trikampis šviežio kraujo lopinėlis ant kėdės briaunos, kuris pasirodė visai ne kraujas, o tik raudonos gumos gabalėlis...

Hiugas kalbėjo:

— Man gaila, Sara, bet nieko nepadarysi. Tu per daug žinai. Tau nereikėjo kištis. Kodėl, velniai rautų, negalėjai likti nuošaly? — Jo balsas buvo ir irzlus, ir įskaudintas — kaip išlepinto vaiko.

Sara prisivertė atitraukti akis nuo tų raudonų rankų ir pažvelgti Hiugui į veidą. Slopstančiu balsu sukuždėjo:

— Vadinasi, tai tu trobelėje laukei Džanetos. O ne! Ne, netikiu. Nesąmonė — Hiugai, tu negalėjai!

— Turėjau galėti, — atsakė Hiugas vis taip pat irzliai. — Tu galgi nemanai, kad man tai patiko? Ta prakeikta mergiotė buvo per daug protinga. Be to, tikslas pa-

teisina priemones — ir tu taip pat manai, tiesa? Individas nieko nereiškia — negali būti svarbus. Džaneta tebuvo mechanizmo sraigtelis. Ją reikėjo pašalinti.

„Jis pamišėlis, — padrikai mąstė Sara, — visai pamišęs! Tikrai“.

Ji riktelėjo:

— Hiugai — ne! Tu nesuvoki ką kalbi.

Hiugas staiga ėmė juoktis, o kai vėl prakalbo, jo balsas buvo jau visiškai normalus. Jis žengtelėjo tolyn į ankštąją svetainę, jam už nugaros subarškėjo karoliukų uždanga, ir jis, žvilgtelėjęs į ją, suraukė antakius ir pasakė:

— Reikės nupjauti tuos velnio barškalus, nes mūsų brangusis bičiulis Čarlzas gali prisikasti iki jų, kaip ir tu. Net nesitiki, kad išknisau šitą prakeiktą laiviūkštį iki dantų šepetėlio ir nepastebėjau to, kas kabėjo tiesiai prieš nosį. Velniškai sumani esi, Sara, jei suradai: visada žinojau, kad tu sumani mergaitė. Kaip tau pavyko?

Sara paklaikusi ištarė:

— *Hiugai*... Hiugai, aš nesuprantu. Kodėl tu?.. O, turbūt kraustausi iš proto!

Hiugas veidu į Sarą apsižergė kėdę, apkabino rankomis atkaltę ir pasidėjo smakrą ant rankovės; keistąjį daiktą jis tebelaikė dešinėje ir jis buvo nukreiptas į Sarą. Hiugo ranka buvo visiškai rami, ir Sarą staiga apėmė toks siaubas, kokio ji nejuto net tada, kai išgirdo žingsnius tamsoje už karoliukų uždangos. Ir, keista, šįkart baimė suteikė jai tvirtybės.

Sara pasižiūrėjo į Hiugą, ir atrodė, kad mato jį pirmą kartą.

Jai pažįstamas Hiugas, linksmas, tarškantis, nerūpestingas Hiugas, tapo ne realesnis už nutapytą sienos paveikslą. Anas Hiugas tebuvo fasadas, tik uždanga; o už jos gyveno tikrasis Hiugas. Dabar, žiūrėdama į jį, Sara

negalėjo suprasti, kodėl šitos šaltos negailestingos akys jai kažkada atrodė linksmos, kodėl ji nepastebėjo, kokia žiauri šita maža suspausta burna. Matyt, todėl, pamanė ji sukrėsta, kad jis visąlaik juokdavosi — arba kalbėdavo. Jo burna visuomet būdavo atvira, o akys primerktos. Klausydavai, juokdavaisi iš to, ką jis pasakė, ir nė nežiūrėdavai į jį...

Netekusi vilties Sara paklausė:

— Bet kodėl? Vardan ko?

— Vardan Partijos, — atsakė Hiugas taip, tarsi sakytų: „Vardan Dievo".

— Kokios partijos? Nesuprantu — tu anglas! Kaip tu gali...

— Tiesą pasakius, — pareiškė Hiugas, — aš pusiau airis, tačiau...

— O Viešpatie! — nutraukė jį Sara. — Vadinasi, Kromvelis!

Hiugas atlošė galvą ir nusikvatojo; tačiau šitas jo pirmykštis linksmumas nebesuklaidino Saros. Tai buvo tiesiog įprotis. Viena iš priemonių. Vien tik išorinis elementas.

— Aš tau paaiškinsiu, — ištarė Hiugas, — bet jei manai, kad, vos suplevėsavus Jungtinės Karalystės vėliavai, aš jau bėgsiu, tai labai klysti. Ne, tai visuomet buvo Reikalas. Mums, Sara, duotas vienas gyvenimas ir mes jau seniai mirę. Ar susimąstei apie tai kada? Ne, nemanau, kad būtum susimąsčius. Tu dar jauna. Tačiau milijonai žmonių gyvena varge ir ligose, beviltiškame skurde. Jie vergauja, kad uždirbtų valdžią, pinigų, malonumų išpaikintai saujelei spekuliantų arba bejėgių sukčių, kurie tebemano esą „aristokratija", ir į tuos, kurie savo rankomis pelnosi duoną arba yra žemesnės kilmės, žemesnės padėties, žiūri kaip į „prasčiokų bandą"...

Dabar, kai šis karas pasibaigė, niekšai vėl iškils, įsivaizduodami, kad gali tęsti kaip anksčiau. Ką gi, jų laukia serija šlykščių smūgių! Daug šlykštesnių negu pernykščiai rinkimų rezultatai, kai buvo panašu į tarp avių įsisukusį vilką! Žmonės juda, ir jų jau niekas nebesustabdys.

— Vadinasi... tu iš *jų*? — Sarai užėmė kvapą — Raudonasis?!

— Jei nori, vadink taip. Nors mes patys to žodžio nevartojam.

— Bet tu tarnaujantis karininkas... tu negali... Negi tavo šalis tau nieko nereiškia?.. Ne, matau, kad nereiškia. Bet Džaneta... ir ponia Metjus... ir... Ahamdu... O Viešpatie! Tai tu? Kiek tokių buvo? Kaip tu galėjai...

— Nebūk kvailė, Sara! — šiurkščiai atšovė Hiugas. — Jie buvo kitoj pusėj ir žinojo, kuo rizikuoja. Jie ėmėsi lošti ir pralošė. Tik tiek. Ar manai, kad kuris nors iš jų būtų sudvejojęs, ar šauti į mane, jei laimė būtų šypsojusis jiems, o ne man? Aišku, ne! Tavo gražuolis Čarlzas bent menkiausiai progai pasitaikius nedvejodamas pykštelėtų man į nugarą. Ir visai teisingai pasielgtų. Aš padaryčiau tą patį, jei tik matyčiau, kad viskas baigsis geruoju. Tiesiog pykštelėčiau į Čarlzą. Protingas vaikis. Kraujas užverda pagalvojus, kad nesumąsčiau... Na, ką gi!..

Sara neryžtingai paklausė:

— Ar.. ar Uogelė žino?

Hiugo veidas pasikeitė. Antakiai susijungė į juodą lanką, balsas pasidarė kimus ir gergždžiantis.

— Ne, nežino! Tai ne Uogelės reikalas. Ji, žinoma, žino, kam aš simpatizuoju, ir todėl reik... įkalbinėjo mane atsisakyti darbo žvalgyboje — ji bijojo, kad galiu „per daug nukrypti". Ji menkiausio supratimo neturėjo, kad jau per vėlu arba kad žala, kaip kad jai atrodė, jau padaryta. Ji vis dar nežino. Bent jau iki šiol nežinojo.

— Tai kaip tu tada susidorojai su Džaneta? Tu buvai Chilanmarge drauge su ja, kai... Ne, nebuvai! Štai kodėl Džaneta pasiliko: tu pasakei, kad pasitempei sausgyslę. Bet nebuvai pasitempęs.

— Ne. Paprasčiausiai nenorėjau kilti į Chilaną, nes vis dar tikėjausi sučiupti tą, kas atvyks į trobelę prie perėjos: turbūt Čarlzą? O taip, mes kuo gražiausiai išsiaiškinome dėl trobelės. Labai sudėtinga nebuvo, nes darbo žvalgyboje patirtis naudinga ir tuo, kad pažįsti tam tikrą darbuotojų skaičių ir sužinai, kokie kai kurie iš jų trumparegiai. Pavyzdžiui, tie keletas rinktinių labiausiai išsilavinusių, kurie nėra tikri, ar jų tarnai indai tikrai nemoka anglų kalbos, ir įtaria, kad šie linkę paimti kyšį ir pasiklausyti už durų, apie savo slapčiausius reikalus nusprendžia kalbėtis lotyniškai, tikėdamasi, kad jokia smalsi ausis nesupras nė žodžio. Ir jie būtų visiškai teisūs, jei tik aš būčiau šito nesuuodęs ir neįsigudrinęs šen bei ten patupdyti keletą visiškai nekaltai atrodančių indiškų ausyčių, kurių savininkai, įtikinamai apsimetę nuolankiais tarnais, visi turėjo Anglijos universitetų suteiktus mokslinius klasikinės filologijos laipsnius...

Trobelės planas tebuvo vienas dalykėlis iš kelių įdomių žinučių, kurias mums pavyko surinkti šitokiu būdu, — ir, pasirodė, labai naudingas. Nors, turiu pripažinti, man nė neatėjo į galvą, kad Džaneta vietoj manęs vyks į Chilaną būtent tada, kai reikalas pribrendo iki „dabar arba niekad“, kai oras galėjo subjurti, o raudonosios lempos vis dar nebuvo nė ženklo. Laimei, tai neturėjo reikšmės, nes ji vis vien atvyko. Nulėkiau iš viešbučio ir įžiebiau savo signalinę lempą — o gal nuviliosiu ją žemyn. Taip ir atsitiko. Man tereikėjo laukti. Vienintelė mūsų nesėkmė buvo tas idiotas Mohanas Lalas: jis, matyt, nesumojo, kad jai privaloma nešiotis ginklą. Ji mikliai jį užčiaupė:

— Kas... kas tas Mohanas Lalas? — virpančiu balsu pasiteiravo Sara.

— O, tik vienas iš mūsų berniukų. Gana šlykšti terlionė ir nieko neprarasta. Bet tai gerokai suerzino trečiąjį partijos narį, kurį mums pavyko įtaisyti viešbutyje. Tik vargais negalais nusaugojau, kad jis tiesiog nenušautų mergiotės ir nesukeltų nežmoniškos sumaišties. Tik paprasta atsitiktine mirtimi be rūpesčių galima užbaigti įkyrėjusį epizodą. Dingstantys kūnai, lavonai su kulkų skylėmis —velniškai nemalonu ir sukelia lavinas keblių klausimų.

Sara pratarė:

— Kaip tu tai padarei? Kodėl jie... — Balsas nutrūko ir ji nebeįstengė kalbėti toliau.

— Kodėl jie nepasipriešino? Cha! Matai šitą daikčiuką? — jis mostelėjo savo keistuoju ginklu. — Dujos. Labai gudrus nepaprastai protingo žmogaus išradimas. Jis arba apsvaigina, nuskausmina, arba iškart nužudo. Priklauso nuo tavo smiliaus ant gaiduko ir nuo tavo norų. Jokios žymės, jokio triukšmo. Pykštelėjai iš tokio ir tada jau nieko nereiškia nutrenkti ką nors stačia galva tokioje vietoje, kur atrodytų, kad žmogus tiesiog nukrito ir užsimušė pats. Arba paprasčiausiai įvarai peilį: nė cyptelėjimo!..

Aš turiu puikią komandą, bet jos smegenys čia — Hiugas pabaksnojo sau į kaktą, paskui staiga atlošė galvą ir garsiai netramdomai nusikvatojo. — Viešpatie, kaip aš kartais kikenu sau į saują iš visų tų mūsų pasipūtėlių karininkiūkščių ir paauksuotų užsienio ir politikos snobų — išdidžiųjų mėlynakraujų! Jei jie žinotų, kad visą laiką turiu juos čia — čia, savo rankoje! — Jo šaltos mėlynos akys užsiplieskė fanatišku švytėjimu, balsas nuslopo iki šnabždesio. — Bet niekas nežino. Aš jiems per daug protingas. Niekas nežino. Gerasis senis Hiugas — amžinas kvailys.

Sara tramdydama virpantį balsą, stengdamasi, kad iš veido nesimatytų ją apėmusio klaikaus siaubo, paklausė:

— Kodėl tu man visa tai pasakoji?

Hiugas pasižiūrėjo į ją, tarsi būtų visai pamiršęs, jog ji kambaryje. Paskui irzliai pasakė:

— Nagi, nebūk kvaila, Sara. Pati žinai, kodėl. Tu per daug žinai. Smarkiai per daug. Gaila, bet taip jau yra.

— Bet... bet... — žodžiai džiūte džiūvo burnoje, — tu negali manęs nužudyti, Hiugai! Negali. Jei... jei aš pažadėsiu...

— Tu neištesėsi, o aš per daug priartėjau prie darbo pabaigos, kad rizikuočiau. Labai jau daug pastatyta ant kortos. Ne, brangute. Nedidukas šito pliūpsnelis, ir viskas išspręsta. Tiksliai nežinau, kokią jie nustatys tavo mirties priežastį. Tiesa, čionykštis daktaras nepanašus į daug išmanantį, ir tikėtina, kad jis tai susies su kokia nors širdies liga ir paliks viską kaip yra. Ištikta šito nepaaiškinamo priepuolio, tu griūsi, matyt, įsipainiosi į karoliukų užuolaidą ir nutrauksi ją. Taip. Šitaip bus geriausia. Du kiškiai vienu šūviu. O jei ruošiesi klykti, aš nepatarčiau to daryti. Ši medžiaga veikia akimirksniu.

Sara stengėsi nepasiduoti beprotiškai panikai. Suvaldžiusi balsą ji pasakė:

— Tai beprasmiška, Hiugai. Šįkart tau nepavyks pasprukti. Laivelis stebimas, ir tie žmonės turėjo matyti, kaip atėjai.

— Tu apie tą paukštelį ten krūmuose? — nusišaipė Hiugas. — Viskas gerai. Namelį mato tik jis. Kiti stebi įvairius kelius į čia.

— Vadinasi, tu *žinojai*? — Sara sugniaužė kėdės atkaltę.

— Aišku, žinojau. Aš ne kvailys. Tas vyrukas matė, kaip atėjau į laivelį. Jis tikrai negalėjo manęs nepastebėti: kė-

liau triukšmą kaip įmanydamas. Ir ko gi jam jaudintis? Jis matė, kaip tu išeidama atidavei man Lagį, o jo viršininkas buvo šalia ir tam pritarė — pameni, Čarlzas buvo to sandėrio dalyvis? Paskui, dar tau nesugrįžus, aš su šunimi atėjau krantu, įlipau į laivelį ir svetainėje įžiebiau šviesą — šis poelgis visada ramina. Joks nusikaltėlis šviesos nežiebtų. Turbūt pastebėjai, kad jis budi ne taip arti, kad gerai mus girdėtų. Vyrukas tikrai mano, kad aš meiliai pasveikinau sugrįžusius tave ir Čarlzą.

Tikriausiai pastebėjai, kad nepritildžiau balso? Tavo nepatyręs angelas sargas jau kokias dešimt minučių girdi iš laivelio sklindančius garsius balsus ir juoką. Panelė smagiai plepa su storuoju ponu, kuris yra jos draugas. Jokių pavojaus garsų. Šuo neloja. Kai susitvarkysiu su tavimi ir sudėliosiu dekoracijas, išeisiu, linksmai plepėdamas, dar šūktelėsiu tau „labanakt" ir pasitrauksiu taip pat triukšmingai, kaip ir atėjau. Sargas neįtars nieko pikta. O paskui — nemalonu, bet būtina — turėsiu susidoroti ir su juo. Viskas labai paprasta.

— Tau neišeis! — sušvokštė Sara. — Nepasiseks! Jis turi ginklą...

— O, beveik tuo neabejoju. Bet kas gi čia keista, kad tu arba Čarlzas pasakėt man — senam geram bičiuliui, — kad jis slepiasi tuose krūmynuose? Aš pašauksiu paukštelį sutartine giesmele ir pasakysiu, kad tu nori jam kažką pranešti. Jis, žinoma, užkibs ant kabliuko. Juk panelė, matyt, žino apie visą tą reikalą. O kai prieis arti, gaus porciją šito ir, kadangi nenoriu persūdyti su idėja apie sustreikavusią širdį, jį ras, sakykim, rytą — manau, paskendusį. Viskas labai klaiku ir šlykštu, bet visiškai nieko bendra su tuo šauniuoju majoru Krydu, kuris bus tiesiog parblokštas vyriško sielvarto ir liūdesio. Matai?

— Taip, — lėtai ištarė Sara. — Matau.

Jos protas staiga prablaivėjo. Hiugas ne pamišėlis: kur kas blogiau. Jis fanatikas, iki kaulų smegenų ištikimas savai negailestingai dogmai ir tokiems pat negailestingiems vadams; jis mano būtent tai, ką sako. Jis nužudys ją nė nesudvejojęs; taip, kaip nužudė Džanetą ir ponią Metjus, ir Ahamdu — ir kiek dar kitų? Jis jausis teisus, nes tokiems tikslas visada pateisina priemones — bet kokias priemones! Tegu pačias žiauriausias ir žemiausias. Jis sako tiesą — jo niekada niekas neįtars. Net Čarlzas niekad neįtars. Tie, kurie pasamdė Hiugą, pasirinko gerą įrankį, nes jo, kaip Cezario žmonos, neįmanoma įtarti.

Turi būti kokia nors išeitis. Šitaip negali atsitikti jai — Sarai Periš.

Šviesa. Ar ji gali pašokti ir ją užgesinti? Tamsoje gal pavyktų išsisukti, nes ginklas Hiugo rankoje turi vieną trūkumą. Tik šaudamas iš labai arti jis nerizikuotų savo gyvybe. O jei jis pabandys pasinaudoti ginklu tamsoje, gali ir pats tapti auka.

Jungiklis buvo prie galinių durų, ir Sara jo pasiekti negalėjo; tačiau kambarį apšviečianti lemputė buvo arčiau: ji, tiesa, irgi buvo per toli, tačiau nuo jungiklio vedantis laidas, prie lubų pritvirtintas keliomis surūdijusiomis vinimis, buvo nukaręs. Jei pavyktų pašokti ir trūktelėti jį žemyn, šviesa išsijungtų. Tik kažin, laidas nutrūktų ar liktų? Net jei pavyktų jį nutraukti, ar nenutrenktų srovė? Tada ji atsidurtų nc ką geresnėje padėtyje...

Hiugas supratingai pasekė jos žvilgsnį ir išsišiepė:

— Nepavyks, Sara. Na, man laikas. Kokių nors paskutinių pageidavimų bus ar nieko?

Ir tada Sara išgirdo. Sklindantis iš tolo tas garsas buvo labai tylus, ir jei iš siaubo jos visi jutimai nebūtų paaštrėję, ausys tikrai nebūtų jo išgirdusios.

Kažkas leidosi lauko takeliu ir tas kažkas užlipo ant skardos lakšto, padėto ant šlapio tako.

Lagis irgi išgirdo. Jis pakėlė nuo letenų snukutį ir nukreipė akis į langą ir už Hiugo galvos.

— Lagi!.. — desperatiškai šūktelėjo Sara.

Lagis paklusniai vėl pasidėjo galvą ant letenų, o Hiugas pareiškė:

—Aš pasirūpinsiu juo. Nesijaudink.

„Privalau kalbėti, — mąstė Sara, — reikia, kad jis kalbėtų. Yra vilties..."

Hiugas atsisėdo tiesiai ir pakėlė dešiniąją ranką. Jo akys keistai išsiplėtė, baltymas lanku apjuosė visą vyzdį. Keisti, blyškūs akių obuoliai, šalti ir žvilgantys kaip šlapi akmenukai. Maža žiauri burna. Henrikas VIII — kas taip pasakė? Kažkada tai atrodė juokinga, tačiau dabar juokinga nebebuvo. Kaipgi jie visi galėjo būti tokie akli? „Gerasis karalius Haroldas", kuris, geraširdis storas ir linksmas, vis dėlto buvo žudikas. Ir šitas toks pat žudikas.

Sara paklaikusi prakalbo:

— Klausyk, Hiugai... jei aš tau papasakosiu... viską, ką žinau... ką jie žino... —jos balsas trūkčiojo; Hiugo akys kiek susiaurėjo, tačiau jo dešinioji ranka nesujudėjo. Sara suprato, kad ir jis klausosi. Ji pradėjo kalbėti garsiai, karštligiškai: — Klausyk, Hiugai... galiu tau šį tą papasakoti. Pasakysiu viską, ką nori žinoti... ką tik panorėsi, aš...

Lagis vėl pakėlė snukutį ir viauktelėjo: „Au!", o Hiugas grįžtelėjo galvą.

Sara vėliau gerai neprisiminė, kas įvyko paskui. Kažkoks panikos ir triukšmo siausmas. Ji tik suvokė, kad Hiugo akys pagaliau nukrypo nuo jos akių, o ji su nepaprasta iš siaubo užplūdusia jėga truktelėjo kėdę, į kurią buvo įsitvėrusi. Ši kaukštelėjo Hiugui į smakrą, ir jis nuvirto aukštielninkas.

Sara miglotai prisiminė, kaip skalijo Lagis, Čarlzas šaukė ją vardu, dar kažkas rėkė; dūžtančio stiklo žvangėjimas ir galiausiai tamsa.

Atsigavusi Sara susivokė begulinti lauke, „Vandenų laumės“ pirmagalyje; Čarlzas šaltu vandeniu šlakstė jai galvą. Svetainėje, rodos, knibždėte knibždėjo žmonių, o ore sklandė keistas šleikščiai salsvas kvapas — jau pažįstamas kvapas.

Sara pakėlė akis į Čarlzą ir ištarė:

— *Hiugas!*

— Žinau, — atsiliepė Čarlzas. — Jis nebegyvas.

— *Nebegyvas*? — Sara drebančiomis rankomis stvėrėsi už medinio denio pakraščio ir staigiai atsisėdo. — Ar tu... ar tu...

— Ne, — ramiai paaiškino Čarlzas. — Jis pats nusižudė. Suprato, kad žaidimas baigtas, ir tą velnio įnagį nukreipė į save.

Sara sužiuro į ryškiai apšviestą kambarį, kurio visi langai ir durys buvo atviri, užuolaidos atitrauktos. Nakties ore greitai sklaidėsi šlykštusis kvapas. Kambaryje buvo trys indai ir Redžis Kredokas: du indai vilkėjo kašmyrų drabužius, o trečiasis buvo Miras Chanas. Redžis Kredokas klūpojo ant grindų šalia Hiugo ir nuo jo suglebusių rankų lupo gumines pirštines.

Čarlzas atsistojo ir grįžo į kambarį, Sara pamažu irgi pakilo, nusekė paskui ir, susmukusi ant sofos, nepatikliai žvelgdama į Hiugą, nesąmoningai atbulomis rankomis ėmė braukti sau nuo veido vandenį...

Hiugas gulėjo ant nugaros. Jo akys buvo užmerktos, o mažos žiaurios burnos linija buvo tokia, prie kokios jis buvo įpratęs būdamas gyvas. Jis šypsojosi, draugiškai, tiesiog šiaip sau, kol Miras Chanas naršė po jo kišenes, traukė

popierius ir dėjo į vietą pinigus, cigaretes, degtukų dėžutę ir kitus niekuo neypatingus daiktus.

Redžis atsistojo ir padavė pirštines Čarlzui, šis jomis atsargiai apvyniojo Hiugo ginklą, nuo šalia stovinčio stalo paėmė drožinėtą medinę dėžutę, iškratė iš jos kas ten buvo ir įdėjo visą gumulą. Miras pasikalbėjo su anais dviem kašmyrais jų gimtąja tarme, ir tie išėjo drauge išsinešdami ir dėžę. Sara girdėjo jų žingsnius ant prietilčio, o paskui stojo tyla.

Miras atsistojo ir pasiūlė jai cigaretę, o kai ji atsisakė, užsirūkė pats. Čarlzas išėjo iš kambario — ir beveik tuojau pat sugrįžo nešinas nedidele stiklinaite brendžio, kurią be žodžių padavė Sarai.

Sara susiraukusi ištuštino stiklinaitę, o tada Čarlzas švelniai pasiteiravo:

— Kaip manai, ar galėtum mums papasakoti, kas atsitiko?

Sara tylom linktelėjo. Brendis pradėjo veikti, ir ji susitvardžiusi papasakojo jam viską, kas nutiko nuo tada, kai jiedu išsiskyrė. Ji pati nepažino savo balso, kuriuo abejingai kartojo, ką sakė Hiugas, pasakojo, ką darė ji.

Paminėjus uždangą, Miras Chanas ūmiai nusigręžė nuo lango ir priėjęs ėmė čiupinėti karoliukus. Bet nė vienas nepertraukė Saros.

Kai ji baigė, kurį laiką tvyrojo tyla, paskui Redžis Kredokas, žiūrėdamas į Hiugą, paklausė:

— Ar gali papirkti gydytoją?

— Taip, — lakoniškai atsakė Čarlzas.

— Tau teks jam šį tą paaiškinti.

— Žinoma.

Miras paleido karoliukų vėrinius ir klausydamas, kaip jie vieni į kitus barkši, pasakė:

— Šitaip geriau. Negalima kelti viešo skandalo. Bet ar tikrai jis sakė tiesą, kad ji nežino?

— Manau, kad taip, — ištarė Čarlzas.

Sara bejėgiškai žvalgėsi tai į vieną, tai į kitą:

— Nesuprantu, — pasiskundė nuvargusi.

Čarlzas nusigręžė ir nužingsniavo prie atvirų durų. Susikišęs rankas į kišenes sustojo ten, žvelgdamas į naktyje stūksantį Krydų laivelį.

— Mes kalbam apie ponią·Kryd, — paaiškino.

Sarai užėmė kvapą: ji buvo užmiršusi Uogelę, ir dabar staiga jai į akis priplūdo ašarų.

— Betgi sakiau, kad Hiugas teigė, jog ji apie tai nieko nežino!

— Visai tikėtina, — ramiai kalbėjo Čarlzas, — ir nematau jokios priežasties tą daryti.

— Bet dabar turėsite pasakyti.

— Ne, mes nesakysime, — Čarlzas atsigręžė nuo tarpdurio. — Manau, bus geriau, jei laikysimės oficialios versijos. Miras, Redžis ir aš po šokių parlydėjom tave namo ir radome laivelyje Hiugą, parvedusį Lagį. Visi susėdome išgerti, šnekučiavomės, o Hiugą staiga ištiko širdies priepuolis ir jis mirė, nespėjus mums nieko padaryti. Visi mes esame to liudininkai, ir kadangi tas šlykštus užtaisas veikia būtent taip, kaip tvirtino Krydas, man rodos, gydytojo nė neprireiks papirkti. Medicininė išvada bus širdies liga. Aš verčiau eisiu surasiu gydytoją.

Įsiterpė Redžis:

— O kaip su Uogele? Ar nevertėtų tau... ar nevertėtų kuriam nors iš mūsų nueiti ir pasakyti?

— Ne, — nukirto Čarlzas. — Pirmiausiai reikia atvežti gydytoją.

— Bet ji tikriausiai jo pasiges ir pati ateis.

— Kažin. Spėju, kad Hiugas kiekvieną kart, kai turėdavo kokį naktinį darbelį, savo žmonai pakišdavo migdomųjų. Jis buvo per daug protingas vyrukas, kad rizikuotų. Nagi, Sara. Tau laikas į lovą.

— Negaliu, — atsiliepė Sara. — Aš neužmigsiu. Ir... ir... aš verčiau būsiu čia, kai ateis gydytojas ir kai Uogelė ateis. Jei būsiu nuėjusi miegoti, atrodys nenatūraliai.

— Ji teisi, — pritarė Redžis. — Eik ir atsigabenk savo daktarą. Kuo greičiau užbaigsim šitą velnio reikalą, tuo bus geriau.

— O aš, — pasakė Miras, — baigsiu nurašyti šitą karoliukų kodą.

Jis pasilenkė ir pakėlė nukritusį bloknotą.

Sara girdėjo, kaip nutilo Čarlzo žingsniai, ir vėl įsigalėjo nakties tyla.

Miras tyliai, monotoniškai skrebeno pieštuku, žymėdamas taškų ir brūkšnių eiles, Redžis atsišliejęs į atvirą langą žvelgė į naktį, kur nuo pirmo tolimo ryto kvėptelėjimo jau pamažu blyško dangus. O ant grindų gulėjo Hiugas ir šypsojosi.

Sara juto, kad skruostais srūva ašaros, bet buvo tokia pavargusi, jog net nepakėlė rankos jų nubraukti.

20

Praėjo trys dienos, kol Sara vėl pasimatė su Čarlzu: per tą laiką palaidojo Hiugą, jau rimo netikėtos jo mirties sukeltas sąmyšis, nes šioji mirtis tą savaitę Šrinagare buvo ne vienintelė.

Praėjus kelioms valandoms nuo tada, kai visi sužinojo, jog nuo širdies priepuolio mirė majoras Krydas, įvyko kita tragedija — tokia pat staigi ir netikėta. Mankštindamas jo šviesybės polo ponius nusisuko sprandą Džonis Vorenderis.

Būta ir kitų įvykių: kažką suėmė, kažkas dingo. Bet kadangi šitai vyko žmonių knibždančiuose miesto labirintuose, svečių iš Europos ausų nepasiekė. Net vargu ar sukėlė didelį susidomėjimą pačiame mieste, nes svarbiau buvo siūbtelėję gandai gandeliai, spėlionės ir nežinomybė baigiantis anglų valdymo erai.

Sara sėdėjo ant žolės po gluosniais, žiūrėdama į ežerą, į atvirą vandens plotą, kur neseniai plūduriavo „Vandenų laumė" — dabar jau atiduota ir nutempta į Dželamo upę. Buvo beveik šešta valanda, ir saulė krypo į vakarus ir Pandžalio kalnų link. Lagis šniukštinėjo ir rausėsi prie didžiulio platano šaknų, viršuje triukšmingai šeimyninius santykius aiškinosi porelė kikilių.

Kažkas ėjo taku per lauką: skardos lakštas tebegulėjo kur gulėjęs ir, nors per pastarąsias kelias karštas dienas žemė po juo sukietėjo kaip plyta, užmintas jis vis vien

maištingai girgždėjo. Išgirdusi tą pažįstamą garsą Sara skubiai atsigręžė; jos skruostai tuoj švelniai raustelėjo, dingo įtampos ir sąstingio ženklai. Po kelių akimirkų per žolę prie jos priėjo Čarlzas.

Jis atrodė labai pavargęs, veide atsiradę raukšlių, kurių Sara neprisiminė anksčiau mačiusi. Bet jo akys buvo ramios, budrumas dingęs.

— Nesistok, — pasakė Čarlzas ir įsitaisė sukryžiavęs kojas ant kupsto šalia. — Kur ponia Kryd?

— Nuėjo pasivaikščioti.

— Viena?

— Taip. Siūliausi eiti drauge, bet ji norėjo pabūti viena. Ji laikosi gerai, turiu omeny...

— Žinau, — ištarė Čarlzas. — Ji narsi, ir man jos labai gaila. Tik toli gražu ne taip labai, kaip būtų gaila, jei jos vyras būtų likęs gyvas, o ji būtų viską sužinojusi.

— Manai, ji būtų sužinojusi?

— Žinoma. Galų gale to nebebūtų išvengę. Jie turėjo vaikų, kurie abu dabar Anglijoje. Kaip daugelis anglų vaikų, per karą jie buvo čia, Šrinagare, Šeicho Bago mokykloje. Vos karui pasibaigus, tėvai pasiėmė juos namo ir įtaisė į internatines mokyklas Anglijoje. Tačiau Hiugas į vasaros pabaigą planavo šeimos atostogas Libane. Iš ten jie būtų pranykę ir atsidūrę kokiame nors patogiame vasarnamyje prie Maskvos, kur vaikai būtų gavę išsilavinimą, kur jiems būtų praplovę smegenis ir pavertę aršiais mažais Stalino garbintojais.

— O ne! — suvaitojo Sara. — Jis negalėjo būti toks žiaurus! Uogelė nebūtų pakentusi!

— Galbūt. Bet ji nebūtų galėjusi nieko padaryti, nes jei jau pakliuvai į tas voro pinkles, nebeištrūksi. Ir net jeigu būtų pavykę, jai niekad nebūtų leidę pasiimti vaikų, o ji jų nebūtų palikusi — niekad gyvenime. Bent jau šitai jai nebegresia.

— Negi ji... manai, ji niekad nieko neįtarė?

— Teisybės — ne. Šitai jai nesuvokiama. Bet ji mums yra sakiusi, jog baiminasi, kad jos vyras kažkur įsivėlęs ir nenori, kad ji apie tai žinotų, todėl esąs toks įsitempęs. Manau, ji įtarė, kad tai kokie nors juodosios rinkos sandėriai. Ne daugiau. Jie buvo vargšai ir staiga pasidarė turtuoliai. Pinigai iš kažkur atsiranda, bet ji nežino, iš kur. Buvo ir kitokių dalykų, kurių ji negalėjo paaiškinti. Anot Miro, ji buvo laiminga, o, kaip jis sako, „vienoje iš tavo krikščioniškųjų knygų“ (iš tiesų Dovydo psalmėse) rašoma: „Išsaugok nekaltybę ir susikaupk ties tuo, kas yra teisinga: tai žmogui suteiks ramybę“. Ponia Kryd liko nekalta ir todėl galbūt pagaliau atgaus ramybę. Tikiuosi, kad taip ir bus.

Sara pratarė:

— Ji mylėjo jį...

— Taip, mylėjo. Turbūt labai mylėjo. Bet yra ir blogesnių dalykų, negu prarasti tą, kurį myli. Išsiaiškinti, kad jis ne toks, kokį tu myli. Ponia Kryd išties gera moteris, ir ji žavėjosi jo politinėmis pažiūromis, nes jose įžvelgė užuojautą, gerumą ir rūpestį. Daugiau jis jai neleido žinoti, ji nebūtų ištvėrusi tiesos, to, kad jos mylimas vyras ne tik išdavikas, bet ir žmogžudys. Vilkas avinėlio kailiu!

Sara sujudo:

— Žmogus nebūna vien tik blogas.

— Tiesa, ir jis turėjo šį tą gera — nors pats galbūt tai laikė silpnybe. Jo meilė žmonai ir vaikams. O visa kita — tik bloga. Ir net nedidinga: žema, tuščia, žiauru ir egoistiška.

— Kodėl? *Kodėl* Čarlzai?

— Tikrai negaliu pasakyti. Bet iš to, ką sužinojome, ir iš to, ką nesąmoningai prasitarė jo žmona, aišku, jog jis buvo žmogus, kurį ėda pavydas tiems, kas turi daugiau ne-

gu jis. Daugiau pinigų, daugiau proto, daugiau garbės, geresnį išsilavinimą ar aukštesnę kilmę. Šiais laikais daug kas turi šią silpnybę, — karčiai pridūrė Čarlzas.

— Bet jis buvo protingas. Ir populiarus — žmonės jį mėgo. Jis visiems patiko.

— O taip, jis buvo protingas. Bet protingas ne gerąja prasme. Jis buvo suktas. Nuo vaikystės jo širdy įsišaknijo pavydas tiems, kas turi daugiau, o jo tuštybė ragino visur pirmauti. Jis įstojo į universitetą ir pakliuvo į labai radikalią ir aiškiai rafinuotą kompaniją, kur daugelis turėjo gerą užnugarį, kad baigę įsitaisytų šiltose vietelėse. Hiugas neturėjo. Jis pasirinko armiją, kur patyrė, kaip būna ir daug kur kitur, jog niekuo neypatingas žmogus, jei tik turi pinigų ir yra aukštos kilmės, aplenkia kur kas geresnį, kuris neturi nei vieno, nei kito.

— Bet talentingas žmogus... — įsiterpė Sara.

— Talentingas žmogus iškils visur. Jo nesustabdysi. Bet majoras Krydas nebuvo talentingas. Tik suktas: ir, jo paties požiūriu, „beturtis“, nes asmeninių pajamų turėjo labai nedaug. Kartą ar du jį pralenkė tie, kurie, jo galva, išskyrus kišenę ir kilmę, buvo menkesni už jį, ir jis neįstengė virš šito pakilti. Jis leido, kad taip atsitiktų, užuot tam priešinęsis ir juos nugalėjęs. Jau universitete buvo įgijęs simpatijų komunistams, bet dabar jis visa savo širdimi ir siela atsidavė partijai ir žemiausiems jos motyvams: „Pavydas, neapykanta, pyktis ir visuotinis gobšumas!“ 1933-aisiais jis perėjo į Indijos armiją ir prieš karo pabaigą sugebėjo įsitrinti į Žvalgybos korpusą.

— Taip, jis kažką apie tai pasakojo. Kad pažinojo tuos žmones ir galėjo sužinoti apie trobelę Gulmarge, nes jie... Bet aš nepatikėjau, kad jis tikrai jam priklausė. Pamaniau, kad jis... tik prasimano. Vėl meluoja...

— Deja, ne. Ne, Hiugas buvo atrinktas žvalgybos dar-

bui ir, be to, kruopščiai patikrintas. Tai reiškia, kad arba jis meistriškai paslėpė savo pėdsakus, arba „tikrinama" tais laikais buvo nerūpestingai! Todėl, žinoma, niekas jo ir neįtarinėjo. O opozicija visada tiek daug žinojo apie tai, kas vyksta. Atrodo, jis suorganizavo labai efektyvią nuosavą kontržvalgybą, kuri veikė tuo pat metu kaip ir oficialioji tarnyba; ir niekas apie tai nė neįtarė! O, jis tikrai buvo protingas. Matyt, visi išdavikai turi tokie būti — tie, kuriems pavyksta išsisukti! Ir visą laiką jis buvo čia pat, paviršiuje: „Hiugas — šaunus vyrukas", „Hiugas juokdarys", „draugijos siela"... Deja, niekas nė nesapnavo, *kokios* draugijos*!..

Čarlzas nutilo, plonais įdegusiais pirštais ėmė pašyti žolės stiebelius, ir Sara netrukus paprašė:

— Čarlzai, pasakyk. Kas buvo Džanetos užuolaidoje?

— Viskas. Viskas, išskyrus vardą — Hiugo vardą! Šito jos neįstengė atskleisti. Tu, aišku, žinai, kad valdžia atiteks Indijai.

— Žinoma, — pašaipiai atšovė Sara. — Pastarosiomis dienomis visi aplinkui apie tai ir tekalba.

— Išties, — sausai sutiko Čarlzas. — Bet tu nežinai, kad tai įvyks ne kitąmet, kaip kad buvo iš pradžių skelbta, bet šių metų rugpjūtį.

— *Ką?!* — Sara išsitiesė kaip strėlė. — Bet... bet...

— Nelaimei, tai tiesa: labai greitai išgirsi apie tai pranešant. Taigi šiuo požiūriu, Džanetos užuolaidą atradome per vėlai.

— Kodėl? Ką tai galėjo pakeisti? Ir kodėl sakai „nelaimei"? Argi nenori, kad imtų valdyti jų pačių valstybę? Kaip, kažin, mes jaustumės, jei... — Sara pamatė, kad

*Angl. *party* 1. „draugija"; 2. „partija" — žodžių žaismas (*vert.*).

Čarlzas iš jos juokiasi, nutilo ir prikando lūpą. — Atsiprašau. Turėjau susiprasti. Ką tu norėjai sakyti?

— Norėjau pasakyti, jog labai liūdna, kad šitokia daugybė žmonių neįstengia suvokti, kad ką tik pasibaigęs karas tėra niekis, palyginti su tuo, kas artėja. Kad ši „taika“, kuria mėgaujamės, tėra citrina, labai rūgšti citrina, kurią abi komandos išspaus per kokią savaitėlę. Artinasi didžioji kova, ir, atrodo, ji bus kur kas skaudesnė — kovos ideologijos, o ne tautos...

— Bet kaip tai susiję su valdžios keitimu? — aiškinosi Sara. — Visi žino, kad vieną dieną tai turės įvykti.

— Žinoma. Bet yra tokių, kurie pelnosi iš sumaišties ir nelaimės ir kurie pasirūpins, kad, kai toji diena ateis, pakaktų ir vieno, ir kito. Tam bus išleista pinigų. Daugybė pinigų!

— Bet Hiugas? Ką gi jis darė?

— Hiugas reguliavo pinigus. Ir iš čia. Kur rasi geresnę vietą? Čia ne „britų Indija“. Čia protektoratas: nepriklausoma vietinė valstija, valdoma maharadžos, kurį konsultuoja anglų gubernatorius ir kurį, jei jis elgiasi išties blogai, gali daugių daugiausia atleisti, — ir tas „daugių daugiausia“ yra blogiausias atvejis. Net jei jau taip ir atsitinka, jis turi būti pakeistas savo įpėdiniu. Kašmyras, beje, nacionalinė — beveik internacionalinė žemė; be to, čia daug musulmonų ir gausus induistų valdantysis sluoksnis. Tai bent būtų nuo ko pradėti! Bet yra ir šis tas geresnio. Čia garsus kurortas, kur atvažiuoja ir indai, ir anglai. Čia atvyksta žmonės iš visos Indijos, ir jiems nereikia nieko aiškintis, nes jie atostogauja.

Čia atplaukdavo milžiniškos pinigų sumos: Amerikos doleriai, atgabenti Amerikos komunistų, vilkinčių Amerikos armijos uniformas. O taip, kai kurie iš jų irgi įsivėlę! Anglų svarai ir indų brangenybės, aukso luitai ir sidabri-

nės rupijos. Čia buvo prikaupta visų rūšių pinigų: dauguma stambių apiplėšimų grobis. Čia jie būdavo keičiami į kokią tik reikia valiutą, ir čia svarbiausieji sąmokslininkai ir agitatoriai atvykdavo įsakymų, užmokesčio, lėšų. Buvo daugybė padėjėjų — ir anglų — vyrų bei moterų.

— Žinau, — ramiai atsiliepė Sara. — Ir Džonis Vorenderis buvo iš tų, tiesa?

— Ne, ne Džonis. Helena.

— Helena! Vadinasi, tai... Bet kodėl — juk Džonis nebegyvas. Maniau... — padrikai kalbėjo Sara.

— Na, taip, Džonis nusižudė. Tai nebuvo nelaimingas atsitikimas, jis kuo puikiausiai suvaidino. Matai, jis sužinojo apie savo žmoną. O, be to, mano galva, jis jau ir taip buvo žuvęs.

— Ką turi omeny?

— Jis buvo žlugęs žmogus. Amerikiečiai pasakytų „susidėvėjęs“. Jam nieko nebeliko. Jis metų metus gyveno su pereikvojimu ir dabar nebeliko vilties jį išmokėti arba grąžinti kitas skolas. Arba vėl žaisti polą. Pasikeitus valdžiai, tokių kaip Džonis Vorenderis pasaulis sugrius. O Hiugui dirbo Helena. Nemanau, kad ji išties suvokė, ką daro: galbūt ji to nė nenorėjo! Ji kvaila ribota moteris, kuriai rūpi tik pinigai, ir niekas daugiau. Puikus įrankis Hiugui. Ar atsimeni Radžgoro smaragdų vagystę?

— Taip, laikraščiai daug apie tai rašė; ir tu kalbėjai — sakei, kad jie buvo čia.

— Ir yra. Įtarėme, kad tie smaragdai atsidurs Kašmyre, kaip ir daugelis kitų vogtų brangenybių, ir ėmėmės sekti. Bet jie praslydo. Ponia Vorender juos atgabeno ir kelyje perdavė Hiugui.

— Bet ji negalėjo šito padaryti! — nesutiko Sara. — Aš ten buvau; ir Uogelė. Ji nieko jam nedavė!

— Ji pati mums pasakė. Ji perdavė jam smaragdus. Jie

buvo kažkokio vaisiaus viduje — greipfrute, papajoj ar dar kažkame.

— Ne, — lėtai ištarė Sara. — Tai buvo arbūzas. Dabar prisimenu...

— Dėl pinigų Helena Vorender būtų padariusi vos ne viską. Tokių žmonių labai daug.

Čarlzas nusiskynė ilgą žolės stiebelį ir įsikandęs jį mąsliai užsižiūrėjo į ežerą. Po kurio laiko Sara pasakė:

— Negali čia sustoti. Papasakok apie viską. Man knieti sužinoti daugybę dalykų. Ta žinutė degtukų dėžutėje — kaip jie sužinojo? Apie užuolaidą. Ir kaip tas raupuotasis, Ahamdu, sužinojo?

Čarlzas susimąstęs atsakė:

— Jis miręs, ir mes, matyt, niekada nebesužinosime atsakymo. Galima tik spėlioti.

— Tai kaip tada jie sužinojo?

— Šį klausimą, — vos šyptelėjo Čarlzas, — reikėtų pakeisti į: „Kodėl jie nesužinojo greičiau?“ —turint omenyje, kaip lengvai laivelis prieinamas!

— Ir tu šitai sakai man! — išraiškingai atsiduso Sara. — Aš tiesiog neįsivaizduoju, kaip Džanetai pavyko suverti tą užuolaidą, kad kiekvienas kašmyras per dešimt mylių apie tai nežinotų.

— Bet jie *žinojo*. Štai kur esmė. Puiki iliustracija, kodėl rytiečių mąstymo kryptis taip dažnai suklaidina vakariečius. Yra senas iš šio pasaulio krašto kilęs posakis: „Po lempa visų tamsiausia“. Džaneta Rašton žinojo, kad taip ir yra; ji buvo sumani mergina ir šituo pasinaudojo. Ji kuo puikiausiai žinojo, kad jei ji mėgins daryti įrašą slaptai — sakykim, sutemus, kai užuolaidos užtrauktos, — ją būtinai suseks, o įrašą, kad ir kaip jį slėptų, būtinai suras. Todėl ji šitai darė visiškai atvirai, o kai baigė, pakabino visų matomoj vietoj. Kadangi tai visiems buvo žinoma, niekas nė neužsiminė...

Iš to, ką mums papasakojo *mandži*, ji viską suplanavo labai rūpestingai. Ji buvo gimusi Indijoje ir praleidusi čia nemažai vaikystės, todėl neprastai nusimanė apie indų mąstyseną. Ji, pavyzdžiui, žinojo, kad jei reikia ką nors nuslėpti, reikia tai daryti atvirai, — ji taip ir padarė.

— O kaip karoliukų uždanga? — priminė Sara.

— *Mandži* sakė, kad uždanga visais laikais kabojusi „Vandenų laumėje"; matyt, seniau tokios buvo daugelyje laivelių. Bet kartą, vėlyvą lapkritį, panelė-sahib Rašton ją suardžiusi. Ji, matyt, suklupo, griuvo, o griūdama stvėrėsi už užuolaidos ir ją nutraukė. Užuolaida buvusi sena, virvutės lengvai nutrūko, ir šeimininkas sakė, kad panelė-sahib labai nuliūdusi ir reikalavusi, kad vietoje senos būtų pakabinta kita. Kai ji išgirdo, jog šitokie daiktai čia nebegaminami, ji nusiuntė šeimininką į turgų nupirkti virvelės ir karoliukų, nes nemažai senųjų pasimetė tarp grindų lentų.

Šitaip ji užsitikrino, kad pasaką išgirstų kuo daugiau žmonių. Ji netgi pati nuėjo į turgų pirkti karoliukų, o paskui, kadangi slinko paskutinės saulėtos mėnesio dienos, įsitaisė ant savo laivelio stogo ir vėrė karoliukus matoma kiekvienai praplaukiančiai *šikara*i. Ponia Metjus tuo metu krante piešė eskizus. Džaneta sugaišo geras dešimt dienų, ir į pabaigą tas vaizdas tapo toks įprastas, jog jį ėmė laikyti savaime suprantamu dalyku ir nebekreipė į tai nė menkiausio dėmesio. Kitais žodžiais, ji tyčia atsisėdo šviesoje ir visiems rodė tai, kas turėjo būti paslėpta.

— Taip... taip, suprantu, — pritarė Sara. — Lyg ir dviguba apgavystė.

— Taigi. Ir jai pavyko apkvailinti visus. Ir šitai nežinia, kiek dar būtų tęsęsi, jei vienas toks kilimų pirklys (dabar jau už grotų ir pasirengęs mums papasakoti galybę įdomių dalykų, kad tik išvengtų mirties!) nebūtų bu-

vęs persų poezijos gerbėjas. Jis buvo vienas iš daugelio, mačiusių, kaip Džaneta Rašton triūsia prie savo užuolaidos; buvo prisiyręs su savo *šikara*, vildamasis jai parduoti kilimą. Jis buvo ir vienas iš tų, kurie išieškojo „Vandenų laumę“ po jos mirties, norėdamas patikrinti, ar nebus palikusi ko nors naudingo arba kokių nors įkalčių; ir nieko nerado. Tačiau visai neseniai jis skaitė tą poemą ir jam dingtelėjo mintis apie karoliukų ir žodžių panašumą. Jis ėmė domėtis...

Kadangi jis Šrinagare negyveno — pagrindinė jo parduotuvė Baramuloje, — šią poezijos eilutę per patikimas rankas (jų šeimininkas dabar jau irgi kalėjime!) pasiuntė į Gulamo Kadiro parduotuvę, paslėpęs ją degtukų dėžutėje su papjė mašė dėklu. Ir nurodė, kad dėžutė turi būti perduota Krydui-sahibui, kuris, jo žiniomis, turėjo sutartą dieną apsilankyti parduotuvėje. Žinutę turėjęs perduoti žmogus buvo gerai sugalvojęs panašias dėžutes dovanoti visiems tuo metu užsukusiems pirkėjams ir šitaip pridengti tą paprastą reikaliuką. O iš didelio rašto išėjo už krašto — tapo atsitiktinumo auka, nes tavoji dėžutė buvo per daug jau panaši į Hiugo.

— O Ahamdu turbūt pamatė žinutę? — iš lėto paklausė Sara.

— Tikėtina. Neturėjo būti labai sunku, nes jis parduotuvėje dirbo padėjėju. Ten — kaip pati matei — daugybė slėptuvių. O jis turėjo geras ausis ir geras akis! Jis jau ir taip buvo pakankamai nugirdęs, ir mes žinojome, kad žinutė turi būti perduota, užsieniečiui, kuris ateis būtent tą dieną atsieit pirkti papjė mašė. Ahamdu įtarė ledi Kanderą arba jos dukterėčią Merilę, galėjusią šnipinėti tetulei. Tikriausiai jam pavyko žinutę pamatyti — būtų užtekę tik užmesti žvilgsnį! — ir kai tu sutrukdei mudviem viešbutyje, o jis išvydo ten ir ledi Kanderą, ir Merilę Forbs, puolė į

paniką ir nusprendė verčiau susitikti su manimi toje saloje, kur, jo manymu, būsią saugiau.

Jis buvo dirbęs su ponia Metjus ir irgi matė Džanetą veriant karoliukų užuolaidą. O po jųdviejų mirties irgi apieškojo abudu laivelius — dėl mūsų. Taigi perskaitęs persiškai parašytą eilutę — atrodo, jis tikrai tai padarė, — irgi pradėjo apie tai mąstyti. O vykdamas į salą pasiėmė su savimi mėlyną karolį, matyt, norėdamas pailiustruoti teoriją, kad mėlyni porcelianiniai karoliukai galėję žymėti žodžių pabaigą. Žinoma, yra ir dar kai kas daugiau, ko mes niekada nebesužinosime...

— Ir viskas? — paklausė Sara. — Ar tai viskas, kas buvo Džanetos užuolaidoje? Vien... vien tik apie brangenybes ir pinigus... skirtus atlyginti agitatoriams ir sabotuotojams?

— Ne, — pamažu atsiliepė Čarlzas. — Ne, buvo ir dar šis tas.

— Taip ir maniau, kad turėjo būti. Nepasakok, jei nenori.

— Jei nenorėčiau, tai tik todėl, kad ir pats vis dar negaliu tuo patikėti. Supranti, buvo planas, kuo kruopščiausiai parengtas planas vos tik anglams pasitraukus užimti Kašmyrą ir paversti jį komunistine valstybe!

— Betgi kuriems galams? Koks tikslas?

— Tikslas toks, kad, valdant komunistų vyriausybei, prezidentas arba diktatorius, nesvarbu, kaip jis ten vadintųsi, naujosios vyriausybės vardu kreiptųsi į Rusiją pagalbos, jei Indija arba kaimyninės musulmoniškos tautos bandytų eiti prieš juos.

— Bet *kam*? — pakartojo Sara.

— Nagi, Sara, mąstyk! Žinoma, kad placdarmui! Tai būtų bazė, iš kurios numatytu metu rusų kariuomenė galėtų pulti Afganistaną arba šiaurės vakarų kraštą, arba, pa-

galiau, pačią Indiją. Tereikia žvilgtelėti į žemėlapį. Jei Kašmyras būtų pilnateisis Tarybų Sąjungos narys, bet kas, jame gerai įsitvirtinęs, vieną po kitos sudorotų visas kaimynines teritorijas.

— Netikiu! Šito negali būti!

— Ne? Dar pagalvok. Keičiantis valdžiai — o galbūt ir keliomis savaitėmis anksčiau — kils visuotinė apmokamų agitatorių taip rūpestingai kurstoma neapykanta. Ir jei šalis išties bus sukiršinta, prasidės riaušės, žudynės ir siaubingi neramumai. Prisidengus tuo, ir kol visų akys nukrypusios kitur, Kašmyras bus atkirstas nuo pasaulio. Patikėk, tai bus visai nesunku! Kur kas lengviau, negu kam nors atrodo. Į šią šalį veda nedaug kelių, o eina jie per aukštus kalnus ir juos lengva užtverti. Yra tik vienas oro uostas — ir tas nelabai geras! Kai visoje Indijoje siautės maištininkai, liesis kraujas, niekas nė nenustebs, jei iš Kašmyro kelias dienas nebus jokių žinių. O kol kas nors ko nors imsis, bus jau per vėlu...

— Tu tikrai manai, kad tai būtų įmanoma?

— Taip. Manau, kad taip. Jau dabar ginčijamasi, kam atiteks valstija, taigi agitatoriai turės kuo puikiausią priedangą. O kovos šūkis galėtų būti toks: „Mes nesame nei indai, nei pakistaniečiai! Mes esame kašmyrai! Kašmyras mūsų!“ Naujoji vyriausybė ir taip turės rūpesčių per akis, ir su šituo *fait accompli** Kašmyre bus labai nelengva susidoroti.

Gal skamba beprotiškai ir neįtikimai, tačiau patikėk, tai būtų visiškai įmanoma! Grupelė žmonių galėtų uždaryti oro uostą ir užkirsti kelius į šitą šalį — ir ginti ją nuo kariuomenės. Be to, nuosavybė vis dar teisiškai neįteisinta! O vėliau, kai Indija jau rimtai susirūpins atgauti Kašmyrą,

**Fait accompli* — įvykęs faktas (*pranc.*).

naujoji klika su savo galva ims šauktis Kremliaus pagalbos, o šis atsiskubins ginti nuo kapitalistinių šalių tironijos ir atsiųs savo būrius, bombonešius ir tankus. Taip, manau, kad jiems būtų pavykę.

Sara neramiai sukrutėjo ir pešiodama iš žolės kyšančių ramunių galveles paklausė:

— Bet jūs suspėjot laiku?

— Taip, suspėjom. Mes susėmėm nemažai žmonių ir kai kurie iš jų sutiko kalbėti, taigi sužinojome ir tai, ko nebuvo Džanetos Rašton įraše. Padarėme keletą kratų ir radome daugybę dokumentų, planų. Panašu į jūron užmestą tinklą. Iš pradžių net nežinai, kur tas tinklas, nes ženklinės plūdės mažos, o jūra audringa. Paskui aptinki pirmąjį ženklą ir pradedi traukti tinklą, sieksnį po sieksnio. Iš pradžių tik tinklas, vanduo, dumbliai. Bet kai belieka tinklo galas, jis jau apsunkęs nuo žuvies, kuri nebegali pasprukti. Va šitaip ir mums.

Sara staiga nusipurtė — tarytumei būtų atvėsęs vakaro oras.

— Kur jie ketino panaudoti tas — tas dujas?

— Kokias dujas? A, tu apie tą Hiugo ginklą? Ne, šitas tebuvo vienas iš daugelio mažų bjaurių išradimų, kurių paprastai pridirba kiekvienos tautos mokslininkai. Hiugas manė, kad jam toks bus naudingas, ir įtikino savo draugus, kad jam padarytų tą mažą šautuvėlį. Jis juo savo aukas apsvaigindavo, kad paskui būtų lengviau su jomis susidoroti, taip, kad atrodytų, jog tai nelaimingas atsitikimas. O tikrai pats jis, ko gero, nužudė tik vieną žmogų! Bet tas šautuvas turėjo vieną trūkumą — tą kvapą. Štai kodėl jis negalėjo laikyti dujų savo laivelyje ir keletą slėptuvių turėjo toje parduotuvėje ant Ketvirtojo tilto.

Aš linkęs manyti, kad Ahamdu vieną jų rado ir savo radinį gabeno parodyti man. Ta porcija, kurios prireikė jam

nutildyti ir nuraminti, išsisklaidė nakties ore, nes viskas vyko laiku. Tačiau jo drabužiai kvepėjo dar labai smarkiai: tarsi po klostėmis būtų slėpęs taip kvepiantį daiktą. Jie, aišku, tą daiktą aptiko, kai atėmė ginklą. Jis buvo dingęs; taip pat ir jo peilis. Jis nebūtų ėjęs beginklis.

Čarlzas sprigtelėjo nuorūką į ežerą, ši šnypštelėjusi sudrumstė atspindžius ir per ramų vandenį nuraibuliavo ratiliukai.

— O kaipgi Miras Chanas? — paklausė Sara. — Ar visą laiką žinojo?

— Ką žinojo?

— Kad Džaneta buvo agentė; ir ponia Metjus. Ir tu.

— Kad aš — taip. Kad kiti — ne. Mes ne visi esame pažįstami: kaip kartą jau tau sakiau, manoma, kad tai nebūtina, o dažnai šitai tik padidintų riziką. Miras turėjo darbą Gilgite, o Gulmarge atsidūrė atsitiktinai, na, ir todėl, kad mėgsta slidinėti.

— O Redžis Kredokas?

— Jis ne mūsiškis. Bet, atrodo, jis buvo įsimylėjęs Džanetą Rašton ir netikėjo, kad jos mirtis tebuvo nelaimingas atsitikimas. Be to, kadangi ji jam rūpėjo, jis pastebėjo tai, ko nepastebėjo niekas kitas ir kas tau pačiai paaiškėjo tik atsitiktinai. Kad ji kažko labai bijojo. Mylintiems žmonėms žodžių dažnai nė nereikia... Turėtum tai žinoti!

Sara raustelėjo ir vėl susidomėjo ramunėmis, o Čarlzas iš reto kalbėjo toliau:

— Redžis stebėjo Džanetą Rašton ir jis žinojo. Tai jis stovėjo slidininkų trobelės šešėlyje ir žiūrėjo, kaip ji tolsta sniegynais. Tai jį tu girdėjai uždarant duris.

— Ar tai Redžis paliko pėdsakus verandoje? — įsiterpė Sara. — Manau, kad jis... Ne, aišku, kad ne... Jie buvo maži.

— Helena, — paaiškino Čarlzas. — Ji pati mums pasa-

kė. Vorenderiai gyveno galiniame kambaryje, ir pašnipinėjo ji šitaip slapčia vien tik iš smalsumo. Ją tada kamavo nemiga, ir, prisiminusi, kad Džordžas Makėjus gydytojas, ji nusprendė — labai panašu į Heleną — jį prisižadinti ir pareikalauti migdomųjų. Visai atsitiktinai ji atvėrė duris kaip tik tą akimirką, kai tu ėmei belstis pas Džanetą. Ji paskubom atsitraukė ir pro plyšį matė, kaip tave įleido, o paskui įsižiebė šviesa. Ji ilgai stovėjo, o paskui staiga vėl kyštelėjo — tada, kai išlindo Džaneta! — ir kai šitai pasikartojo, ji nebeištvėrusi nutykino prie durų, tikėdamasi išsiaiškinti, kas gi čia, po velnių, darosi. Deja, kai ji prisėlino, Džaneta jau buvo įjungusi radiją, taigi ji nieko neišgirdo ir nieko nepešusi grįžo. Todėl Džordžas galėjo netrukdomas ramiai miegoti, nes, spėju, nemiga tada jai visai išdulkėjo iš galvos!

Sara nusijuokė ir nuo to pasijuto geriau: ji abejojo, ar išvis mokės juoktis po tos klaikios nakties. Prisiminusi, kad nutraukė Čarlzą, kai šis pasakojo apie Redžį, paskubom paragino:

— Pasakok toliau, ką ten sakei apie majorą Kredoką. Ką jis išgirdo, kai klausėsi mudviejų su Džaneta prie slidininkų trobelės?

— Visai nedaug. Jis sakė, kad judvi šnibždėjotės. Tačiau jį neramino ne šitai. Supranti, jis slidininkas, turbūt vienas geriausių kada į Kašmyrą atvykusių. Taigi jam buvo nepriimtinas Džanetos Rašton mirties aiškinimas, nes slidinėjo ji labai gerai, o geras slidininkas nebūtų taip keistai kritęs. Jis mėgino pakišti tą mintį majorui Makėjui, tačiau Džordžas nebuvo slidininkas ir į tai ne ką tesureagavo. Jų nuomonės skyrėsi, ir Makėjui buvo pikta.

Redžis nėra labai protingas, tačiau jis atkaklus. Tiesiog nuostabu, kiek informacijos gali išknisti atkaklus užsispyręs žmogus, jei nukreipia reikiama linkme savo protą. Re-

džis nukreipė ten savo protą ir nusprendė šiek tiek patyrinėti pats. Vienu metu jis įtarė tave.

— *Mane*! Viešpatie Dieve! — Sara įsitempė kaip styga.

— Tik todėl, kad matė, kaip kalbėjaisi su Džaneta tą naktį prie slidininkų trobelės, o tu apie tai niekada neužsiminei. Paskui jis patikėjo, kad kažkas yra laive — Džanetos laive, — jei jau tu ten. Kai paaiškėjo, kad tavęs iškrapštyti nepavyks, jis ėmėsi stebėti laivelį.

— Ak, taip, taip! — grėsmingai paantrino Sara.

Čarlzas pastebėjo jos intonaciją ir nusišypsojo.

— Tu vis dėlto jam turėtum būti dėkinga už savo gyvybę! Jam ir savo šuniui.

— Redžiui? Kodėl? Tai tu...

— Deja, ne visai aš. Aš neįtariau Hiugo. Tačiau Redžis paslapčia stebėjo laivelį ir matė, kaip Hiugas ten naršė. Dar jis matė, kaip Hiugas tą vakarą, kai buvo apsvaigintas Lagis, tarp platano šaknų labai rūpestingai padėjo mėsos gabalėlį.

— Tai padarė *Hiugas?*

— Žinoma. Kas gi kitas?

— Niekšas! — niršo Sara. — Niekšas! Ir jis visąlaik apsimetinėjo, kad myli Lagį! Porą kartų man buvo jau beveik gaila Hiugo, bet daugiau to nebus!

Čarlzas atsilošė ir skaniai nusijuokė.

— Ak, šventasis anglų naivumas! Kaip čia yra, kad mes visada galime jausti „vos ne gailestį" žmogžudžiams, tačiau tam, kas nuskriaus gyvulį, — jokio pasigailėjimo? Atleisk, Sara. Nemandagu buvo juoktis.

Sara norom nenorom irgi pradėjo juoktis.

— Tu kaip visada teisus. O Dieve, kaip nesmagu, kai suvoki, kaip vaikiškai ir nevykusiai kartais sureaguoji! Matyt, Hiugas tą naktį ketino apsilankyti laivelyje, o audra jam sutrukdė. Arba pamatė, kad dega šviesa, ir pama-

nė, kad aš nemiegu. Vargšas Lagis! Būk geras pasakok toliau apie Redžį.

— Redžis nevisiškai suvokė, ką matė. Bet jis niekad nemėgo Hiugo... Tu tai žinojai? — paklausė Čarlzas, nes Sara linktelėjo galva.

— Na, Hiugas jam visada būdavo labai draugiškas, bet man kartais atrodydavo, kad jis Redžį erzina. Tik tiek, — paaiškino Sara.

— Redžis pradėjo įtarti, ar tik Hiugas nėra turėjęs su Džaneta meilės ryšių. Gal, pavyzdžiui, ji pradėjusi per daug reikalauti, ir jo santuokai, reputacijai iškilusi grėsmė. Vien tam, kad šito išvengtų, jis galėjęs ją nužudyti. Kaip keista, kad šitie romantiški jo paistalai galėjo jį atvesti taip arti tiesos. Jis manė, kad laivelyje gali būti paslėpti laiškai — Hiugo Džanetai rašyti meilės laiškai, — todėl pasitraukė ir ėmė apie tai mąstyti. Ar pameni, kad prieš išeidamas tą naktį dar kalbėjausi su vienu sargybiniu?

— Taip. O kas?

— Paklausiau jo, ar buvo kas netoli laivelio, o jis atsakė, kad nieko, tik *mandži* grįžo į virėjo laivelį ir jau miega, ir didysis ponas parvedė tavo šunį. Jis nepridūrė: „Ir vis dar yra laivelyje“, nes jam tai neatėjo į galvą. O ir man visai neužkliuvo, kad tas vyras paminėjo, jog *mandži* grįžo į savo virėjo laivelį, o kad į savo laivą būtų grįžęs Hiugas, nepaminėjo. Supranti, Hiugo neįtarė niekas. Sargybinis, matęs, kaip Hiugas įėjo, vėliau manė, jog mudu su juo kalbėjomės. O dar natūraliau atrodė tai, kad Meloriui-sahibui išėjus Krydas-sahibas pasiliko, nes panelei-sahib gresia pavojus.

— Hiugas taip ir sakė. Jis buvo teisus.

— Taip, jis buvo teisus. Tačiau man buvo neramu. Man rodėsi, kad kažkas čia ne visai taip; kažkas netiko. Netikra

gaida. Bet negalėjau to apčiuopti. Šitai graužė mane visą kelią — kaip vardas arba veidas, kurio negali prisiminti, ir tik pasiekęs klubo vartus staiga suvokiau — Lagis! Tu man buvai sakiusi, kad paliktas vienas jis be paliovos inkščia ir skalija.

— Taip, — patvirtino Sara. — Tiesa. Šia prasme jis tikras velniūkštis. Jis be perstojo viauksi ir kaukia.

— Tačiau kai tąnakt grįžai į laivelį, jis nei lojo, nei inkštė.

— Ne, bet taip buvo todėl, kad... — Sara staiga nutilo.

—...todėl, kad laive buvo Hiugas, — pabaigė Čarlzas. — Taigi. Štai kas man staiga dingtelėjo. Šunytis netriukšmavo. Kodėl? Nes su juo kažkas buvo. Kažkas pažįstamas. Ir tada aš prisiminiau, ką sakė sargybinis, tiksliau, ko jis *nepasakė*. Jis nesakė, kad Hiugas išėjo iš laivelio: tik, kad jis įėjo. Vadinasi, Hiugas tebebuvo laive. Kur? Kodėl jis nepasirodė? Užsnūdo ant kurios nors lovos ir kietai įmigo?

— Taip, ir aš šitaip pamaniau, kai jį išvydau, — prisipažino Sara ir staiga nevalingai nusipurtė. — Tai kodėl grįžai?

— Nes pamačiau Redžį, o šis kalbėjosi su Miru Chanu. Šokiai buvo pasibaigę, ir Redžis su Miru stovėjo ir šnekėjosi klubo sode. Redžis, matyt, buvo padauginęs, susijaudinęs, vienišas ir ne toks budrus. Kai kalbantis buvo paminėtas Hiugo vardas, Redžis Mirui prisipažino, kad nepasitiki anuo — kaip jis pasakė, „nieko iš jo gero“, — ir toliau pasakojo, kad jis pats stebįs tavo laivelį, ir ką matęs...

Čarlzas išsiėmė dar vieną cigaretę ir užsidegė. Pro dūmus pasakojo toliau:

— Laimei, Miras yra indas. Būtų ten buvęs anglas, turbūt nemąstęs būtų stojęs tautiečio pusėn, ir iš Redžio informacijos ne kiek tebūtų buvę naudos. O dabar jis netu-

rėjo jokių priežasčių nei būti „už“ Hiugą, nei „prieš“ jį; tačiau jis žinojo, kad mes įtariame kiekvieną, kas domisi „Vandenų laume“, — o Hiugas, akivaizdu, kas domėjosi, — todėl liepė Redžiui tučtuojau eiti drauge su juo žadinti manęs. Miras, matyt, manė, kad aš jau būsiu atsigulęs ir užmigęs, bet tokio reikalo atidėlioti negalima. Jie kaip tik traukė keliuku į mano kambarį, kai pamatė beateinantį mane. Ir Miras man papasakojo, ką matė Redžis.

Keliom minutėm anksčiau tai gal ir nebūtų kažin ką reiškę. Bet dabar, kai aš tik ką suvokiau, kad Hiugas turėtų tebebūti tavo laivelyje, tai reiškė pasaulio pabaigą — arba ką nors panašaus! — Čarlzas staiga nusijuokė ir pasakė: — Nuo to karto, kai mokykloje laimėjau ketvirčio mylios bėgimą, praėjo daug laiko. Bet šiąnakt aš tikrai sumušiau savo paties rekordą! Aiškintis laiko nebuvo. Tepasakiau: „Jis dabar jos laive!“ — apsigręžiau ir nuskuodžiau, o Miras ir Redžis puolė iš paskos...

Kai pribėgom taką per lauką, teko kiek sulėtinti žingsnį, nes judėti reikėjo tyliai, o kažkur gulėjo tas prakeiktas skardos lakštas. Ir tai Miras ant jo užlipo, nors šiaip jau nesukėlėm nė garso. Išgirdome balsus: paskui sulojo šuo, ir aš surikau...

Hiugas negalėjo tikėtis, kad jam pavyks išsisukti su lavonu arba tom pirštinėm ir tuo kvapu. Jei ten būtų riktelėjęs kas nors kitas, jis tikriausiai būtų tave tuoj pat nužudęs, išėjęs, sukūręs kokią nors pasakėlę apie tai, kad tu miegi, ir pabandęs kaip nors išsimeluoti. Bet jis žinojo, kad į laivelį ateisiu aš.

— Jis turėjo tos siaubingos medžiagos. Būtų galėjęs visus mus išžudyti. Kodėl gi taip nepadarė?

— Nes negalėjo su tuo ginklu išeiti. Jis, matyt, iškart suvokė, kad aš ne vienas. Bet jis nežinojo, kiek žmonių su

manimi, žinojo tik, kad kai kurie, o gal ir visi ginkluoti. Ir jam būtų reikėję iš šviesos išeiti į tamsą — mėnulis jau buvo nusileidęs, — taigi mes jį būtume pamatę pirmieji. O blogiausia jam buvo tai, kad šlykštusis ginklas buvo naudingas tik šaunant į vieną taikinį ir iš arti. O prieš nežinia kokio dydžio ir neaišku kaip sustojusių žmonių būrį jis buvo bevertis. Jėgos buvo labai nelygios, jis, matyt, tai suvokė ir tą bjaurų ginklą nukreipė į save.

Stojo tyla. Ramiame ore pamažu vinguriavo Čarlzo cigaretės dūmas, už jo tarsi topazo plokštė prieblandoje plytėjo ežeras. Saulė nugrimzdo už Gulmargo virtinės, kalnai už Salimaro, pirma rožių ir ciklamenų spalvos, dabar buvo melsvai pilki ir šaltai mėlyni blyškiai žalsvame danguje, pasišiaušusiame smulkučiais abrikosų spalvos debesiukais, tokiais švelniais kaip iš sužeisto paukščio krūtinės pabirusios plunksnos. Per kitapus ežero augančių medžių juodumą plaukė vakaro laužų dūmų šydas, tarp nendrių ėmė kvarkti vieniša varlė.

Prabilo Čarlzas:

— Per pievą ateina Miras. Matyt, kas nors pasakė, kad aš čia.

Jis pakilo ir stovėjo lūkuriuodamas.

— Atėjau atsisveikinti, — pasakė Miras, žengdamas jų link. — Ne, nesistokit, panele Periš. Negaliu užtrukti. — Jis paspaudė ranką Čarlzui ir nusišypsojo Sarai: — Tikiuosi, kad dar pasimatysim. Bet rytoj aš išvykstu iš Kašmyro.

— Vėl... darbas? — pasiteiravo Sara stodamasi ir purtydama nuo sijono ramunių žiedus.

— Deja, taip.

— Kodėl jūs tai darote? — pasmalsavo. — Jūs neprivalote to daryti.

Miras nusijuokė.

— Klystate, panele Periš. Visi privalo daryti tai, kam esame atsiųsti į šį pasaulį. Čia mano darbas: nežinau, kodėl taip, bet žinau, kad taip. Ir, be to, šitaip padedu savo šaliai. Tai suteikia pasitenkinimo. Viso gero — ir... linkiu jums daug laimės. *Chuda hafiz!*

Jis rytiečių papročiu atsisveikindamas grakščiai nusilenkė, pranyko tarp gluosnių ir paskui skubiai nužingsniavo taku per lauką.

Sarai knietėjo išsiaiškinti dar daugybę dalykų. Norėjosi užduoti daugybę klausimų. Bet staiga visa tai pasidarė nebesvarbu. Svarbu buvo tik Čarlzas, stovintis priešais prieblandoje po gluosniais.

Kol jiedu laukė, pakilo mėnulis, ir dabar paskutiniais saulėlydžio atšvaitais žėruojantį dangų užtvindė skaidrus sidabras. Ant ramaus vandens iki pat lelijų lapų ežero pakrašty nusidriekė žėrintis takas.

Aukštas Čarlzo siluetas rodėsi juodai išgraviruotas sidabro fone, o baltas Saros veidas ir šviesi suknelė gluosnių šakų šešėliuose švytėjo sidabru juodame fone.

Čarlzas paėmė ją už rankų, o Sara tyliai pasakė:

— Tu sakei, kad jeigu bus trečias kartas, tai tu išties to norėsi.

— Dabar trečias kartas, ir aš tikrai to noriu, — rimtai patvirtino Čarlzas.

— Gerai, — patenkinta ištarė Sara.

Du siluetai, juodas ir sidabrinis, susiglaudė ir susiliejo su mėnesiena ir šešėliais; jie stovėjo taip ramiai, kad į paežerės seklumą nusileidęs garnys varlinėjo per jardą nuo jų. Ir tik išgąsdintas iš savo medžioklės grįžtančio Lagio jis pakilo ir nuplasnojo per mėnesienos nužertą Dalą.

POST SCRIPTUM

Tiems, kurie domisi tikrais faktais, galiu pasakyti, kad pirmąją Chilanmargo slidininkų trobelę drauge su visais ten buvusiais žmonėmis nušlavė nuo Aparvato kalnagūbrio atgarmėjusi sniego griūtis; ir iki šiol yra žymė — ilgas platus sidabriškai pilkas takas įkalnėje. Trobelė, apie kurią čia pasakojama, buvo pastatyta anos vietoje, o dabar, kaip girdėjau, nugriauta, o jos vietoje įsikūręs viešbutis su slidininkų keltuvu, jungiančiu jį su Gulmargu.

Plūduriuojantysis namelis „Saulėgrąža“ (dabar tikriausiai jau būtų kitas, pavadintas šiuo vardu), kurį šioje knygoje paskyriau Krydams, iš tiesų buvo mūsų laivelis — jį mano tėvas keletą metų nuomojo drauge su švartavimosi vieta Šota Nagime („mažajame“ Nagime), prieplauka su milžinišku platanu, gluosnių guotu ir lauko taku, kuriuo galėjai nueiti iki Nagimo Bago kelio, taip pat vadinamo tilto arba iki klubo. Visai nenustebčiau, jei surūdijęs skardos lakštas, kuriuo mūsų *mandži* uždengė duobelę, nes per lietų jojeprisikaupdavo vandens, tebėra vis ten pat.

Klubas tikrai yra. Taip pat ir tiltas, ir salelė, vadinama Apdegusiu Platanu — su keturiais platanais. Viduryje stovėjęs paviljonas ir jo link kilusios terasos buvo nulyginti, persiškųjų alyvų krūmynai išnyko. Deja, taip atsitiko ir su senovine medine Hazratbalo mečete, vadinama „šventojo

plauko“ mečete, nes joje buvo saugoma brangi relikvija — pranašo barzdos plaukas. Ją nugriovė ir pastatė puošnią baltą marmurinę mečetę, iš kurios vietoj kažkada sklidusio melodingo ir malonaus muezino balso, kviečiančio tikinčiuosius maldai, dabar rėksmingai ir šaižiai plyšauja didžiuliai garsintuvai.

Aplink kiekvieną gyvenamą laivelį vis taip pat plaukioja ir savo prekes perša įkyrūs prekeiviai su savo *šikaromis*, prikrautomis visų rūšių vietinių dirbinių: pradedant Kašmyro kilimais ir baigiant kopūstais bei skintomis gėlėmis. O palei Dželamo upę, tekančią per Šrinagarą, vis taip pat grūdasi seni, spalvingi mediniai nameliai, kuriuose gyvena papjė mašė meistrai, drožinėtojai ir *pašminos** siuvinėtojai. Buvusioji anglų rezidencija, stovinti Tacht-i-Sulimano pavėsyje tarp savo žalių vejų ir sodų, atrodo beveik tokia kaip ir anais laikais, tik dabar joje įrengta daugybė salių, kur eksponuojami ir parduodami Kašmyrą garsinantys meno ir amatų dirbiniai.

Spėju, kad abu Nedo viešbučiai — mūrinis Šrinagare ir tas griozdiškas, aplūžęs, taip mėgstamas medinis Gulmarge — modernizuoti ir visai nebeatpažįstami. Bet man jie visada liks nepasikeitę ir nesikeičiantys. Liks mano atmintyje tarsi vabzdžiai gintaro gabale; kaip ir ta scena, kurioje ne kartą pasirodžiau per labdaros koncertus. Nes tai aš buvau ta mergina, apie kurią mano pramanytasis Hiugas Krydas užsimena 16-ojo skyriaus pabaigoje; kažkokia Moli, su kuria jis kažkada dainavo duetu: „Subtilią dainelę apie suoliuką parke — o gal apie tykinimą tarp tulpių?“ Hiugas neįstengė prisiminti. Bet iš tiesų ir apie vieną, ir apie kitą, tik skirtingom progom. O ant to suoliuko šalia manęs sėdėjęs vaikinas nė kiek nebuvo panašus į Henriką

**Pašmina* — rankų darbo drabužis iš ožkų vilnų.

VIII: tai buvo vikrus jaunas Indijos kavalerijos pulko karininkas, toks šaunuolis iš 6-ojo ulonų būrio.

Keista, bet šitas savotiškas duetas turėjo savo *post scriptum*. Po daugelio metų — gal daugiau kaip keturiasdešimties, per kuriuos pamečiau visus jo pėdsakus, — mes vėl netikėtai susitikome, tik pamanykit, garsios San Francisko universalinės parduotuvės knygų skyriuje, kur pasirašinėjau „Tolimuosius paviljonus“ ir „Mėnulio šešėlį“. Jis, pasirodo, tapo profesionaliu aktoriumi, vedė amerikietę ir apsigyveno šito miesto priemiestyje. Kažkokiame vietos laikraštyje perskaitęs, kad aš mieste ir pasirašinėju knygas, užėjo pasakyti: „Smagu tave čia sutikti!“ Tolimas Kašmyro atgarsis San Franciske, bet kaip Hiugas pasakytų: „Pasaulis mažas“.

Išties! Ir su kiekviena diena vis mažėjantis.

TURINYS

Kaye, M. M.
Ka 109 Mirtis Kašmyre: romanas / M. M. Kaye; iš anglų k. vertė D. Zaikauskienė. — V.: Alma littera, 1998. — 334p.
(Sfinksas)

ISBN 9986-02-470-6

Anglų rašytojos M. M. Kaye gyvenimas glaudžiai susijęs su Indija — ten ji gimė, ten tarnavo jos senelis, tėvas, brolis ir vyras. Apie Indiją ji parašė ir geriausius savo kūrinius: „Tolimieji paviljonai“ (matėme televizijos serialą), „Mėnulio šešėlis“, taip pat kupiną įtampos ir paslapčių detektyvinį nuotykių romaną „Mirtis Kašmyre“.

UDK 820-3

M. M. Kaye
MIRTIS KAŠMYRE

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Dalia Zaikauskienė

Redaktorė *Bronė Balčienė*
Dailininkė *Ramybė Glinskytė*
Techninė redaktorė *Birutė Tolvaišienė*
Kompiuteriu maketavo *Zita Vasiliauskaitė*

SL 412. Užsakymas 57
Išleido leidykla „Alma littera“, Šermukšnių g. 3, 2600 Vilnius
Puslapis Internete: http://www.aiva.lt/AlmaLittera
Iš užsakovo pateiktų kompiuterinių teksto plėvelių spausdino
SPAB spaustuvė „Spindulys“, Gedimino g. 10, 3000 Kaunas

Anglų rašytojos M. M. Kaye gyvenimas glaudžiai susijęs su Indija – ten ji gimė, ten tarnavo jos senelis, tėvas, brolis ir vyras, o jos senelio pusbrolis seras Džonas paliko įdomius užrašus apie Indijos maištą ir pirmąjį Afganistano karą. Kai 1947 m. Indija atgavo nepriklausomybę, jos vyras liko britų armijoje, ir net devyniolika metų su jo pulku ji keliavo iš vienos egzotiškos šalies į kitą – Keniją, Zanzibarą, Egiptą, Kiprą ir t.t. Taip kartu su romanu "Mirtis Kašmyre" buvo sukurtas šešių romanų – šešių "Mirčių..." ciklas. Apie Indiją parašyti patys geriausi jos kūriniai: "Tolimieji paviljonai" (matėme televizijos serialą), "Mėnulio šešėlis".

"Mirtis Kašmyre" – tai kupinas įtampos ir paslapčių detektyvinis nuotykių romanas. Jauna moterų korpuso atleistinė Sara Periš nusprendžia maloniai praleisti atostogas nuostabiame Kašmyro slėnyje, Gulmargo slidinėjimo kurorte. Tačiau susirinkusios puikios draugijos ramybę sutrikdo juodas šešėlis – randamas žilaplaukės moters ponios Metju lavonas. Panorusi sužinoti tikrąją jos mirties priežastį, Sara netikėtai įsivelia į mirtinai pavojingą žaidimą.

ISBN 9986-02-470-6